

LETOPIS

SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

25. KNJIGA

1972

ZALOŽILA SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI
V LJUBLJANI

1973

LETOPIS SAZU

25

THE YEARBOOK
OF THE SLOVENE ACADEMY
OF SCIENCES AND ARTS

VOLUME 23.

1972

EDITED BY THE SLOVENE ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS
LJUBLJANA

1973

LETOPIS

SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

23. KNJIGA

1972

ZALOZILA SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI
V LJUBLJANI

1973

SPREJETO NA SEJI PREDSEDSTVA
SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI
DNE 28. NOVOBRA 1972

I
ORGANIZACIJA

SKUPŠČINA SAZU

Predsednik Josip Vidmar, redni član.
Podpredsednik Anton Kuhelj, redni član.
Glavni tajnik Gorazd Kušej, redni član.

Častna člana

(2)

Josip Broz-Tito
Edvard Kardelj

Redni člani

(34)

France Bezlaj, Bogdan Breclj, Srečko Brodar, Dragotin Cvetko, Maksim Gaspari, Svetozar Ilešič, Božidar Jakac, Boris Kalin, France Koblar, Viktor Korošec, Bogo Grafenauer, Ciril Kosmač, Alija Košir, Miško Kranjec, Bratko Kreft, Anton Kuhelj, Gorazd Kušej, France Mihelič, Janez Milčinski, Franc Novak, Anton Ocvirk, Vladimir Pavšič, Anton Peterlin, Ivan Rakovec, Anton Slodnjak, Lucijan Marija Škerjanc, Stanko Škerlj, Makso Šnuderl, Ivan Vidav, Josip Vidmar, Lado Vavpetič, Boris Zihler, Fran Zwitter, Andrej Župančič.

Dopisni člani

(18)

Anton Bajec, Milko Bedjanič, Robert Blinc, Matija Bravničar, Franc Čelešnik, Bojan Čop, Davorin Dolar, Jože Goričar, Peter Gosar, Milan Grošelj, Dušan Hadži, Dušan Kermavner, Valentin Logar, Marjan Mušič, Janez Peklenik, Edo Ravnikar, Lujo Šuklje, Miha Tišler.

Pri delu skupščine SAZU lahko sodelujejo tudi zunanji dopisni člani (28):

Ivo Andrić, Milan Bartoš, Oton Berkopec, Vaso Butozan, Janez Cilenšek, Edhem Čamo, Jovan Djordjević, Branislav Djurdjev, Leon Geršković, Velibor Gligorić, Branimir Gušić, Dimitrije Jovčić, Franjo Kogoj, Blaže Koneski, Marko Kostrenčić, Josef Kratochvíl, Gustav Krklec, Miroslav Krleža, Janko Lavrin, Desanka Maksimović, Vojeslav Mole, Grga Novak, Jean Nougayrol, Pavle Savić, Siniša Stanković, Alojz Tavčar, Kosta Todorović, Mstislav Volkov.

V delu skupščine SAZU sodelujejo tudi predstavniki delovne skupnosti SAZU. V letu 1972 so jo predstavljali: do junija 1972 Jože Bole, nato Mitja Zupančič.

Delovna skupnost SAZU je 31. decembra 1972 štela 118 delavcev: 64 znanstvenih delavcev in raziskovalcev z drugimi naslovi, 13 bibliotekarskih in knjižničarskih, 17 upravnih, 9 tehničnih in 15 pomožnih delavcev. Takšnih s skrajšanim delovnim časom je bilo 8, stalnih zunanjih sodelavcev 11.

Svet delovne skupnosti SAZU v letu 1972:

člani: Lev Baebler, Emilijan Cevc, Ivanka Černelič, France Habe, Živa Lavrič, Franc Leben, Primož Ramovš, Angelca Turnšek, Mitja Zupančič;

namestniki: Bogomir Ramovš, Jakob Rigler, Milan Šifrer.

PREDSIEDSTVO SAZU

Predsednik	Josip Vidmar
Podpredsednik	Anton Kuhelj
Glavni tajnik	Gorazd Kušej
Tajnik 1. razreda	(zgodovinske in družbene vede) Lado Vavpetič
Tajnik 2. razreda	(filološke in literarne vede) France Koblar
V. d. tajnika 3. razreda	(matematične, fizikalne in tehnične vede) Anton Kuhelj
Tajnik 4. razreda	(prirodoslovne in medicinske vede) Ivan Rakovec
Načelnik medicinskega oddelka v 4. razredu	Janez Milčinski
Tajnik 5. razreda	(umetnosti) Bratko Kreft

Člani plenuma Sveta akademij znanosti in umetnosti SFRJ

Josip Vidmar, Anton Kuhelj, Gorazd Kušej

Sedež Sveta akademij znanosti in umetnosti SFRJ

v letu 1972 je bil v Zagrebu,
predsedoval mu je Grga Novak

ORGANIZACIJA AKADEMIJE

(po stanju 31. decembra 1972)

I. UPRAVNA PISARNA

Upravni direktor: dr. Lev Baebler.

Tajnica predsedstva: Nada Jesse.

Šef oddelka za finančno in materialno poslovanje: Sonja Tomše.

II. ZNANSTVENA PISARNA

Upravnik: znanstveni svetnik dr. Avguštin Lah.

Strokovni sodelavec: mag. Jolanta Groo-Kozak.

III. BIBLIOTEKA

Upravnik: Primož Ramovš.

Višji bibliotekar: Ana Koblar-Horetzky.

Bibliotekar: Marija Stergar.

IV. ŠTUDIJSKI CENTER ZA ZGODOVINO

SLOVENSKEGA IZSELJENSTVA

Predsednik sveta: akad. dr. Fran Zwitter.

UPRAVA INŠTITUTOV IN KOMISIJ

1. INŠTITUT ZA OBČO IN NARODNO ZGODOVINO

Upravnik: akademik dr. Fran Zwitter.

Znanstveni svet še ni imenovan.

Znanstveni svetnik: dr. Pavle Blaznik.

Višji strokovni sodelavec: Božo Otorepec.

Zunanja znanstvena sodelavka: dr. Melitta Pivec-Stelè.

2. INŠTITUT ZA ZGODOVINO UMETNOSTI

Upravnik: znanstveni svetnik dr. Emilijan Cevc.

Znanstveni svet še ni imenovan.

Bibliotekar: Vida Urek.

Pripravnik: Damjan Prelovšek.

3. INŠTITUT ZA ARHEOLOGIJO

Upravnik: višji znanstveni sodelavec dr. ing. Mitja Brodar.

Znanstveni svet še ni imenovan.

Višja znanstvena sodelavca: dr. Jaroslav Šašel, dr. Alojz Šercelj.

Znanstveni sodelavec: dr. Franc Leben.

Višji strokovni sodelavec: Stanislav Jesse.

4. ORIENTALISTIČNI INŠTITUT

Upravnik: akad. dr. Viktor Korošec.

Znanstveni svet: akad. dr. Srečko Brodar, akad. dr. Viktor Korošec, dopisni član dr. Milan Grošelj, prof. dr. Jože Kastelic.

5. MUZIKOLOŠKI INŠTITUT

Upravnik še ni izvoljen.

Znanstveni svet še ni imenovan.

6. INŠTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK

Upravnik: akad. dr. Bratko Kreft.

Znanstveni svet: akad. dr. France Bezlaj, akad. dr. Bratko Kreft, dopisni člani dr. Anton Bajec, dr. Bojan Čopin, dr. Valentin Logar, prof. dr. Janko Jurančič, znanstveni svetnik dr. Jakob Rigler, znanstveni svetnik dr. France Tomšič, višji predavatelj Franc Jakopin.

a) Dialektološka sekcija.

Načelnik: znanstveni svetnik dr. Jakob Rigler.

Višji strokovni sodelavec: Saša Sernec.

Zunanji znan. sodelavec: dopisni član dr. Valentin Logar.

Pripravnik: Frančiška Benedik.

b) Leksikološka sekcija.

Načelnik: prof. dr. Janko Jurančič.

Znanstvena svetnika: dr. Lino Legiša, Božo Vodusek.

Višji strokovni sodelavci: Milena Hajnšek-Holz, Marija Janežič, Ivana Kozlevčar, Zvonka Leder-Mancini, Joža Meze, Franc Novak, Marta Silvester, Stanislav Suhadolnik, Ada Vidovič-Muha.

Asistenti: Borislava Košmrl, Jaka Müller, Ivana Šircelj.

c) Etimološko-onomastična sekcija.

Načelnik: akad. dr. France Bezlaj.

Asistent: Janez Keber.

Strokovni sodelavec: Drago Mertelj.

d) Komisija za pravopis, pravorečje in gramatiko.

Predsedstvo: dopisni član dr. Anton Bajec, znanstveni svetnik dr. Jakob Rigler, prof. dr. Jože Toporišič.

Znanstveni svetnik: dr. France Tomšič.

7. INŠTITUT ZA SLOVENSKO LITERATURO IN LITERARNE VEDE

Upravnik: akad. dr. Anton Ocvirk.

Znanstveni svet: akad. dr. France Bezlaj, akad. dr. Anton Ocvirk, akad. dr. Stanko Škerlj, akad. dr. Josip Vidmar, prof. dr. Janko Kos.

- a) Sekcija za slovensko literarno zgodovino.
Znanstveni sodelavec: dr. Francè Bernik.
- b) Sekcija za literarno teorijo.
Znanstveni svetnik: Drago Šega.
Pripravnik: Daroslav Dolinar.
- c) Sekcija za biografiko, bibliografijo in dokumentacijo.
Znanstveni svetnik: Alfonz Gspan.
Višji strokovni sodelavec: Nada Gspan-Prašelj.

8. INŠTITUT ZA SLOVENSKO NARODOPISJE

Upravnik: akad. dr. France Koblar.

Znanstveni svet: akad. dr. France Koblar, akad. dr. Bratko Kreft, prof. dr. Boris Merhar, prof. dr. Vilko Novak, prof. dr. Sergej Vilfan, višji znanstveni sodelavec dr. Zmaga Kumer.

- I. Sekcija (za ljudsko slovstvo).
Znanstveni svetnik: dr. Milko Matičetov.
- II. Sekcija (za ljudske šege).
Znanstveni svetnik: dr. Niko Kuret.
Asistent: Helena Ložar-Podlogar.
- III. Sekcija (za ljudsko glasbo in ples).
Znanstveni svetnik: dr. Valens Vodusek.
Višji znanstveni sodelavec: dr. Zmaga Kumer.
Asistenta: Bogomir Ramovš, Marko Terseglav.
- IV. Sekcija (za materialno kulturo).
Znanstveni sodelavec: dr. Anton Cevc.

9. INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE KRASA

Upravnik: akad. dr. Svetozar Ilešič.

Znanstveni svet: akad. dr. Srečko Brodar, akad. dr. Svetozar Ilešič, akad. dr. Ivan Rakovec, znanstveni svetnik dr. Jože Bole, višji znanstveni sodelavec dr. Peter Habič.
Višji znanstveni sodelavec: dr. Peter Habič.
Znanstveni sodelavec: dr. France Habe.

Višja strokovna sodelavca: mag. Rado Gospodarič, Egon Pretner.

Asistent: Andrej Kranjc.

Zunanji znanstveni sodelavec: dr. Valter Bohinec.

10. INŠTITUT ZA GEOGRAFIJO

Upravnik: akad. dr. Svetozar Ilešič.

Znanstveni svet: akad. dr. Srečko Brodar, akad. dr. Svetozar Ilešič, akad. dr. Ivan Rakovec.

Višja znanstvena sodelavca: dr. Drago Meze, dr. Milan Šifrer.

Višji strokovni sodelavec: Milan Natek.

V okviru Inštituta za geografijo je tudi Zavod za kartografijo.

Tehnični vodja: dipl. geograf Marko Žerovnik.

11. INŠTITUT ZA PALEONTOLOGIJO

Upravnik: akad. dr. Ivan Rakovec.

Znanstveni svet: akad. dr. Ivan Rakovec, znanstveni svetnik dr. Jože Bole, prof. dr. Janez Matjašič.

Znanstveni sodelavki: dr. Dragica Turnšek, dr. Katica Drobne.

12. INŠTITUT ZA BIOLOGIJO

Upravnik: znanstveni svetnik dr. Jože Bole.

Znanstveni svet: akad. dr. Ivan Rakovec, znanstveni svetnik dr. Jože Bole, prof. dr. Janez Matjašič, doc. dr. Andrej Martinčič.

Znanstveni sodelavec: dr. Ivka Munda.

Višji strokovni sodelavci: Jan Carnelutti, ing. Ivo Puncer, ing. Mitja Zupančič.

Asistent: Božo Drovenik.

Zunanji znanstveni sodelavec: prof. dr. Miroslav Zei.

Zunanji strokovni sodelavec: dr. ing. Vlado Tregubov.

Inštitut za biologijo ima še Biospeleološki laboratorij v Postojni, vodja: dr. Jože Bole.

13. INŠTITUT ZA MEDICINSKE VEDE

Upravnik še ni izvoljen.

Znanstveni svet: akad. dr. Bogdan Breclj, akad. dr. Alija Košir.

Zunanji znanstveni sodelavci: prof. dr. Stanko Banič, primarij dr. Slavko Rakovec, prof. dr. Miroslav Kališnik.

14. TERMINOLOŠKA KOMISIJA

Predsednik: prof. ing. Albert Struna.

Strokovni svet: akad. dr. Alija Košir, akad. dr. Viktor Korošec, profesorja ing. Albert Struna in dr. Stanko Banič, gimn. profesor v pok. Franc Kapus.

a) Pravna sekcija:

Načelnik: akad. dr. Viktor Korošec.

Člani sekcije: akademiki — dr. Gorazd Kušej, dr. Makso Šnuderl, dr. Lado Vavpetič; profesorja dr. Alojzij Finžgar, dr. Vladimir Murko, docent dr. Jaromir Beran.

Znanstveni svetnik: dr. Vladimir Kukman.

b) Tehniška sekcija:

Načelnik: prof. ing. Albert Struna.

Strokovni sodelavci: prof. dr. ing. France Adamič (za agronomijo), ing. Stane Bonač (za papirno industrijo), prof. ing. Boris Černigoj (za strojništvo), ing. Venčeslav Funtek (za železnice), prof. dr. ing. Janko Kavčič (za kemijo), ing. Leo Knez (za varilstvo), prof. ing. Franc Mlakar (za elektrotehniko), ing. Lev Pipan (za raziskavo materiala), Lavoslav Struna (za redakcijo), prof. dr. ing. Srdjan Turk (za gradbeništvo), ing. Lojze Žumer (za gozdarstvo in lesno predelavo).

Jezikovni svetovalec: znanstveni svetnik dr. France Tomšič.

c) Medicinska sekcija:

Načelnik: prof. dr. Stanko Banič.

Strokovni sodelavci: prof. dr. Janez Batis, primarij dr. Mirko Karlin, prof. dr. Ivan Lenart, san. major v pokoju dr. Franc Smerdu in asistent dr. Janko Kostnapfel.

Jezikovni svetovalec: znanstveni svetnik dr. Lino Legiša.

d) Veterinarska sekcija:

Načelnik: prof. dr. Janez Batis.

Sodelavci: prof. dr. Janez Banič, prof. dr. Oskar Böhm, prof. dr. Vlado Gregorovič in prof. dr. Leo Rigler.

e) Naravoslovna sekcija:

Načelnik: Franc Kapus, gimn. profesor v pokoju.

Pomočnik načelnika sekcije: Ivan Krečič, profesor Šolskega zdravstvenega centra v Ljubljani.

Sodelavci: akad. dr. Ivan Vidav, prof. dr. Rajko Jamnik, prof. dr. Niko Prijatelj, prof. Oton Sajovic, prof. dr. Alojzij Vadnal, višji znanstveni so-

delavec SAZU v pokoju dr. Roman Savnik, gimn.
prof. Julij Antič, inšpektor za srednje šole prof. Stan-
ko Uršič.

f) Umetnostna sekcija:

Načelnik: akad. dr. Dragotin Cvetko.

Člani: akad. dr. Bratko Kreft — za literaturo, akad. dr. Dra-
gotin Cvetko in akad. Lucijan M. Škerjanc — za
glasbo, akad. dr. Bratko Kreft in prof. Pino Mlakar
— za gledališko, filmsko in plesno umetnost, znanstveni
svetnik dr. Emilijan Cevc — za likovno umetnost.

Preglednica organizacije Slovenske akademije znanosti in umetnosti

II
ČLANI

ČASTNA ČLANA

Josip Broz-Tito, predsednik SFRJ, maršal Jugoslavije; izvoljen 9. avgusta 1948.

Glej Letopis III, 79—115.

Edvard Kardelj, član Sveta federacije; izvoljen 6. decembra 1949.

Glej Letopis III, 119—132.

REDNI IN DOPISNI ČLANI

I. RAZRED

Za zgodovinske in družbene vede

Redni člani

Dragotin Cvetko, rojen 19. septembra 1911. Dr. phil., redni profesor za zgodovino slovanske in novejšje svetovne glasbe na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani in predstojnik oddelka za muzikologijo. Dopisni član akademije od 7. februarja 1967, redni član od 5. februarja 1970. Dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu. Podpredsednik in član Société Internationale de Musicologie (Basel). Član: American Musicological Society, Association Internationale des Biblioth ques musicales (Kassel), Gesellschaft für Musikforschung, Répertoire International des Sources musicales. Stalni  lan International Institute for Comparative Music Studies and Documentation; član in podpredsednik znanstvenega sveta tega inštituta (Zahodni Berlin). Prešernova nagrada 1961. — Glej Letopis XVIII, 31—38 in XXI, str. 35—38.

Bogo Grafenauer, rojen 16. marca 1916, dr. zgodovinskih znanosti, redni profesor za zgodovino Slovencev na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani; dopisni člani od 7. februarja 1968; redni član od 13. marca 1972. — Glej Letopis XIX, 33—34 in to knjigo Letopisa, str. 39—44.

Viktor Korošec, rojen 7. decembra 1899, dr. iur., redni profesor za rimsko pravo in splošno zgodovino države in prava v antiki na pravni fakulteti univerze v Ljubljani v pokoju; redni član od 2. oktobra 1956; upravnik Orientalističnega inštituta pri akademiji; načelnik pravne sekcije Terminološke komisije pri akademiji; član Nacionalnega komiteja SFRJ za orientalistiko; član Inštituta za pravno zgodovino v Zagrebu, Société d'Histoire du Droit français et étranger v Parizu, Société d'Histoire des Droits de l'Antiquité Fernand de Visscher v Bruslju, Comitato scientifico internazionale revije Iura v Cataniji, Conseil scientifique pri Revue Internationale des Droits de l'Antiquité v Bruslju, redni član Società italiana di Storia del diritto, član Sociedade Brasileira de Romanitas v Rio de Janeiro. — Glej Letopis VIII, 33—36.

Gorazd Kušej, rojen 17. decembra 1907, dr. iur., redni profesor za teorijo države in prava in primerjalno ustavno pravo na pravni fakulteti univerze v Ljubljani; redni član od 17. oktobra 1958; dopisni član (associé correspondant étranger) Académie de Stanislas (Nancy), član International Law Association v Londonu in Société de Législation comparée v Parizu. — Glej Letopis IX, 33—34.

Makso Šnuderl, rojen 13. oktobra 1895, dr. iur., redni profesor za ustavno pravo SFRJ na pravni fakulteti univerze v Ljubljani v pokoju; redni član od 2. oktobra 1956; dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu; član International Law Association v Londonu, sveta Association de Science politique v Ženevi in Association du Droit comparé v Parizu. Nagrada AVNOJ za 1969. — Glej Letopis VIII, 37—38.

Lado Vavpetič, rojen 26. junija 1902, dr. iur., redni profesor za javno upravo in upravni postopek na pravni fakulteti univerze v Ljubljani v pokoju; redni član od 17. oktobra 1958; tajnik 1. razreda od oktobra 1972; predsednik medakademijskega odbora za študijo o sodobnih tendencah znanstvenega dela na nekaterih področjih humanističnih znanosti; ravnatelj Inštituta za javno upravo in delovna razmerja pri pravni fakulteti v Ljubljani; predsednik slovenske sekcije Pugwash Conference on Sciences and World Affairs; član Institut international du Droit comparé v Parizu, International Law Association v Londonu in Association internationale pour l'enseignement du Droit comparé v Strasbourgu, član znanstvenega sveta (Comitato Scientifico) Istituto di Sociologia Internazionale v Gorici, dopisni član v Istituto per la scienza dell'amministrazione pubbli-

ca v Milanu. Zlata plaketa univerze v Ljubljani za leto 1972. Red bratstva in enotnosti I.; red zasluge za narod z zlato zvezdo; red zasluge za narod s srebrnimi žarki; red dela z rdečo zastavo, 1972. — Glej Letopis IX, 35—37.

Boris Zihlerl, rojen 25. septembra 1910, redni profesor za občo sociologijo na fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo univerze v Ljubljani; dopisni član od 6. decembra 1949, redni član od 17. oktobra 1958; član Sveta federacije; nagrada AVNOJ 1972. — Glej Letopis III, 165—171 in IX, 38—40.

Fran Zwitter, rojen 24. oktobra 1905, dr. phil., redni profesor za občo zgodovino novega veka na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani; dopisni član od 2. junija 1953, redni član od 17. oktobra 1958; predsednik sveta Študijskega centra za zgodovino slovenskega izseljenstva; dopisni član Jugoslavske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu in Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu. — Glej Letopis V, 76—82 in IX, 41—42.

Dopisni člani

Jože Goričar, rojen 20. januarja 1907, dr. iur., redni profesor za sociologijo na pravni fakulteti univerze v Ljubljani. Dopisni član od 7. februarja 1969. — Glej Letopis XX, 35—36.

Dušan Kermavner, rojen 7. decembra 1903 v Ljubljani, dr. iur., znanstveni svetnik Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani v pokoju; dopisni član od 5. februarja 1971. Kidričeva nagrada za leto 1964. — Glej Letopis XXII, 39—45.

Zunanji dopisni člani

Milan Bartoš, rojen 10. novembra 1901, dr. iur., redni profesor na pravni fakulteti univerze v Beogradu v pokoju; dopisni član od 17. oktobra 1958; redni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu; dopisni član Jugoslavske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu; redni član Inštituta za družbene vede v Beogradu; član Inštituta za primerjalno pravo v Beogradu in Inštituta za mednarodno politiko in gospodarstvo; redni član Mednarodne diplomatske akademije v Parizu, Akademije za družbene znanosti v Philadelphiji, zunanji član Loredanske akademije Stanislas v Nancyju, redni član Ameriškega združenja za mednarodno pravo v Washingtonu, Société de Législation comparée v Parizu, International Law Association

v Londonu, dopisni član Mednarodnega inštituta za mednarodno pravo, stalni član Pomorskega mednarodnega komiteja v Bruslju, član Stalnega mednarodnega arbitražnega sodišča, v Haagu, član Komisije OZN za kodifikacijo mednarodnega prava, član Mednarodnega inštituta za kozmično pravo mednarodne astronavične akademije in redni član te akademije, predsednik izbranega sodišča Zvezne gospodarske komore Jugoslavije, član predsedništva zunanje-trgovinske arbitraže v Beogradu, član stalnega konzultativnega odbora OZN za problem arhiva Društva narodov. Delegat Jugoslavije na raznih mednarodnih konferencah, zlasti na vseh generalnih skupščinah Združenih narodov od 1946 do 1955. Nagrada AVNOJ za 1967. — Glej Letopis IX, 43—44.

Jovan Djordjević, rojen 10. marca 1908, dr. iur., redni profesor za politične vede in ustavno pravo na univerzi v Beogradu; dopisni član od 17. oktobra 1958; redni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, član Mednarodne akademije za politične znanosti in ustavno pravo, član Mednarodnega inštituta za politično filozofijo, predsednik Ustavnega sodišča SR Srbije; pridruženi profesor pravne fakultete v Parizu. — Glej Letopis IX, 45—46.

Branislav Djurdjev, rojen 4. avgusta 1908, dr. phil., redni profesor za zgodovino turškega obdobja in metodologijo zgodovine na filozofski fakulteti univerze v Sarajevu. Dopisni član od 7. februarja 1969. Redni član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine v Sarajevu. Dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu in Makedonske akademije na naukite i umetnostite v Skopju. — Glej Letopis XX, 37—38.

Leon Geršković, rojen 2. februarja 1910, dr. iur., redni profesor političnih znanosti v Beogradu. Dopisni član od 17. oktobra 1958; poslanec v Svetu narodov zvezne skupščine in predsednik Zakonodajno-pravne komisije zvezne skupščine. — Glej Letopis IX, 49—50.

Marko Kostrenčić, rojen 21. marca 1884, dr. iur., častni doktor Karlove univerze v Pragi; redni profesor za zgodovino države in prava narodov SFRJ do 19. stoletja na vseučilišču v Zagrebu v pokoju; dopisni član od 2. junija 1955; pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu. — Glej Letopis V, 74—75.

V o j e s l a v M o l è, rojen 14. decembra 1886, dr. phil., redni profesor za srednjeveško umetnost na Jagelonski univerzi v Krakovu v pokoju; dopisni član od 22. decembra 1961; redni član Poljske akademije znanosti v Krakovu (1947), častni član poljskega društva umetnostnih zgodovinarjev. Komandorski križ Polonia Restituta, 1961. — Glej Letopis XII, 29—34.

J e a n N o u g a y r o l, rojen 14. februarja 1900, asiriolog, profesor na École pratique des Hautes Études v Parizu; dopisni član od 7. februarja 1968, redni član v Académie des Inscriptions et Belles-Lettres, častni doktor iz humanističnih znanosti univerze v Chicagu. — Glej Letopis XIX, 35—36.

G r g a N o v a k, rojen 2. aprila 1888, dr. phil., častni doktor univerze na Dunaju, redni profesor za zgodovino starega veka na vseučilišču v Zagrebu v pokoju; dopisni član od 22. decembra 1961; pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu in njen predsednik; predsednik Sveta akademij znanosti in umetnosti SFRJ; dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine v Sarajevu in Makedonske akademije na naukite i umetnostite v Skopju; dopisni član Avstrijske akademije znanosti na Dunaju in Akademije znanosti v Heidelbergu, častni član Romunske akademije znanosti v Bukarešti in Madžarske akademije v Budimpešti, inozemski član Bolgarske akademije znanosti v Sofiji, častni član Arheološkega društva Jugoslavije v Beogradu in Hrvatskega arheološkega društva v Zagrebu, član Deputazione storica per le Venezie v Benetkah, Accademia del Mediterraneo v Palermu, Istituto italiano di preistoria e protostoria v Florenci, član Institutum Archaeologicum Germanicum v Berlinu. — Glej Letopis XII, 35—37.

II. RAZRED

Za filološke in literarne vede

Redni člani

F r a n c e B e z l a j, rojen 19. septembra 1910, dr. phil., redni profesor za primerjalno slovansko jezikoslovje na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani; redni član od 3. junija 1964. — Glej Letopis XV, 31—34.

F r a n c e K o b l a r, rojen 29. novembra 1889, dr. phil., redni profesor na Akademiji za gledališče, radio, film in tele-

vizijo v Ljubljani v pokoju; redni član od 3. julija 1964; tajnik razreda za filološke in literarne vede od 22. januarja 1965; upravnik Inštituta za slovensko narodopisje pri akademiji; predsednik Slovenske matice. Častni član Slavističnega društva Slovenije. Prešernova nagrada v letu 1950 in ista nagrada za življenjsko delo v letu 1968. — Glej Letopis XV, 35—38.

Anton Ocvirk, rojen 23. marca 1907, dr. phil., redni profesor za zgodovino svetovne književnosti in literarno teorijo na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani; redni član od 3. julija 1964; upravnik Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede pri akademiji. — Glej Letopis XV, 39—40.

Anton Slodnjak, rojen 13. junija 1899, dr. phil., redni profesor za slovensko književnost na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani v pokoju. Redni član od 7. februarja 1967. Častni doktor vseučilišča v Zagrebu. Glej Letopis XVIII, 39—41.

Stanko Škerlj, rojen 7. februarja 1893, dr. phil., redni profesor za romansko filologijo na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani v pokoju. Redni član od 7. februarja 1969. Častni član beneške akademije »Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti« od 1972. — Glej Letopis XX, 39—40.

Josip Vidmar, rojen 14. oktobra 1895, častni doktor univerze v Ljubljani; redni član od 6. decembra 1949; od 27. oktobra 1952 predsednik akademije; dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine v Sarajevu, Makedonske akademije na naukite i umetnostite v Skopju in Romunske akademije znanosti v Bukarešti. Prešernova nagrada 1966. Sterijina nagrada za širjenje dramske umetnosti in gledališke kulture 1966. Red oficirja književnosti in umetnosti francoske vlade 1966. Član sveta federacije. Nagrada AVNOJ za 1967. — Glej Letopis III, 172—184.

Dopisni člani

Anton Bajec, glej str. 45—48.

Bojan Čop, glej str. 49—52.

Milan Grošelj, rojen 19. septembra 1902, dr. phil., redni profesor za klasično filologijo na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani v pokoju; dopisni član od 17. oktobra 1958. — Glej Letopis IX, 53—54.

Valentin Logar, glej str. 53—58.

Zunanji dopisni člani

Oton Berkovec, rojen 6. decembra 1906, dr. phil., znanstveni sodelavec Češkoslovaške akademije znanosti v pokoju; dopisni član od 5. februarja 1971. — Glej Letopis XXII, 46—51.

Velibor Gligorić, rojen 28. julija 1899, književni kritik; pravi član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu; dopisni član od 7. februarja 1967. — Glej Letopis XVIII, 42.

Blaže Koneski, rojen 19. decembra 1921, redni profesor za makedonski jezik na filozofski fakulteti univerze v Skopju; dopisni član od 7. februarja 1968. Redni član Makedonske akademije na naukite i umetnostite v Skopju in njen predsednik, dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu in Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine v Sarajevu. Častni doktor univerze v Chicagu. Nagrada AVNOJ za leto 1966. — Glej Letopis XIX, 37—38.

Janko Lavrin, rojen 10. februarja 1887, upokojeni redni profesor za, novejšo rusko literaturo na univerzi v Nottinghamu; dopisni član od 2. oktobra 1956. — Glej Letopis VIII, 39—42.

III. RAZRED

Za matematične, fizikalne in tehnične vede

Redni člani

Anton Kuhelj, rojen 11. novembra 1902, dr. ing., redni profesor za mehaniko na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo univerze v Ljubljani; redni član od 6. decembra 1949; od 22. decembra 1961 podpredsednik akademije; dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu. Kidričeva nagrada za leto 1972. — Glej Letopis III, 185.

Anton Peterlin, rojen 25. septembra 1908, dr. sci. nat., dopisni član od 21. decembra 1946, redni član od 6. decembra 1949; direktor Camille Dreyfus Laboratory, Research Triangle Institute, profesor na Duke University v Durhamu (Severna Karolina, ZDA), častni član Inštituta J. Stefan v Ljubljani, član American Association for the Advancement of Science (Washington), Fellow of American Physical Society (Washington), American Chemical Society (Washington), Deutsche Kolloid Gesellschaft (Köln), Deutsche Physikalische Gesellschaft (Ha-

nau), Society of Sigma X (New Haven), Society of Rheology (Washington), glavni urednik Macromolecular Reviews (New York), sourednik Makromolekulare Chemie (Mainz), član Advisory Board revij Journal of Materials Science (London), Journal of Polymer Science (New York) in Journal of Macromolecular Science, Physics (New York). Odlikovan 1970 z Binghamovo medaljo Society of Rheology (member Society of American Institute of Physics). — Glej Letopis II, 45—46.

Ivan Vidav, rojen 17. januarja 1918, dr. phil., redni profesor za matematiko na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo univerze v Ljubljani; dopisni član od 17. oktobra 1958, redni član od 21. decembra 1962. Kidričeva nagrada za 1970. — Glej Letopis IX, 55—56 in XIII, 32.

Dopisni člani

Robert Blinc, rojen 31. oktobra 1933, dr. fizikalnih znanosti. Redni profesor na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo univerze v Ljubljani. Dopisni član od 7. februarja 1969, član komisije za fiziko trdne snovi IUPAP (International Union for Pure and Applied Physics), član uredniškega odbora Obzornika za matematiko in fiziko ter širših uredniških odborov revij Physics of Condensed Matter, Ferroelectricity, Journal of Non-metals, Chemical Physics, Fizika in Solid State Electronics. Kidričeva nagrada (s sodelavci) za leto 1961. — Glej Letopis XX, 42—44.

Davorin Dolar, rojen 1. februarja 1921, dr. kem., redni profesor na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo univerze v Ljubljani. Dopisni član od 5. februarja 1970. Nagrada Sklada Borisa Kidriča za leto 1968. — Glej Letopis XXI, 39—43.

Peter Gosar, rojen 15. oktobra 1923, doktor fizikalnih znanosti, redni profesor za fiziko na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo univerze v Ljubljani. Dopisni član od 7. februarja 1969. Član Society of Sigma X (North Carolina) in European Physical Society. Kidričeva nagrada za 1964. — Glej Letopis XX, 45—46.

Dušan Hadži, rojen 26. avgusta 1921, dr. kemijskih znanosti, redni profesor za kemijo na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo univerze v Ljubljani; dopisni član od 7. februarja 1967. Član uredniških odborov revij Spectrochimica acta, Journal of Molecular Structure, Spectroscopy Letters in Molecular Physics ter društev The Chemical Society (London), Faraday

Society, Bunsengesellschaft in Société de chimie physique. Predsednik Unije kemijskih društev Jugoslavije in Koordinacijskega odbora za molekularne vede pri Svetu akademij. Kidričeva nagrada za 1957. — Glej Letopis XVIII, 43—49.

Janez Peklenik, rojen 11. junija 1926, redni profesor za predmete — tehnična kibernetika, obdelovalni sistemi in eksperimentalne metode na fakulteti za strojništvo univerze v Ljubljani. Dopisni član od 5. februarja 1970. — Redni član CIRP-a (Collège international pour l'étude scientifique des techniques de production mécanique), VDI (Verein Deutscher Ingenieure), ASME (American Society of Mechanical Engineers), Fellow of the Institution of Mechanical Engineers; član Editorial Board of International Journal of Systems Sciences, London, član komiteja Zveznega izvršnega sveta za znanost, tehnologijo in izobraževanje, član direktorske grupe za razvoj programskega sistema EXAPT, Aachen, član Institute for Advance Studies in Science and Engineering, University of Birmingham, častni profesor Univerze v Birminghamu, glavni in odgovorni urednik CIRP-journala »Manufacturing Systems«, član komiteja Skupščine SR Slovenije za znanstveno raziskovalno delo. — Glej Letopis XXI, 44—49.

Lujo Šuklje, rojen 21. septembra 1910, dr. tehniških ved; redni profesor na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo univerze v Ljubljani. Dopisni član od 7. februarja 1969. Kidričeva nagrada za leto 1972. — Glej Letopis XX, 47—48.

Miha Tišler, rojen 18. septembra 1926, redni profesor za organsko kemijo na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani. Dopisni član od 5. februarja 1970. Član uredniškega odbora Croatica Chemica Acta, Vestnika Slovenskega kemijskega društva, Journal of Heterocyclic Chemistry, Organic Preparations and Procedures International, Advances in Heterocyclic Chemistry. Član Hrvatskega kemijskega društva, American Chemical Society, član sekcije za organsko kemijo pri American Chemical Society, član Chemical Society (London) ter International Society of Heterocyclic Chemistry. Nagrada sklada Borisa Kidriča za raziskave organskih spojin za leto 1962. — Glej Letopis XXI, 50—58.

Zunanji dopisni člani

Pavle Savić, glej str. 59—61.

IV. RAZRED

Za prirodoslovne in medicinske vede

Redni člani

Bogdan Brecej, rojen 6. maja 1906, dr. med., redni profesor za ortopedijo na medicinski fakulteti univerze v Ljubljani in predstojnik Ortopedske klinike v Ljubljani v pokoju, strokovni svetovalec Ortopedske bolnice v Valdoltri; redni član od 6. decembra 1949; član Sveta federacije. Dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu in Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine v Sarajevu, inozemski član Akademije medicinskih nauk SSSR v Moskvi; častni član Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani, član Société Internationale de Chirurgie Orthopédique et de Traumatologie v Bruslju (S. I. C. O. T.), častni član Société Française d'Orthopédie et de Traumatologie v Parizu, častni član Društva ortopedov in travmatologov Bolgarije v Sofiji, član International Society for Rehabilitation of the Disabled v New Yorku, nacionalni delegat Udruženja ortopeda i traumatologa Jugoslavije pri S. I. C. O. T., Corresponding editor revije Journal of Bone and Joint Surgery za Jugoslavijo. Nagrada AVNOJ za leto 1968. — Glej Letopis III, 199—200.

Srečko Brodar, rojen 6. maja 1893, dr. phil., častni doktor univerze v Ljubljani, redni profesor za kvartarologijo na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo univerze v Ljubljani v pokoju, dopisni član od 6. decembra 1949, redni član od 22. junija 1953; načelnik sekcije za arheologijo pri akademiji do 31. marca 1972; častni član Arheološkega društva Jugoslavije; dopisni član H. Obermaier Gesellschaft für die Erforschung des Eiszeitalters und seiner Kulturen (Erlangen). — Glej Letopis III, 205—206 in Letopis V, 98—100.

Svetozar Ilešič, rojen 8. junija 1907, dr. phil., redni profesor za geografijo na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani; dopisni član od 7. februarja 1967, redni član od 5. februarja 1970. Upravnik Inštituta za geografijo in Inštituta za raziskovanje krasa SAZU. Član stalne evropske konference za proučevanje podeželske pokrajine, častni član Srbskega geografskega društva, Poljskega geografskega društva, Geografskega društva v Münchnu in častni član Madžarskega geografskega društva, častni predsednik Geografskega društva Slovenije. — Glej Letopis XVIII, 52—54 in Letopis XXI, 59—62.

Alija Košir, rojen 6. aprila 1891, dr. med., častni doktor univerze v Ljubljani, redni profesor za histologijo in embriologijo medicinske fakultete univerze v Ljubljani v pokoju; redni član od 24. junija 1955. Kidričeva nagrada za leto 1964. Nagrada AVNOJ za 1969. — Glej Letopis VII, 45—48.

Janez Milčinski, rojen 3. maja 1913, dr. iur., dr. med., redni profesor za sodno medicino in predstojnik Inštituta za sodno medicino na medicinski fakulteti univerze v Ljubljani, prorektor univerze v Ljubljani; dopisni član od 22. decembra 1961, redni član od 5. februarja 1970, načelnik oddelka za medicinske vede razreda za prirodoslovne in medicinske vede. Inozemski dopisni član Sociétés de Médecine Légale de France, predsednik Académie Internationale de Médecine Légale et de Médecine Sociale, častni član Societá Italiana di Medicina legale e delle Assicurazioni, dopisni član Deutsche Gesellschaft für gerichtliche und sociale Medizin, član Mednarodnega komiteja za alkohol in promet, član uredniškega odbora »The International Microfilm Journal of Legal Medicine« (New York), častni član poljskega društva za sodno medicino in kriminologijo, član odbora Udruženja za sudsku medicinu SFRJ, podpredsednik medicinske sekcije Udruženja za mednarodno pravo SFRJ, predsednik sekcije za medicino v izrednih razmerah pri Slovenskem zdravniškem društvu, član začasne skupščine Raziskovalne skupnosti SR Slovenije, član Komisije za metodologijo in organizacijo dela pri RSS, član Sveta SRS za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Soizdajatelj Zeitschrift für Rechts-Medicin. Diploma ustanove J. E. Purkyně. — Glej Letopis XII, 43—45 in Letopis XXI, 63—68.

Franc Novak, rojen 2. junija 1908, dr. sc., dr. med., častni doktor univerze v Torinu, redni profesor za porodništvo in ginekologijo na medicinski fakulteti univerze v Ljubljani, ravnatelj Klinike za porodništvo in ženske bolezni v Ljubljani, predsednik Združenja ginekologov in porodničarjev Jugoslavije; dopisni član od 22. decembra 1961, redni član od 5. februarja 1970. Častni član Societas Gynaecologica et Obstetricia Italica, častni član La Sociedad Chilena de Obstetricia y Gynecologica, častni član Československé lékařské společnosti J. E. Purkyně, član Fédération Internationale de Gynécologie et d'Obstétrique, predsednik za Jugoslavijo World Association for Gynecological Cancer Prevention, častni član Slovenskega zdravniškega društva in Zbora liječnika Hrvatske, predsednik ginekološke sekcije Slovenskega zdravniškega društva, častni član društva ginekologov Madžarske, častni član ginekološko-aku-

šerske sekcije Srpskog lekarskog društva, zunanji član Society of Pelvic Surgeons. Nagrada AVNOJ za leto 1972. — Glej Letopis XII, 46—48 in Letopis XXI, 69—73.

Ivan Rakovec, rojen 18. septembra 1899, dr. phil., redni profesor za geologijo in paleontologijo na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo univerze v Ljubljani (od leta 1971 v pokoju); dopisni član od 21. decembra 1946, redni član od 6. decembra 1949, tajnik razreda za prirodoslovne in medicinske vede od 15. junija 1966, upravnik Inštituta za paleontologijo pri akademiji; predsednik Medakademijskega odbora za urejevanje favne in flore Jugoslavije; dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu in Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu; častni član Slovenskega geološkega društva in Geografskega društva Slovenije, dopisni član Geološkega društva na Dunaju in Mednarodnega paleontološkega društva. Kidričeva nagrada za leto 1957. — Glej Letopis II, 47—53.

Andrej O. Župančič, rojen 27. januarja 1916, dr. med., redni profesor za patološko fiziologijo na medicinski fakulteti univerze v Ljubljani in predstojnik Inštituta za patološko fiziologijo v Ljubljani; dopisni član od 3. julija 1964, redni član od 5. februarja 1970, član Royal Society of Medicine v Londonu, Biochemical Society v Londonu in Associate Member of the Physiological Society v Londonu, Scientific Advisory Panel fundacije Ciba v Londonu; častni član ASOVAC. — Glej Letopis XV, 50—51, XXI, 74—75.

Dopisni člani

Milko Bedjanič, rojen 29. junija 1904, dr. med., redni profesor za infekcijske bolezni na medicinski fakulteti univerze v Ljubljani v pokoju; dopisni član od 7. februarja 1968. — Glej Letopis XIX, 39.

Franc Čelešnik, rojen 27. oktobra 1911, dr. med., redni profesor za čeljustno kirurgijo na medicinski fakulteti univerze v Ljubljani in predstojnik Klinike za čeljustno kirurgijo. Dopisni član od 7. februarja 1969. Častni član: Fédération Dentaire Nationale Française, Association Française pour le Développement de la Stomatologie, Société Odonto-stomatologique de Lyon, Československá lékařská společnost J. E. Purkyně, Društva zobozdravstvenih delavcev Slovenije, Société Stéphanoise d'Enseignement postuniversitaire Odonto-Stomatologique; predsednik Medicinskega sveta Kliničnih bolnic v Ljubljani, član Združenja plastičnih in maksilofacialnih kirurgov Jugoslavije,

častni član European Association for Maxillofacial Surgery, ekspert za stomatologijo pri Svetovni zdravstveni organizaciji, član komiteja stomatološke sekcije Union Medicale Balkanique. — Nagrada mesta Ljubljane 1971, Kidričeva nagrada za leto 1972, Prix Magitot za leto 1972 in naziv Lauréat de l'Académie Nationale de Médecine v Parizu. — Glej Letopis XX, 49—50.

Zunanji dopisni člani

Vaso Butozan, rojen 5. decembra 1902, dr. vet., častni doktor univerze v Sarajevu in Humboldtove univerze v Berlinu, redni profesor veterinarske fakultete na univerzi v Sarajevu v pokoju. Od 1966 do 1968 predsednik Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine v Sarajevu. Dopisni član od 7. februarja 1967. — Dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, redni član Naučnega društva za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije, redni član Akademije znanosti v New Yorku, dopisni član Akademije za agrarne vede v Nemški demokratični republiki. — Glej Letopis XVIII, 50—51.

Edhem Čamo, gl. str. 62—64.

Branimir Gušić, rojen 6. aprila 1901, dr. med., dr. phil., redni profesor za otorinolaringologijo na Medicinski fakulteti v Zagrebu v pokoju; dopisni član od 3. junija 1964. Pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, redni član društva otorinolaringologov Collegium Otolaryngologicum Amicitiae Sacrum, častni predsednik grškega otoneurooftalmološkega društva, častni član Zbora liječnika Hrvatske; častni član poljskega, bolgarskega, češkega, nemškega in avstrijskega društva otorinolaringologov ter ameriškega rinološkega društva. — Glej Letopis XV, 41—46.

Dimitrije Jovčić, rojen 14. oktobra 1889, dr. med., redni profesor na medicinski fakulteti univerze v Beogradu v pokoju. Dopisni član od 7. februarja 1967. — Redni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu. Zunanji član Académie de Chirurgie v Parizu; dopisni član Francoske nacionalne akademije medicinskih ved. Častni predsednik Jugoslovanskega ortopedskega in travmatološkega društva. Častni član društva Société Française d'Orthopédie et de Traumatologie v Parizu in češkoslovaškega ortopedskega in travmatološkega društva. Častni predsednik sekcij Srpskega lekarskega društva: kirurške, ortopedskotravmatološke in pediatrijske; častni član sekcije istega društva za otroško kirurgijo in ortopedijo; dopisni član ameri-

škega in italijanskega ortopedsko-travmatološkega društva. — Glej Letopis XVIII, 55—58.

Franjo Kogoj, rojen 13. oktobra 1894, dr. med., častni doktor univerz v Ljubljani in Gradcu, vseučilišča v Zagrebu in Vojne medicinske akademije v Beogradu, profesor za dermatovenerologijo vseučilišča v Zagrebu v pokoju; dopisni član od 2. junija 1953; pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine v Sarajevu in Švicarske akademije medicinskih znanosti, član Deutsche Akademie der Naturforscher Leopoldina v Halle a/d Saale, častni član oziroma dopisni član ameriškega, avstralskega, berlinskega, bolgarskega, britanskega, češkoslovaškega, danskega, dunajskega, finskega, francoskega, hamburškega, iranskega, italijanskega, madžarskega, mehikanskega, moskovskega, Münchenskega, nemškega, poljskega, švedskega in venezuelskega dermatološkega društva, francoskega alergološkega društva, nemškega društva za estetično medicino; častni član Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani, Zbora liječnika Hrvatske v Zagrebu in Československé lékařské společnosti J. E. Purkyně v Pragi. Nagrada AVNOJ za 1966. — Glej Letopis V, 101—102.

Josef Kratochvíl, rojen 6. januarja 1909, dr. naravoslovja, profesor zoologije, ravnatelj inštituta za raziskovanje vretenčarjev Češkoslovaške akademije znanosti. Dopisni član od 5. februarja 1970. — Redni član Češkoslovaške akademije znanosti. Državna nagrada Klementa Gottwalda I. stopnje za l. 1955. — Glej Letopis XXI, 76—77.

Siniša Stanković, rojen 26. marca 1892, dr. phil., redni profesor za zoologijo na univerzi v Beogradu v pokoju; dopisni član od 2. junija 1953; redni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, inozemski član Akademije nauk SSSR v Moskvi. Nagrada AVNOJ za 1967. — Glej Letopis V, 103—104.

Alojzij Tavčar, rojen 2. marca 1895, dr. ing., častni doktor univerze v Ljubljani in vseučilišča v Zagrebu, redni profesor za genetiko in žlahtnenje rastlin na agronomski fakulteti vseučilišča v Zagrebu v pokoju; dopisni član od 2. junija 1953; pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu; dopisni član Masarykove akademie prace v Pragi; član: Honorary Scientific Society Sigma X. Cornell University, New

York; član in podpredsednik EUCARPIA (evropsko združenje za znanstvena raziskovanja žlahtnenja rastlin), Cambridge, Anglija; član ESNA (evropsko združenje za nuklearne metode v agrikulturi), Wageningen, Nizozemska; predsednik Društva genetičara Jugoslavije. Nagrada AVNOJ za 1966. — Glej Letopis V, 105—106.

Kosta Todorović, rojen 5. julija 1887, dr. med., redni profesor za infekcijske bolezni in upravnik infekcijske klinike na univerzi v Beogradu v pokoju; dopisni član od 2. junija 1953; redni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu in tajnik njenega razreda za medicinske vede, dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu in Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine v Sarajevu, častni predsednik Srpskega lekarskega društva, častni član več podružnic Srpskega lekarskega društva in Saveza lekarskih društava SFRJ, častni član Društva ljekara Bosne i Hercegovine, dopisni član Nacionalne medicinske akademije v Parizu, Združenja ameriških medicinskih avtorjev, Znanstveno-medicinskega društva zdravnikov Štajerske, častni član Češkoslovenské lékařské společnosti J. E. Purkyně v Pragi, častni član društva Union médicale Balkanique v Bukarešti. Nagrada AVNOJ za 1966. — Glej Letopis V, 107.

Mstislav Vasiljevič Volkov, rojen 1923, dr. ortopedije, direktor centralnega inštituta za travmatologijo in ortopedijo v Moskvi; dopisni član od 7. februarja 1968. Dopisni član akademije medicinskih nauk SSSR. Nagrada R. Denisova. — Glej Letopis XIX, 40.

V. RAZRED

Za umetnosti

Redni člani

Maksim Gaspari, glej str. 65—67.

Božidar Jakac, rojen 16. julija 1899, redni profesor akademije za likovno umetnost v Ljubljani v pokoju; redni član od 6. decembra 1949; dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu in Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu. — Nagrada AVNOJ za 1967. — Glej Letopis III, 207—213.

Boris Kalin, rojen 24. junija 1905, redni profesor na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani v pokoju, kipar-mojster; redni član od 2. junija 1953. — Glej Letopis V, 121—122.

Ciril Kosmač, rojen 28. septembra 1910, književnik, redni član od 22. decembra 1961. Dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu. — Glej Letopis XII, 49—53.

Miško Kranjec, rojen 15. septembra 1908, književnik, redni član od 2. junija 1953; dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu in Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu. — Nagrada AVNOJ za 1969. — Glej Letopis V, 125—132.

Bratko Kreft, rojen 11. februarja 1905, dr. phil., redni profesor za novejšo rusko književnost na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani v pokoju; književnik; redni član od 22. decembra 1961; dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, dopisni član Makedonske akademije na naukite i umetnostite v Skopju, tajnik razreda za umetnosti pri akademiji, upravnik Inštituta za slovenski jezik pri akademiji, član osrednjega odbora Jugoslovanskega slavističnega komiteja, član republiške komisije za kulturne zvez s tujino, podpredsednik Mednarodnega slavističnega komiteja, predsednik republiške komisije za preimenovanje in združevanje krajev, predsednik literarno-jezikoslovne sekcije pri republiški raziskovalni skupnosti. — Glej Letopis XII, 63—64.

France Mihelič, rojen 27. aprila 1907, redni profesor na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani; redni član od 6. februarja 1963. Nagrada AVNOJ za 1970. Red zasluge za narod z zlato zvezdo, 1972. — Glej Letopis XVI, 31—35.

Vladimir Pavšič-Matej Bor, rojen 14. aprila 1913, književnik, redni član od 6. februarja 1965; dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu. Predsednik skupnosti za varstvo okolja v Sloveniji. — Glej Letopis XVI, 36—52.

Lucijan Marija Škerjanc, rojen 17. decembra 1900; redni profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani v pokoju; redni član od 6. decembra 1949. — Glej Letopis III, 216—220.

Dopisni člani

Matija Bravničar, glej str. 68—70.

Marjan Mušič, rojen 16. novembra 1904, redni profesor arhitekture na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo univerze v Ljubljani. Dopisni član od 5. februarja 1970; dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjet-

nosti v Zagrebu. Zaslužni član Zveze jugoslovanskih arhitektov. Prešernova nagrada za leto 1972. — Glej Letopis XXI, 82—86.

Edvard Ravnikar, rojen 4. decembra 1907, ing. arh., redni profesor za arhitekturo na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo univerze v Ljubljani. Dopisni član od 7. februarja 1969. Dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu. — Glej Letopis XX, 58—65.

Zunanji dopisni člani

Ivo Andrić, rojen 10. oktobra 1892, dr. phil., častni doktor univerze v Beogradu; književnik; dopisni član od 2. junija 1955; redni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu, dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu; Nobelov nagrajenec za književnost v letu 1961. — Nagrada AVNOJ za 1967. Red junaka socialističnega dela 1972. — Glej Letopis V, 135—134.

Janez Cilenšek, rojen 4. decembra 1913, skladatelj, profesor Franz Liszt-Hochschule für Musik v Weimarju. Dopisni član od 7. februarja 1967. — Redni član Akademije umetnosti Nemške demokratične republike v Berlinu. — Glej Letopis XVIII, 61—63.

Gustav Krklec, rojen 23. maja 1899. Književnik. Dopisni član od 7. februarja 1969. Pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu. — Glej Letopis XX, 56.

Miroslav Krleža, rojen 7. julija 1895, književnik; dopisni član od 2. junija 1955; pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu, redni član Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu. Nagrada AVNOJ za 1966. — Glej Letopis V, 139—141.

Desanka Maksimović, rojena 16. maja 1898. Književnica. Dopisni član od 7. februarja 1969. Redna članica Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu. — Glej Letopis XX, 57.

NOVI ČLANI

BOGO GRAFENAUER

Za rednega člana v razredu za zgodovinske in družbene vede Slovenske akademije znanosti in umetnosti je bil izvoljen 13. marca 1972.

Rojen je bil 16. marca 1916 v Ljubljani. Diplomiral je na filozofski fakulteti ljubljanske univerze l. 1940, bil promoviran za doktorja 1944, potem izvoljen 1946 za docenta, 1951 za izrednega profesorja in 1956 za rednega profesorja za zgodovino Slovencev na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani. Dopisni član SAZU je postal 7. februarja 1968.

Njegovo delo do izvolitve za dopisnega člana SAZU je bilo že obravnavano v Letopisu

SAZU, XIX. knjiga za 1968, Lj. 1969, s. 33—34. Prvo področje znanstvenega dela dr. B. Grafenauerja zajema zgodovino slovenskih kmečkih uporov in deloma tudi kmečkih uporov drugih jugoslovanskih narodov. Drugo področje obsega starokarantansko dobo v zgodovini Slovencev s problemi tedanje slovenske družbe in države, tretje pa je namenjeno vprašanjem naselitve Južnih Slovanov na Balkanu in v Podonavju, njihovega razmerja do Obrov, njihove družbene strukture, posebej tudi odgovoru na vprašanje, o kakšnih etničnih enotah je moč pri njih govoriti že v srednjem veku, in pa vprašanjem borbe za Podonavje v IX. stoletju. Kar se tiče novejših slovenske zgodovine, je pisal dr. B. Grafenauer predvsem o koroških Slovencih v XIX. in XX. stoletju, o etnični strukturi na njihovem ozemlju, pa tudi o drugih straneh koroškega vprašanja. Izmed sintetičnih prikazov je omeniti predvsem njegovo Zgodovino slovenskega naroda (prva izdaja sega v petih zvezkih do leta 1948, druga izdaja v dveh zvezkih do konca srednjega veka) in pa njegov delež v obravnavi slovenske in tudi druge zgodovine v prvi in drugi knjigi Zgodovine narodov Jugoslavije, ki zajemata raz-

dobje do konca XVIII. stoletja. Vsemu temu tehtnemu delu se pridružujejo še številne manjše objave in prispevki, skripta in objave iz metodologije zgodovine, biografije historikov, pa tudi obsežno redakcijsko in organizacijsko delo.

Za čas po izvolitvi za dopisnega člana SAZU se da v znanstvenem delu dr. B. Grafenauerja, ki obsega v celoti okrog 50 objav, razbrati nekaj glavnih skupin.

Zanimajo ga vprašanja naselitve Južnih Slovanov na Balkanu in v Vzhodnih Alpah, kontinuitete in diskontinuitete z antično dobo, prvotnih južnoslovanskih etničnih skupin; pri tem se ne omejuje na interpretacijo sodobnih pisanih virov, ampak uporablja tudi druge metode, ki jih je razvila posebej slovenska veda, in opozarja nanje raziskovalce iz drugih jugoslovanskih pokrajin. Sem spada njegovo predavanje Kontinuitetna vprašanja v zgodovini starokarantanskega prostora na srečanju etnografov »Alpes Orientales« v Slovenjem Gradcu 1967, objavljeno pri SAZU 1969, njegovo predavanje Proces doseljavanja Slovena na zapadni Balkan i u Istočne Alpe na simpoziju o predсловanskih etničnih elementih na Balkanu v etnogenezi južnih Slovanov v Mostarju 1968, objavljeno v publikaciji Akademije nauka i umjetnosti BiH 1969, njegov referat Die Völker Jugoslaviens na internacionalnem kongresu balkanoloških in jugovzhodno-evropskih študij v Sofiji 1969, pa tudi krajevno-zgodovinski prispevek k vprašanju kontinuitete Ptuj v srednjem veku v Zgodovinskem časopisu 1970.

Posebej je omeniti njegovo obravnavanje nekaterih pomembnih vprašanj iz poznejše zgodnesrednjeveške zgodovine. Sem spadajo razprava o vprašanju pristnosti pisma papeža Hadriana II. slovanskim knezom, razprava ob novi izdaji freisinških spomenikov in polemike okrog hrvatskih pacta conventa iz l. 1102.

Kot sintetične tekste iz zadnjih let je omeniti njegove prispevke v VII. knjigi Enciklopedije Jugoslavije, predvsem njegov pregled zgodovine Slovencev od naselitve do l. 1918 in njegov uspeli poskus prikaza ekonomskega razvoja na Slovenskem od 1800 do 1918.

Pri prvi knjigi nove Gospodarske in družbene zgodovine Slovencev, ki je delo Sekcije za občo in narodno zgodovino Inštituta za zgodovino SAZU (Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev, Zgodovina agrarnih panog. I. zvezek: Agrarno gospodarstvo. Lj. 1970. XVII, 652 str.), je omeniti najprej, da je bil B. Grafenauer član tako širše redakcije kakor tudi ožje redakcije treh članov, ki sta v dolgoletnem delu pripravljali izid te knjige. Kar se tiče njegovega deleža kot avtorja pri tej knjigi,

znaša ta nekaj več kakor petino besedila vse knjige. Obdelal je v posebnem poglavju vire in literaturo, napisal tekst o populaciji in agrarnem prebivalstvu od srede XVIII. stoletja do druge svetovne vojne, obdelal za poglavje o orodju in načinih proizvodnje ključne probleme o poljedelskem orodju, urbanizaciji zemljišča in poljedelskih obdelovalnih načinih in poleg tega še odstavek o nabiralništvu, in končno zastavil s poglavjem o gospodarskem obratu kmetije zapleten problem, pri katerem opozarja na številna dejstva in momente.

V zborniku Koroški plebiscit, Lj. 1970, je B. Grafenauer objavil razpravo Slovenska Koroška v diplomatski igri leta 1919, kjer govori najprej o predzgodovini, nato pa o sami diplomatski borbi za Koroško do sklepa senžermenske mirovne pogodbe. Avtor je pisal o tej temi sicer že v svoji razpravi v Koroškem zborniku leta 1946, vendar je ta razprava, glavno slovensko delo o tej temi, v primerjavi s prejšnjo razpravo znatno dopolnjena.

Za jubilejni zbornik Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani 1919—1969 je napisal B. Grafenauer splošni pregled o univerzi kot celoti za čas od 1945 do 1969, uvod k delu o filozofski fakulteti in pregled razvoja njenih oddelkov za zgodovino in arheologijo. Ti prispevki, zlasti prvi, ki je napisan deloma na podlagi avtorju dostopnih virov, deloma pa na podlagi osebnih izkušenj, so seveda le kratek oris dogajanja v recentni preteklosti, vendar so koristni po svoji kritičnosti in stvarnosti podatkov.

Ob drugih objavah B. Grafenauerja je omeniti posebej njegove znanstvene ocene, pa tudi popularne članke o karantanskih problemih, o novejši zgodovini koroških Slovencev in o drugih področjih njegovega znanstvenega dela. V zvezi z njegovim zanimanjem za teoretične probleme in za zgodovino zgodovinskih znanosti je omeniti njegove članke ob jubilejih in njegove ne-krologe pomembnim znanstvenikom.

Glede njegovega redakcijskega dela je posebej omeniti, da je bil odgovorni urednik prvih 22 letnikov Zgodovinskega časopisa (za 1947—1968). Zdaj je predsednik Zgodovinskega društva za Slovenijo in v tej lastnosti član odbora Zveze društev zgodovinarjev Jugoslavije in Nacionalnega komiteja za historične vede Jugoslavije; je član več mednarodnih znanstvenih odborov in komisij.

BIBLIOGRAFIJA

od leta 1967 dalje

Bibliografski podatki do leta 1956 so objavljeni v knjigi Univerza v Ljubljani, Ljubljana 1957 in do leta 1966 v II. delu te izdaje, Ljubljana 1969.

I. Objave v samostojnih publikacijah

Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani, 1919—1969. Ljubljana 1969. Poglavlja: Življenje univerze od 1945 do 1969, str. 143—168 (popravki Tribuna 19/1969, št. 3, 22. XII.); Filozofska fakulteta, str. 195 do 198; Zgodovina, str. 218—222; Arheologija, str. 227 sl.

Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev. Zgodovina agrarnih panog. I. zvezek. Agrarno gospodarstvo. Izd. SAZU, zal. DZS. Ljubljana 1970. Poglavlja: 1. viri in literatura, str. 3—24; 2/IV. Populacija in agrarno prebivalstvo od srede 18. stoletja do druge svetovne vojne, str. 99—127; Orodje in načini: 8. Uvod, 9. Poljedelsko orodje, 10. Urbarizacija zemljišča, 11. Poljedelski obdelovalni načini, str. 199 do 250; 21. Nabiralništvo, str. 465—467; 28. Gospodarski obrat kmetije, str. 619—651 (k temu 9 zemljevidov v prilogi in 22 str. dokumentarnih ilustracij v prilogi).

Koroški plebiscit. Razprave in članki. SM. Ljubljana 1970. Razprava: Slovenska Koroška v diplomatski igri leta 1919, str. 295—378 (in 6 zemljevidov v prilogi).

Koroška in koroški Slovenci. Obzorja, Maribor 1971. Poglavlja: Koroški Slovenci v zgodovini slovenske narodne skupnosti, Pot od kneževine Karantanije do narodnostno razdeljene Koroške v 15. stoletju, Ustoličevanje koroških vojvod, Kmečki upori na Koroškem, Reformacija med koroškimi Slovenci in njena dediščina, str. 92 do 152.

Od kmečkih uporov do slovenske državnosti, Obzorja, Maribor 1971. Razprava: Štirje veliki kmečki upori na Slovenskem, str. 17—34.

II. Razprave in druge objave v znanstvenih časopisih in zbornikih

Pitanje srednjovekovne etniške strukture prostora jugoslovanskih narodov i njenog razvoja. JIC V/1966, št. 1—2, str. 5—36.

Etnična struktura in zgodovinski pomen jugoslovanskih narodov v srednjem veku (II. del). ZČ 21, 1967 (izšlo 1968), str. 7—48.

Od kdaj je pačenje dejstev »evolucionistički smjer?« ZČ 21, 1967, str. 225—227. K temu še »Postscriptum«, prav tam, str. 228 sl.

Nikola Radojčić (In memoriam), ZČ 21, 1967, str. 231—235.

Josip Korošec (In memoriam), ZČ 21, 1967, str. 238—246.

Anton Melik (In memoriam), ZČ 21, 1967, str. 246—249.

Josip Klemenc (In memoriam), ZČ 22, 1968, str. 135—141 (objavljeno, brez bibliografije, tudi v JIC VII, št. 1—2, str. 184—186).

Osvobodilna fronta — dedič svobodoljubnih in naprednih gibanj v zgodovini slovenskega naroda. Prispevki za zgodovino delavskega gibanja 6, 1966 (izšlo 1968), str. 225—231. (Del članka je pod istim naslovom vnovič objavila redakcija lista Borec 23, 1971, str. 403—405.)

Seljačke bune, Slovenija. EJ 7, 1968, str. 178—180.

Slovenci. Opseg etničke i nacionalne cjeline. II. Historija. 2. Razdoblje od naseljavanja Slovenaca do 1918. EJ 7, 1968, str. 229—235, 235—257.

Slovenija. VII. Ekonomika. 1. Privredni razvoj od 1800 do 1918. EJ 7, 1968, str. 353—363.

Poglavitne poteze slovenskega zgodovinskega razvoja in položaja. 1. Karantanija in njena dvakratna vloga v oblikovanju slovenske narodne zavesti. Kronika 16, 1968, str. 129—136.

Pripombe k »dvema torzoma« o srednjeveški hrvatski zgodovini. (Pregled rešenih in ugotovitev odprtih vprašanj v zvezi s tkzv. »pacta conventa«.) Historijski zbornik 19—20, 1966—1967 (izšlo 1969), str. 517 do 532.

Ljudmil Hauptmann. Letopis SAZU 19, 1968. Ljubljana 1969, str. 51—62.

Ljudmil Hauptmann (In memoriam). ZČ 22, 1968, (izšlo 1969), str. 311 sl.

Oc.: Relja Novaković — Gavro Škrivanić — Vladimir Stojančević, Školski istorijski atlas, Beograd 1965. — Zgodovinski atlas, ur. dr. Zvonimir Dugački, Zagreb 1968. ZČ 22, 1968, str. 315—333.

Der Brief Hadrians II. an die slavischen Fürsten: echt, verfälscht oder Fälschung? Cyrillo-Methodianische Fragen — Slavische Philologie und Altertumskunde. Wiesbaden 1968 (izšlo 1969), str. 63—77.

Die Völker Jugoslaviens. Sestavni del »poročila« za plenum s temo Les peuples de l'Europe du Sud-Est et leur rôle dans l'histoire. Actes du premier Congrès international des études Balkaniques et Sud-Est-Européennes, III, Sofia 1969, str. 37—49.

Die Kontinuitätsfragen in der Geschichte des altkarantanschen Raumes. Alpes Orientales V. SAZU, Dela 24, str. 55—85 in trije zemljevidi v pril.

Zgodovinarjeva paralegomena k novi izdaji Freisinških spomenikov. CZN nova vrsta 5, 1969 (izšlo 1970), str. 148—172.

Proces doseljavanja Slovena na zapadni Balkan i u Istočne Alpe. Simpozijum »Predslavenski etnični elementi na Balkanu u etnogenezi Južnih Slavena«. ANU BiH, Posebna izdanja 12, 1969, str. 29—55, 124 sl.

Metodologija najnovije zgodovine. Prispevki za zgodovino delavskega gibanja 8/9, 1968—1969, str. 207—216, 217—219.

Problemi in naloge slovenskega zgodovinopisja v zvezi z obdobjem (od srede 19. st.) do 1918. Prispevki za zgodovino delavskega gibanja 10, 1970, str. 193—202.

Typologie des révoltes paysannes et des soulèvements populaires chez les peuples yougoslaves du XVe à la fin du XVIIIe siècle. Acta Jugoslavica historica I, 1970, str. 59—84.

Ustoličevanje koroških vojvod in vojvodski prestol. (Ocena skupine najnovjših del.) ZČ 24, 1970, str. 112—122.

Ptuj v srednjem veku. ZČ 24, 1970, str. 157—175.

Oc.: Edvard Kardelj (Sperans), Razvoj slovenskega narodnega vprašanja. ZČ 24, 1970, str. 312—333.

Pomen Karantanije v oblikovanju zgodnjerednjeveške skupnosti alpskih in panonskih Slovanov v njihovem kulturnem življenju 9. in 10. stoletja. Kseroks, razmnoženo za Koroške kulturne dni decembra 1969, 11 str.

Karantansko obdobje slovenske zgodovine. V vodniku »Razstava: zgodnji srednji vek Slovenije«, Ljubljana 1971. Ciklostil, str. 1—5.

Povodom izdanja Sabranih djela Georgija Ostrogorskog. Istor. Zapisi, god. 23, knj. 27, 1971, str. 411—414.

Peti kongres zgodovinarjev Jugoslavije, ZČ 25, 1971, str. 115—117.

Oc.: Claudia Cromer, Die Vereinigten Staaten von Amerika und die Frage Kärntens 1918—1920. ZČ 25, 1971, str. 319—328.

Oc.: Wilhelm Neumann, Abwehrkampf und Volksabstimmung in Kärnten. ZČ 25, 197, str. 328—331.

Naselitev Slovanov v Vzhodnih Alpah in vprašanje kontinuitete. Arheološki vestnik 21—22, 1970—1971, str. 17—32.

Poglavitne poteze slovenskega zgodovinskega razvoja in položaja. II. Mesto kmečkih uporov v slovenski zgodovini. Kronika 19, 1971, str. 129—136.

Stranke političke, Slovenija, Razdoblje do 1918. EJ 8, 1971, str. 185 do 186.

V spomin Milka Kosa (beseda ob grobu). Kronika 20, 1972, str. 1—2.
Bibliografski pregled dela Milka Kosa 1965—1972. ZC 26, 1972, str. 10—12.

Dr. Maks Miklavčič (In memoriam). ZC 26, 1972, str. 149—155.

Kolonizacijska in teritorialna zgodovina Slovenskega Primorja. VIII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Predavanja. Ljubljana 1972, str. 255—271.

Bilješke uz dvije diskusije u HZ XXI—XXII. Historijski zbornik 23—24, 1970—1971 (izšlo 1972), str. 443—449.

III. Drugje objavljeni prispevki

Kmečki upori na Slovenskem. Prešernov koledar 1970, str. 101—113.

»Odgovori pred mikrofonom«. Prostor in čas 2, 1970, str. 514—517.

O pokristjanjevanju Slovencev — »nova luč« ali »tavanje v temi«? Prostor in čas 3, 1971, str. 190 sl.

Sunt certi denique fines! Prostor in čas 3, 1971, str. 685—687.

Upor hrvatskih in slovenskih kmetov leta 1573. Prešernov koledar 1972, str. 57—67.

Brežice in kmečki upori med legendo in zgodovino. Letno poročilo gimnazije Brežice 71—72, Krško 1972, str. 7—14.

Slovenski kmečki upori v 15. in 16. stoletju. Mohorjev koledar 1973, str. 99—107.

ANTON BAJEC

Za dopisnega člana v razredu za filološke in literarne vede Slovenske akademije znanosti in umetnosti je bil izvoljen 13. marca 1972.

Rojen je bil 6. januarja 1897 v Polhovem Gradcu. Študiral je slavistiko in romanistiko na univerzah v Zagrebu, Pragi, Ljubljani in Parizu v letih 1918—1924. Doktorat je dosegel z disertacijo »Nominalni akcent v rezijanskem narečju«.

Še kot študent je objavil razpravo »O prvotnem slovenskem padajočem naglasu v rezijanskem narečju«, leto dni po diplomi romanistično študijo »Filius regi«, in tri leta

kasneje razpravo »Romanizacija in jezik rimskih provinc Norika ter obeh Panonij«.

Žal mu je bila takrat pot na univerzo zaprta. Tako se je kot gimnazijski profesor do konca druge svetovne vojne posvetil v prvi vrsti praktičnim problemom slovenske jezikovne kulture. Pisal je literarne in jezikovne ocene, skupaj z več avtorji je pripravil slovensko čitanko in slovnico I—IV, ki je po vojni 1945 doživela tretjo predelano izdajo, sestavil tudi italijansko-slovenski slovar in bil soredaktor strokovnega časopisa Slovenski jezik.

Novo obdobje v delu dr. A. Bajca se je začelo 1946, ko je bil poklican na univerzo najprej kot lektor slovenskega knjižnega jezika, nakar je 1948 postal docent, 1951 pa izredni profesor. Na tem položaju je ostal do 1956, ko je prostovoljno odšel v pokoj. V tem času je napisal »Besedotvorje slovenskega jezika« v treh knjigah poleg krajših razprav v Slavistični reviji in Jeziku in slovstvu. Pri teh dveh revijah je bil več let tudi urednik jezikovnega dela. Med znanstvene publikacije sodi še brošura »Rast slovenskega knjižnega jezika« 1951. V sodelova-

nju z drugimi avtorji je leta 1947 pripravil »Slovensko slovnico za srednje šole«, 1952 »Slovensko jezikovno vadnico« skupaj s »Knjigo za učitelje«, 1950 pa »Slovenski pravopis«. Od 1947 do 1962 je bil dramski lektor pri Slovenskem narodnem gledališču.

Po upokojitvi je prenesel žarišče svojega dela v Inštitut za slovenski jezik SAZU in je sodeloval pri drugi izdaji »Slovenskega pravopisa«, ki je izšel 1962, bil predsednik komisije za slovensko gramatiko, filologijo in pravopis, in član glavnega uredniškega odbora pri Slovarju slovenskega knjižnega jezika.

Svoje znanstvene ambicije, v mladosti usmerjene v romani-stiko in romano- slavistiko, je v drugem obdobju usmeril iz-ključno v problematiko slovenskega knjižnega jezika. Zaradi usodne napake, da ob ustanovitvi slovenske univerze niso pred-videli katedre za slovenski knjižni jezik, takrat ni bilo mogoče misliti na sistematično pripravljalo delo za znanstveno deskrip-tivno slovnico slovenskega jezika. Dopisni član SAZU dr. Anton Breznik je globlje obdelal le nekaj posameznih problemov. Tega se je jasno zavedal A. Bajec in njegovo »Besedotvorje« je prvo sklenjeno poglavje znanstvene deskriptive. Zbral je izčrpno dokumentacijo za izpeljavo slovenskih samostalnikov, pridev-nikov, zloženk, predlogov in predpon. Te monografije ne bi mogle nastati v tako kratkem času, če ne bi bil A. Bajec že v letih svojega gimnazijskega službovanja pripravljal tega gra-diva. Po vojni je upošteval še vso novo dosegljivo slavistično primerjalno strokovno literaturo, ni pa mogel zajeti vsega, kar je v sufiksologiji prispevala novejša splošna lingvistika. Do danes še nimamo primerjalnega slovanskega besedotvorja, ki bi prebrodilo polstoletni razvoj od Vondrákove »Vergleichende slavistische Grammatik«. Zato je Bajčevo delo še vedno zelo iskano tudi pri drugih slovanskih narodih. Poudariti je končno treba, da je med pripravo redakcije Slovarja slovenskega knjiž-nega jezika obdelal do sedaj že večino t. im. pomožnih besed za vseh pet predvidenih knjig slovarja. To so pri vsakem slo-varju najtežja gesla, pri katerih se pojavi vrsta nepredvidenih in nepričakovanih novosti semantičnih fines in funkcijskih raz-lik. Njihova analiza zahteva več strani slovanskega teksta. Isto velja za skupinsko obdelavo preverbov in derivacijskih pripon pri glagolu. Vse to je treba prišteti k znanstveno raziskoval-nemu delu, ki bo nujno odmevalo v vsaki deskriptivni slovnici.

BIBLIOGRAFIJA

I. Znanstvene publikacije in članki

O prvotnem slovenskem padajočem naglasu v rezijanskem narečju. Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino, 3, 1921/2, 40—42.

Filius regi en roman. Razprave znanstvenega društva za humanistične vede, 2, 1925, 327—377.

Romanizacija in jezik rimskih provinc Norika ter obeh Panonij. Razprave znanstvenega društva za humanistične vede, 4, 1928, 45—56.

Besedotvorje slovenskega jezika. I. Izpeljava samostalnikov. Ljubljana, SAZU, 1950, 135 str. (Dela, II. razred, 1.)

O pridevniških obrazilih -in, -ov. Slavistična revija, 3, 1950, 421 do 428.

Rast slovenskega knjižnega jezika. — Ljubljana, Novinarsko društvo Slovenije, 1951, 46 str.

Besedotvorje slovenskega jezika. II. Izpeljava pridevnikov. III. Zloženke. — Ljubljana, SAZU, 1952, 135 str. (Dela, II. razred, 6 = Inštitut za slovenski jezik, 4.)

Prislovni paberki. — Slavistična revija, 5/7, 1954, 196—226.

Besedotvorje slovenskega jezika. IV. Predlogi in predpone. — Ljubljana, SAZU, 1959, 142 str. (Dela, II. razred, 14 = Inštitut za slovenski jezik, 8.)

II. Strokovni članki

Vežanje več osebkov s povedkom. Jezik in slovstvo, 1, 1955/56, 12—14.

O zloženkah. Jezik in slovstvo, 1, 1955/56, 41—42.

Vežica ob sestavljenih veznikih. Jezik in slovstvo, 1, 1955/56, 42—43.

Raba predloga »po«. Jezik in slovstvo, 1, 1955/56, 79—81.

O pogovornem jeziku. Jezik in slovstvo, 1, 1955/56, 161—165.

Sprehodi po slovenskem besedišču. Jezik in slovstvo, 1, 1955/56, 172—175, 235—237.

Ljudske izposojenke. Jezik in slovstvo, 2, 1956/57, 29—33, 81—85.

Slovske izposojenke. Jezik in slovstvo, 2, 1956/57, 145/151.

O predlogih in predponah. Jezik in slovstvo, 2, 1956/57, 289—292, 349—353.

Poglavje iz slovenskega jezika. Ljudska pravica 17. V. 1958.

Pred novo izdajo Slovenskega pravopisa. Jezik in slovstvo, 3, 1957/58, 145—148.

O slovenski rimi. Jezik in slovstvo, 3, 1957/58, 193—197, 247—253.

Še ob Slovenski slovnici 1956. Jezik in slovstvo, 3, 1957/58, 190—192.

Predlog in predpona za. Jezik in slovstvo, 4, 1958/59, 97—102.

O deljenju besed. Jezik in slovstvo, 5, 1959/60, 6—15.

O purizmu in puristih. Jezik in slovstvo, 5, 1959/60, 129—134.

Kakšen bi bil idealni slovenski knjižni jezik. Jezik in slovstvo, 6, 1960/61, 91—96.

Pred izidom novega pravopisa. Jezik in slovstvo, 7, 1961/62, 13—16.

Marginalije k bravcu. Perspektive, 4, 1963/64, 766—768.

Razvoj knjižne slovenščine po Levcu. Jezik in slovstvo, 8, 1962/63, 97—102.

Jezik v Župančičevi prevodni prozi. Jezik in slovstvo, 12, 1967, 5—15, 42—51, 87—91.

Slovenski knjižni jezik. Jezik in slovstvo, 13, 1968, 69—74.

Slovar slovenskega knjižnega jezika. Nova mladika, 1, 1970, 178 do 179.

Normativnost. Naši razgledi, 19, 1970, 139—140.

Poleg tega še nad 30 krajših zapiskov in opomb v Jeziku in slovstvu.

III. Slovarji in pravopis

Italijansko-slovenski slovar. Ljubljana, Umetniška propaganda. 1941, 663 str.; Ljubljana, Državna založba Slovenije. 1960, 798 str. (Soavtor Pavle Kalan.)

Slovenski pravopis. Ljubljana, SAZU & Državna založba Slovenije. 1950, 954 str.; 1962, 1054 str. (Soavtor in sourednik.)

Slovar slovenskega knjižnega jezika. I. Ljubljana, SAZU & Državna založba Slovenije. 1970, 844 str. (Član glavnega uredniškega odbora.)

IV. Učbeniki in pedagoški članki

Slovenska čitanka in slovnica za prvi razred srednjih in sorodnih šol. Ljubljana. 1931, 211 str.; 1939, 244 str.; 1945, 244 str. (Soavtor.)

Slovenska čitanka in slovnica za drugi razred srednjih in sorodnih šol. Ljubljana. 1932, 264 str.; 1939, 264 str.; 1945, 264 str. (Soavtor.)

Slovenska čitanka za tretji razred srednjih in sorodnih šol. Ljubljana. 1935, 207 str.; 1939, 240 str.; 1945, 240 str. (Soavtor.)

Slovenska čitanka za četrti razred srednjih in sorodnih šol. Ljubljana. 1935, 223 str.; 1939, 232 str.; 1945, 232 str. (Soavtor.)

Slovenska slovnica za tretji in četrti razred srednjih in sorodnih šol. Ljubljana, Slavistično društvo, 1940, 192 str. (Soavtor.)

Slovenska slovnica. Ljubljana, Državna založba Slovenije. 1947, 354 str.; 1956, 350 str.; 1964, 350 str.; 1968, 349 str. (Soavtor.)

Slovenska jezikovna vadnica za nižje razrede gimnazij. I. Ljubljana, Državna založba Slovenije. 1951, 159 str.; 1954, 159 str.; 1955, 158 str. (Soavtorja France in Vlasta Pacheiner.)

Slovenska jezikovna vadnica. I. Knjiga za učitelje. Ljubljana, Državna založba Slovenije. 1952, 75 str. (Soavtorja France in Vlasta Pacheiner.)

O jezikovnem pouku materinščine v višji gimnaziji. Pogovori o jeziku in slovstvu, 1954, 95—101.

V. Strokovne ocene

Isačenko: Jazyk a pôvod frizinských pamiatok. Slavistična revija, 2, 1949, 160—163.

Osem spevov Iliade. Jezik in slovstvo, 2, 1956/57, 234—235.

W. Shakespeare — Bor: Henrik IV. Jezik in slovstvo, 3, 1957/58, 222—224.

VI. Prevodi

René Bazin: Packa. Slovenec 9. VIII. — 25. XII. 1922.

Jules Verne: Otroka kapitana Granta. Slovenec 19. VI. 1925 — 18. III. 1926; Ljubljana, Mladinska knjiga. 1952, 710 str.; 1967, 599 str.; Ljubljana, Tehniška založba Slovenije. 1970, 583 + 327 str.

François Mauriac: Kačja zalega. Ljubljana, Jugoslovanska knjigarna. 1953, 216 str.

Pierre de Latil: Živali potujejo. Ljubljana, Mladinska knjiga. 1951, 161 str.

Charles Dickens: Cvrček na ognjišču. Celje, Družba sv. Mohorja. 1952, 118 str.

BOJAN ČOP

Za dopisnega člana v razredu za filološke in literarne vede Slovenske akademije znanosti in umetnosti je bil izvoljen 13. marca 1972.

Rodil se je 25. maja 1923 v Ljubljani, preživel med vojno 9 mesecev v internaciji in diplomiral jeseni 1947 v Ljubljani s študijsko kombinacijo klasični jeziki in komparativna lingvistika. 1947—1949 je bil provizorni asistent, marca 1949 je bil imenovan za asistenta pri katedri za primerjalno indoevropsko jezikoslovje. Tu je kasneje postal predavatelj in bil po opravljenem doktoratu imenovan za izrednega profesorja.

Od 1952 se njegovo ime redno pojavlja v domačih in tujih strokovnih revijah. Kakor je razvidno iz priložene bibliografije, je poleg disertacije o indoevropskih labialnih sufiksih, ki jo ima razred za filološke in literarne vede SAZU v programu svojih izdaj in monografije »Indogermanica minora«, ki je tod že izšla, objavil doslej preko petdeset razprav s področja primerjalnega jezikoslovja.

Njegovo delovno področje je nenavadno široko, vendar tesno povezano s ključnimi problemi današnjega evropskega jezikoslovja. Razluščenje mikenskih napisov v prvih letih po vojni je odprlo nove možnosti za preučevanje pragrščine in dr. Bojan Čop je v jugoslovanskem časopisu Živa antika vrsto let objavljal serijo tehtnih člankov o mikenologiji, o razvoju grških glasoslovnih pojavov in o etimologiji pragrških in grških leksemov.

Drugo področje, ki je prav tako omogočilo poglobljen študij najstarejših faz razvoja indoevropskih jezikov, je tako imenovana anatolska jezikovna skupina s hetitskimi in luvijskimi jezikovnimi spomeniki. Velik del dosedanj objav Bojana Čopa je posvečen lingvistični problematiki teh jezikov, med drugimi tudi njegova monografija »Indogermanica minora«. S to tematiko je B. Čop prodril v osrednje evropske strokovne časopise,

tako v *Revue hittite et asianique* in v *Indogermanische Forschungen* ter si tako pridobil že mednarodno priznanje. Tako je hetitolog J. Friedrich v »Ergänzungshefte I in II« k svojemu *Hethitisches Wörterbuch* sprejel vrsto Čopovih besednih razlag in glasoslovnih zakonitosti, ki jih je Čop odkril.

Tretje delovno področje, ki je B. Čopa posebno pritegnilo, je tako imenovana indouralska teorija, ki išče sorodstveno razmerje med praindoevropsščino in neindoevropskimi jezikovnimi skupinami. Razprave te vrste objavlja povečini v tujih strokovnih revijah, tako v *Ural-altaische Jahrbücher*, v *Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung*, v *Orbis* in v *Acta Linguistica Acad. Hung.* Tudi v Razpravah SAZU je l. 1970 izšla obsežna študija o tej problematiki.

Končno je treba poudariti še Čopove baltoslovanske etimologije, ki jih je objavljal v *Slavistični reviji* in v *Linguistici* ter njegove balkanološke prispevke v *Godišnjaku sarajevske akademije*. Baltoslavika je danes znova postala aktualna v lingvisti, kakor je bila že v starejši razvojni fazi. Čopova zasluga je, da je oživel pri nas zanimanje za baltistiko in v zadnjem času tudi že vzgojil nekaj naraščaja za to področje. Sam je sicer posegel bolj po splošno-slovanskih besedah s še nepojasnjenimi etimologijami, toda številni slovenski in srbohrvaški arhaizmi ga vedno bolj zanimajo in deloma že sodeluje tudi pri slovenskem etimološkem slovarju z dragocenimi nasveti.

BIBLIOGRAFIJA

I. Knjige

Doktorska disertacija:

Prispevek k zgodovini labialnih pripon v indoevropskih jezikih, Ljubljana 1970, tipkopis V + 185 strani.

Indogermanica minora I, Ljubljana, SAZU 1971, VI + 146 str.; vsebuje pet razprav iz hetitologije: *Remarques sur la chute des occlusives gutturales en louvite*. — *Notes d'étymologie et de grammaire hittites IV. Note sur les groupes i.eur, z + moyenne ou moyenne aspirée en anatolien*. — *Zum Ursprung des hethitischen Suffixes -šha-*. Eine etymologische Kontroverse.

II. Razprave v revijah in zbornikih

a) Grška etimologija in fonetika, mikenologija:

Gr. ΠΑΡΑΣ, ΠΑΡΑΚΗ: *Živa Antika* (=ŽA) II, Skopje 1952, 221—225.

Etyma: ŽA III, 1953, 172—190.

Etyma: ŽA IV/1, 1954, 144—160.

Etyma: ŽA IV/2, 1954, 291—300.

Etyma: ŽA V/1, 1955, 113—116.

Etyma: ŽA V/2, 1955, 232—244.

Etyma: ZA VI/1, 1956, 25—45.

Nochmals griech. ΠΑΜΑΣ, ΠΑΜΑΚΗ: ZA VIII/1, 1958, 35—42.

do Zwei mykenisch-griechische Wortdeutungen: ZA VIII/2, 1958, 241
264.

Etyma: ZA IX, 1959, 97—103.

b) Baltoslovanska etimologija

Etyma Balto-Slavica I: Slav. Rev. V—VII, Ljubljana 1954, 227—236.

Etyma Balto-Slavica II: Slav. Rev. IX, 1956, 155—160.

Etyma Balto-Slavica III: Zbornik FF III/3, Ljubljana 1960, 26 str.
(rotaprint).

Etyma Balto-Slavica IV: Slav. Rev. XII, 1959/60, 170—189.

Etyma Balto-Slavica V: Slav. Rev. XIII, 1961/62, 181—205.

Slav. mēdъ. »Kupfer«: Slav. Rev. — Lingu. XI, 1958, 27—32.

c) Hetitska in luvijska etimologija, fonetika in morfologija

Notes d'étymologie et de grammaire hittites: Revue hittite et
asienne XIII, fasc. 57, Paris 1955, 63—71.

Notes d'étymologie et de grammaire hittites II: Slav. Rev. — Lingu.
VIII, Ljubljana 1955, 59—66.

Notes d'étymologie et de grammaire hittites III: Slav. Rev. —
Lingu. IX, 1956, 19—39.

Zu einigen Bildungen mit Labialformans in Hethitischen: Fest-
schrift Joh. Friedrich, Heidelberg 1959, 91—103.

Zur Vertretung der indogermanischen Nasalis Sonans im Hethiti-
schen: Lingu. IV, Ljubljana 1961, 57—61.

Zur hethitischen Schreibung und Lautung: Lingu. V, 1963, 21—46.

Zur hethitischen Schreibung und Lautung: Lingu. VI, 1964, 37—76.

Zur hethitischen Schreibung und Lautung: Lingu. VIII/1, 1966 do
1968, 43—61.

Notes sur le z hittite: Lingu. IX/1, 1969, 45—48.

Luvica I: Slav. Rev. — Lingu. IX, 1956, 40—45.

Luvica II: Lingu. IV, 1961, 62—69.

Sur une règle phonétique de la langue louvite: Lingu. VII/2, 1965,
99—123.

Eine luwische orthographisch-phonetische Regel: Indogermanische
Forschungen 75, Berlin 1970, 85—96.

d) Splošna indoevropska etimologija

Beiträge zur indogermanischen Wortforschung I: Zeitschrift für
vergl. Sprachforschung (=KZ.) 74, Göttingen 1956, 225—232.

Beiträge zur indogermanischen Wortforschung II: Die Sprache III,
Wiesbaden—Wien 1956, 135—149.

Beiträge zur indogermanischen Wortforschung III: Die Sprache
VI, 1960, 1—8.

Beiträge zur indogermanischen Wortforschung IV: Slav. Rev. —
Lingu. XI, 1958, 49—68.

Beiträge zur indogermanischen Wortforschung V: Lingu. VIII/2,
1966—1968, 165—175.

Beiträge zur indogermanischen Wortforschung VI: KZ. 85, 1971,
25—32.

Beiträge zur indogermanischen Wortforschung VII: Lingu. IX/2,
1969 (z zamudo), 187—196.

- Une racine indo-européenne méconnue: η en- »briller«: Slav. Rev.
— Lingu. IX, 1956, 46—48.
Notes d'étymologie indo-européenne: ibd. 49—52.
Etyma: Zbornik FF. II, Ljubljana 1955, 393—407.
Etyma: Slav Rev. — Lingu. VIII, 1955, 28—32.

V tisku

- Beiträge zur indogermanischen Wortforschung VIII: Lingu. X,
Ljubljana, 18 tisk. strani.
Zu ein paar glottogonischen Fällen: ibd., 15 tisk. strani.

e) Indoevropska dialektologija

- Les isoglosses italo-grecques et la préhistoire des peuples balkaniques: Godišnjak, Knj. VII, Sarajevo 1970, 23—65.

V tisku

- Les isoglosses italo-grecques et la préhistoire des peuples balkaniques II: ibd. VIII, Sarajevo, 35 tisk. strani.

f) Indouralska teorija

- Die indouralische Sprachverwandschaft und die indogermanische Laryngaltheorie: SAZU. — Razr. za filol. in lit. vede, Razprave VII/5, Ljubljana, 1970, 183—230.

Indouralica VII: KZ. 84, 1970, 151—174.

Indouralica XIV: Orbis XIX, Louvain 1970, 282—323.

V tisku

- Indouralica II: Ural-altaische Jahrbücher 1972, Wiesbaden, cca. 15 strani.

Besprechung von A. M. Uesson, On linguistic Affinity; The Indo-Uralic Problem: ibd., cca. 12 strani.

Indouralica VIII: Acta Linguistica Acad. Hung., Budapest, cca. 25 strani.

Indouralica XV: KZ, 1972 cca. 18 strani.

Indouralica XVI: Orbis 1971 ali 1972, cca. 35 strani.

VALENTIN LOGAR

Za dopisnega člana v razredu za filološke in literarne vede Slovenske akademije znanosti in umetnosti je bil izvoljen 13. marca 1972.

Rodil se je 11. februarja 1916 v Horjulu, maturiral 1935 na klasični gimnaziji v Ljubljani, diplomiral februarja 1940 na filozofski fakulteti (slavistika) v Ljubljani in promoviral junija 1941 z disertacijo »Horjulski govor« pri akad. prof. dr. Franu Ramovšu na univerzi v Ljubljani. Od oktobra 1940 do maja 1941 je bil honorarni suplent na gimnaziji v Šentvidu nad Ljubljano, nato pa do konca vojne brez službe. Zaradi dela za OF je bil februarja

1942 aretiran, zaprt in končno interniran v Italiji. Od julija 1944 je bil zaposlen nekaj časa v taborišču NOV Gravina pri Bariju (kulturno-prosvetno delo v vojski), nato je bil v Bariju sourednik lista »Domovina«, vodja tehnike štaba baze NOV in upravnik tiskarne vrhovnega štaba NOV in POJ. Od aprila do konca maja 1945 je bil član redakcijskega odbora Državne založbe Jugoslavije v Beogradu, nato do januarja 1947 šef kabineta v ministrstvu za prosveto v Ljubljani. Od januarja 1947 do oktobra 1958 je bil na SAZU najprej znanstveni aspirant, nato asistent, strokovni in končno znanstveni sodelavec v Inštitutu za slovenski jezik. Od oktobra 1958 do 1962 je bil docent, od 1962 do 1967 izredni profesor, od tedaj dalje pa je redni profesor filozofske fakultete v Ljubljani za zgodovino in dialektologijo slovenskega jezika.

Že v začetku svojega sodelovanja pri Inštitutu za slovenski jezik SAZU se je usmeril v pripravljala dela za lingvistični atlas Slovenije po načrtih akademika Frana Ramovša. V teku let je sam po pripravljenih vprašalnicah zapisal na terenu okoli dvesto krajevnih govorov po vsej Sloveniji. Poleg kartotečnega gradiva za atlas je za vsak govor sproti opravil vse potrebne glasovne analize, o katerih je napisal sumarična poročila. Pri tem načinu dela je sorazmerno kmalu dobil vpogled v pomanj-

kljivosti starejših dialektoloških študij, ki niso operirale s tako gosto mrežo raziskovalnih analiz in s tako skrbno izbranimi podatki. Velika večina njegovih dosedaj objavljenih študij obravnava takšne korekture in nova opažanja v glasoslovni, kasneje pa tudi morfološki strukturi posameznih govorov.

V primerjavi z znanstvenim slovenističnim delom akademika Frana Ramovša se zdi znanstveno raziskovalno področje V. Logarja nekoliko ozko. Vendar Ramovšu ni uspelo, da bi dokončal svojo napovedano slovensko historično gramatiko. Celotni načrt zanj se mu je sčasoma preoblikoval. Vokalizem in akcentologijo je združil v kratki zgodovini slovenskega jezika, kjer je današnje slovensko narečno raznoterost skušal izvajati iz praslovanških osnov po suponiranih fonetično razvojnih perspektivah. Razvoj dialektov pomembnejših evropskih jezikov je moč dokumentirati s historičnim pismenstvom. Pri nas pa je današnje dialektično stanje največkrat edino gradivo.

Šele v okviru teh ugotovitev je mogoče pravilno vrednotiti delo V. Logarja. Preciziral je meje posameznih narečij in poskušal določevati njihova sorodstvena razmerja. Če je npr. dognal, da se v zgornji savski dolini, v Ratečah, Podkorenu in v Kranjski gori govori ziljsko in ne gorenjsko narečje, se je vznemiril, ko je na Dovjem in v Mojstrani našel ei za e in ou za o. Ali so to dolenski priseljenci ali pa je gorenjščina v starejšem razvojnem štadiju poznala diftonge. Ko je nato v srednji Tuhinjski dolini našel enake diftonge, se je odločil za drugo možnost. Kasneje je tudi na delu Štajerske, na Kozjanskem in Bizeljskem dokazal monoftongizacijo starejših diftongov.

S takšnimi ugotovitvami je V. Logar že v prvih svojih razpravah vzbudil pozornost. Ramovševe razvojne perspektive so bile v temeljih omajane. Kasneje pa je svoja opazovanja razširil tudi na druga področja. Opozoril je na akentsko metatonijo v kojščanskem govoru, ki se je razvila zaradi popolne onemitve vokaličnih končnic in pojasnjuje tudi praslovanško metatonijo. Za horjulski govor je dokazal najstarejšo gorenjsko bazo, ki jo je nato prekrila vzhodna dolenska in rovtarska, ki ji je sledil specifičen horjulski razvoj. Podobno stanje je odkril na Pivki. Na novo je klasificiral belokranjske in istrske govore.

Tem študijam so sledile še širše sinteze, tako razvoj dolgih vokalov na vsem slovenskem severozahodu; dalje razvojna povezanost koroških narečij s širšim zaledjem in celo razlaga enakih pojavov na razdaljo med Obirjem in Doberdobom.

Novější komponenta Logarjevih študij so morfološke najdbe. V srednji in zgornji Soški dolini je našel ohranjena praslovan-

ska konzonantna debela z i-jevskimi obrazili. Posebno razpravo je posvetil razvoju demonstrativnih zaimkov v narečjih. Sintetiziral je dialektični razvoj a-jevske deklinacije in razložil spremembe v obrazilih.

Na potovanjih v Avstrijo in Italijo je posvetil posebno pozornost izginjajočim obmejnim govorom, npr. v Kanalski dolini, na Koroškem govorom vasi Kneže in Potoče, objavil pa je tudi nova opažanja o govoru sloveniziranih rutarskih Nemcev v Baški grapi.

Razvoj slovenskih narečij je danes prikazan v bistvu bolj preprosto, kot si ga je zamišljal F. Ramovš. Današnje stanje se je razvilo iz dveh narečnih baz, severozahodne in jugovzhodne. To prvotno sliko je zabrisal pas monoftongizacije. Meje narečij se skladajo bolj s starejšimi upravnimi delitvami kakor z geografskimi ločnicami.

V. Logar sodeluje tudi pri slovanskem lingvističnem atlasu, za katerega je napisal šest govorov. Enako sodeluje pri lingvističnem atlasu Sredozemlja. Ustanovil je obilen dialektološki arhiv s kartotekami in z magnetofonskimi zapisi govorov. Vodil je na terenu dialektološke ekipe, organiziral mrežo zapisovalcev, zastopal Slovenijo na mednarodnih kongresih in posvetovanjih, sodeloval pri vrsti seminarjev, urejal nekaj let Slavistično revijo in sodeloval pri izdaji zbranih del dr. Frana Ramovša. Pomaga tudi kot akcentolog pri Slovarju slovenskega knjižnega jezika.

BIBLIOGRAFIJA

I. Razprave in članki v strokovnih publikacijah

Akanje in nepoudarjeni vokalizem v horjulskem govoru. Č XXXV, 1941, 207—210 in posebni odtis.

Obsoško-nadiška dialektična meja. Ljubljana 1951. (SR IV, 223 do 237.)

Dialektološke študije: I. Dialektična podoba zgornje Savske doline, II. O štajerskem substratu govorov v Tuhinjski dolini in Črnem grabnu; III. Karakteristika in klasifikacija gornjesavinjskih govorov; IV. Refleksi za praslovanske nosnike med srednjo Soško in Čepovansko dolino. Ljubljana 1954. (SR V—VII, 144—168.)

Fran Ramovš. Slavonic Review XXX/1953, 77, 540—542.

Fran Ramovš. Ljubljana 1954. (Letopis SAZU V, 1—13.)

Karakteristika štajerskih govorov južno od Konjiške gore in Boča. Pogovori o jeziku in slovstvu. Maribor 1955, 61—65. Poljski prevod v knjigi: Z badań nad językami Jugosławii. Seszyty językoznawcze 6. Warszawa 1961, 131—137.

Dialektološke študije: V. Zanimiv problem iz solkanskega govora; VI. O razvoju in nekaterih posebnostih avške govornice; VII. Pripombe k obsegu in karakteristiki kraščine in notranjščine v Ramovševih Dialektih. Ljubljana 1955. (SR VIII, 39—55.)

Dr. Fran Ramovš. Louvain 1955. (Orbis IV, 1, 281—283.) — v nemščini.

L'évolution des études slovènes depuis la première guerre mondiale. Louvain 1955. (Orbis IV, 2, 492—498.)

Dialektološke študije: VIII. Prispevek h klasifikaciji pohorskih govorov; IX. Značilnosti kočšćanskega govora. Ljubljana 1957. (SR IX, 30—44.)

O razmerju med gorenjščino in horjulskim govorom. Ljubljana 1959. (Razprave SAZU. Razred za filološke in literarne vede. V, 69—77.)

Pivški govori. 1. Glasoslovje in oblikoslovje. Ljubljana 1959. (Razprave SAZU. Razred za filološke in literarne vede. V, 3—18; povzetek v nemščini.) 5. Dialektični teksti. (Sodelavci Joža Meze, Rudolf Kolarič.) Prav tam, 52—65.

Dialektična podoba Pohorja. Ljubljana 1959. (Razprave SAZU, II. razred, V, 81—90.)

O izgubi nominalnih končnic v nekaterih primorskih govorih. Ljubljana 1958. (SR XI, 109—112.)

Dialektološke študije X.: Belokranjski govori. Ljubljana 1958. (SR XI, 145—155.)

Prispevek k poznavanju semiškega govora. Novi Sad 1959. Zbornik za filologiju i lingvistiku II, 107—113.)

Iz priprav za lingvistični atlas. Ljubljana 1958/59. (JiS IV, 129 do 135.)

Dr. Aleksander Belič. Ljubljana 1960. (Letopis SAZU. XI, 36—38.)

Dialektizacija slovenskega jezika. Ljubljana 1960/61. (JiS VI, 119 do 122.)

Dialektološke študije: XI. Slovenski govori v Istri in njihova geneza. Ljubljana 1961/62. (SR XIII, 88—97.)

Dr. Fran Ramovš in njegovo delo. Ljubljana 1961/62. (JiS VII, 65—69.)

Današnje stanje in naloge slovenske dialektologije. Ljubljana 1962/63. (JiS VIII, 1—6.) Ponatis v: Studia z Filologii polskiej i słowianskiej. Warszawa 1965, 155—160.

Osnovni momenti iz zgodovine slovenskega jezika. V: Seminar on social and cultural problems. Ljubljana 1963. Str.: 345—349. Angl. prevod: Basic outline of the development of the slovene language. Str. 129—133.

Sistemi dolgih vokalnih fonemov v slovenskih narečjih. Ljubljana 1963. (SR XIV, 111—132.)

O pripravah za slovenski lingvistični atlas. Krakow 1963. (V: Zeszyty naukowe uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace językoznawcze. Zesz. 5, 405—407.)

O dialektizaciji slovenskega jezika. Warszawa 1964. (V: Prace filologiczne XVIII, cz. 2, 403—406.)

Zanimivosti iz slovenske dialektologije. Ljubljana 1964. (JiS IX, 44—47.)

Razmišljanja ob slovenskih narečjih. (V: Jezikovni pogovori I. Ljubljana 1965, 68—75.)

Jezikoslovje. (: Posebni odtis iz zbornika razprav in člankov »Slovenska matica 1864—1964«:). [Ljubljana] 1964, 106—115.

O nastanku slovenskih narečij. Ljubljana 1965. (JiS X, 2—6.)

Pregled zgodovine slovenskega jezika. Ljubljana 1965. (Seminar slovenskega jezika, literature in kulture. 1, 7 + (II) str.)

Slovenski dialekti. Ljubljana 1965. (Seminar slovenskega jezika, literature in kulture. 1, 12 + (II) str.)

Slovenska narečja. Ljubljana 1966. (JiS XI, 134—140.)

Prispevki k dialektologiji Goriškega. Murska Sobota 1966. (V: Panonski zbornik 1966, 29—30.)

Slovenski dialekti v zamejstvu. Ljubljana 1966. (V: Seminar slovenskega jezika, literature in kulture. 2, 10 + [II] str.) Ponatis v: Prace filologiczne XX, 81—87.

Prispevek k poznavanju nadiškega dialekta v Italiji. Novi Sad 1966. (Zbornik za filologiju i lingvistiku. IX. Str. 73—75.)

Dialektološke študije: XII. Govor kraja Kostanje nad Vrbskim jezerom. XIII. Vokalizem moravškega govora. Ljubljana 1967. (SR XV, str. 1—27.)

Kazalni zaimек v slovenskih narečjih. Ljubljana 1967. (Seminar slovenskega jezika, literature in kulture. 3, 7 + [I] str.) Ponatis v: Slavia orientalis XVII/1968, str. 347—350.

Dialektološke študije: XIV. Govor vasi Kneža pri Djekšah na Koroškem. Ljubljana 1968. (SR XVI, str. 395—412.)

Glasoslovne in morfološke posebnosti v govoricah sloveniziranih Nemcev. Ljubljana 1968. (SR XVI, str. 159—168.)

Štajerska narečja. Ljubljana 1968. (Seminar slovenskega jezika, literature in kulture. 4. 7. str.) Ponatis v: JiS XIII/1968, str. 171—175.

Vokalizem in akcent govora Potoč v Ziljski dolini. Novi Sad 1968. (Zbornik za filologiju i lingvistiku. XI, str. 137—145.)

Psł á-fleksija v slovenskih narečjih. Ljubljana 1969. (JiS XIV, str. 104—109.)

O mengeški govoricah. Mengeš 1969. (Mengeški zbornik II, str. 145 do 147.)

Jugozahodna slovenska narečja in govori. Ljubljana 1970. (Seminar slovenskega jezika, literature in kulture. 6. Str. 74—80.)

Slovenska koroška narečja — zgodovinska vez med Slovenci tostran in onstran Karavank. Maribor 1971. (V: Koroška in koroški Slovenci. Str. 276—280.) Ruski prevod v: Issledovanija po slavjanskomu jazykoznaniju. Moskva 1971. Str. 354—359.

Dialektološke študije: XV. Govor Slovencev Kanalske doline v Italiji. Ljubljana 1971. (SR XIX, 2, str. 115—125.)

Dialektološke študije: XVI. Usoda kratkega a v govoru kraja Doberdob v Italiji. Oddano za tisk v SR XX. 6. tipk. str.

II. Drugi objavljeni članki

Nekaj misli o umetniku, umetnini in njenem razmerju do družbe. Ljubljana 1936. (S, 14. junija 1936, št. 134.)

Ob stoletnici gajice v slovenski knjigi. Ljubljana 1940. (PZ XXXVI, str. 106—109.)

Dr. Fran Ramovš — petdesetletnik. Ljubljana 1940. (Slovenija IX, št. 38, 4.)

III. Ocene in poročila

Fran Ramovš, Kratka zgodovina slovenskega jezika. I. (S 31. XII. 1936, št. 298a, str. 5.)

Fran Ramovš in Milko Kos, Brižinski spomeniki. Ljubljana 1937. (Dejanje I/1938, str. 71—72.)

Prešeren I. Pesnitve, pisma. Izd. prir. France Kidrič. Ljubljana 1936. (Dejanje II/1939, str. 300—302.)

Prešeren 1800—1838. Življenje pesnika in pesmi. Spisal Franc Kidrič. Ljubljana 1938. (Dejanje II/1939, str. 337—340.)

Poezije Doktorja Franceta Prešerna z dodatkom. Ljubljana 1939. Skrb za izdajo besedila je imel Avgust Pirjevec. (Dejanje II/1939, str. 208—209.)

Detela, Franc: Zbrani spisi. IV. zv. Ur. Jakob Solar. Ljubljana 1939. (Dejanje III/1940, str. 165—166.)

Franca Erjavca Zbrano delo. Dr. Anton Slodnjak. 4. zv. Ljubljana 1939. (Dejanje III/1940, str. 245—246.)

Korespondence pomembnih Slovencev. I. France Kidrič, Zoisova korespondenca 1808—1809. V Ljubljani, AZU 1939. (Dejanje III/1940, str. 368.)

Slovenski jezik. Glasilo Slavističnega društva. Letn. II, sn. 1—2. Ljubljana 1939. (C XXXIV/1939-40, str. 91—92.)

Mirko Rupel, Slovensko pravorečje. (SBor VII/1946 [21. IX.] št. 221.)

Ivan Tominec, Črnovrški dialekt. Kratka monografija in slovar. (NRazgl. XIII/1964, [21. IX.] št. 22, 439.)

RAZRED ZA MATEMATIČNE, FIZIKALNE IN TEHNIČNE VEDE

PAVLE SAVIČ

Za zunanega dopisnega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti v razredu za matematične, fizikalne in tehnične vede je bil izvoljen 13. marca 1972.

Rojen je bil 10. januarja 1909 v Solunu. Leta 1932 je diplomiral na filozofski fakulteti v Beogradu iz fizikalno-kemijskih ved in je bil istega leta izvoljen za univerzitetnega asistenta. Od leta 1934 do 1939 je znanstveno delal na Inštitutu za radij v Parizu. Tu je skupaj z go. Ireno Joliot-Curie objavil vrsto del o elementih, ki nastajajo iz urana pod vplivom neutronov, povzročujočih eksplozijo uranovega jedra.

Leta 1940 je bil izvoljen za predavatelja fizikalne kemije na farmacevtskem odseku medicinske fakultete v Beogradu. Od 1941 do konca vojne je bil v narodnoosvobodilni vojski, kjer so mu bile zaupane razne dolžnosti. Na ustanovnem zasedanju AVNOJ-a v Bihaću 1942 je bil eden izmed podpredsednikov. Po osvoboditvi je bil izvoljen za člana predsedstva ASNOS-a, kjer je vodil poverjenišтво za obnovo Srbije in pozneje Gospodarski svet Srbije. Leta 1944 je odšel v Moskvo kot član vojne misije Jugoslovanske armade. Leto pozneje je bil izvoljen za rednega profesorja fizikalne kemije na naravoslovno-matematični fakulteti v Beogradu, kjer je ostal do upokojitve leta 1966.

Na povabilo Akademije znanosti ZSSR se je leta 1945 udeležil proslave 220-letnice njene ustanovitve in je leto dni delal v Moskvi v Inštitutu za fiziko te akademije. Tega leta je bil izvoljen za dopisnega člana Srbske akademije znanosti in umetnosti. L. 1948 je postal njen redni član in tudi dopisni član Jugoslovanske akademije. Od leta 1971 je predsednik Srbske akademije znanosti in umetnosti. Je inozemski član Akademije zna-

nosti ZSSR, častni član Madžarske akademije znanosti, član Akademije znanosti v New Yorku in častni doktor kemijskih ved univerze v Beogradu.

Akademik Pavle Savić se je udeležil več konferenc za mirnodobno uporabo nuklearne energije in na povabilo lorda Bernarda Russella III. Pugwash konference v avstrijskem Kitzbühlu. Obiskal je nuklearne centre v Franciji, Kanadi, Japonski, Burmi, Indiji, Egiptu in v Grčiji, kjer je preživel po dva tedna kot gost vlad teh dežel. Na osebno povabilo strokovnjakov se je mudil v nuklearnih centrih in inštitutih na Danskem, Norveškem, Švedskem in v Angliji.

Bil je ustanovitelj Inštituta za nuklearne vede »Boris Kidrič« v Vinči in do leta 1960 podpredsednik Zvezne komisije za nuklearno energijo.

Za zasluge v narodnoosvobodilnem boju in za svoje delo je bil odlikovan z najvišjimi priznanji in odlikovanji. Je nosilec Spomenice 1941. Med številnimi nagradami za njegovo znanstveno-raziskovalno in organizacijsko delo naj bosta našteti le Oktobrska nagrada Skupščine mesta Beograda 1963 in nagrada AVNOJ 1966.

BIBLIOGRAFIJA

D. K. Jovanovič, P. Savitch: Sur l'étude calorimétrique de l'absorption des rayons gamma dans le radium. C. R. 193, 1006 (1951).

I. Curie, P. Savitch: Sur les radioéléments formés dans l'uranium irradié par les neutrons. Jour. de Physique et le Radium t. VIII, p. 385 (1938).

— Sur le radioélément de période 3,5 heures formé dans l'uranium irradié par neutrons. C. R. 206, 906 (1938).

— Sur la nature du radioélément de période 3,5 heures formé dans l'uranium irradié par neutrons. C. R. 643 (1938).

I. Curie, P. Savitch, A. M. De Silva: Sur le rayonnement du corps de période 3,5h formé par irradiation par les neutrons dans l'uranium. J. de Physique et le Radium 9,440 (1938).

I. Curie, P. Savitch: Sur les radioéléments formés dans l'uranium irradié par les neutrons, II, J. de Physique et le Radium 9, 355 (1938).

P. Savitch: Sur un radioélément gazeux formé dans l'uranium bombardé par les neutrons. C. R. 208, 646 (1939).

I. Curie, P. Savitch: Sur les radioéléments formés dans l'uranium et le thorium irradiés par neutrons, C. R. 208, 343 (1939).

H. v. Halban, jr., L. Kowarski, P. Savitch: Sur la capture simple des neutrons thermiques et des neutrons de resonance dans l'uranium. C. R. 208, 1396 (1939).

P. Savitch, A. Shalnikov: Coagulation of fog in the liquid holium. J. Phys. USSR 10, No 3., 299 (1946).

P. Savić: Lowest temperatures obtained by use of p-H₂. Bull. de l'Académie serbe. No 1., (1949).

— Sur les possibilités nouvelles de l'obtention des températures basses. Bull. Acad. Sci., Belgrade, 1., 21 (1950).

P. Savić, I. Dragančić: Fluorimetric determination of uranium. Bull. Acad. Sci., Belgrade 4., 47 (1952).

P. Savić, I. Gal: Use of photocell for obtaining a universal electrode for potentiometric titrations. Bull. Acad. Sci., Belgrade, 4., 145 (1952).

P. Savić, S. Pavlović: Le cycle minéralogique de l'uranium. C. R. 238, 912 (1954).

P. Savić, B. Božić: Preparation of radioactive As 76 without traces of inactive arsenic. Bull. Chem. Soc., Belgrade, 15., 205 (1905).

P. Savić, S. V. Ribnikar, N. N. Dogramdži: Efficacité de certains catalyseurs dans l'échange $H_2O + HD$. Bull. Inst. Nucl. Sci. »B. Kidrič«, Belgrade, 4., 25 (1954).

P. Savić, D. N. Cvjetičanin: Separation du radium de ses produits naturels par la chromatographie sur papier. Bull. Inst. Nucl. Sci. »B. Kidrič«, Belgrade, 4., 21 (1954).

P. Savić, S. Ribnikar, N. Dogramdži: Efficiency of some catalysis in the exchange between D_2O-H_2 . Proc. I. C. P. U. A. E., Genève t. 8, p. 414 (1955).

P. Savić, S. Pavlović, S. Malčić: Remplissage de l'espace dans l'édifice cristallin de minéraux. Bull. Inst. Nucl. Sci. »B. Kidrič«, Belgrade, 5., 113 (1955).

P. Savić, S. Ribnikar: Temperature Dependence of the D_2 Distribution in the Reaction $LiAlH_4 + 4HBO$. Proc. I. C. P. U. A. E., Genève 8442 (1958).

P. Savić: The Origin of the Rotation of a System and of Celestial Bodies. Bull. de l'Académie serbe IHI VI No p. 107 (1961).

P. Savić, R. Kašanin: The behaviour of the materials under high pressures. Serbian Academy of Sciences and Arts. Monographs (1962).

— The behaviour of the materials under high pressures. Serbian Academy of Sciences and Arts. Monographs 1963, II.

— The behaviour of the materials under high pressures. Serb. Academy of Sciences and Arts. Monographs 1964, III.

— The behaviour of the materials under high pressures. Serb. Academy of Sciences and Arts. Monographs 1965, IV.

— Povedenie materiala pod visokim davleniem. Geohemički aspekt. Zbornik radova posvećen akademiku A. P. Vinogradovu. Problemi geohemije. AN SSSR 1966.

— Stratification of systems of particles as a consequence of their microstructure. Symposium on Mohorovičić's Discontinuity. The Yugoslav Academy of Sciences and Arts, 1968.

P. Savić: Šta se može znati o Mesecu po teoriji »Ponašanja materijala pod pritiskom«. Saopštenje na savetovanju Srpskog geološkog društva. Beograd, 1969.

P. Savić, S. Pavlović: O rasporžanjenii očagov volkanov. I. međunarodnyj kongres geohimii, Moskva 1971.

EDHEM ČAMO

Za zunanjega dopisnega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti v razredu za prirodoslovne in medicinske vede je bil izvoljen 13. marca 1972.

Rojen je bil 30. decembra 1909 v Trebinju. L. 1958 je končal študije na veterinarski fakulteti v Zagrebu in 1948 prav tam dosegel doktorat znanosti.

V decembru 1941 je odšel v NOV, najprej v Romanijski partizanski odred, nato v VI. vzhodno-bosansko proletarsko brigado, kjer je bil referent sanitete III. bataljona. Konec septembra 1942 je odšel na partijsko-politično delo in

opravljal do osvoboditve več odgovornih družbenih funkcij na območju BiH.

S tem delom je nadaljeval po osvoboditvi, v letih 1948 in 1949 pa opravljal posle pomočnika zveznega ministra za poljedelstvo. V času od 1946 do 1953 je bil tudi republiški in nato zvezni poslanec, kot tak član zakonodajnega odbora takratnega Zveznega sveta Skupščine SFRJ. Na volitvah 1963 je bil ponovno izvoljen za republiškega poslanca in za člana republiške delegacije v zveznem zboru oziroma v Zboru narodov Zvezne skupščine. V tem mandatnem obdobju je bil član odbora za prosvetno-kulturna vprašanja zveznega zbora, od 1963 do 1965 pa tudi predsednik istoimenskega odbora republiškega zbora Skupščine BiH.

Januarja 1950 je bil izvoljen za izrednega profesorja zoohigijene na veterinarski fakulteti v Sarajevu, od 1957 je redni profesor. Tri zaporedna leta je bil dekan te fakultete, od leta 1956 do 1960 rektor univerze v Sarajevu, medtem dve leti predsednik Skupnosti jugoslovanskih univerz. L. 1961 je bil

izvoljen za rednega člana Naučnog društva Narodne republike Bosne i Hercegovine, leta 1966 — ob ustanovitvi Akademije znanosti in umetnosti BiH — pa za rednega člana in sekretarja te akademije. Od leta 1968 do 1972 je bil njen podpredsednik, nakar je bil izvoljen za predsednika. Od 1968 je član Sveta akademij SFRJ.

Poleg tega je akademik Čamo ves ta čas opravljaj še različne pomembne družbeno-politične funkcije v svoji republiki in v federaciji. Od leta 1967 je član Sveta federacije.

Za svoje delo je prejel številna priznanja in visoka odlikovanja, med njimi Spomenico 1941 in red jugoslovanske zastave z lentu.

BIBLIOGRAFIJA

Rentgensko prikazivanje zubi kod psa. Disertacija, Zagreb, 1948. (v rokopisu).

Zadaci veterinarske službe u podizanju i unapređenju našeg stočarstva. Poljoprivreda, 2, 1948. Beograd.

Kako treba prići ovogodišnjem licenciranju muških priplodnih grla? Poljoprivreda, 5—6, Beograd, 1948.

O nekim važnim pitanjima naše veterinarske službe. J. V. G. 7—8, 1948. Beograd.

Unapređenje stočarstva — sastavni dio borbe za izgradnju socijalizma u našoj zemlji. Narodna država, 6, 1948. Beograd.

Poljoprivreda u socijalističkoj Jugoslaviji (z Ivanovićem). Jugoslavija — SSSR, 6, 1948. Beograd.

Ostvarenje plana stočarstva u ovoj godini treba da postane snažan faktor u preobražaju poljoprivrede. Poljoprivreda, 2, 1949. Bgd.

Zadaci socijalističkog sektora na unapređenju stočarstva i stočne proizvodnje u 1949. godini. Narodna država, 2—3, 1949. Beograd.

Premještanje ovčjih torova i zoohigijenski momenti. Poljoprivredni pregled, 5, 1952. Sarajevo.

O uzgojnim bolestima i zaštiti podmlatka domaćih životinja. Veterinaria, 3, 1952. Sarajevo.

Prinos rješavanju problema i utjecaju sunčane svjetlosti na muznost krava (s Smalceljem). Veterinaria, 1, 1953. Sarajevo.

Zoohigijena i kapitalna izgradnja u ovčarstvu. Veterinaria, 2, 1954. Sarajevo.

Za reformu veterinarske visokoškolske nastave (sa J. Ježićem). Veterinaria, 2, 1954. Sarajevo.

O zadacima Savezne sekcije veterinara stočara. J. V. G. 11, 1954. Bgd.

Značaj zoohigijenskih faktora u stočarstvu i stočnoj proizvodnji. Poljoprivredni pregled, 9—10, 1953. Sarajevo.

Zoohigijena i kapitalna izgradnja u govedarstvu. Problemi unapređenja govedarstva, Zagreb, 1956.

Mjere za unapređenje našeg stočarstva i stočne proizvodnje. J. V. G. 3, 1956. Beograd.

Aklimatizacija i akomodacija u stočarskoj praksi. J. V. G., 3, 1956. Beograd.

Higijenske mjere pri držanju stoke na pašnjacima. Poljoprivredni pregled, 6, 1956. Sarajevo.

Prilog poznavanju prilika ekologiji i organizacionoj ekonomici govedarstva na području Gacka. Prilog »Studiji o gatačkom govedu«. Stočarski zavod NDRBiH, 1956. Sarajevo. Veterinaria broj 1/2, 1959.

Ekspertiza govedarske osnove Vojno-planinskog dobra Han Pijeska. (s Šmalceljem). V rokopisu. 1956.

Projekat opštinske veterinarske stanice. Sarajevo, 1956. (Sprejela Veterinarska uprava NRBiH).

Projekat rejonske veterinarske stanice. Sarajevo, 1956. (Sprejela Veterinarska uprava NRBiH).

Projekat sreske veterinarske stanice. Sarajevo, 1956. (Sprejela Veterinarska uprava NRBiH).

Univerzitet danas. Uvodnik. Oslobođenje, 12. VII. 1958.

O nekim iskustvima u izgradnji ekonomskih dvorišta i stajskog prostora na društvenim poljoprivrednim dobrima Jugoslavije sa aspekta higijene držanja domaćih životinja.

Mjesto i organizacija veterinarske službe u stočnoj proizvodnji Jugoslavije.

Organizacija i mjesto univerziteta u FNRJ.

(Trije referati v LR Kini i LR Mongoliji 1958.

Novi aspekti univerzitetskog obrazovanja. Uvodnik. Oslobođenje, august, 1958.

Aktuelni problemi Univerziteta. Pregled, br. 3/58.

Prof. dr. Ivan Šmalcelj. (Povodom 25 godina rada i odlaska iz Sarajeva). Veterinaria, 2, 367—368, 1959.

Povodom 40 godina osnivanja KPJ i SKOJ-a. Veterinaria, 2, 195—196, 1959.

Stočarstvo NR Mongolije. Veterinaria, 3—4, 651—658, 1959.

Univerzitet u svjetlu potreba savremenog društva. Pregled, 3, 213—224, 1959.

Prvi decenij Sarajevskog univerziteta. Uvodnik. Oslobođenje, 22. XI. 1959.

Jedinstvo akcije. Uvodnik. Oslobođenje, februar, 1959.

Pred prvu desetogodišnjicu Sarajevskog univerziteta. Uvodnik. Oslobođenje, november 1959.

Collaboration nationale et internationale entre les universités. (z B. Blagojevićem). Referat na IV Internacionalnom seminaru. Dubrovnik, 1959.

Međunarodni seminar »Univerzitet danas« korisna tribina razmjene mišljenja. Pregled br. 9, 1959.

Deset godina Sarajevskog univerziteta. Privredni pregled. (Broj posvećen BiH), 1960.

Prva decenija Sarajevskog univerziteta. Univerzitet danas. 1—2 21—26, 1960.

Jugoslavenski univerzitet pred novim zadacima. Referat na plenumu Zajednice univerziteta, Zagreb, 1960. (»Univerzitet danas« br. 3, 1960.)

Deset godina Sarajevskog univerziteta. (Spomenica 10-godišnjice Sarajevskog univerziteta).

Udžbenik iz »Zoo higijene« (z dr. J. Ivošem). Rokopis.

RAZRED ZA UMETNOSTI

MAKSIM GASPARI

Za rednega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti v razredu za umetnosti je bil izvoljen 13. marca 1972.

Rodil se je 26. februarja 1885 v Selščku pri Cerknici. Obiskoval je ljubljansko umetno-obrtno šolo, l. 1905 pa na Dunaju sprva grafični zavod, potem pa dve leti umetniško akademijo, medtem ko je študij v Münchnu posvetil predvsem spoznavanju bavarske ljudske umetnosti. Po vrnitvi v domovino se je še globlje uvajal v vrednote ljudskega likovnega in ornamentalnega sveta in po preselitvi v Ljubljano poučeval risanje na gimnaziji. Pozneje ga je poseb-

no pritegnila Koroška, kjer se mu je motivika obogatila še z novim ljudskim blagom; v času plebiscitnih priprav 1919 do 1920 je bil edini slovenski umetnik, ki je organiziral na Koroškem jugoslovansko propagando z likovnimi pripomočki, kar velja posebej podčrtati. Med obema vojskama je živel v Ljubljani, poučeval risanje na umetniški šoli Probuda in na šoli za grafične vajence, končno pa je postal restavrador Etnografskega muzeja v Ljubljani; tedaj so ga študijske naloge popeljale tudi v Belo krajino in mu obrodile veliko zbirko dokumentarnih risb etnografskih objektov. Po drugi vojni, v kateri je bil z vsem srcem na strani osvobodilnega boja, je bil od maja do oktobra 1945 delegat ministrstva za prosveto v Narodnem muzeju, nato pa je stopil v zasluženi, a umetniško še vedno delavni pokoj.

Slikarsko, zlasti še risarsko delo Vesnanov in Gasparija posebej, se vsebinsko z žanrsko motiviko, tehnično pa predvsem z izbrušeno risbo navezuje na začetke, ki sta jih s svojimi ilustracijami ljudskega življenja nakazala že Janez in Jurij Šubic. Prav v tej na videz anahronistični, za podobo sloven-

skega človeka pa zelo dragoceni umetniški dejavnosti je Gasparijev veliki narodno kulturni pomen. Tudi v tem delu je bil človek svojega časa, ki je poskušal utrditi slovensko svojevrstnost doma in v svetu; zato je na svoj način tudi Gasparijeva umetnost poganjala iz istih duhovnih korenin kot vsa slovenska Moderna, literarna in likovna, le da so bili cvetovi in sadovi različni; Gasparijevi so se hranili z medom roman-tike.

Že njegovi prvi slikarski poskusi so ujeti v pravljico in zgodovinsko ozračje. Med tujimi umetniki je našel Gaspari sorodno ubranost v engadinskem Segantiniju, med slovanskimi sta mu bila vzornika Mikulaš Aleš in Josef Uprka. Dunajska secesija mu je prispevala ekspresivno-linijo, razgibano ritmično kompozicijo in tudi svetlo-temno kontrastirujoče tone zgod-njih del, ki so pogosto reflektivno naglašeni, pa naj gre za risbe in ilustracije ali za barvne kompozicije v olju, akvarelu ali v posebni kombinaciji gvaša in akvarela. V dvajsetih letih se mu je kompozicijska struktura zgostila, zaživela v sočnejši barvi in krepkejši plastični modelaciji. Kolikor je v zgodnejših delih ubrana Gasparijeva risba na skupni »vesnanski« akord, je zdaj prešla že v karakteristično »gasparijevsko« stilizacijo z značilno tipiko obrazov in pokrajinskega okolja. V pokrajinah je iskal Gaspari domačnostno uglašenost, ki jo stopnjuje s slikovitimi, romantično nadahnjenimi rekviziti — belih gora v ozadju, valovitih gričev z vijugastimi cestami, starih znamenj, »modeliranih« cerkvic in kmečkih hiš, čebel-njakov in zidanic.

S skoraj naivno poštenostjo veruje slikar v življenjsko moč svojega naroda, čigar bivanjski utrip spremlja od zibelke do groba, prisluškuje njegovim štorijam in pravljicam, legendam in pesmi, mladi in stari ljubezni, naravni modrosti in veselju, obredjem in plesom, verovanju in vražam. Vživel se je v psiho kmečkega človeka, znal je posneti njegove malce nerodne gibe in drže, speljati mnogoličnost predstavnega sveta na oblikovne stilizme in prvine, prežeti motive z anekdotičnostjo, s šega-vostjo, s fantovskim humorjem, z otroško nagajivostjo — pa tudi z lirično žalostjo. Ljudski tipi so mu dobri znanci — de-seti bratje in desetnice, mačehe, godci in koledniki, starci in starke. Premnoge običaje in situacije, ki bi jih ne mogla zajeti nobena fotografija, je poustvaril in nam približal, predvsem pa v sliki ohranil za prihodnost. V ljudsko nošo je zaljubljen z otroškim srcem. Kar nepregledna množica razglednic je Gasparijevo umetnost ponesla v zadnjo slovensko hišo in prav

tem razglednicam gre zasluga, da so žlahtnile ljudski okus in izpodrivale manjvredno tuje blago. Tako je Gaspari s svojim delom naučil ljudstvo prve umetnostne abecede in nadaljeval tradicijo najboljših v ljudstvu zasidranih umetnikov preteklosti, po drugi strani pa usposabljal gledalce tudi za dojemajne likovnih dosežkov drznejših ustvarjalcev.

Posebej je treba poudariti Gasparijevo ilustrativno delo, ki je v svojih najboljših realizacijah pomenilo rojstvo slovenskega knjižnega okrasa. »Pravljice« Frana Milčinskega, ki sta jih skupaj ilustrirala Gaspari in Birolla, spadajo kar med klasične dosežke te zvrsti. Sicer pa bogaté Gasparijeve vinjete in ilustracije številne revije, knjige za mladino prav do šolskih beril, zbirke pesmi, romane, pratike itd.

Poglavje zase so Gasparijeve karikature, v katerih je z veliko domiselnostjo zapustil spomenik svojega časa in okolja. Ustvaril je pravcato galerijo mnogih vidnih sodobnikov: kulturnikov, politikov, znanih ljubljanskih meščanov. Iz njih diha izreden čut za karakterizacijo, so pa tudi dokaz odličnega slikarskega spomina, saj so nastale brez modelov, skoraj improvizirano.

Kot muzejski delavec je posegel Gaspari nekajkrat tudi po peresu in v Etnologu objavil študije o Sadnikarjevi zbirki starin in umetnin v Kamniku (1933), o ljudskem podobarju Lovrencu Erzarju (1936), o ljudskih slikah na steklo (1939), pa tudi več spominskih člankov. Celo toplo občutene pesmi so mu privrele, ki jih je tudi sam ilustriral.

Njegova dela hranijo številni zasebniki, Narodna galerija, Etnografski in Narodni muzej v Ljubljani, Dolenjska galerija v Novem mestu. Razstavljal je v Ljubljani in drugod po Sloveniji, v Beogradu 1904, v Parizu 1919; veliko retrospektivno razstavo mu je priredila Narodna galerija leta 1953 za sedemdesetletnico. Še danes so njegove razstave sprejete tako toplo in tako živo obiskane kot redko katere druge, kar priča o umetnikovi priljubljenosti in aktualnosti.

Maksim Gaspari je edini še živeči in tudi še ustvarjajoči umetnik naše slikarske generacije iz prvih let 20. stoletja. Že več kot petdeset let nas s svojim delom bogati in razveseljuje. Zakaj ta umetnost je priča svojega časa, predvsem pa spomenik našega ljudskega izročila, naših starosvetnosti in tiste preteklosti, ki v spremenjenih življenjskih razmerah preneglo odмира. Morda je ta podoba slovenskega človeka idealizirana, poetično obarvana — a ob njej se počutimo domače, toplo nam je in vsaj za hip se otresemo duhovnega tujstva.

MATIJA BRAVNIČAR

Za dopisnega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti v razredu za umetnosti je bil izvoljen 15. marca 1972.

Rojen je bil 24. februarja 1897 v Tolminu. V glasbo se je najprej uvajal v Gorici (glasbena teorija in harmonija pri J. Michlu, violina pri K. Sancinu, oboje na šoli Glasbene maticе). Jeseni 1919 je bil angažiran kot violinist v opernem orkestru Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in je na tem mestu ostal do maja 1945. V violini se je nekaj časa izpopolnjeval pri R. Ziki, v kompoziciji pa pri M. Kogoju, ki je Bravničarja

vedel tudi v tim. Klub mladih. Ko je leta 1930 za svojo opero Pohujšanje v dolini šentflorjanski dobil nagrado Slovenskega dramskega društva, je Bravničar odšel na dvomesečno študijsko potovanje na Dunaj in v Prago. Zatem je kompozicijski študij nadaljeval na ljubljanskem konservatoriju in tam diplomiral 1935. Po drugi vojni je bil najprej ravnatelj Glasbene šole v Gorici, kmalu zatem pa je postal upravni ravnatelj Akademije za glasbo v Ljubljani. To funkcijo je opravljal do 1949, ko je bil imenovan za vodjo glasbenega oddelka Državne založbe Slovenije; v tej zvezi je postal tudi sourednik revije Naši zbori in Slovenske glasbene revije. Prej omenjeno mesto v Državni založbi Slovenije je ohranil tudi potem, ko je 1953 postal izredni profesor za kompozicijo in glasbeno teoretske predmete na Akademiji za glasbo. V tej lastnosti je tu sodeloval — pozneje kot redni profesor — do leta 1967, ko je stopil v pokoj. Po osvoboditvi je bil Bravničar nekajkrat predsednik Društva slovenskih skladateljev, 1953—1957 predsednik Zveze skladateljev Jugoslavije. Bil je večkrat odlikovan, prejel tudi razne priznavalne nagrade, med njimi Prešernovo (1963) za svoj Violinski koncert.

V svojem skoraj petdesetletnem delu je Bravničar segel v najrazličnejše kompozicijske zvrsti. Med področji, ki se jim

je posvetil, je še zlasti važno njegovo glasbeno odrsko delo in v tem okviru sta pomembni obe njegovi operi, Pohujšanje v dolini šentflorjanski in Hlapec Jernej in njegova pravica, ta in ona na tekst I. Cankarja. Obema gre posebna pomembnost tudi še zato, ker sta nastali ozir. bili prvič uprizorjeni (prva 1930, druga 1940) v času, ki je bil značilen za razvoj slovenske glasbene moderne. Obe deli sta bili pomemben dogodek za slovensko glasbo začetka tridesetih in štiridesetih let. Seveda je temu na svoj način prispeval že tekst sam, posebej pa seveda stilna in formalna zasnova in izvirnost, ki jo je avtor tudi po izrazni strani posredoval tej in oni operi, še zlasti drugi.

Poleg opernega zavzema v Bravničarjevem komponiranju važno mesto tudi orkestralno in v tej zvezi posebno simfonično področje ne glede na to, ali gre za simfonije, simfonične slike ali simfonične pesnitve. Za skladbe tega kompozicijskega področja je še zlasti značilno to, da skladatelj vanje zavestno vnaša elemente slovenske glasbene folklorne. Ne s citati, ampak tako, da njenega duha prepoji s svojim izrazom oziroma obratno. S tem je hotel dokazati, da so elementi ljudske glasbe sposobni uveljavljanja tudi v simfoničnem ustvarjanju in kar je še važnejše, tudi v novejših stilnih naziranjih in njih realizaciji. To pojmovanje je bilo važno izhodišče za idejne orientacije novejše slovenske glasbe in je imelo tudi določen vpliv, Bravničar sam pa ga je seveda realiziral v več svojih skladbah.

Kot v operni in simfonični je Bravničar uspešno ustvarjal tudi v komorni smeri in na področju koncerta. V tej zvezi je vreden posebne omembe Koncert za violino in orkester (1962). V primerjavi s tem, kar je Bravničar komponiral pred tem, kaže ta koncert nekatere stilne značilnosti. Svojo ekspresionistično usmeritev je skladatelj dokazal vsekakor že pred nastankom tega dela. O tem pričajo razne komorne skladbe, simfonične pesnitve, Simfonija in Re, opera Hlapec Jernej. V Simfoniji III (Simfonia stretta) pa je začel ekspresionistične elemente, kakor jih je rabil v svojem dotodanjem ustvarjanju, prvič vezati z novimi oblikovnimi možnostmi in sredstvi. Še bolj izrazito se kaže ta tendenca v Koncertu za violino in orkester. Z njim se je izrekel za oblikovalni koncept, ki je značilen za vse njegovo nadaljnje ustvarjanje do danes in kaže, da ga je mogoče označiti za nekak neoekspresionističen način stilnega snovanja.

Sledenje novejšim naziranjem ali vsaj težnja, da bi se jim približal, se kaže pri Bravničarju tudi še na drugačne načine. Za

njegovo zrelo ustvarjanje je gotovo značilno, da skuša v njem, čeravno ne dosledno, vendarle zelo svobodno uveljaviti tudi dvanajsttotsko sistematiko.

Bravničarjeve skladbe so na splošno vzeto imele uspeh doma in v tujini. Pogosto so bile in so izvajane na naših koncertnih odrih, v radijskih oddajah in opernih hišah, drugod pa npr. na Dunaju, v Moskvi, Pragi, Hilversumu, Minsku, Hanovru, Parizu, Atenah, Buenos Airesu, Brnu, Salzburgu, Benetkah, Sofiji, Gradcu in še kje.

Mnoge Bravničarjeve skladbe so bile natisnjene, skladatelj sam pa je biografsko in bibliografsko uvrščen v vrsto leksikalne in enciklopedične literature in ovrednoten po svojem opusu. Ta je bil orisan in ocenjen tudi še v raznih razpravah historične narave, ki se nanašajo na raziskovanje slovenske glasbe in njenega pomena v domačem in mednarodnem okviru.

Bravničarjevo ustvarjanje je dalo pozitivne dosežke. Tehnično in izrazno se je stopnjevalo k oblikovanju umetniško tehtnih, vrednih del, ki jih označuje to, kar je bilo povedano. Ta dela so pozitivno odmevala v domačem in tujem, širokem svetu, pomagala so k afirmaciji slovenske glasbe v ožjem in širšem merilu in okviru. In predvsem: bila so in so pomembna za razvoj sodobne slovenske glasbene ustvarjalne misli tako po svoji umetniški kvaliteti kot po razvojni vplivnosti.

UMRLI ČLANI

Rado Kušej, rojen 21. julija 1875, umrl 10. maja 1941. Dr. iur., redni profesor za cerkveno pravo na univerzi v Ljubljani; redni član pravnega razreda od 7. oktobra 1938. — Glej Letopis I, 185—190.

Metod Dolenc, rojen 19. decembra 1875, umrl 10. oktobra 1941. Dr. iur., redni profesor za kazensko pravo na univerzi v Ljubljani; redni član pravnega razreda od 7. oktobra 1938, načelnik tega razreda od 28. januarja 1939 do smrti. — Glej Letopis I, 193—197.

Gregor Krek, rojen 27. junija 1874, umrl 1. septembra 1942. Dr. iur., redni profesor rimskega in civilnega prava na univerzi v Ljubljani; redni član pravnega razreda od 7. oktobra 1938; prvi glavni tajnik akademije od 28. januarja 1939 do 11. julija 1942. — Glej Letopis I, 201—238.

Alfonz Pavlin, rojen 14. septembra 1853, umrl 1. decembra 1942. Gimnazijski profesor; strokovnjak za floristiko, fitogeografijo in botanično sistematiko; dopisni član matematično-prirodoslovnega razreda od 16. maja 1940. — Glej Letopis I, 241—257.

Ferdinand Seidl, rojen 10. marca 1856, umrl 1. decembra 1942. Realčni profesor; strokovnjak za meteorologijo, klimatologijo, seizmologijo in geologijo; dopisni član matematično-prirodoslovnega razreda od 16. maja 1940. — Glej Letopis I, 261—290.

Rihard Jakopič, rojen 12. aprila 1869, umrl 21. aprila 1943. Akademski slikar; redni član umetniškega razreda od 7. oktobra 1938. — Glej Letopis I, 41—43; II, 75—89.

Anton Breznik, rojen 26. junija 1881, umrl 26. marca 1944; Dr. phil., gimnazijski ravnatelj; jezikoslovec; dopisni član filozofsko-filološko-historičnega razreda od 16. maja 1940. — Glej Letopis I, 157—160; II, 61—74.

Matija Jama, rojen 4. januarja 1872, umrl 4. aprila 1947. Akademski slikar; redni član umetniškega razreda od 7. oktobra 1938. — Glej Letopis I, 47—49; II, 90—103.

Ivan Regen, rojen 9. decembra 1868, umrl 27. julija 1947. Dr. phil., gimnazijski profesor; strokovnjak za živalsko fiziologijo in občo biologijo; dopisni član matematično-prirodoslovnega razreda od 16. maja 1940. — Glej Letopis I, 175 do 176; II, 104—105.

Milan Škerlj, rojen 4. septembra 1875, umrl 8. decembra 1947. Dr. iur., redni profesor za trgovinsko, menično in čekovno pravo na univerzi v Ljubljani; redni član pravnega razreda od 16. maja 1940. — Glej Letopis I, 127—130; II, 106 do 125.

Oton Župančič, rojen 25. januarja 1878, umrl 11. junija 1949. Književnik; redni član razreda za umetnosti od 7. oktobra 1938. — Glej Letopis I, 151—153; II, 225—256.

France Kidrič, rojen 23. marca 1880, umrl 11. aprila 1950. Dr. phil., redni profesor za starejše slovanske in slovensko literaturo na univerzi v Ljubljani, višji znanstveni svetnik akademije; redni član filozofsko-filološko-historičnega razreda od 7. oktobra 1938; od 28. junija 1941 do 1. julija 1942 načelnik tega razreda; od 2. oktobra 1945 do smrti predsednik akademije. — Glej Letopis I, 51—61; II, 34—44; III, 257—266; IV, 86—100.

Sergej Ivanovič Vavilov, rojen 24. marca 1891, umrl 25. januarja 1951. Prezident Akademije nauk SSSR v Moskvi; dopisni član razreda za matematične, prirodoslovne, medicinske in tehnične vede od 7. novembra 1947.

Janko Šlebingar, rojen 19. oktobra 1876, umrl 3. februarja 1951. Dr. phil., upravnik Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, slovenski bibliograf; dopisni član razreda za zgodovinske in zemljepisne vede, filozofijo in filologijo od 21. decembra 1946. — Glej Letopis II, 54—58; IV, 101—124.

Matija Murko, rojen 10. februarja 1861, umrl 11. februarja 1952. Dr. phil., redni profesor za slovansko filologijo na Karlovi univerzi v Pragi; dopisni član filozofsko-filološko-historičnega razreda od 16. maja 1940. — Glej Letopis I, 172 do 174; V, 169—177.

Fran Ramovš, rojen 14. septembra 1890, umrl 16. septembra 1952. Dr. phil., redni profesor za fonetiko in zgodovino slovenskega jezika na univerzi v Ljubljani, redni član filozofsko-filološko-historičnega razreda od 7. oktobra 1938; načelnik tega razreda od 28. januarja 1939 do 31. januarja 1940; glavni tajnik akademije od 11. julija 1942 do 19. maja 1950; predsed-

nik akademije od 19. maja 1950 do smrti; upravnik Inštituta za slovenski jezik. — Glej Letopis I, 105—110; V, 148—160.

Boris Kidrič, rojen 10. aprila 1912, umrl 11. aprila 1955. Predsednik Gospodarskega sveta FLRJ; redni član razreda za zgodovinske in družbene vede od 6. decembra 1949. — Glej Letopis III, 156—164; V, 161—167.

Lucien Tesnière, rojen 15. maja 1895, umrl 6. decembra 1954. Redni profesor za primerjalno jezikoslovje na univerzi v Montpellieru; dopisni član razreda za filološke in literarne vede od 2. junija 1955. — Glej Letopis V, 92—94; VII, 59—65.

Pavel Lunaček, rojen 31. januarja 1900, umrl 2. aprila 1955. Dr. med., redni profesor za ginekologijo in porodništvo, predstojnik ginekološko-porodniške klinike na medicinski fakulteti univerze v Ljubljani; redni član razreda za prirodoslovne in medicinske vede od 30. junija 1954. — Glej Letopis VI, 61—65; VII, 55—58.

Petar Skok, rojen 1. marca 1881, umrl 3. februarja 1956. Dr. phil., redni profesor za romansko filologijo na vseučilišču v Zagrebu; dopisni član od 2. junija 1955. — Glej Letopis V, 89—91; VIII, 77—82.

Janko Polec, rojen 19. avgusta 1880, umrl 12. maja 1956. Dr. iur., redni profesor za narodno in primerjalno pravno zgodovino na univerzi v Ljubljani; redni član od 7. oktobra 1938; načelnik pravnega razreda od 25. februarja 1942 do 30. septembra 1949; predsednik Terminološke komisije pri akademiji. — Glej Letopis I, 97—101; VIII, 48—60.

Jože Plečnik, rojen 25. januarja 1872, umrl 7. januarja 1957. Redni profesor za arhitekturo na univerzi v Ljubljani, redni član od 7. oktobra 1938. — Glej Letopis I, 78—89; VIII, 61—67.

Rajko Nahtigal, rojen 14. aprila 1877, umrl 29. marca 1958. Dr. phil., redni profesor za slovansko filologijo in primerjalno gramatiko slovanskih jezikov in častni predstojnik Slovanskega inštituta na univerzi v Ljubljani; redni član od 7. oktobra 1938, prvi predsednik akademije od 4. januarja 1939 do 27. junija 1942, načelnik razreda za zgodovinske in zemljepisne vede, filozofijo in filologijo od 2. oktobra 1945 do 30. septembra 1949. — Glej Letopis I, 71—75; IX, 65—67.

Franc Ksav. Lukman, rojen 24. novembra 1880, umrl 12. junija 1958. Dr. theol., dr. phil., redni profesor za hi-

storično dogmatiko, za zgodovino starokrščanskega slovstva in za zgodnjo cerkveno zgodovino na teološki fakulteti v Ljubljani; dopisni član od 16. maja 1940. — Glej Letopis I, 168 do 169; IX, 78—81.

Andrija Štampar, rojen 1. septembra 1888, umrl 26. junija 1958. Dr. med., redni profesor za higieno in socialno medicino na vseučilišču v Zagrebu, predsednik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti; dopisni član od 7. novembra 1947. — Glej Letopis IX, 82—84.

Izidor Cankar, rojen 22. aprila 1886, umrl 22. septembra 1958. Dr. phil., redni profesor za zgodovino umetnosti na univerzi v Ljubljani; redni član od 2. junija 1953. — Glej Letopis V, 67—73; IX, 68—77.

Kazimierz Nitsch, rojen 1. februarja 1874, umrl 26. septembra 1958. Profesor poljskega jezika na univerzi v Krakovu; dopisni član od 7. novembra 1947. — Glej Letopis IX, 85—87.

Pavel Golia, rojen 10. aprila 1887, umrl 13. avgusta 1959. Književnik, upravnik Slovenskega narodnega gledališča; redni član od 2. junija 1953. — Glej Letopis V, 116—120; X, 34—39.

Aleksandar Belić, rojen 2. avgusta 1876, umrl 26. februarja 1960. Dr. phil., profesor za lingvistiko na univerzi v Beogradu; predsednik Srpske akademije nauka; dopisni član od 7. novembra 1947. — Glej Letopis XI, 36—38.

Anton Lajovic, rojen 19. decembra 1878, umrl 28. avgusta 1960. Komponist in muzikolog. Redni član od 16. maja 1940, tajnik razreda za umetnosti od 30. septembra 1949 do smrti. — Glej Letopis I, 63—76; XI, 34—35.

Ejnar Dyggve, rojen 17. oktobra 1887, umrl 6. avgusta 1961. Dr. h.c., dr. ing. h.c., arhitekt in arheolog v Kopenhagenu. Dopisni član od 17. oktobra 1958. — Glej Letopis IX, 47 do 48; XII, 81—82.

Božidar Lavrič, rojen 10. novembra 1899, umrl 15. novembra 1961. Dr. med., dr. h.c., redni profesor za kirurgijo na medicinski fakulteti v Ljubljani in predstojnik kirurške klinike; redni član od 6. decembra 1949; od 21. marca 1950 do smrti podpredsednik akademije. — Glej Letopis III, 201 do 202; XII, 72—80.

Zdeněk Nejedlý, rojen 10. februarja 1878, umrl 9. februarja 1962; profesor Karlove univerze v Pragi; prezident Akademije znanosti ČSR. Dopisni član od 7. novembra 1947.

Fran Saleški Finžgar, rojen 9. februarja 1871, umrl 2. junija 1962; književnik; redni član od 7. oktobra 1938, od 28. januarja 1939 do 30. septembra 1949 načelnik razreda za umetnosti. — Glej Letopis I, 23—25; XIII, 45—46.

Milan Vidmar, rojen 22. junija 1885, umrl 9. oktobra 1962, dr. h. c., dr. techn. ing., redni profesor za elektrotehniko na univerzi v Ljubljani; redni član od 16. maja 1940, načelnik matematično-prirodoslovnega razreda od 10. oktobra 1940 do 16. junija 1942, predsednik akademije od 27. junija 1942 do 2. oktobra 1945, tajnik razreda za matematične, fizikalne in tehnične vede od 30. septembra 1949 dalje, upravnik Inštituta za elektriško gospodarstvo od 1. junija 1948 do 1. maja 1959, konzulent tega inštituta od 1. maja 1959 dalje. — Glej Letopis I, 130—142; XIII, 47—50.

Vale Vouk, rojen 21. februarja 1886, umrl 27. novembra 1962, dr. phil., redni profesor za botaniko na vseučilišču v Zagrebu; dopisni član od 2. junija 1963. — Glej Letopis V, 108—109; XIII, 51—53.

Anton Sovre, rojen 4. decembra 1885, umrl 1. maja 1963. Redni profesor za grški jezik na univerzi v Ljubljani. Redni član od 2. junija 1953. — Glej Letopis V, 86—88; XIV, 36—38.

Milan Bogdanović, rojen 4. januarja 1892, umrl 28. februarja 1964. Književnik, gledališki kritik in esejist, profesor za sodobno jugoslovansko književnost na univerzi v Beogradu od 1946 do 1949, do 1962 upravnik Narodnega gledališča v Beogradu. Dopisni član od 2. junija 1953. — Glej Letopis V, 135—136.

Maks Samec, rojen 27. junija 1881, umrl 1. julija 1964. Dr. phil., redni profesor za kemijo na univerzi v Ljubljani od 1919 do 1945, nato do 1959 upravnik Kemičnega inštituta Borisa Kidriča v Ljubljani in od 1959 njegov znanstveni svetovalec. Redni član od 6. decembra 1949. Od 16. novembra 1962 do smrti tajnik razreda za matematične, fizikalne in tehniške vede. — Glej Letopis III, 188—198; XV, 60—61.

Juš Kozak, rojen 26. junija 1892, umrl 29. avgusta 1964. Književnik. Redni član od 22. decembra 1961. — Glej Letopis XII, 54—62; XV, 62—64.

Ivan Grafenauer, rojen 7. marca 1880, umrl 29. decembra 1964. Dr. phil., gimnazijski profesor. Dopisni član od 16. maja 1940, redni član od 21. decembra 1946. Tajnik razreda za filološke in literarne vede od 30. septembra 1949 do smrti. — Glej Letopis I, 161—165; XV, 65—71.

Ilija Djuričić, rojen 18. julija 1898, umrl 2. aprila 1965, dr. med., redni profesor za fiziologijo na veterinarski fakulteti univerze v Beogradu; dopisni član od 22. decembra 1961; predsednik Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu. — Glej Letopis XII, 40—42; XVII, 50—52.

Igor Tavčar, rojen 2. novembra 1899, umrl 27. decembra 1965; dr. med., redni profesor za interno medicino na medicinski fakulteti univerze v Ljubljani, redni član od 6. decembra 1949, upravnik Inštituta za medicinske vede pri akademiji. — Glej Letopis III, 203—204; XVI, 63—65.

Ivo Krbek, rojen 23. avgusta 1890, umrl 16. januarja 1966, dr. iur., redni profesor za upravno pravo na vseučilišču v Zagrebu, dopisni član od 17. oktobra 1958. — Glej Letopis IX, 51—52; XVII, 53—55.

Anton Melik, rojen 1. januarja 1890, umrl 8. junija 1966, dr. phil., redni profesor za geografijo na univerzi v Ljubljani; dopisni član od 16. maja 1940, redni član od 21. decembra 1946, tajnik razreda za prirodoslovne in medicinske vede od 8. oktobra 1955, upravnik Inštituta za geografijo pri akademiji. — Glej Letopis I, 170—171; XVII, 37—46.

Marjan Kozina, rojen 4. junija 1907, umrl 19. junija 1966, izredni profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani; redni član od 2. junija 1953. — Glej Letopis V, 123—124; XVII, 47—49.

Marjan Salopek, rojen 23. decembra 1883, umrl 23. februarja 1967. Dr. phil., redni profesor za geologijo na vseučilišču v Zagrebu. Dopisni član od 2. februarja 1967. — Glej Letopis XVIII, 59—60 in 83—86.

Josip Plemelj, rojen 11. decembra 1873, umrl 22. maja 1967. Dr. phil., častni doktor matematičnih in tehničnih znanosti. Redni profesor za matematiko na univerzi v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938. Načelnik matematično-prirodoslovnega razreda oziroma razreda za matematične, prirodoslovne in tehnične vede od 16. julija 1942 do 30. septembra 1949. — Glej Letopis I, 93—94; XVIII, 73—78.

Alojz Gradnik, dr. iur., rojen 3. avgusta 1882, umrl 14. julija 1967. Književnik. Redni član od 21. decembra 1962. — Glej Letopis XIII, 33—38; XVIII, 79—82.

Ljudmil Hauptmann, rojen 5. februarja 1884, umrl 19. aprila 1968. Dr. phil., zlati doktorat univerze v Gradcu. Redni profesor za občo zgodovino srednjega veka na vseučilišču v Zagrebu, dopisni član od 16. maja 1940. — Glej Letopis I, 166; XIX, 51—62.

Venčeslav Koželj, rojen 17. septembra 1901, umrl 6. avgusta 1968. Dr. techn. Redni profesor za teoretično elektrotehniko na univerzi v Ljubljani; dopisni član od 2. junija 1953, redni član od 21. decembra 1962. — Glej Letopis IX, 53 do 56; XIII, 31; XIX, 49—50.

Othmar Kühn, rojen 5. novembra 1892, umrl 26. marca 1969. Dr. phil., redni profesor za paleontologijo in paleobiologijo na univerzi na Dunaju, dopisni član od 6. februarja 1965. — Glej Letopis XVI, 53—54; XX, 78—80.

Robert Neubauer, rojen 7. decembra 1895, umrl 3. maja 1969. Dr. med., redni profesor za fiziologijo na medicinski fakulteti univerze v Ljubljani; redni član od 22. decembra 1961. — Glej Letopis XII, 38—39; XX, 74—77.

Frank Wollman, rojen 5. maja 1888, umrl 9. maja 1969. Dr. phil., redni profesor za slovansko slovstvo in splošne literarne vede na filozofskih fakultetah v Bratislavi in Brnu, dopisni član od 7. februarja 1969. — Glej Letopis XX, 41 in 81—82.

Feliks Lobe, rojen 14. oktobra 1894, umrl 9. maja 1970. Dr. h. c. univerze v Ljubljani. Redni profesor na fakulteti za strojništvo univerze v Ljubljani. Redni član od 6. decembra 1949. — Glej Letopis III, 186—187; XXI, 99—100.

Gojmir Anton Kos, rojen 24. januarja 1896, umrl 22. maja 1970. Redni profesor na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Akademski slikar. Redni član od 6. decembra 1949. — Glej Letopis III, 214—215; XXI, 105—107.

Lojze Dolinar, rojen 19. aprila 1893, umrl 9. septembra 1970. Redni profesor na Akademiji za umetnosti v Beogradu. Akademski kipar. Dopisni član od 2. junija 1953; redni član od 7. februarja 1970. — Glej Letopis V, str. 137—138; XXI, 78—81 in 111—115.

France Bevk, rojen 17. septembra 1890, umrl 17. septembra 1970. Književnik. Redni član od 2. junija 1953. Tajnik

razreda za umetnosti od 28. oktobra 1960 do 26. novembra 1966.
— Glej Letopis V, 110—115; XXI, 117—121.

Zoran Rant, rojen 14. septembra 1904, umrl 12 februarja 1972. Dr. tehničnih znanosti. Redni profesor za procesno tehniko na tehniški univerzi v Braunschweigu. Dopisni član od 3. julija 1964. — Glej Letopis XV, 47—49 in to knjigo Letopisa, str. 81—84.

Milko Kos, rojen 12. decembra 1892, umrl 24. marca 1972. Dr. phil. Redni profesor za občo zgodovino srednjega veka in pomožne zgodovinske vede na filozofski fakulteti v Ljubljani. Od 1950 do 1972 glavni tajnik akademije. Redni član od 7. oktobra 1938. — Glej Letopis I, 53—62 in to knjigo Letopisa, str. 85—95.

Maks Wraber, rojen 16. septembra 1905, umrl 14. maja 1972. Dr. naravoslovja. Znanstveni svetnik v Inštitutu za biologijo pri akademiji. Dopisni član od 7. februarja 1969. — Glej Letopis XX, 51—55 in to knjigo Letopisa, str. 97—101.

Francè Stelè, rojen 21. februarja 1886, umrl 10. avgusta 1972. Dr. phil. Redni profesor za umetnostno zgodovino na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani. Redni član od 16. maja 1940. — Glej Letopis I, 113—123 in to knjigo Letopisa, str. 103—115.

Jovan Hadži, rojen 22. novembra 1884, umrl 11. decembra 1972. Dr. phil. Redni profesor za zoologijo na prirodoslovno-matematični fakulteti univerze v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938. — Glej Letopis I, 29—37 in to knjigo Letopisa, str. 117—120.

Zoran Rant

ZORAN RANT

Dne 12. februarja 1972 je umrl dr. ing. Zoran R a n t, dopisni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, redni profesor za procesno tehniko na tehniški univerzi v Braunschweigu in dolgoletni član fakultete za strojništvo v Ljubljani. Pokojni se je rodil 14. septembra 1904 v Ljubljani in je po končani gimnaziji študiral strojništvo na tehniški visoki šoli na Dunaju, kjer je jeseni l. 1926 diplomiral. Ko je odslužil vojaški rok, je bil nekaj mesecev zaposlen pri železarni v Ravnah, od 1928 do 1945 pa je delal pretežno pri tovarni kemičnega koncerna Solway v Lukavcu v Bosni; v času od 1939 do 1940 je bil tudi tehnični direktor koncerna za izdelovanje sode za Srednjo in Jugovzhodno Evropo. Po osvoboditvi je dolgo vrsto let vodil konstrukcijski biro tovarne sode Lukavac tudi potem, ko je bil 1946 izvoljen za rednega profesorja za teoretično strojeslovje in termodinamiko na takratnem oddelku in poznejši fakulteti za strojništvo v Ljubljani. L. 1962. je bil povabljen za rednega profesorja za procesno tehniko na tehniško univerzo v Braunschweigu, kjer je poleg pedagoškega razvil obširno in vsestransko raziskovalno delo, ne da bi pretrgal vezi s svojimi prejšnjimi delovnimi mesti.

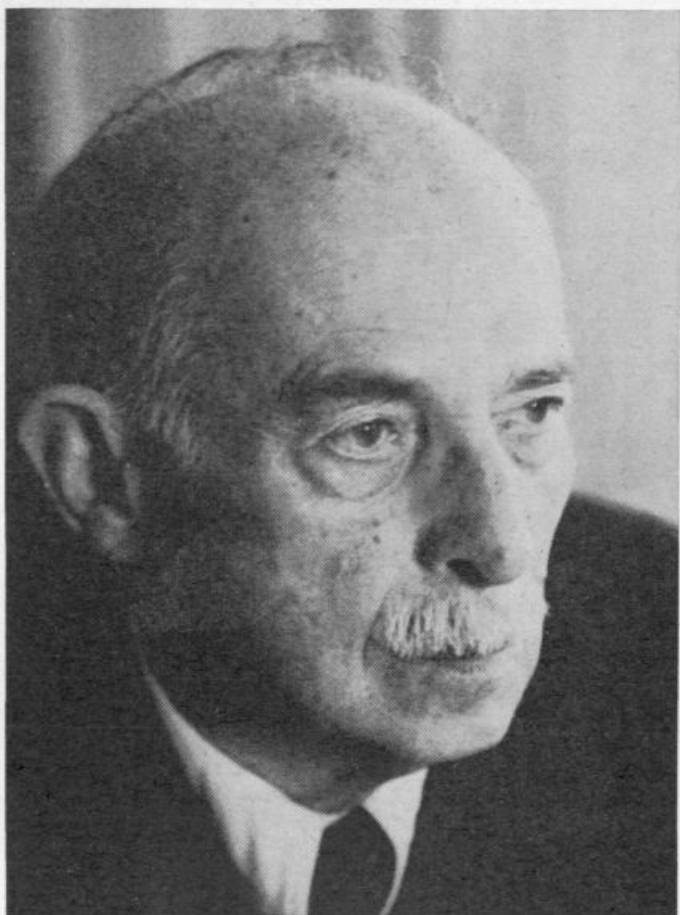
Pri svojem dolgem poklicnem delu se je profesor Rant temeljito seznanil s problematiko fizikalne in kemijske predelave raznih snovi in predvsem z vprašanji uparjanja in zgoščevanja. Svoje praktične izkušnje je z njemu lastno pronicljivostjo znanstveno obdelal, tako da je mogel vedno pokazati pot do nadaljnega napredka ob upoštevanju vseh dejavnikov, ki so važni za praktičen uspeh. Zato ni nič čudnega, če je posebno po osvoboditvi veliko delal ne samo doma, temveč tudi v tujini. Svoje izkušnje in spoznavanja je objavil v monografijah, v številnih člankih in razpravah tako v domačih kakor v tujih zbornikih in časopisih. Kljub vsestranski zaposlenosti je mislil tudi na svoje študente in izdal nekaj učbenikov oz. skript.

Njegovo delo na področju uporabne termodinamike mu je prineslo velik ugled in številna mednarodna priznanja, med katerimi naj omenimo samo medaljo Arnolda Euckena, ki mu jo je l. 1971 podelilo Nemško društvo za procesno tehniko.

Profesor Rant je bil živahen in veder človek, ki je znal s svojim optimizmom in vero v uspeh pritegniti vsakega poslušalca. Kljub temu, da se mu je zadnja leta zdravje poslabšalo, ni klonil in tako ga je sredi neumornega dela nenadno

dohitela smrt. Čeprav je mogel le del sil posvetiti svoji ožji domovini, ga bomo zaradi njegovih zaslug za tehnični napredek domovine in človeštva ohranili v lepem spominu.

Anton Kuhelj

Milko Kos

MILKO KOS

(Gorica 12. XII. 1892 — Ljubljana 24. III. 1972)

V prvih pomladnih dneh leta 1972 je izgubila Slovenska akademija znanosti in umetnosti enega izmed svojih najuglednejših članov. V svojem osemdesetem letu je omahnil v nepovrat po dolgotrajni in težki srčni bolezni Milko Kos, najmlajši med njenimi ustanovnimi člani, imenovanimi 7. oktobra 1938, skoraj četrto stoletja upravnik njenega inštituta za zgodovino in načelnik njegove sekcije za občo in narodno zgodovino, ki jo je sam ustanovil leta 1948, skoraj dvaindvajset let (od 19. V. 1950 do 13. III. 1972) glavni tajnik akademije. Že v teh skopih podatkih se skriva velikanska obilica dela, ki ga je opravljal pokojnik poleg obeh nalog, ki si ju je naložil že v mladih letih kot poglavitni — poleg raziskovanja slovenske zgodovine in nalog akademskega učitelja, pred katerim smo sedeli v klopeh fakultetne predavalnice skoraj vsi danes aktivni slovenski zgodovinarji. Samo kot glavni tajnik je žrtvoval akademiji in organizaciji slovenskega znanstvenega dela več kot pet let polnega delovnega časa običajne mere, posebej dragocenega zaradi Kosovih življenjskih navad, ki jih je prevzel že po svojem očetu: njegove najplodnejše delovne ure so zajemale vse dopoldne ter — po oddihu v obliki skoraj obveznega sprehoda — še nekaj ur popoldneva. Še težje je bilo slovo za zgodovinarje, ki smo izgubili z Milkom Kosom znanstvenika, ki nam je spričo svojega znanstvenega dela veljal že nekaj desetletij kot prvi mojster slovenske zgodovine, že pol stoletja pa preprosto kot neprekosljivi poznavalec srednjeveške kolonizacijske zgodovine slovenskega ozemlja, nespornega predstavnika slovenske zgodovinske znanosti v vseh domačih in mednarodnih organizacijskih telesih zgodovinske, pa tudi z zgodovino zvezanih vej znanosti.

Temelj vsega tega ugleda in splošnega priznavanja je bilo trdo in vztrajno nepretrgano delo, ki se je začelo za Milka Kosa že na očetovem domu v njegovih mladih letih. Njegov oče Franc je izviral iz kmečkega rodu z Loškega ozemlja, kjer so njegovi živeli najprej v Zmincu pri Loki in — po vmesnem pomeščanjenju loškega trgovca Mateja Kosa (1781—1825) — na gruntu v Selcih. Njegova življenjska pot je bila preprosta: po dokončanem študiju na Dunaju je postal srednješolski profesor (v Gorici, nekaj časa tudi v Kopru), seveda v časih, ko so prav srednješolski profesorji polagali temelje začetkom slovenskega znanstvenega življenja. Mož, ki je srednje in

visoke šole končal v nemščini in veliko znanstveno delal, ni razen profesorske naloge in doktorske disertacije nikoli napisal ničesar v nemščini, marveč objavljale v slovenščini in srbohrvatskem jeziku napisana dela. In vendar je spadal med najpomembnejše može med nesebičnimi znanstvenimi delavci, ki so brez kake javne podpore — žrtvujoč narodnim potrebam svoj čas in denar — ustvarili dela, na katerih sloni tudi današnja slovenska znanost. Ustvaril si je pravo »inštitutsko« biblioteko za slovensko zgodovino in s sistematičnim zbiranjem virov za zgodovino Slovencev v srednjem veku opravil delo, ki ga opravljajo navadno inštituti znanstvenih akademij ali podobne znanstvene ustanove.

Na to je bilo treba opozoriti, ker je iz obeh teh dveh korenin — narodne in znanstvene — že od mladih let rasel Milko Kos, starejši izmed dveh sinov, ki sta se rodila v srečnem zakonu Franca Kosa z Marijo Sbuely, po rodu Furlanko. Prva učna leta Milka Kosa v znanstvenem delu spadajo še v čase gimnazijskega študija — to so bila hkrati leta, v katerih je Franc Kos hitro zapored izdal prve tri knjige svojega znamenitega »Gradiva za zgodovino Slovencev v srednjem veku« (1902, 1906, 1911). Ni čuda, da se je tudi Milko že tedaj seznanil s pomenom virov za zgodovinarja in da se začel nje-govi rokopisi z izpiski te vrste. Ko praznujemo letos petstoletnico začetka uporov slovenskih kmetov, je vredno opozoriti, da spadajo med najstarejše sistematične zbirke te vrste v Milkovi zapuščini izpiski virov za »kmetijske upore na Slovenskem 1476—1573«, zbranih od šestošolca, in da je že leta 1909 skušal kar trikrat obdelati »kmetijske boje na Slovenskem v 15. in 16. stoletju«, čeprav so vsi trije poskusi ostali neobjavljeni. Plod tega domačega zorenja ob očetovi strani pa je bila tudi že prva razprava, ki jo je objavil v znanstvenem časopisu (Carniola II, 1911) kot osmošolec in jo zaradi tega podpisal le z začetnicama svojega imena. Sloni na znamenitem urbarju loškega ozemlja iz leta 1630, ki ga je oče rešil propada, in je posvečena gospodarskim razmeram v Selški dolini leta 1630. Ob vseh začetnih potezah znanstvenega dela, ki jih še kaže ta razprava, pa vendar dokazuje, kako tesno so z očetovo šolo povezane tri pomembne smeri poznejšega sinovega dela: zanimanje za poseljenost slovenske zemlje, študij agrarnega gospodarstva in iskanje novih virov. Tudi sicer srečujemo v poznejšem delu Milka Kosa večkrat odmeve znanstvenih interesov njegovega očeta, posebej v nadaljevanju sistematičnega iskanja in zbiranja virov za slovensko srednjeveško zgodovino, pa tudi delov-

nih načinov in navad njegovega prvega učitelja znanstvenega dela in življenja.

Znanstvena zapuščina Milka Kosa obsega okrog 360 objavljenih knjig, razprav, člankov in ocen, poleg tega pa blizu petdeset velikih svežnjev rokopisov. Njegovo življenjsko delo je mnogo preobsežno, da bi ga mogli tu podrobno pregledovati. Kolikor ga je objavljenega naj opozorim le na bibliografijo (Zgodovinski časopis VI—VII, 1952—1953 [Kosov zbornik], str. 19—29 [do 1952], XVI, 1962, str. 172—175 [1953—1962], XXVI, 1972, str. 10—12 [1963—1972]); ne povsem popolni so bibliografski podatki v Letopisu AZU I, 1943, str. 54—62, ter v knjigah Univerza v Ljubljani, Biografski in bibliografski podatki, I, 1957, str. 58—60 [do maja 1956], II, 1969, str. 24—25 [do konca 1966]). V rokopisnem gradivu so ohranjeni sistematični izpiski za različne objavljene razprave in zlasti za kolonizacijsko zgodovino, poleg različnih manjših nedokončanih rokopisov (nekaterih zelo pomembnih, kot zbirke gradiva za novo izdajo Freisinških spomenikov ter zbirke gradiva in osnutka razprave o »slovenskih kmetijah«) rokopisi treh, žal tudi nedokončanih, izredno pomembnih del — zgodovine kolonizacije slovenskega ozemlja v srednjem veku, historičnega topografskega leksikona Kranjske in Primorske do 15. stoletja ter briksenških urbarjev za gospostvo Bled —, poseben sestavni del te zapuščine pa je mnogo tisoč registrov iz še neobjavljenih listin (delno delo Franca, delno Milka Kosa). Iz vse te rokopisne zapuščine bo potrebno še marsikaj pripraviti za objavo, v celoti pa predstavlja izredno pomemben inštrument za nadaljevanje življenjskega dela obeh Kosov — raziskovanje starejše slovenske zgodovine.

Med univerzitetnim študijem Milka Kosa na Dunaju (1911 do 1916) in še nekaj let po njegovem koncu se je izbira obravnavanih vprašanj še vedno precejkrat povezovala z usmerjenostjo dela v gimnazijskih letih in z očetovim delom (zlasti v izdaji pete knjige »Gradiva«, 1928, ki je skupno delo obeh). Vendar se je hitro smotrno dvigala, tako da je v drugem desetletju tega stoletja, ko je na temelju dela prejšnje generacije slovenskih zgodovinarjev prehajalo naše zgodovinarje od pretežnega zbiranja virov in ugotavljanja dejstev o slovenski preteklosti k raziskovanju poglobitvinih problemov slovenske zgodovine, Milko Kos hitro zavzel eno prvih mest med slovenskimi zgodovinarji. Sprva še nekoliko skrit za nekaj let starejšim Ljudmilom Hauptmannom, se je od konca tridesetih let našega stoletja že uveljavil kot nesporno prvi in najuglednejši

predstavnik te smeri slovenskega zgodovinarstva, kar je ostal odtlej prav do svoje smrti.

Pri tem hitrem dvigu je Milko Kos zastavil svoj študij in poznejše delo v smislu najvišjih dosežkov in novih metodičnih prijemov tedanjega svetovnega zgodovinarstva glede srednjeveških zgodovinskih problemov. Pri izbiri ožjega delovnega področja, ki so ga predstavljali kritični pretres virov, zgodovina kolonizacije in gospodarska agrarna zgodovina z obravnavo in izdajo urbarjev, pa je gotovo vplivala tudi Kosova narava mišljenja: niso ga pritegovala vprašanja teoretičnih zgodovinskih koncepcij; njegovo široko znanje virov — kot plod dveh generacij slovenskega zgodovinarstva doslej edinstveno med nami — ga je ustavljalo pred hitrim posploševanjem in ga usmerjalo bolj v konkretna vprašanja gospodarskega in političnega življenja ter geografskozgodovinskih oblik in njihovih pogojev kot v bolj abstraktna in bolj s teoretičnimi zgodovinskimi koncepcijami povezana vprašanja širše gospodarske ali pravne zgodovine, čeprav kažejo njegovi izpiski virov, da je iskal tudi v te smeri. Niti malo ni plod naključja, da sta bili zgodovinska topografija in zlasti zgodovina kolonizacije tisti smeri raziskovanja, katerima je bil Kos najbolj zavezan; prav to je področje (oboje namreč sestavlja širšo celoto), kjer je treba delo zastaviti s podrobnim študijem od kraja do kraja, od okoliša do okoliša in kjer je bilo potrebno tudi prav »Kosovo« znanje vseh virov za srednjeveško zgodovino: tudi kartoteke virov, kakršne morajo biti podlaga za takšno raziskovanje, nastajajo navadno pač le v inštitutih, v naših razmerah pa sta jih izpisovala in urejala drug za drugim oče in sin, oba prva slovenska zgodovinarja, vsak v svoji generaciji, skoraj skozi celo stoletje.

Smotrni očetovi naporu na področju preiskovanja virov za slovensko srednjeveško zgodovino so vplivali tudi na usmerjenost mladega študenta na univerzi, čeprav na višji ravni. Na obeh tedaj najpomembnejših inštitucijah za zgodovinske pomožne vede si je pridobil temeljito poznanje, potrebno za kritično obravnavanje teh virov: že med študijem na dunajski univerzi kot član »Instituta za raziskovanje zgodovine« (Institut für österreichische Geschichtsforschung), pozneje pa še na znameniti pariški École des chartes. Po letu 1920 so bila približno deset let v ospredju Kosovega znanstvenega dela prav vprašanja s tega področja, pa tudi pozneje se je med drugim delom vedno znova vračal k njim: tedaj so nastala njegova do danes nepresežena paleografska raziskovanja Freisinških

spomenikov in njegovo temeljno delo o srednjeveških rokopisih v Sloveniji, pa tudi številne manjše razprave, ne le o vprašanih domače zgodovine, marveč tudi s širšega področja balkanske zgodovine, zlasti o vprašanih diplomatike in bizantinskih vplivih na formularje srbskih listin. Tudi ta vprašanja so bila včasih tesno povezana s problemi srednjeveške kolonizacije in jezikovne pripadnosti njenih nosilcev, kot npr. velika kritična razprava o »istarskem razvodu« z ugotovitvijo načina in časa njegovega nastanka. Vse to je podprla njegova pot univerzitetnega učitelja. Leta 1924 je postal docent za pomožne zgodovinske vede na beograjski univerzi, leta 1925 pa je postal izredni profesor za iste predmete na filozofski fakulteti zagrebške univerze (vendar ni sprejel »postavitve« — tedaj je namreč politična oblast posegla v sestavo učiteljskega kolegija v Zagrebu mimo fakultet — dokler ni dobil povabila tudi od fakultete). Leta 1926 se je potegoval na filozofski fakulteti v Ljubljani za akademsko učiteljsko mesto izrednega profesorja za pomožne zgodovinske vede in starejšo gospodarsko zgodovino; ker pa je v istem letu odšel profesor Ljudmil Hauptmann iz Ljubljane v Zagreb, je postal izredni profesor obče zgodovine srednjega veka in pomožnih zgodovinskih ved. Pri tem je tudi ostalo od septembra 1926 do njegovega odhoda v pokoj leta 1965 (pomožne vede je učil še pozneje do leta 1967), obenem pa je predaval do leta 1937 slovensko zgodovino do 1918, do leta 1946 pa srednjeveško zgodovino Slovencev, seveda od 1934 naprej že kot redni profesor.

Usmerjenost Kosovega znanstvenega dela pa je začelo določati po letu 1930 vse močnejše prav to neuradno razširjenje njegovega učnega naloga. Najprej je zahtevalo pripravljanje znanstvene sinteze zgodovine Slovencev v srednjem veku, s katero je Kos mislil v veliki meri tudi na potrebe svojih študentov, vrsto raziskav zlasti glede na zgodnjesrednjeveška vprašanja slovenske preteklosti, na katera so bili dani različni odgovori. Na široko je načenjal ob tem zlasti probleme, zvezane s kolonizacijo (naseljevanje Slovencev na Koroškem, nastanek slovenske zahodne meje in podobno), sicer pa je obravnaval precizno omejena vprašanja kronologije in politične zgodovine; v konceptualnih pogledih na srednjeveški zgodovinski razvoj pa je čutili v sintezi še precej močno Hauptmannov pristop k razlagi družbenega in teritorialnega razvoja slovenskih dežel v srednjem veku, čeprav ponekod z značilno zadržanostjo pred Hauptmannovimi prehitrimi po-

splošitvami. Šele po dokončanju te do danes temeljne obdelave slovenske zgodovine v srednjem veku (Zgodovina Slovencev od naselitve do reformacije, 1933, v drugi, zelo predelani in dopolnjeni izdaji — Zgodovina Slovencev od naselitve do konca petnajstega stoletja, 1955, v srbskem prevodu 1958; v zapuščini so korekturne pole s še poznejšimi dodatki) je sklenil to obdobje svojega dela s po pravici zelo znano izdajo Konverzije (*Conversio Bagoariorum et Carantanorum*, 1936). K vprašanju slovenske srednjeveške, zlasti zgodnesrednjeveške zgodovine se je sicer vračal tudi še pozneje (tako k vprašanju Konstantina in Metoda zlasti v zvezi z zagotovitvijo pristnosti Hadrianovega pisma slovanskim knezom leta 869, k vprašanju slovanske kneževine Karantanije in kosezov itd.), vendar je postalo vse to le še stranski del njegovega znanstvenega dela. Pripravljanje izdajanja srednjeveških urbarjev Slovenije, pri katerem se je združila sama edicija vira s kolonizacijsko in zlasti z gospodarsko zgodovino, je potisnilo v zadnjih dobrih treh desetletjih njegovega življenja zanimanje za politično zgodovino in zgodnji srednji vek precej v ozadje. V tej seriji izdaj SAZU je objavil Kos vse tri prve knjige, Urbarje salzburške nadškofije (1939) in dva zvezka Urbarjev Slovenskega Primorja (1947 in 1954), za izdajo je pripravil tudi briksenške urbarje blejskega gospostva (izgotovil je že dokončen prepis besedila z opombami glede topografije ipd., ni pa še začel s pisanjem uvodne obravnave vseh vprašanj, ki jih narekujejo ti urbarji), nekoč je mislil sam tudi na izdajo freisinških urbarjev za slovensko ozemlje, katerih izdajo je potem prepustil svojemu učencu, loškemu rojaku in sodelavcu na akademijinem zgodovinskem inštitutu, dr. Pavletu Blazniku. Vsaka od objavljenih knjig ima svoj poseben pomen za širšo problematiko slovenske zgodovine, salzburški urbarji za vprašanje županov, urbarji Slovenskega primorja pa ne le za kolonizacijsko zgodovino, marveč tudi za zgodovino razvoja zemljiških gospostev na tem delu slovenskega ozemlja v vsem srednjem veku. Šele s temi Kosovimi izdajami virov se je povzpelo slovensko zgodovino-pisje na raven edicijske tehnike sodobnega zgodovino-pisja, obenem pa je doživela močno poživitev tudi agrarna gospodarska zgodovina slovenskega ozemlja v srednjem veku.

Ne glede na zgornja obdobja različne usmerjenosti pri delu pa je veljalo vse življenje zanimanje Milka Kosa zlasti vprašanju kolonizacijske zgodovine slovenskega ozemlja, še posebej v zvezi z jezikovno pripadnostjo kolonistov in z raz-

vujem slovenskih narodnostnih meja. Že v prvih razpravah je kazal posebno zanimanje za pričevanja o slovenskih kolonistih (po osebnih imenih in podobnem), kar je bilo najti tudi že v delih njegovega očeta. Prav v začetku našega stoletja pa se je začela oblikovati pri obravnavanju teh vprašanj v svetovnem zgodovinoписju nova metodologija, ki se ni več omejevala le na podatke pisanih virov z navajanjem posameznih vasi, zaselkov in kmetij v listinah in urbarjih ter s presojo jezikovnega ali drugačnega izvora in pripadnosti v teh virih navedenih krajevnih in osebnih imen, marveč je začela posegati vse močneje po virih drugačne vrste, zlasti po preostankih nekdanjih življenjskih oblik — od celotne toponomastike in mikrotoponimike (ledinska in hišna imena itd.) in njune tipologije preko upoštevanja arheoloških najdb ter jezikoslovnih ugotovitev o dialektih in njihovih zvezah do geografskih dejstev poljske razdelitve in tipov samih naselij. To ni bilo več delo, kjer bi bilo mogoče reševati katerokoli vprašanje samo z uporabo pisanih virov ali kjer bi že viri sami mogli bistveno pomagati pri reševanju zastavljenega vprašanja. Zgodovinsko podobo razvoja naseljenosti pokrajine mora dobesedno zgodovinar s pomočjo vseh navedenih virov šele ustvariti z zlaganjem neštevilne množice podatkov v široko usklajeno sliko, ki ni v nasprotju z nobeno posamezno vrsto virov, marveč vse združuje v celoto. Zgodovinarju ni tu nič darovanega in delo zahteva izredno vsestranost in sistematiko pri zbiranju vseh podatkov. Zdi se, da je prav delo te vrste Kosu in njegovi naravi najbolj ustrezalo, poleg tega pa se je dobro zavedal pomena te problematike za slovensko zgodovino. V njegovih razpravah s tega področja se niti malo ne čuti zamudnost in težavnost tega dela, ki ju kažejo šele nešteti izpiski in koncepti, ki so se ohranili v Kosovi rokopisni zapuščini, pa tudi zemljevidi, na katerih je študiral tipologijo toponomastike v posameznih okoliših slovenskega ozemlja.

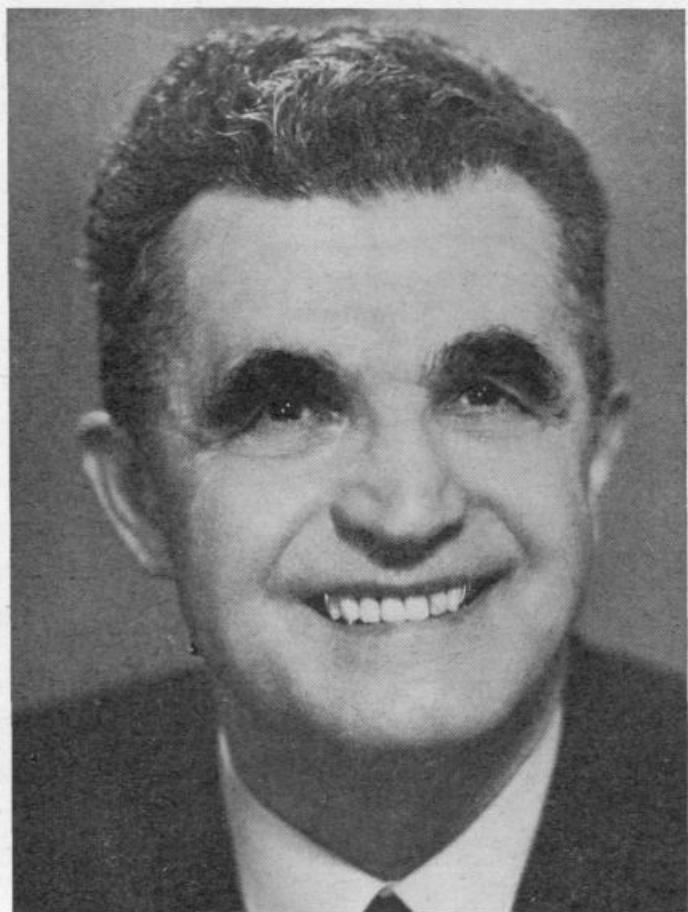
Preusmeritev obravnavanja teh vprašanj, ki jo je doživel Milko Kos že v svojih študentskih letih, ga je obrnila h kolonizacijski zgodovini slovenskega ozemlja za vse življenje. Njegova prva samostojna publikacija (1919) je bila posvečena vprašanju »zgodovinskega postanka italijansko-slovenske jezikovne meje«. V objavah je sicer prišlo na tem področju nato do dolgega premora, vendar je v njem teklo sistematično delo naprej. O njegovi širini ne pričajo le obsežne razprave o kolonizacijski zgodovini slovenske Koroške in Slovenskega Primorja okrog leta 1930, marveč še bolj dejstvo, da je mogel

že 1951 dati za Ramovševo »Slovensko dialektološko kartico« na razpolago zemljevide o kolonizacijski zgodovini slovenskega ozemlja. Odtlej naprej so se vrstile njegove razprave o tem vprašanju vse do zadnje sinteze v poglavju o »kolonizaciji in prebivalstvu« v Gospodarski in družbeni zgodovini Slovencev, Agrarne panoge I, 1970 (1971), ki jo dopolnjuje še velika zgodovinska karta »agrarne kolonizacije slovenskega ozemlja«, v polnem pomenu besede Kosovo življenjsko delo. Dobro je vedel, da bi karta zaslužila še podrobnejši komentar in je z veseljem sprejel predlog, da bi v takšni obliki (po vzorcu »Erläuterungen« historičnega atlasa avstrijskih alpskih dežel) napisal k temu zemljevidu posebno knjigo — pa bolezen mu je preprečila izpolnitev te njegove in naše želje. Prav tako je ostala v rokopisu njegova velika obdelava kolonizacijske zgodovine slovenskega ozemlja po posameznih okoliših, izgotovljena kot koncept že pred tridesetimi leti, ki jo je neprestano dopolnjeval, za objavo pa so mu dozoreli le nekateri oddelki.

Rezultat tega Kosovega dela je brez dvoma najboljše in najpomembnejša dopolnitev slovenske srednjeveške zgodovine, kar so jih dodali starejši znani podobi slovenski zgodovinarji v našem stoletju. Komaj da je kako ozemlje v Evropi v tem pogledu preiskano tako, kot je slovensko ozemlje, toda skoraj vse, kar vemo o tem, je dosežek šestdesetletnega neumornega raziskovanja Milka Kosa. Poleg te vztrajnosti je bilo za tako pomemben rezultat potrebno tudi njegovo, doslej edinstveno poznanje srednjeveških virov, ki se je prav tako uveljavljalo pri — žal prav tako nedokončani — pripravi historične topografije Kranjske in Slovenskega Primorja v srednjem veku, pa tudi pri manjših publikacijah s tega področja ter pri prispevkih o srednjeveških virih (zlasti tudi pri različnih ocenah publikacij virov). Prav to obvladovanje virov je — združeno s treznim in mirnim presojanjem, ki je bilo značilno za njegovo delo — postavilo Kosa hkrati za splošno priznanega razsodnika v različnih spornih vprašanjih srednjeveške zgodovine, tudi če je navadno izrazil svoje mnenje le s par besedami; drugačnega Kosa poznamo pač le tisti njegovi študenti, ki smo imeli konec tridesetih let srečo, poslušati njegova predavanja o »vprašanjih slovenske srednjeveške zgodovine«, kjer je obravnaval prav takšna vprašanja in kjer je odprl tudi vrata v svojo delavnico o kolonizacijski zgodovini mnogo bolj nazorno, kot je to storil v katerikoli svoji razpravi.

Z Milkom Kosom se je umaknila iz srede slovenskega zgodovinarstva osebnost, ki je bila zadnja živa vez s prvo dobo njegove rasti, saj jo je intenzivno doživljal še ob strani svojega očeta. Ni bil samo akademski oče skoraj vsem slovenskim zgodovinarjem našega časa, marveč je prav do konca — še na bolniški postelji — kazal zanimanje za naše delo in po potrebi postregel z nasvetom, za katerega smo ga prosili, do smrti ostal član uredništva Zgodovinskega časopisa in skoraj do smrti še vedno kot glavni tajnik skrbel za delo Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Za slovenske zgodovinarje in za Slovensko akademijo pa poglavje Kosovega znanstvenega dela še dolgo ne bo končano. Ne le dolg hvaležnosti marveč tudi dolg naše zgodovinske vednosti terja, da mora iz Kosove zapuščine priti do objave še marsikaj, kar pomeni veliko pomoč pri našem znanju o preteklosti slovenskega naroda in kar bo omogočilo, da se bo novo iskanje oprlo na kolikor mogoče popolno spoznanje Kosovih znanstvenih dognanj.

Bogo Grafenauer

Maks Wraber

MAKS WRABER

14. maja 1972 je prenehalo biti srce slovenskemu biologu, priznanemu znanstveniku in pedagogu, prof. dr. Maksu WRABRU, dopisnemu članu Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Delovno področje pokojnika je bila fitocenologija, ki je posebna in mlajša znanstvena smer geobotanike. Na tem področju je dosegel izredne uspehe, ki so močno odjeknili ne le pri nas doma, temveč širom po Evropi in še dalje v svetu. Pokojnik je široko zasnoval svojo znanstveno misel, saj se je uveljavil tudi v fitogeografiji, sinekologiji, vegetacijskem kartiranju in varstvu narave. Kompleksno je reševal znanstvene naloge ter navezoval svoje znanje o vegetaciji na probleme genetike gozdov, palinološke raziskave, prav posebno pa se je posvečal študiju sinekologije in sinsistematske uvrstitve vegetacijskih združb.

Skoraj pred sedeminšestdesetimi leti, 16. IX. 1905, se je rodil v kmečki družini na Kozjaku, kjer je prebil svoja mlada leta in končal osnovno šolanje. Nato so ga starši na priporočilo in prigovarjanje vaškega učitelja poslali na klasično gimnazijo v Maribor. Tu je opravil maturo z odliko, nakar ga je pot vodila v Ljubljano, kjer se je leta 1926 vpisal na filozofsko fakulteto ljubljanske univerze in študiral naravoslovje. Tod je diplomiral leta 1930 in nadaljeval študije na naravoslovni fakulteti univerze v Münchnu, kjer se je specializiral v organografiji. Že leta 1933 je doktoriral na podlagi teze »Donos k poznavanju rodu *Riella*« na unizervi v Ljubljani kot njen prvi doktorand iz botanike. Že v času študija na univerzi ga je pritegnila mlada veda o vegetacijskih združbah, ki se je tedaj pričela uveljavljati v svetu. Študiral je številna dela očeta sodobne fitocenologije, profesorja Braun-Blanqueta ter začetna jugoslovanska dela hrvaških botanikov. Leta 1935 in 1936 se mu je uresničila želja, da je odšel na specializacijo za fitocenologijo in ekologijo k prof. Braun-Blanquetu, kjer je prebil nad leto dni v njegovem inštitutu Géobotanique méditerranéenne et alpine v Montpellieru. Ta specializacija je bila odločilna za njegovo nadaljnjo raziskovalno usmeritev.

Njegova službena pot je bila kaj pisana. Priti do zaposlitve pred drugo svetovno vojno je bilo težko, kljub izrednim lastnostim pokojnika. Pričel je s honorarnim delom v Narodnem muzeju v Ljubljani, nato se je odločil za suplentsko mesto srednješolskega profesorja izven ožje domovine na Realni gimnaziji v Bjelovaru. Kasneje je dobil zaposlitev na III. mo-

ški realni gimnaziji v Ljubljani. Istočasno s službovanjem na bežigrasjski gimnaziji je bil prof. Wraber izvoljen za honorarnega predavatelja na kemičnem oddelku tehniške fakultete, kjer je predaval predmet »Osnovni pojmi iz tehnične botanike«, nato pa premeščen kot znanstveni sodelavec v Botanični inštitut univerze v Ljubljani. Leta 1947 je bil izvoljen za docenta za botaniko filozofske fakultete v Skopju in kasneje za izrednega profesorja za botaniko na prirodoslovno-matematični fakulteti ljubljanske univerze. Vendar teh dveh službenih mest ni nastopil zaradi premestitve in preusmeritve v znanstveno delo.

Ko se je po vojni prof. Wraber vključil v znanstveno delo, je svoje bogato znanje iz fitocenologije posredoval gozdarjem in biologom. S kolegi je oral ledino tej znanosti na tem področju. Po njegovi zaslugi in s sodelovanjem gozdarjev-fitocenologov se je ta veda trdno uveljavila dandanes v gozdarskih krogih. Leta 1955 je bil povabljen na Inštitut za biologijo SAZU, kjer je s svojim temeljitim teoretičnim znanjem in več kakor tridesetletno prakso organiziral sistematično raziskovanje vegetacijske odeje Slovenije in ustanovil fitocenološko skupino, ki je to delo z njim na čelu opravljala in ga še danes opravlja. Posebna zahvala mu gre kot enemu glavnih organizatorjev povezave tega znanstvenega raziskovanja v jugoslovanskem prostoru.

Znanstveni opus prof. Wrabra obsega prek sto znanstvenih del, prek petdeset poljudnoznanstvenih člankov, recenzij in poročil ter okoli sto strokovno-znanstvenih elaboratov, ki so namenjeni predvsem gozdarski operativi. Za svoje znanstveno delo je dobil več priznanj. Leta 1969 ga je izvolila Slovenska akademija znanosti in umetnosti za dopisnega člana ter isto leto za zunanjega dopisnega člana Italijanska akademija gozdarskih ved (Accademia Italiana di Scienze Forestali) v Firencah. Leta 1970 je prejel nagrado Sklada Borisa Kidriča. Priznanje za njegovo delo in vnemo je pomenilo častno članstvo, ki sta mu ga podelila Prirodoslovno društvo Slovenije in Združenje inženirjev in tehnikov gozdarstva in industrije za predelavo lesa SR Slovenije.

Prof. dr. Wraber ni bil samo odličen znanstvenik, temveč tudi organizator znanstvenega dela in požrtvovalen funkcionar mnogih domačih in tujih strokovno-znanstvenih društev in organizacij. Naj naštejemo le nekatere. Bil je upravnik Inštituta za raziskovanje krasa, vršilec dolžnosti upravnika Inštituta za biologijo SAZU, katerega delovni član je bil do

svoje smrti, podpredsednik Medakademijskega odbora za floro in favno, soustanovitelj in podpredsednik Vzhodno-alpsko-dinarskega društva za preučevanje vegetacije, vodja jugoslovanske delegacije pri Commission internationale pour la protection des régions alpines, dosmrtni član Verein Naturschutzpark (Stuttgart-Hamburg), nadvse aktivni član Odbora za koordinacijo dela pri vegetacijski karti Jugoslavije itd.

S prezgodnjo smrtjo sta akademija in slovenska znanost izgubili uglednega znanstvenika in sodelavca. Hvaležni smo mu za njegovo ustvarjalno delo na polju fitocenologije, kjer je znatno pripomogel k razvoju te vede pri nas. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu in se mu oddolžili z nadaljevanjem dela, ki ga je pričel in z njim dosegel sam evropski vrh.

Mitja Zupančič

FRANCÈ STELÈ

10. avgusta 1972 je ugasnilo življenje umetnostnega zgodovinarja, univerzitetnega profesorja in akademika dr. Francèta Stelèta. Neko veliko delo se je izteklo, ne pa tudi končalo. Mnogi umetnostnozgodovinski izsledki so le delno formulirani legli z rajnim akademikom v grob, med temi tudi komaj nakazano poglavje s sintezo srednjeveškega stenskega slikarstva subalpskega pasu, ki mu je zadnja leta posvetil posebno skrb. In ni nam zapustil pisanih spominov, ki jih je obljubljal in ki bi edini mogli nadrobneje osvetliti to tako polno in do zadnje minute delovno življenje. To se je začelo 21. februarja 1886 pod kmečko streho v Tunjicah pri Kamniku, se nadaljevalo s študijem na gimnaziji v Kranju in na dunajski univerzi, da se je nato po prestanem ruskem ujetništvu med prvo svetovno vojsko posvetilo varovanju in raziskovanju slovenske umetnosti.

Ko je dr. Stelè leta 1938 prevzel stolico za umetnostno zgodovino na ljubljanski univerzi, je poudaril, da na to mesto ne prihaja s področja teorij, marveč iz življenja, od spomenikov, ki jih je 25 let varoval in preučeval. Ko je 1913 nastopil službeno mesto kot deželni konservator za Kranjsko, se je sistematično in z vso odgovornostjo lotil spomeniškega varstva, že tedaj se je zavedal, da umetnostnih spomenikov ne smemo presoјati z normativno estetiko, marveč zgodovinsko, v skladu z življenjem in okoljem, v katerem in za katero so nastali in da je tudi njihov estetski potencial v mnogočem pogojen v njihovi zgodovinski in duhovni pričevalnosti. Zgodovinsko metodo mu je vcepil dunajski »Österreichisches Institut für Geschichtsforschung«, čigar trdne temelje je položil Theodor v. Sickel; od Aloisa Riegla se je navzel prepričanja, da v umetnosti ni upadov kakovosti, marveč da odloča le umetnostno hotenje posamičnih dob in ljudstev; spoznanje, ki ga je malo pred smrtjo pod vplivom ekspresionizma formuliral nepozabni učitelj Max Dvořák, da »je umetnostna zgodovina zgodovina duha«, je bilo Stelètu veliko vodilo in stik s spomeniki izhodišče njegovega dela in strokovne rasti. Specialni študij srednjeveškega stenskega slikarstva na Kranjskem, v katerega ga je z doktorsko tezo usmeril prof. Dvořák, je Stelè kmalu razširil na celotno slovensko etnično ozemlje, v študij pa je pritegnil tudi sosesčino in dežele s sorodnimi geografskimi in zgodovinskimi pogoji. Ob tem študiju si je bistril spomeniško-varstvene principe pa tudi znanstveno metodo, s katero se je nato mogel lotiti širše problematike naše umetnostne pretek-

losti. Spomeniško službo je za svoj čas vzorno organiziral po načelih, ki jih je uveljavila že Riegllova in Dvořákova preureditev dunajske Centralne komisije za varstvo spomenikov, in tako premagal romantično in historizujočo prakso preteklosti. Spomenike je obravnaval kot integralne zgodovinske priče, ki jih je treba »konservirati, ne restavrirati«. Že v predaprilski Jugoslaviji, ko je postal konservator za vse slovensko ozemlje v njenih mejah, je poskušal uresničiti tudi spomeniško zakonodajo; dosegli smo jo šele v socialistični Jugoslaviji — spet z intenzivnim Steletovim sodelovanjem in po njegovih načelih (Prim.: Problem spomeniškega varstva v Jugoslaviji, JIC 1935 in 1936; Zaščita spomenika kulture, Zbornik zaščite spomenika kulture XI, 1960; Iz konservatorskih spominov, Varstvo spomenikov X, 1966). Značilno za Steletovo širino, za živo spremljanje aktualnih nalog in za njihovo razumevanje pa je, da je priznal po drugi vojski tudi upravičenost Forlattijevega načela: »Ne obnavljati, pač pa restavrirati«, kadar gre za res dokumentirane objekte, ki so bili hudo poškodovani. Lahko rečemo, da je ostal vse življenje najtesneje povezan s spomeniško problematiko; v spomeniški stroki je užival neomejen ugled doma in v svetu. Bodisi osebno ali pozneje z izkušenimi nasveti se mu je posrečilo rešiti mnoge arhitekturne in premične umetnostne spomenike ter obvarovati prenekateri urbanistični kompleks, kot član Mednarodnega odbora za spomenike pri UNESCO pa je sodeloval zlasti pri reševanju ohridske cerkve sv. Sofije. Posebno pa so mu bile pri srcu srednjeveške stenske slikarije; številne je kot konservator sam odkril izpod beležev in ometov, a tudi pozneje, kot univerzitetni profesor, je budno spremljal njihovo reševanje in odkrivanje. Konservatorske interese je neločljivo povezoval s študijskimi in pri tem nepristransko ocenjeval naše umetniško gradivo, zavedajoč se, da umetnostne zgodovine ne moremo deliti na nacionalno in mednarodno, ker sta obe enotni in ker more biti prva plodna samo, če se razvija ob dognanjih splošne. Zato so pomembni tudi ustvarjalni dosežki dežel, katerih umetnost je živila v posebnih pogojih ob robu velikega stilnega razvoja — in med take spada tudi Slovenija. Teoretična spekulativnost mu je bila tuja; umetnostno zgodovino je pojmoval kot empirično, zgodovinsko stroko, hkrati pa je z Dvořákom priznaval, da umetnost ni samo reševanje formalnih nalog in problemov, marveč tudi izraz idej, ki vladajo med ljudmi in postanejo zato last splošne duhovne zgodovine. Ima pa vsaka umetnost, vsaka znanost in torej tudi umetnostna zgodovina svojo domovino, polno-

vredna pa je samo tista, ki korenini v realnih tleh. Pogumno je zavrnil mišljenje starejše in celo svoje generacije (z R. Jako-
pičem vred), da Slovenci v preteklosti nismo imeli lastne umet-
nosti ali da je bila ta le pastorka nemške in italijanske ter da
zato zasluži komaj kaj več kot pragmatško reševanje naloge
s topografskim opisovanjem spomenikov in z naštevanjem po-
datkov. Kljub temu pa deskriptivnega dela, ki je nujni temelj
znanstvene graditve, tudi sam ni zanemarjal. To dokazujejo
tekoča poročila o novih odkritjih, številni popotni topografski
zapiski, zlasti pa vzorna umetnostna topografija kamniškega
okraja. Njegovi terenski zapisniki so danes v prepisu jedro
temeljne kartoteke spomenikov in umetnikov v Inštitutu za
zgodovino umetnosti pri SAZU in mnogokrat so že dragocen
zgodovinski vir, zlasti tam, kjer je prizadela spomenike in ar-
hive zadnja vojska.

S klasičnim tekstom »Oris zgodovine umetnosti pri Slo-
vencih« (DiS 1923, samostojno v knjigi 1924, ponatis 1966) je
dr. Stelè podal prvi pregled umetnostnega življenja na Sloven-
skem od srednjega veka do prvih povojnih let — z značilnim
podnaslovom »Kulturno-zgodovinski poskus«. Spis se je porodil
iz prepričanja, da imamo Slovenci svojo zgodovino in torej tudi
svojo umetnost. V duhu narodnega prebujenja in navdušenega
zagona po prvi osvoboditvi išče odgovor predvsem na vpra-
šanje, kako smo se Slovenci kot etnična skupnost odzivali na
mnogolični fenomen likovne umetnosti in kako se v njej izraža
naš značaj. Iskrivo in z zanosom pisana knjiga tudi danes ni
izgubila aktualnosti, dasi se je v svojem času mogla v sklepah
opreti le na najvidnejše, mnogokrat bolj intuitivno slutene kot
že znanstveno analizirane umetnine. V glavnih črtah je obve-
ljala tudi njena periodizacija, ki ji določajo cezure reformacija
sredi 16. stoletja kot konec gotike, baročno 18. stoletje z odloč-
nim naslonom na Italijo, meščanska kultura 19. stoletja, ki je
nadomestila med ljudstvom trdno zasidrano baročno izročilo
in se s posamičnimi mojstri zavedla tudi že narodne pripad-
nosti, in nazadnje zavestno iskanje slovenske resničnosti z na-
stopom impresionizma. V »Orisu« zajeto gradivo je dr. Stelè
kmalu dopolnil s celostnim slovenskim umetnostnim patrimo-
nijem, ker je spoznal, da je »slovensko« vse, kar je z našim
življenjem in razvojem povezano, pa naj smo to ustvarili sami
ali je vplivalo na nas s svojo navzočnostjo v našem okolju, da
pa je bolj od tega, kako so sosednje kulture vplivale na našo,
pomembno vprašanje, kako smo mi sprejemali in resorbirali to-
kove in vplive sosesčine in prikrojevali svojemu razpoloženju

mednarodne stilne tokove. Pri iskanju odgovora na nekatere slogovne konservativnosti in zastoje našega umetnostnega življenja pa se je dr. Stelè reševal s pojmom stilnega »zamudništva«, ki ga je prevzel kot značilnost naše provincialne umetnostne situacije iz literarne zgodovine; to pa je pojem, ki ga bo treba revidirati, kajti ne smemo ga enačiti z neinformiranim ali nazadnjaškim značajem naše kulturne sredine, marveč le z zakonitostjo našega duhovnega in oblikovnega razpoloženja.

Obsežna Steletova bibliografija, ki je zbrana do leta 1958 v njemu posvečenem VI.—VII. letniku Zbornika za umetnostno zgodovino (Laureae Francisco Stelè septuagenario oblatae) in nato do leta 1966 v reviji Sinteza (4, 1966; ponatis v Varstvo spomenikov X, 1966), zgovorno kaže, kako vsestransko je bilo to raziskovalno delo; opozorimo naj le na nekatere najpomembnejše knjige in razprave. Razen študij o posamičnih spomenikih in umetnikih (Janez Ljubljanski, Andrej iz Ottinga, Jernej iz Loke, Mojster »kranjskega oltarja«, freske na Jezerskem, pri sv. Primožu nad Kamnikom, problem slikarjev furlanske smeri itd.) je podal stilno in ikonografsko sintezo našega srednjeveškega slikarstva v prvem delu »Monumenta artis Slovenicae« (1935), v knjigi »Cerkveno slikarstvo na Slovenskem, I, Srednji vek« (Celje 1937) in v njeni predelani in zelo izpopolnjeni novi izdaji »Slikarstvo v Sloveniji od 12. do srede 16. stoletja« (1969), nazadnje pa v zgoščenem povzetku že v postumno dotiskanem zvezku zbirke »Ars Sloveniae«, posvečenemu gotskemu stenskem slikarstvu (1973). S potrebno previdnostjo, ki še ni dopuščala prenačlenjenih sklepov o enovitem in avtohtonem slikarskem razvoju, je dr. Stelè razvrstil slikarske spomenike od najstarejših znanih slikarij v med vojsko porušeni minoritski cerkvi v Ptujju iz druge polovice 13. stoletja (ki spadajo med njegova velika odkritja!) do izzvenenja gotske slikarske kulture na pragu reformacije sredi 16. stoletja. Pri tem je posebej poudarjal delež furlanskih mojstrov okoli leta 1400 z njihovimi pogotovitovskimi stilnimi novostmi, ob koncu 14. stoletja posebno obmursko skupino Janeza Aquila iz Radgone, oplajajoči pritek koroške (beljaške) umetnosti z mojstrom Janezom Ljubljanskim sredi 15. stoletja, okoli leta 1500 pa nastop zmerne realizma, ki se združuje v freskah pri Sv. Primožu nad Kamnikom s konstantnim idealistično liričnim slogovnim izrazom in z renesančnimi elementi. Posebno mesto gre istrsko-kraški slikarski skupini, ki se je delno oprla na južnotirolske stilne in ikonografske pobude (Pazin!), in v »kastavski šoli« z mojstrom Vincencem in Ivanom iz Kastva dosegla klasično istrsko stilizacijo (Marija

na Škrilinah, Hrastovlje). Vzporedno so dozorele nekatere ikonografske ugotovitve, ki vrhunijo v ikonografsko, vsebinsko-simbolno in estetsko popolnem izrazu »kranjskega prezbiterija« v osrednji Sloveniji in v Posočju. Tako se je izkristaliziral veliki kulturnogeografski kompleks kranjsko-goriških, istrskih in koroških stenskih slikarij kot poseben in zrel umetnostni dosežek, ki ima v situaciji evropskega srednjeveškega slikarstva posebno in vidno mesto, dasi živi največkrat iz poljudne, a vsebinsko in dekorativno zrele likovne ambicije.

Srednjeveški arhitekturi se je dr. Stelè oddolžil predvsem z razpravo o skupini naših poznogotskih dvoranskih cerkva in njihovih stavbnih delavnicah (ZUZ XV, 1958; Jahrbuch d. Kunsth. Institutes der Univ. Graz I, 1965), pri čemer pa je morda malo preveč naglasil bavarsko izhodišče. Splošno arhitekturno problematiko je poglobljeno zajel v arh. J. Plečniku posvečeni knjigi »Architectura perennis« (1941), kjer je pojmoval arhitekturo kar kot eno izmed oblik življenjske filozofije. In res bi to delo smeli imenovati nekakšno »spoznavno teorijo arhitekture«, porojeno iz spekulativnega razmišljanja, ki pa se opira na odlično poznanje arhitekturnega razvoja in njegovih spomenikov. Stavbne sestavine so skrbno analizirane: lupina, ki je sicer nepogrešljiva, a se spreminja; prostor, ki je končni namen arhitekture in njena glavna konstanta, »prva materija«. Prostor in lupina sta v medsebojnem razmerju in po drugi se stopnjuje tudi miljejski in lepotni značaj arhitekture. Kako se je človek od starokrščanske idealistične stereometričnosti do baročne infinitezimalnosti trudil za dosego enovitega prostora, lepo razberemo iz krščanske cerkvene arhitekture. Ob idejnem zorenju Plečnikovih »Žal« pa doživljamo tisti vrh stvariteljskih oresničenj, ki se razkriva v »momentu razodetja« in je, navsezadnje, tudi pričevalec o umetnikovi osebnosti. Stvariteljski moment je tako močan, da je vizija ideala arhitekture mnogokrat življenjsko pomembnejša od arhitekturne resničnosti same. To spoznanje nas spremlja tudi v knjigi »Arh. Jože Plečnik v Italiji« (1967), sestavljeni iz umetnikovih popotnih pisem. In morda je prav, če že na tem mestu opomnimo na tisto iskreno zavze-manje za Plečnikovo umetnost — spoznala sta se v Pragi —, s katero je dr. Stelè v gradbenem odboru ljubljanskega občinskega sveta med obema vojskama pomagal, da je mogel veliki arhitekt podariti rodnemu mestu toliko plemenitih lepot; že leta 1928 je napisal dr. Stelè pravcato apologijo Plečnikovega pojmovanja nove liturgične umetnosti (ob novi cerkvi v Spodnji Šiški). Vseбина »Architecturae perennis« se je 1955 prelila v

drugo, prav tako Plečnikovi umetnosti posvečeno knjigo »Napor«, v katero je vtikal avtor še več osebnega arhitekturnega doživetja in razpoloženjske vizije Aten, Trsta, Benetk in Rima. Obe deli, zlasti pa prvo, poganjata iz poglobljenih pojmovanj »dunajske umetnostnozgodovinske šole« (Dvořák in njegovega učenca D. Freya), P. Frankla itd., in ne nazadnje iz ekspresionistične usedline dvajsetih let našega stoletja. Nasprotno pa so se ugotovitve uvodnega dela knjige »Slovenski slikarji« (1949) spočele iz doživetja impresionistične optične vizije in njenih slikarskih idealov, kar dokazuje, kako živo je prisluškoval Stelè duhovnim in umetnostnim tokovom svojega časa in kako je družil doživetja mladih let z iskanji svojega zrelega obdobja in še z izkušnjami življenjske jeseni v skladno in bogato celoto. Problem slovenskega impresionizma, ki se ga je prvič dotaknil že v »Orisu«, je kritično osvetlil zlasti v uvodni študiji albuma »Slovenski impresionisti« (1970); jasno je poudaril, da je zajemala impresionistična faza I. Groharja, R. Jakopiča, M. Jama in M. Sternena samo obdobje pred prvo svetovno vojsko, nato pa je impresionizem pomagal Jakopiču do realizacije lastne barvne in svetlobne vizije, oplojene z ekspresionistično barvitostjo, Groharju do lirične melodije polja in kmečkega dela, Sternenu do obogatitve vrojenega, skoraj baročno iluzionističnega in barvnega razpoloženja, Jamu, kot najbolj racionalnemu duhu med vsemi, pa do kontrolirane, stroge optične izpovedi, ki je edina skoraj do konca ohranila objektivne impresionistične prvine. Značilno je, da je tudi med baročnimi slikarji Steleta posebno pritegnil najbolj slovenski med njimi, Fortunat Bergant (Razprave SAZU IV/2, 1957). Za splošno podobo našega baroka pa je najpomembnejša ugotovitev o vodilni vlogi Ljubljane kot umetnostnega središča, ki je zajemalo v svoj umetnostni radij celo Štajersko, Koroško in Hrvatsko do Zagreba in Bakra in razrešilo tudi staro dilemo Severa (Srednje Evrope) in italijanskega Juga, ko se je v začetku 18. stoletja odločno preorientiralo proti Italiji z Benetkami; za to gre posebna zasluga prvi Akademiji operosorum, ustanovljeni l. 1693 — v letu smrti zadnjega severno usmerjenega kulturnika na Kranjskem, J. V. Valvasorja. Ni čudno, da je tudi ta izjemna osebnost našega 17. stoletja s svojo grafično akcijo našla v dr. Steletu prvega kritičnega raziskovalca (Čas VII, 1913; GMS IX, 1928).

Dasi se Stelè ni prišteval med učence prof. J. Strzygowskega in je bil do njegovih teorij vedno zelo kritičen, je med dunajskim šolanjem le obiskoval njegova predavanja, ki jih je spremljalo bogato primerjalno gradivo, segajoče prav v osrčje Azije.

Evropska umetnostna ekumena se mu je razširila in najprej se ji je pridružil bizantinski kulturni krog, ki se je problemsko ostril že ob zelo odmevni dilemi o izviru starokrščanske umetnosti, ki jo je nakazal Strzygowski: »Orient ali Rim?« Med ruskim ujetništvom je dr. Stelè doživel umetnost Rusije in anikonskega Vzhoda in v Ameriki likovni svet Pueblo Indijancev. Če bi mu šlo samo za stilna in estetska vrednotenja, bi se bil lahko zadovoljil s klasičnim zahodnoevropskim umetnostnim svetom, a Stelè je umetnost doživljal kot mnogoličen, dokončno neulovljiv fenomen, poln notranjih spopadov, stikov, napetosti, oplajanj in prelivanj, kar je našlo izraz tudi v knjigi »Umetnost Zapadne Evrope« (1935). S tem delom ni želel podati samo zgoščenega pregleda slogovnega razvoja in njegovih virov od starega Egipta do naših dni, marveč je hotel nakazati tudi notranja gibala in presečišča, ki so odločala v likovnem življenju Zahodne Evrope. Zato je pritegnil tudi bizantinsko umetnost, predvsem pa je v osrednjih poglavjih o rojevanju umetnosti srednjega veka nakazal tisto izredno pomembno in kompleksno vozlišče, ki se je izoblikovalo v karolinškem času in vsebovalo vse za prihodnost zahodnoevropske umetnosti odločujoče momente. V »karolinškem vozlu«, kakor je ta kompleks sam imenoval, se prepletajo antično in barbarsko (severnjaško) likovno izročilo in krščanski spiritualizem, ki mu je bila blizu tako severnjaška nefiguralnost kot bizantinska ekspresivnost. V tem plodnem trenutku so se združile silnice različnih ljudstev, ki jih je politično združilo žezlo Karla Velikega, v enoten tok, ki je nato prek otonske renesanse zorel v romantiko in prihodnje sloge, pa pri tem latentno ohranjal tudi primarna umetnostna razpoloženja, ki so nato menjaje dobivala preglas v razvojnem procesu (prim. npr. »skrito gotiko«). Problem bi bil še ostreje osvetljen, če bi avtor razčistil tudi ikonoklastično komponento, oprto na Karlovo razmerje do bizantinskega in arabskega sveta, kajti umetnosti karolinškega časa ne smemo enačiti samo s tedanjo dvorno umetnostjo, marveč z njeno celovitostjo v vseh kulturnih plasteh prav do ljudske. Problem »karolinškega vozla« spada med tiste Steletove znanstvene dosežke, ki so tudi v svetu zbudili veliko pozornost, zlasti po referatu, ki ga je imel na XX. kongresu CIHA leta 1961 v New Yorku. Iz tega kompleksa se je porodila tudi razprava o predromanskem pletenastem ornamentu iz Slivnice pri Mariboru (Razprave AZU II, 1943), v kateri je karakterizacijo te značilne kamnoseške krasitve dopolnil kot »karolinško državno umetnost poljudne vrste, ki pa je po izviru italska«.

Iz vseh teh zgodovinskih in geografskih prepletov in ne nazadnje iz ujetosti slovenskega srednjeveškega slikarstva v evropskem umetnostnem tkivu, ki jo je tako srečno opredelil, pa razberemo tudi tisti metodološki prijem, ki se je Steletu izkazal kot najprimernejši, da je mogel ovrednotiti našo umetnostno situacijo v razmerju do vodilnih slogov in evropskega umetnostnega prostora — umetnostnogeografski. Ker se je zavedal, da so umetnostni spomeniki po nastanku, značaju, bivanju in po svojih skupinah tudi zemljepisno vezani, je poudarjal njihovo geografsko pogojenost, ki lahko dvigne tudi poljudno umetnostno gradivo do mednarodne pomembnosti. Tako je z zemljepisnega zornega kota presodil naše srednjeveško stensko slikarstvo (posebej: Geografski položaj gotskega slikarstva v Sloveniji, Ephemeridis instituti archaeologici Bulgarici VI, Sofija 1950; Die mittelalterliche Wandmalerei in Slow. im mitteleuropäischen Rahmen, Südost-Forschungen XVI, München 1957), kar klasično pa je zajel vprašanje srednjeevropskega in primorskega deleža v naši umetnosti (v stikališču štirih etničnih skupin in med Alpami, morjem, Panonijo in Balkanom) najprej v drobni knjižici »Umetnost v Primorju« (1940) in nato pod istim naslovom v zajetni knjigi (1960). S tankim posluhom je izluščil prvine mediteranskega kulturnega kroga (in vpliv Ogleja), nakazal njegov v osrednjo Slovenijo se raztezajoči kulturni radij (dober kazalec so bile pri tem odprte stolpne line nad fasadami cerkva), določil tri glavne kulturne pasove, v katere razpada slovensko ozemlje (primorski, kjer je italijanski značaj najmočnejši; v drugem pasu se srečujejo italijanski in severni elementi, a drugi prevladujejo in ni medsebojnega mešanja; tretji, ki ima predvsem severni značaj). Morda bo naddrobna stilna, tipološka in celo dialektološka analiza vnesla nekaj korektur v prid mediteranskemu polu in njegove meje pomaknila na vrhove Karavank in celo na Koroško, glavna spoznanja tega dela pa ne bodo zgubila teže. Kajti navsezadnje se Slovenija skupaj z Istro vključuje v tisti veliki kulturnogeografski lok, ki sega pod Alpami od Genovskega zaliva do Kvarnera in se uveljavlja kot posebni pas med Italijo in Srednjo Evropo; označujejo ga mnoge skupne značilnosti: mešanje severnih in južnih stilnih elementov, predelovanje mednarodnih vplivov po okusu lokalnih delavnic in tudi značilno »zamudništvo«. Z odkritjem tega subalpinskega umetnostnega pasu je prispeval dr. Stelè umetnostni zgodovini in geografiji zelo dragoceno karakteristiko za gradivo, ki dobi v tej luči večjo pomembnost; izkazalo se je celo, da merilo, ki ga je porabil

dr. Stelè za spomenike srednjeveškega stenskega slikarstva, lahko apliciramo tudi na druga stilna obdobja, zlasti še na renesančno in baročno; razširimo ga lahko tudi na umetnostno tipologijo, ikonografijo, dialektologijo in, ne nazadnje, na umetnostno sociologijo.

Seveda so tudi dr. Steleta zamikali nekateri ikonografski problemi, zlasti taki, ki so vpeti v kulturno-zgodovinsko prelivanje po vsej Evropi, kakor na primer problem bizantinskih in po bizantinskih posnetih Marijinih podob na Slovenskem (ki temelje največkrat v italo-bizantinskih prototipih), ali kompleks Svete Nedelje, ki se je od novoodkrite freske v Crngrobu raztegnil s primerjalnim gradivom v Italijo in celo do angleških analogij (obe razpravi v Razpravah AZU II, 1943). Mednarodno vabljuje so upodobitve Marije zavetnice s plaščem z ikonografskimi variantami, od katerih sta pri nas najlepši Marijin relief v glavnem oltarju na Ptujski gori in freska pri Sv. Primožu nad Kamnikom z motivno sorodnico v »kužni sliki« na zunanjšini stolnice v Gradcu (La Vierge protectrice à Graz, Bysantion 4, 1927/28). Vedno znova so ga pritezali bizantinski elementi in njihovi odmevi v slovenski umetnosti (npr. študija v knjigi: G. Millet, L'Art byzantin chez les Slaves, Paris 1933), zato mu je bila blizu tudi južnoslovanska umetnost bizantinskega kroga, za katero je želel, da bi se ostresla arheološke in deskriptivne metode in se vključila v stilno razvojne analize. Kadar pa je šlo za vprašanja, ki še niso dopuščala čistih stilnih formulacij, se je dr. Stelè raje previdno zatekal k tipološki metodi, večkrat kombinirani z ikonografsko.

Skoraj ni problema in obdobja v slovenski umetnostni preteklosti in sedanjosti, ki bi se je raziskovalna vnema dr. Steleta ne bila dotaknila, v posamičnih člankih, razpravah in predavanjih pa je zajel skoraj vse evropske dežele z bizantinskim krogom vred. Duhovno je bil odprt v vse smeri — prav zato pa tudi sam v sebi izredno izoblikovana osebnost, ki mu ni bilo nič človeškega tuje. Ekspresionistični čas, ki označuje njegova mladostna leta, doživetje revolucionarnih likovnih in besednih umetnostnih smeri v dneh ruskega ujetništva (lirika Majakovskega, Burljukove pesmi in slike, Šadrovo kiparstvo!), zavest, da ima vsak čas in vsako ljudstvo svojo posebno umetnostno razpoloženje in da med temi mnoga zanikujejo klasične vsebinske in oblikovne predstave in postave, a so prav tako iskrena in zato resničnostna — vse to mu je vlilo posluš tudi za iskanje mladega rodu. Tako je krčil pot razumevanja po prvi vojski naši likovni in pesniški generaciji kot urednik in kritik. Tudi

najnovejše umetnostne smeri današnjih dni mu niso bile tuje; poskušal jih je razumeti kot izraz duhovne stiske, mrzličnega iskanja, želje po čisti formi in odpora proti lagodnosti in zlagani morali. Čeprav se ni za sleherno teh smeri tudi osebno odločal, jih je vendarle pojmoval kot produkt neke zgodovinske in družbene situacije, vedoč, da je umetnost v večtisočletnem življenju take trenutke že doživela in jih plodno porabila. Ni mu bilo treba iskati razlag v neplodni spekulativnosti, filozofiranju o umetnosti in njeni biologiji — zgodovinski princip je kot osišče Steletovega znanstvenega dela že zadoščal za razlago. Z vsjo jasnostjo je namreč naglašal, da je umetnostna zgodovina še vedno zgodovina in odklanjal metodološka načela, ki niso v njej pogojena. Pri študiju slovenske umetnosti se je še prav posebno zavedal, da je glavno, kar moramo iskati, kreativnost našega zemljepisnega, kulturnozgodovinskega in etničnega prostora; iz tega moramo ugotoviti posebnosti našega spomeniškega gradiva. Umetnostna veda, ki je filozofsko utemeljena, je lahko sicer poraben spremljevalec in opora umetnostnozgodovinskih prizadevanj, za nas pa še ne more postati sama sebi namen.

Tudi veliko dr. Steletovo organizacijsko delo je na kratko težko zajeti. Omenili smo že spomeniškovarstveno prizadevanje, v katerem je 25 let opravljal naloge, ki so danes porazdeljene na vrsto spomeniških zavodov in konservatorjev. Nepogrešljiv svetovalec je bil našim muzejem in galerijam; Društvu za umetnostno zgodovino je bil dolga leta predsednik (nazadnje tudi častni) in urednik Zbornika za umetnostno zgodovino. Že kot študent na Dunaju je urejal revijo »Zora« (s prilogo »Prvi cveti«, ki ji je bil soustanovitelj), pozneje »Čas« in »Kroniko slovenskih mest«. Posebno so mu bili pri srcu prijateljski stiki z drugimi slovanskimi narodi. Že kot gimnazijec se je povezal s hrvatsko mladino, na Dunaju s Poljaki, Čehi in Slovaki, nato z Rusi, naučil pa se je tudi vseh slovanskih jezikov. Ni mu šlo za romantični panslavizem, marveč za duhovno sožitje in prijateljstvo. Nekaj časa je bil celo častni poljski konzul. Tajništvo pri slovenskem PEN klubu mu je omogočilo prijateljske zveze z Bolgari in mu hkrati narekovalo obsodbo fašistične diktature, ki se mu je do dna upirala, kajti sovražil je vsako nasilje, posebno pa še vojsko. Načelo, da je delo več kot polemika, ki ga je porabljal tudi v stroki, in odpor proti sleherni nacionalni ozkosti, mu je pridobilo prijateljev v domačih in tujih kulturnih krogih, še posebno pa med strokovnimi kolegi, tako da je bilo njegovo ime tudi učencem v mednarodnem znanstvenem

svetu najboljši ključ. Bil je dosmrtni član Avstrijskega zgodovinskega inštituta, član Mednarodnega odbora za umetnostno zgodovino (CIHA), AICA, Mednarodnega komiteja za spomenike pri UNESCO, mednarodnega Muzejskega združenja (Museen Verband) itd. Leta 1955 je postal dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, 1970 Srpske akademije nauka i umetnosti. L. 1966 je bil za življenjsko delo odlikovan s Prešernovo nagrado in z redom zaslug za narod z zlato zvezdo, leta 1972 pa z redom dela z rdečo zastavo. 1969 je dobil mednarodno priznanje s podelitvijo Herderjeve nagrade na Dunaju. Razen tega je prejel 1962 na dunajski univerzi zlati doktorat, ljubljanska pa ga je počastila 1969 s častnim doktoratom.

Redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti je postal 16. maja 1940. Tudi tej je posvetil vsó nesebično skrb tako v znanstvenem kot v organizacijskem delu. Od 1. julija 1942 do 2. oktobra 1945 je bil načelnik filozofsko-filološko-historičnega razreda, od 24. julija 1948 do smrti pa tajnik razreda za zgodovinske in družbene vede in načelnik sekcije za zgodovino umetnosti pri Inštitutu za zgodovino, ki jo je priklical v življenje prav zato, da bi intenzivno gojila študij slovenske umetnostne problematike in bila zarodek umetnostno-zgodovinskega dokumentacijskega centra s posebno nalogo, da bi skrbela za kritično izdajanje arhivskih virov za umetnostno zgodovino Slovenije; do leta 1971 je vodil tudi umetnostno sekcijo Terminološke komisije. Kot član predsedstva je bil akademiji moder svetovalec in ugleden zastopnik pred mednarodnimi forumi. Z njegovo smrtjo je SAZU izgubila enega najvidnejših članov, Slovenija in Jugoslavija pa velikega in požrtvovalnega učenjaka.

Emilijan Cevc

Jovan Hadži

JOVAN HADŽI

Dne 11. decembra 1972 se je izteklo bogato življenje akademika prof. dr. Jovana Hadžija, upravnika Inštituta za biologijo SAZU, uglednega zoologa svetovnega slovesa, ki je več kot pol stoletja svojega dela posvetil napredku biologije v Sloveniji. Akademik Jovan Hadži se je rodil 22. novembra 1884 v Temišvaru, pozneje pa je živel v Zagrebu, kjer je že kot dijak kazal izredno zanimanje za naravoslovje. Zato se je tudi odločil za študij biologije. Odšel je na Dunaj in se že v študentskih letih razvil v raziskovalca. Delal je pri slovitem zoologu prof. Hatchesku in že v osmem semestru promoviral s tezo o živčnem sistemu hidre. Kmalu po promociji je zaključil tudi študij in odšel v Zagreb, kjer se je za kratek čas zaposlil kot asistent v Narodnem zoološkem muzeju. Za njegovo znanstveno delovanje pa je bilo pomembno leto 1913, ko je postal docent za primerjalno anatomijo; takrat se je udeležil tudi velike raziskovalne odprave po Jadranu z ladjo »Vila Velebita«. Pisal je razprave o trdoživnjakih in o planktonu Jadrana. Za njegov osebni znanstveni razvoj in za slovensko biologijo pa je bilo velikega pomena, ko se je odločil sprejeti vabilo kolegov iz študentskih let in je leta 1920 prišel v Ljubljano ter postal izredni profesor in vodja katedre za zoologijo na takrat ustanovljeni ljubljanski univerzi. Že leto kasneje je postal redni profesor. Ker je bil raziskovalec s širokim obzorjem, je spoznal, da so pri nas izredno pomembna področja, na katerih se obetajo zanimiva nova odkritja. Zato se je lotil raziskovanja favne visokih gora in podzemlja in za to delo navdušil tudi kolege. Sam je raziskoval ščipalce, paščipalce in suhe južine, nekaj časa pa je posvetil tudi raziskovanju morske favne, obdeloval je predvsem praživali, spužve in trdoživnjake. Odkril je več kot sto novih vrst in rodov. Iz temeljitega poznavanja mnogih skupin živali je nastala tudi prva zoogeografska karta Jugoslavije, ki je še vedno nepogrešljiva osnova za zoogeografska raziskovanja. Z vso vnemo pa se je lotil tudi proučevanja razvoja živalstva. Spoznal je, da je veliko nepojasnjenih mest v starem nazoru o sorodniških odnosih med živalskimi skupinami. Leta 1944 je objavil »Turbelarijsko teorijo knidarijev« in z njo pojasnil izvor ožigalkarjev iz primitivnih vrtinčarjev. Kasneje je razširil raziskovanje sorodniških odnosov na vse nevretenčarje in leta 1965 je v Angliji izšla knjiga »The Evolution of the Metazoa«, sledili pa sta ji izpopolnjeni izdaji v slovenščini in srbohrvaščini. V teh delih je podal nove originalne ideje

o razvoju živalstva. Mnogi vodilni zoologi v svetu so sprejeli in tudi potrdili Hadžijeve nazore. Za širši krog bralcev pa je izdal nekoliko bolj poljudno napisano knjigo »Razvojna pota živalstva«. Poleg teh velikih del je pridno pisal tudi manjše razprave, ki jih je več kot dvesto.

Hadži je bil predvsem znanstvenik, vendar se ni zapiral v ozek krog čisto znanstvenega dela, vedno je želel približati znanost vsem, ki jih zanima narava. Napisal je nekaj stotin poljudnoznanstvenih člankov, imel pa je tudi veliko predavanj. Tudi kot pedagog je Hadži opravil ogromno delo. Štiri desetletja je predaval zoologijo na ljubljanski univerzi in vzgojil več generacij biologov, od katerih so se mnogi uveljavili doma in v tujini. Našel pa je vedno dovolj časa, da je pisal učbenike za srednje šole, saj je kot soavtor sodeloval pri vseh učbenikih, ki so izšli po vojni, zadnjega pa je napisal sam.

Hadžijevo življenje je bilo izpolnjeno s temeljitim in neprekinjenim delom, ki mu je prineslo tudi najvišja priznanja. Že leta 1920 je postal dopisni član Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, leta 1936 pa dopisni član Srbske akademije znanosti v Beogradu. Ko se je leta 1938 osnovala Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani je bil imenovan za rednega člana. Visoko priznanje pomeni tudi članstvo v Sociedad Española de Historia Natural v Madridu. Leta 1970 pa je bil izvoljen za dopisnega člana Češkoslovaške akademije znanosti v Pragi. Za izredne zasluge pri popularizaciji biologije in za delo pri Prirodoslovnem društvu je bil leta 1954 izvoljen za častnega člana. Za častnega člana ga je izvolilo tudi Društvo za raziskovanje jam Slovenije, ker je bil med pionirji v speleobiologiji in častni doktorat na univerzi v Ljubljani je zaslužno priznanje za dolgoletno pedagoško in raziskovalno delo. Prešernova nagrada, Kidričeva nagrada in nagrada AVNOJ ter dve visoki odlikovanji kažejo, da je bilo Hadžijevo delo visoko cenjeno. Kljub prejetim častem pa je Hadži ostal skromen človek, ki je vsa vidna priznanja visoko cenil, se je najbolj veselil delovnih uspehov, kadar so tudi drugi znanstveniki potrdili njegove nazore o razvoju živalstva.

Izguba velikega znanstvenika je težka za majhen narod, težka za Slovensko akademijo znanosti in umetnosti in še posebej za mali kolektiv Inštituta za biologijo, ki ga je uspešno vodil od ustanovitve do svoje smrti. Z velikim opravljenim delom bo vedno med nami, ostal nam bo vzor znanstvenika in plemenitega človeka.

Jože Bole

III
POROČILO O DELU AKADEMIJE

AKADEMIJA V LETU 1972

Člani in delavci akademije

Akademija je imela ob koncu leta 1972: 2 častna člana, 34 rednih članov, 18 dopisnih članov in 28 zunanjih dopisnih članov, skupaj torej 82 članov.

V I. razredu je bil 8 rednih, 2 dopisna in 8 zunanjih dopisnih članov, v II. razredu 6 rednih, 4 dopisni in 4 zunanji dopisni, v III. razredu 3 redni, 7 dopisnih in 1 zunanji dopisni, v IV. razredu 8 rednih, 2 dopisna in 10 zunanjih dopisnih in v V. razredu 9 rednih, 3 dopisni in 5 zunanjih dopisnih članov.

Skupščina akademije je dne 13. marca 1972 izvolila svojega dopisnega člana dr. Boga Grafenauerja za rednega člana I. razreda in Maksima Gasparija za rednega člana V. razreda. Za dopisne člane II. razreda so bili izvoljeni: dr. Anton Bajec, dr. Bojan Čop in dr. Valentin Logar. Za zunanjega dopisnega člana III. razreda je bil izvoljen dr. Pavle Savić, predsednik Srbske akademije znanosti in umetnosti, za zunanjega dopisnega člana IV. razreda pa dr. Edhem Čamō, predsednik Akademije znanosti in umetnosti BiH. Za dopisnega člana V. razreda je bil izvoljen Matija Bravničar.

V letu 1972 je SAZU izgubila 3 redne in 2 dopisna člana.

Akad. Bratko Kreft je postal dopisni član Makedonske akademije, naš zunanji dopisni član Josef Kratochvil pa član Češkoslovaške akademije znanosti.

Nagrado AVNOJ za leto 1972 sta prejela akad. Franc Novak in akad. Boris Zihlerl.

Kidričevo nagrado za leto 1972 so prejeli akad. Anton Kuhelj in dopisna člana Franc Čelešnik in Lujo Šuklje.

Nagrado Sklada Borisa Kidriča je prejel dr. Niko Kuret, znanstveni svetnik SAZU.

Dopisni član Franc Čelešnik je postal častni član Evropskega združenja za maksilofacialno kirurgijo in je dobil pri-

znanje Prix Magitot, s čimer se šteje za laureata Nacionalne francoske akademije.

Akad. Janez Milčinski je dobil v Pragi diplomu ustanove »Purkyně«.

Častni član Josip Broz-Tito je postal častni doktor univerze v Varšavi.

Dopisni član Ivo Andrić je bil izvoljen za častnega doktorja beograjske univerze, prejel pa je tudi red junaka socialističnega dela ob 80-letnici rojstva.

Red dela z rdečo zastavo sta prejela akademika Lado Vavpetič in Francè Stelè in red zasluge za narod z zlato zvezdo akad. Francè Mihelič.

Z redom dela z zlatim vencem je bil odlikovan Vilko Finžgar, vodja Kartografskega zavoda SAZU v pokoju.

Dne 2. novembra 1972 je bila na SAZU intimna proslava ob dvajsetletnici, kar je akademik Josip Vidmar predsednik SAZU; tega dne je bilo podeljeno tudi odlikovanje reda dela s srebrnim vencem upravnemu direktorju SAZU dr. Levu Baeblerju.

Delovna skupnost SAZU je dne 31. decembra 1972 štela 118 delavcev: 64 znanstvenih delavcev in raziskovalcev z drugimi naslovi, 15 bibliotekarskih in knjižničarskih, 17 upravnih, 9 tehničnih in 15 pomožnih. Delavcev s skrajšanim delovnim časom je bilo 8, stalnih zunanjih sodelavcev 11.

Inštituti

Akademija ima 15 inštitutov, od katerih imajo nekateri sekcije, razen tega pa so v njeni sestavi Kartografski zavod (pri Inštitutu za geografijo), Študijski center za zgodovino slovenskega izseljenstva in Terminološka komisija s 6 sekcijami: pravno, tehniško, medicinsko, veterinarsko, naravoslovno in umetnostno.

Inštitut za zgodovino se je razčlenil na tri samostojne inštitute: na Inštitut za občo in narodno zgodovino, Inštitut za zgodovino umetnosti in Inštitut za arheologijo.

Ustanovljen je bil muzikološki inštitut.

1. januarja 1972 je prešel v okvir SAZU Glasbeno-narodopisni inštitut kot posebna glasbeno-narodopisna sekcija Inštituta za slovensko narodopisje. Pri tem inštitutu je bila ustanovljena tudi nova sekcija za materialno in socialno ljudsko kulturo.

Inštitut za literature se je preimenoval v Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede s tremi sekcijami: za literarno zgodovino, za literarno teorijo in sekcijo za biografiko, bibliografijo in dokumentacijo.

Tisk

V letu 1972 je izšlo v založbi SAZU 12 publikacij z 1920 stranmi. Podatki o teh publikacijah so zajeti v poročilu biblioteke.

Predavanja

V preteklem letu so predavali na akademiji:

dr. Niko Kuret (Ljubljana): O fenomenologiji maske;

dr. Irena Grickat-Radulović (Beograd): O stari srbski leksikografiji;

dr. P. Shubik (Nebraska): Ekologija in kancerogeneza;

dr. G. W. A. Dick (London): Immunization in childhood;

dr. G. Cardascia (Pariz): Položaj žene v Mezopotamiji;

W. G. Maccotta (Italija): Ob 100-letnici smrti Giuseppa Mazzinija.

Stiki s tujino

Dne 29. marca 1972 sta bila na SAZU podpisana dogovor in delovni protokol o sodelovanju med SAZU in Akademijo umetnosti Nemške demokratične republike.

Humboldtova ustanova iz Bonna - Bad Godesberga v ZR Nemčiji je podarila Inštitutu za paleontologijo SAZU diamantno žago in ustrezni polirni stroj za izdelovanje mikroskopskih izbruskov v skupni vrednosti 7.657 DM. Aparaturo je predal akademiji generalni konzul ZR Nemčije v Zagrebu Kurt Laqueur v prisotnosti zastopnikov Humboldtove ustanove.

Oktobra 1972 so obiskali SAZU predstavniki Madžarske akademije znanosti in ponudili znanstveno sodelovanje. Dogovori so v teku.

Podpredsednik A. Kuhelj se je udeležil v imenu SAZU v Moskvi proslave, posvečene 50-letnici ustanovitve ZSSR.

Predsednik je sprejel delegacijo poljske osvobodilne fronte (Fronte narodne enotnosti) in eksperte OECD, ki so se mudili v Sloveniji pod vodstvom dr. A. Kinga.

Izmenjava znanstvenih delavcev med Nacionalno akademijo ZDA in Svetom akademij se je nadaljevala po pogodbi. V okviru tega dogovora določi SAZU vsako leto dva znanstvenika, ki prebijeta osem mesecev na študiju v ZDA. V letu 1972

sta bila v ZDA dr. Anton Pogačnik (antropologija) in dr. Fran Erjavec (medicina).

Z devizami, ki jih je akademija prejela v letu 1972, so se udeležili:

1. Kongresov in sestankov:

akad. dr. Janez Milčinski — mednarodnega simpozija »Družba, medicina in pravo« v Jeruzalemu;

akad. dr. Viktor Korošec — mednarodnega asiriološkega snidenja v Leidenu (Holandija);

akad. dr. Bratko Kreft — plenuma Mednarodnega slavističnega komiteja v Rimu;

dopisni član dr. Janez Peklenik — sestanka Royal Society v Londonu;

znanstvena svetnika dr. Niko Kuret in dr. Milko Matičetov — VII. kongresa Alpes orientales v Brixenu;

višja strokovna sodelavca ing. Mitja Zupančič in ing. Ivo Puncer — XIII. simpozija Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za proučevanje vegetacije v Zürichu;

znanstveni sodelavec dr. Francè Leben — mednarodnega kongresa o prazgodovinskih religijah v Val Camonica (Italija);

znanstveni svetnik dr. Milko Matičetov — posvetovanja »Probleme der Volkssagenforschung« v Freiburgu;

višji strokovni sodelavec Egon Pretner — XXI. italijanskega zoološkega kongresa v Trstu;

višji znanstveni sodelavec dr. Jaroslav Šašel — VIII. mednarodnega kongresa za študij rimskega limesa v Konstanci (Romunija).

2. Na študiju oz. službenem potovanju so bili:

akad. dr. Bratko Kreft — predavanje na slavističnem oddelku Filozofske fakultete na Dunaju o Moderni in njenih sopotnikih;

dopisni član dr. Milko Bedjanič — razgovor o raziskovalnem delu na področju klopnega meningoencefalitisa na Dunaju, v Neukirchenu in v Linzu;

višji znanstveni sodelavec dr. Dragica Turnšek — študijsko potovanje v Varšavo in na Dunaj;

znanstveni sodelavec dr. Francè Bernik — študijsko potovanje na Dunaj;

znanstveni svetnik dr. Lino Legiša — študijsko potovanje na Dunaj;

znanstveni svetnik dr. Emilijan Cevc — študij v biblioteki umetnostno zgodovinskega inštituta na Dunaju;

sodelavec Inštituta za zgodovino umetnosti Damjan Prelovšek — ogled del arhitekta Jurkoviča na Slovaškem

Razen tega so se posamezni člani in sodelavci akademije udeležili znanstvenih sestankov ali se študijsko mudili v inozemstvu z deviznimi sredstvi, ki so jih dali drugi organi ali ustanove.

SVET AKADEMIJ ZNANOSTI IN UMETNOSTI SFRJ

ima od pomladi 1972 svoj sedež pri Jugoslovanski akademiji v Zagrebu. Po svoji funkciji je postal član Sveta poleg predsednika SAZU glavni tajnik akad. Gorazd Kušej in po smrti akad. Steleta, ki je bil član Sveta od njegove ustanovitve, je bil za člana Sveta izvoljen podpredsednik SAZU akad. Anton Kuhelj.

Svet je imel eno zasedanje 8. in 9. junija v Ohridu ter eno sejo predsedstva dne 18. 11. 1972. v Ljubljani.

SAZU ima na skrbi medakademijske odbore za:

- Tabula Imperii Romani,
- arheološko karto Jugoslavije,
- floro in favno Jugoslavije,
- anketo za proučevanje tendenc v raziskovanju humanističnih znanosti ter
- koordinacijski odbor za molekularne vede.

Za člane medakademijskega odbora za zgodovino kolonizacije jugoslovanskih pokrajin in za člana medakademijskega odbora za repertorij srednjeveških virov je bil namesto pok. akad. Milka Kosa izvoljen akad. Bogo Grafenauer, ki je bil izvoljen tudi za člana medakademijskega odbora za balkanologijo namesto pok. akad. Franceta Steleta.

Za člana republiške redakcije Znanstvenega biltena, sekcije B (za družbene znanosti), je bil namesto pok. akad. Milka Kosa izbran akad. Fran Zwitter, namesto pok. akad. Franceta Steleta pa dr. Emilijan Cevc, znanstveni svetnik SAZU.

Glavni republiški redaktor za Znanstveni bilten, sekcija A (naravoslovne znanosti), je postal dopisni član prof. dr. Milko Bedjanič, sourednik pa prof. dr. Janez Batis.

V medakademijski odbor za arheološko karto Jugoslavije sta bila določena akad. Bogo Grafenauer in dr. Francè Leben, znanstveni sodelavec SAZU.

SKLEPNI RAČUN ZA LETO 1972

Skupni dohodki din 11,219.403,07
 (od tega dotacija iz republiškega proračuna
 din 9,916.919,00)

Izdatki:

a) materialni stroški din 3,550.337,43
 b) amortizacija din 387.288,83
 ostanke dohodka din 7,281.776,81

Iz te vsote so kriti že izplačani osebni
 dohodki delavcev za l. 1972 din 6,365.074,50
 pogodbene obveznosti din 175.418,95
 zakonske obveznosti din 383.106,25
 ostanek je čisti dobiček din 358.177,11

Razdelitev dobička je naslednja:

— 2% od dohodka din 7,281.776,81
 v rezervni sklad din 145.635,55
 — ostanek v sklad skupne porabe din 212.541,56
 — Že izplačana skupna poraba din 125.156,10
 — ostanek din 87.385,46

Ta sredstva se porabijo za plačilo vezanih vlog za nakupe
 novih stanovanj za delavce, za plačilo anuitet za že kupljena
 stanovanja in za posojila delavcem za nova stanovanja.

Iz republiške devizne kvote je SAZU dobila deviznih dinarjev
 30.000,00 blagovnih deviz in
 deviznih dinarjev 84.500,00 neblagovnih deviz.

Od raznih skladov in gospodarskih organiza-
 nizacij za pogodbene naloge so inštituti prejeli din 951.904,00
 in sicer:

Inštitut za zgodovino:

SBK — Leksikon za gospodarsko in družbeno
 zgodovino Slovencev din 12.000,00
 JAZU — za zgodovino kolonizacije Slovencev
 v novejši dobi din 45.500,00

Inštitut za zgodovino umetnosti:

SBK — Arhitektura XIX. stoletja din 6.600,00
 SBK — Kritična izdaja rokopisa J. G. Dolni-
 čarja din 3.586,00

Inštitut za arheologijo:

SANU — Arheološka karta Jugoslavije	din	1.612,00
SANU — Tabula Imperii Romani	din	1.612,00
SBK — Pelodna morfologija flore Slovenije	din	2.400,00
SBK — Arheološka topografija Slovenije	din	25.500,00
SBK — štipendije: dr. Leben, dr. Šašel	din	7.858,00
SBK — paleolitska raziskovanja	din	9.600,00
Zavod za spomeniško varstvo — za paleolitske raziskave	din	5.000,00
Temeljna izobraževalna skupnost Kočevje — za paleolitska raziskovanja	din	1.500,00
SBK — dokumentiranje arheološkega gradiva iz arhivov slovenskega prostora	din	10.000,00
SBK — paleovegetacijska raziskovanja	din	4.800,00

Orientalistični inštitut:

SBK — za orientalistična dela	din	38.850,00
Leksikološka sekcija inštituta za slovenski jezik:		
Kulturna skupnost Slovenije — za Slovar slovenskega knjižnega jezika	din	170.000,00
SBK — ekscerpiranje Dalmatinove biblije	din	55.000,00

Etimološka sekcija inštituta za slovenski jezik:

Kulturna skupnost Slovenije — za etimološki slovar	din	15.000,00
JAZU — za onomastična dela	din	7.000,00
Razni — za onomastični časopis	din	132,00

Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede:

Kulturna skupnost Slovenije — Slovenski biografski leksikon	din	45.000,00
SBK — Literarni leksikon	din	34.363,00
SBK — dopolnitev kartoteke slovenskih literarnoteoretskih terminov	din	17.200,00

Inštitut za slovensko narodopisje:

Razni — sklad za narodopisje	din	1.500,00
SBK — Življenjski cikel	din	8.250,00

SBK — Maske	din	8.445,00
Razni — za sklad za informacije	din	11.000,00

Biološki inštitut:

SANU — Favna in flora Jugoslavije	din	15.720,00
SBK — Vegetacijska karta Jugoslavije	din	39.800,00
SBK — Vegetacijska karta Jugoslavije, rezervni sklad	din	58.800,00
KGP Kočevje — pedološke raziskave	din	20.000,00
SBK — bentonske alge	din	17.300,00
SBK — Vegetacija Slovenije	din	70.200,00
GLIN Nazarje — pedološke raziskave	din	23.000,00

Paleontološki inštitut:

SBK — jurske korale iz Slovenije	din	4.800,00
SBK — paleolitska proučevanja kožbanskih in medanskih plasti	din	6.900,00

Inštitut za geografijo:

SBK — Kvartarni sedimenti v Sloveniji	din	7.500,00
---	-----	----------

Inštitut za raziskovanje kraša v Postojni:

Cestni sklad in drugi za hitre ceste	din	37.352,00
Cestni sklad in drugi za vodne vire	din	3.450,00
SBK — Speleologija Cerknškega jezera	din	30.000,00
SBK — Speleološka karta Slovenije	din	34.650,00

Koordinacijski odbor za molekularne vede:

SANU — dotacija	din	3.124,00
SBK — za regionalno sodelovanje	din	30.000,00

S k u p a j : din 951.904,00

SVET DELOVNE SKUPNOSTI

Poročilo o delu v letu 1972

Delo sveta delovne skupnosti je bilo tudi v tem letu precej razgibano, saj se še vedno srečujemo z mnogimi problemi, ki niso lahko rešljivi. Do 14. junija 1972 je predsedoval svetu dr. Jože Bole, ki je bil še s štirimi člani in tremi namestniki razrešen te dolžnosti na rednem zboru delovnih ljudi SAZU zaradi izteka mandatne dobe. Zbor je izvolil polovico novih članov in vse namestnike. Na 70. redni seji sveta je bil izvoljen za novega predsednika dipl. ing. Mitja Zupančič.

Svet delovne skupnosti je imel v letu 1972 8 rednih, 2 izredni seji in več posvetovanj. Na teh sejah se je obravnavala in reševala vrsta vprašanj, ki so zajemala personalne zadeve, stanovanjske probleme, nagrajevanje delavcev, spremembe pravilnika o izvrševanju samoupravnih pravic delovnih ljudi SAZU ipd. Med pomembnimi nalogami moramo posebej omeniti, da se je prizadeval svet uresničiti samoupravni sporazum, ki je bil sprejet konec leta 1971, in čimbolj uresničiti samoupravljanje na SAZU. Razen tega je aktivno sodeloval pri oblikovanju osnutkov statuta SAZU, ki naj bi v bodoče zagotovil še večje samoupravne pravice delavcem SAZU. Organiziral in vodil je posebne seje, kjer so se oblikovala proračunska sredstva za leto 1973 in se močno prizadeval za povečanje teh sredstev. Vodil in usmerjal je skupno z oddelkom za znanstveno koordinacijo program znanstvenih raziskav v letu 1973, ki je bil predložen tako Skupščini SR Slovenije, kakor Raziškovalni skupnosti Slovenije.

Posebno je treba poudariti, da se je sodelovanje v tem letu med predsedstvom SAZU in svetom delovne skupnosti še poglobilo, kar se kaže predvsem v skupnem reševanju znanstvenih in organizacijskih problemov. Dogovorili smo se za tesno sodelovanje, ki se kaže v tem, da sta tako na predsedstvenih sejah SAZU, kakor sejah sveta delovne skupnosti povabljeni in navzoča predsednika predsedstva oz. sveta, ki aktivno sode-

lujeta, kar omogoča še boljšo koordinacijo dela. V zadnjih letih je tudi praksa, da na skupščini SAZU sodelujejo predstavniki delavcev SAZU.

Najpomembnejše bodoče naloge sveta v letu 1973 bodo sodelovanje pri dokončnem oblikovanju statuta SAZU, prizadevanje za izpolnitev znanstveno-raziskovalnih služb in zagotovitev večjih finančnih sredstev za znanstveno delo in investicije. Še nadalje bo treba skrbeti za primerno nagrajevanje delavcev. Izboljšati in izpopolniti bo treba raziskovalno opremo in delovne prostore.

INŠTITUT ZA OBČO IN NARODNO ZGODOVINO

Poročilo o delu v letu 1972

Dne 24. marca 1972 je umrl akademik univ. prof. dr. Milko Kos, ki je bil upravnik Inštituta za zgodovino SAZU in načelnik njegove Sekcije za občo in narodno zgodovino od njune ustanovitve. Nato je bil na predlog znanstvenega sveta Inštituta za zgodovino z dne 1. VI. 1972, ki ga je sprejel razred za zgodovinske in družbene vede 5. VI. 1972 in potrdilo predsedstvo akademije 26. VI. 1972, izvoljen za upravnika Inštituta za zgodovino akademik univ. prof. dr. Francè Stelè, za načelnika njegove Sekcije za občo in narodno zgodovino pa akad. univ. prof. dr. Fran Zwitter. Istočasno je bilo sklenjeno, da naj tudi ta sekcija svoj strokovni svet, kakor sta ga imeli že prej drugi dve sekciji inštituta (za umetnostno zgodovino in za arheologijo), za člane strokovnega sveta so bili imenovani akad. dr. Fran Zwitter in dr. Bogo Grafenauer, dopisni član dr. Dušan Kermavner, univ. prof. dr. Sergij Vilfan, znanstveni svetnik dr. Pavle Blaznik, zunanja znanstvena sodelavka dr. Melitta Pivec-Stelè in višji strokovni sodelavec Božo Otorepec. Že 10. avgusta 1972 pa je umrl novi upravnik Inštituta za zgodovino akad. dr. Francè Stelè, nato je bilo na predlog razreda za zgodovinske in družbene vede z dne 9. X. 1972, ki ga je potrdilo predsedstvo akademije 28. XI. 1972, odločeno, da se Inštitut za zgodovino SAZU razdeli na tri inštitute, ki ustrezajo dotedanjim sekcijam; s tem je postala Sekcija za občo in narodno zgodovino samostojen inštitut. Za upravnika tega inštituta je bil imenovan akad. univ. prof. dr. Fran Zwitter. Znanstveni svet inštituta še ni bil imenovan. V sekciji je bil do 1972 redno zaposlen dr. Pavle Blaznik, poleg tega pa kot zunanja znanstvena sodelavka dr. Melitta Pivec-Stelè; od 1. I. 1972 je redno zaposlen še Božo Otorepec. Jasno je, da je zato mogoče izvajati program dela inštituta le s pritegnitvijo zunanjih sodelavcev. V bodočnosti bodo nujne nove namestitve znanstvenih in strokovnih delavcev. Posebej jè omeniti, da inštitut nima nobenega administrativnega ali pomožnega nameščenca.

Publikacije. V letu 1972 je izšla kot peta knjiga Virov za zgodovino Slovencev publikacija univ. prof. dr. Ferda Ge-strina Mitninske knjige 16. in 17. stoletja na Slovenskem (492 strani). — Pred izidom je delo Ivana Zelka Gospodarska in družbena struktura turniške prazupnije po letu 1381. — Že v letu 1970 je razred za zgodovinske in družbene vede sklenil, da izda SAZU v slovenskem prevodu rokopis sovjetske zgodovinarke Iskre V. Čurkine Matija Majar Ziljski. V letu 1972 je prof. V. Smolej rokopis, ki ga je avtorica medtem še dopolnjevala z dodatki, v celoti prevedel iz ruščine v slovenščino. Pri rokopisu je potrebno rešiti le še nekaj redakcijskih in podobnih vprašanj. — Razred za zgodovinske in družbene vede je na seji 8. XII. 1972 načelno sklenil, da se izda rokopis dr. Josipa Žontarja o obveščevalni službi avstrijskih Habsburžanov v odnosu do Turčije v 16. stoletju. Avtor bo zdaj na rokopisu izvršil še nekaj manjših sprememb. — Glavna publikacijska naloga za bližnjo bodočnost je v tem, da se prva knjiga Gospodarske in družbene zgodovine Slovencev (Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev. Enciklopedična obravnava po panogah. Zgodovina agrarnih panog. I. zvezek. Agrarno gospodarstvo), ki je izšla v marcu 1971 z letnico 1970, dopolni z drugo knjigo, ki bo obravnavala družbene aspekte agrarne zgodovine, tako da bo s tem prikaz agrarne zgodovine končan. V letu 1972 je na tem intenzivno delala ožja redakcija (dr. P. Blaznik, dr. B. Grafenauer, dr. S. Vilfan), izdelan je bil osebni register za I. zvezek, v delu je krajevni in stvarni register zanj, predvsem pa se dela na drugem zvezku, in sicer na dokončni obliki gesel, na ponazorilih, na registrih in na povzetkih gesel.

Zapuščina akad. dr. M. Kosa. Dr. M. Kos, ki je bil pravi ustanovitelj in vse do svoje smrti duša te ustanove, je v oporoki zapustil inštitutu vse svoje rokopisno gradivo, od svoje biblioteke pa vse publikacije strogo historične narave, ki jih inštitut še nima. V letu 1972 sta dr. P. Blaznik in B. Otorepec prevzela, uredila in popisala vso rokopisno zapuščino; dr. P. Blaznik je sam pregledal in uredil celotno korespondenco. Kosovo biblioteko sta ob sodelovanju uslužbencev centralne biblioteke SAZU v celoti popisala in naredila seznam publikacij. Pri tej pridobitvi je treba posebej poudariti, da bodo podatki o listinah in drugih virih v tujih arhivih tako v zapuščini dr. Fr. Kosa kakor tudi dr. M. Kosa dragocena pomoč za bodoče raziskovalce, obenem pa to naloga moralno obvezo, dati definitivno obliko rokopisom, ki je na njih dr. M. Kos delal, a jih ni

mogel več dovršiti; najbližje uresničenju je njegovo delo na izdaji brixenških urbarjev.

Program edicije virov za slovensko zgodovino. Dne 12. IX. 1972 je bilo na SAZU posvetovanje o programu edicij virov za slovensko zgodovino, ki sta ga organizirala Sekcija za občo in narodno zgodovino pri Inštitutu za zgodovino SAZU in Arhivsko društvo Slovenije. Rezultat je bila mala knjižica Program edicije virov za slovensko zgodovino, sprejet na posvetovanju v Ljubljani 12. septembra 1972, Ljubljana 1972, ki jo je kot rokopis izdalo Arhivsko društvo Slovenije. Tekst navaja na 7 straneh program, ki ga je mogoče označiti kot dolgoročen program izdavanja virov. Pri tem je predvideno, da naj bo izdavanje naloga različnih ustanov, vendar je za mnoge izdaje omejeno, da naj bi bila to naloga SAZU, za nekatere izdaje je pa to razvidno iz konteksta.

Delo na diplomatariju slovenske srednjeveške zgodovine. B. Otorepec je za centralni katalog srednjeveških listin za Slovenijo v letu 1972 zbral za kartoteko na novo v prepisih ali registih 1002 listini in 385 fotokopij listin, v delu je pa še izdelava 141 komadov kopij in kopije enega seznama listin. V zvezi s tem delom je bil v dneh 26. IX. do 12. X. 1972 s finančno pomočjo Zavoda za spomeniško varstvo SRS oz. Sklada Borisa Kidriča v Vidmu, kjer je v Državnem arhivu, Mestni biblioteki in Nadškofijskem arhivu pregledoval notarske knjige, druge rokopise in akte ter protokole, ki vsebujejo podatke za slovensko zgodovino. To je pripravljalno delo za diplomatarij slovenske srednjeveške zgodovine, kar spada med dolgoročne naloge inštituta.

Viri za slovensko zgodovino na Madžarskem. Dne 27. X. 1972 je bil poseben sestanek, kjer je bilo ugotovljeno, da so nam viri za slovensko zgodovino, posebej zgodovino Pomurja, ki se nahajajo v madžarskih arhivih in drugih kulturnih ustanovah, manj znani kakor viri drugod v inozemstvu za druge slovenske pokrajine. Sklenjeno je bilo, da se začne z njihovim sistematičnim evidentiranjem in kopiranjem. Delo je bilo razdeljeno na štiri sektorje (srednjeveške listine; novejši administrativni in cerkveni arhivi; viri za dobo 1918—1919 in za okupacijo v času druge svetovne vojne; viri za literarno, etnografsko in kulturno zgodovino) in določeni delavci zanje. Zaradi finančnih sredstev je bil predložen program 30. X. 1972 Skladu Borisa Kidriča; kot nosilec naloge nastopa inštitut.

Zgodovina kolonizacije jugoslovanskih pokrajin. V medakademijskem odboru za zgodovino kolonizacije jugoslovanskih pokrajin pri JAZU v Zagrebu sta zastopala doslej SAZU dr. M. Kos in dr. Fr. Zwitter, zdaj je pa umrlega dr. M. Kosa nadomestil dr. B. Grafenauer. Od časa bolezni dr. M. Kosa, najboljšega raziskovalca in poznavalca srednjeveške kolonizacije, se je težišče dela preneslo na novejšo zgodovino, na etnična in nacionalna vprašanja, ki so v tesni ali rahli zvezi s kolonizacijo. V okviru tega programa je delal v letu 1972 dr. Valenčič na statističnem pramaterialu popisa 1880 za mesto Ljubljano pod vidikom etnične strukture prebivalstva; dr. Zorn je delal na manjšinskem šolstvu na Kočevskem v času stare Jugoslavije, na gradivu o naši izpraznitvi Radgone 1920, na naši tedanji zasedbi Pomurja predvsem s stališča madžarskih aspiracij; s področja svojega dela je objavil en prispevek v Kroniki in en prispevek v Zgodovinskem časopisu. Dr. Kresal je delal na vprašanju nemškega kapitala v tekstilni industriji na Slovenskem v dobi stare Jugoslavije, dr. Šorn pa na istem problemu v železarstvu v dobi od srede 19. stoletja do 1918; pridobljena je bila kopija ene inozemske rokopišne disertacije iz tematike tega dela.

Historično-topografski leksikon. V medakademijskem odboru za historično-topografski leksikon in atlas srednjeveške Jugoslavije pri SANU v Beogradu je SAZU doslej zastopal dr. M. Kos, po njegovi smrti ga je pa nasledil dr. P. Blaznik. Na historično-topografskem leksikonu so doslej delali dr. M. Kos (za Kranjsko in Slovensko Primorje), dr. P. Blaznik (za Slovensko Štajersko) in I. Zelko (za Pomurje). V letu 1972 je dr. P. Blaznik dopolnjeval gradivo za Slovensko Štajersko, posebno za leta 1425—1435, in reševal vprašanja ustreznih lokalizacij.

Odbor za repertorij srednjeveških virov. V medakademijskem odboru za repertorij srednjeveških virov pri JAZU v Zagrebu je doslej SAZU zastopal dr. M. Kos, zdaj ga je nasledil dr. B. Grafenauer. Naloga odbora je na eni strani sodelovanje pri mednarodnem repertoriju srednjeveških historičnih virov, na katerem dela poseben mednarodni odbor s sedežem v Rimu (novi Potthast) in so od njega doslej izšle tri knjige, četrta je v tisku, na drugi strani pa pripravljanje Nacionalnega repertorija srednjeveških historičnih virov Jugoslavije, kjer se opravlja pripravljalo delo, ki bo zahtevalo še nekaj let, preden bo šla ta publikacija v tisk.

Slovar novejše latinščine. V odboru za ta slovar pri JAZU v Zagrebu sta doslej sodelovala dr. M. Kos in dopisni član SAZU klasični filolog dr. M. Grošelj. Zdaj vodi to delo dr. M.

Grošelj; o vprašanju programa in sodelavcev se je sicer razpravljalo, vendar pa to vprašanje do konca leta še ni bilo rešeno.

Zgodovinski spomeniki Istre. JAZU je dala pobudo za objavo zgodovinskih spomenikov Istre; pri tej akciji sodelujeta v imenu naše akademije dr. F. Gestrin in B. Otorepec.

Biblioteka, centralni katalog, bibliografija in uprava. Biblioteka inštituta je pridobila v letu 1972 535 novih zvezkov, arhivski oddelek pa dve novi številki. Nadaljuje se delo na centralnem katalogu inozemskih zgodovinskih del v znanstvenih bibliotekah Slovenije in na retrospektivni slovenski zgodovinski bibliografiji (publikacije za dobo do 1945). S seznamom novih pridobitev inozemskih knjig sodeluje biblioteka pri pregledu teh publikacij, ki ga objavlja *Zgodovinski časopis*. Delo vodi dr. M. Pivec-Stelè in napreduje po načrtu, vendar počasi, ker je malo zunanjih sodelavcev in je na voljo le majhen kredit. V letu 1972 je bilo prejetih in odposlanih 205 dopisov.

Posebno delo nameščencev. Dr. P. Blaznik je bil član uredništva *Kronike* in *Loških razgledov*. Sodeloval je pri pripravah za proslavo tisočletnice loškega gospostva v prihodnjem letu in je imel v zvezi s tem predavanje na XVI. zborovanju slovenskih zgodovinarjev v Škofji Loki 4. X. 1972. Objavil je razpravo *Zgodovinski razvoj freisinškega loškega gospostva*, *Loški razgledi* 19, 1972, str. 15—47, in serijo člankov pod naslovom *Ob tisočletnici loškega gospostva*, *Glas, Kranj*, 1. VII do 28. XII. 1972 (skupaj 27 številki).

Dr. M. Pivec-Stelè je sodelovala pri objavi Nove knjige v Narodni in univerzitetni knjižnici, knjižnici Slovenske akademije znanosti in umetnosti, knjižnici Oddelka za zgodovino filozofske fakultete in knjižnici Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani, *Zgodovinski časopis* XXVI, 1972, str. 427 do 460.

B. Otorepec je predaval honorarno kot višji predavatelj zgodovinske pomožne vede na zgodovinskem oddelku filozofske fakultete, bil član uredništva *Kronike* in sodeloval s strokovnim delom tudi drugod. Objavil je: *Koseze pri Ljubljani*, *Kronika* 20, 1972, str. 7—12; *Arhivska skladišča, ogrevanje, klimatizacija, prezračevanje*, *Arhivska tehnika* (*Arhivski priročnik*, zv. 1), Ljubljana 1972, str. 56—62. V tisku ima: *Iz zgodovine Gorenjega Logatca*, *Kronika* 20, 1972, št. 3; *Rokodelstvo in obrt v srednjeveški Ljubljani*, *Publikacije Mestnega arhiva ljubljanskega*, *Razprave*, zvezek 3.

Načrt dela za leto 1973

V letu 1973 bo izšlo že omenjeno delo I. Zelka, upati pa je, da bosta mogli biti v tem letu objavljeni tudi že omenjeni knjigi I. V. Čurkine in dr. J. Žontarja. Kar se tiče druge knjige Gospodarske in družbene zgodovine Slovencev, se predvideva, da bo celotno delo na rokopisu do konca leta končano, tako da bo rokopis mogoče oddati v tiskarno.

Iz rokopisne zapuščine dr. M. Kosa bo izločen tisti del korespondence, ki ima strogo rodbinski značaj, in vrnjen dedičem. Njegova biblioteka bo v smislu oporoke razdeljena na dva dela, tako da bodo našemu inštitutu pripadle publikacije strogo historične narave, ki jih še nima.

Mogoče se bo dalo v letu 1973 pripraviti izdajo katerega od virov, ki jih Program edicij virov za slovensko zgodovino označuje kot nalogo SAZU.

B. Otorepec bo 1973 nadaljeval z evidentiranjem in zbiranjem prepisov in regist listin po originalih in mikrofilmih v arhivih in po tiskanih objavah; začel bo tudi s sestavljanjem registrov oseb in krajev.

Če bo Sklad Borisa Kidriča odobril finančna sredstva za delo na virih na Madžarskem, se bo 1973 izvajal tisti del tega načrta, ki je predviden kot delo za to leto.

Odbor za zgodovino kolonizacije predvideva, da bo 1973 izdelan elaborat dr. T. Zorna o manjšinskem šolstvu na Kočevskem do druge svetovne vojne, dalje uvodni tekst h gradivu o uporabnosti osebnih imen za ugotovitev etnične pripadnosti v starejših dobah, ki na njem delajo v Mestnem arhivu v Ljubljani, in pa tekst o obdelavi etničnih podatkov v gradivu, ki je nastalo v zvezi s sodnimi in upravnimi reformami leta 1848—1849. Dr. Kresal bo zbiral gradivo o zaposlitvi tujih strokovnjakov v dobi stare Jugoslavije po banovinah, dr. Šorn pa bo nadaljeval delo na že omenjeni temi. Predvideno je, da si pridobimo iz arhiva notranjega ministrstva na Dunaju gradivo o zemljiški posesti italijanskih državljanov na Primorskem ob začetku prve svetovne vojne.

Dr. P. Blaznik bo dalje obdeloval topografsko gradivo za Slovensko Štajersko za historično-topografski leksikon.

Biblioteka inštituta, ki je zdaj v precejšnji stiski s prostorom in ki bo 1973 pridobila del biblioteke dr. M. Kosa, bo mogla biti preurejena, če bo uspela z nabavo polic izrabiti malo sobo, ki jo je zdaj inštitut na novo pridobil.

Teh in drugih nalog, ki predstavljajo nadaljevanje v poročilu za leto 1972 že označenega dela, pa inštitut ne bo mogel trajno uspešno izvrševati samo s sedanjim kadrom nameščenec in s pritegnitvijo zunanjih delavcev. Nujno je potrebno misliti na namestitev novih znanstvenikov, strokovnih in drugih delavcev.

INŠTITUT ZA ZGODOVINO UMETNOSTI

Poročilo o delu v letu 1972

Leto 1972 se je ostro zasekalo v življenje in delo inštituta. 10. avgusta je namreč zadel hud udarec njegovo predhodnico, nekdanjo sekcijo za zgodovino umetnosti Inštituta za zgodovino SAZU s smrtjo njenega prvega načelnika, akad. dr. Franceta Steleta, učenjaka svetovnega slovesa, ki je to sekcijo priključil v življenje in ji dal prve delovne smernice in program; ta bo njegovo vodilo tudi v prihodnje, prav tako kot ostaja delo in znanstvena misel rajnega načelnika trdni temelj naših umetnostnozgodovinskih raziskovanj, njegov spomin pa časten in nepozaben.

Drugi pomemben datum, ki obljublja večji razmah raziskovalnega dela, je 28. novembra 1972, ko se je sekcija na predlog razreda za zgodovinske in družbene vede SAZU z dne 9. oktobra 1972 s sklepom predsedstva SAZU spremenila v Inštitut za zgodovino umetnosti.

Seveda pa samo sprememba naslova še ne more dela inštituta poglobiti in pomnožiti. Načrtu ustrezno delovanje namreč terja okrepitev delovnih mest in sredstev za intenzivnejši študij.

V letu 1972 se je aktivnost inštituta razvijala v mejah mogočnosti s terenskimi raziskovanji in s kabinetnim delom.

Terenski študij spomenikov domače umetnostne preteklosti, pri katerem je v prvi polovici leta sodeloval še rajni akad. dr. Stelè, je z obiski Krasa, Dolenjskega, okolice Vitanj in Slovenskih Konjic obogatil predvsem temeljno kartoteko spomenikov, revidiral spoznanja o vrsti srednjeveških stenskih slikarij, načeljal probleme arhitekture in plastike zgodnjega 17. stoletja. V manjšem obsegu kot smo želeli, je bila zajeta naddrobna stilna in tipološka analiza nagrobnih spomenikov 16. stoletja, ki se ji je posvetil sodelavec dr. E. Cevc. Ta je vzporedno dopolnjeval tudi pregled in stilni značaj slikarstva 17. stoletja na Slovenskem in posebno še delež umetnikov, ki so

povezani s kulturno akcijo J. V. Valvasorja (J. Koch, Almanach, Bartolomej Rambschüssel itd.). Za številne oljne slike se je posrečilo najti tudi izhodišča v grafičnih predlogah nizozemskih in nemških mojstrov 16. in 17. stoletja. Podobno velja tudi za nekatere naše poznogotske plastike, ki se mnogokrat opirajo na bakroreze in lesoreze nemških mojstrov; pri tem študiju se je izpopolnila tudi hipoteza o vplivu izgubljenega bakroreza Martina Schongauerja na izoblikovanje posebnega ikonografskega tipa mnogofiguralnega Križanja, ki se je v oltarnih reliefih razširila po vsej Srednji Evropi, med katerimi ima zelo vidno mesto tudi relief v poznogotskem krilnem oltarju iz l. 1515 v cerkvi sv. Križa nad Kojskim. Osvetlila se je tudi delavniška in stilna situacija dveh alabastrnih kipov iz zgodnjega 15. stoletja, ki ju hrani ljubljanski Narodni muzej.

Priprave za razstavo gotske plastike na Slovenskem v Narodni galeriji, pri katerih je z zbiranjem gradiva in nadzorstvom nad restavratorji plastik sodeloval dr. E. Cevc, so omogočile temeljito revizijo dosedanjih izsledkov, zlasti ob kipih, ki jim je restavratorski poseg vrnil prvotno polihromacijo in nekdanjo pričevalnost. Med take spada več kipov »lepe Sočutne« zgodnjega 15. stoletja, plastike iz cerkve na Ptujski gori, zlasti pa monumentalni Križani iz krstilnice v Piranu, ki se je po odstranitvi številnih preslikav in predelav izkazal kot izredno pomemben spomenik iz časa okoli 1500 in kot dokument prehoda iz tipa poznoromanskega v gotski tip ekspresivnega »trpečega Križanega« 14. stoletja — in hkrati kot pri nas najjužnejši zastopnik svoje vrste.

Študij kiparstva 16. stoletja in slikarstva 17. stoletja je razrešil več vabljivih ikonografskih problemov. Inventarizacija spomenikov je izpopolnila opus padovanskega baročnega kiparja Angela de Putti na Slovenskem z nekaterimi novimi deli: s skulpturama na glavnem oltarju župne cerkve v Radovljici iz leta 1713 in s kamnitima kipoma ob glavnem oltarju cerkve sv. Lucije pod Dobrčo.

Zaradi smrti akad. dr. Steleta je zastalo tudi komentiranje kritične izdaje Dolničarjevega rokopisa »Historia Cathedralis Ecclesiae Labacensis«; vodstvo tega dela je nato prevzel dr. E. Cevc, vendar se je njegovo dokončanje premaknilo v leto 1973. Zbran je že večji del spremnega arhivskega gradiva, v obdelavi in delno dokončan je del opomb. Odločili smo se, da bomo ta pomembni baročni umetnostnozgodovinski vir izdali razen v latinskem originalu tudi v vzporednem slovenskem prevodu.

V začetku junija se je dr. E. Cevc udeležil srečanja umetnostnih zgodovinarjev Furlanije, Koroške, Štajerske in Slovenije v Gradcu, ki je udeležencem približalo situacijo in spomenike štajerske baročne umetnosti. Imenovani je sestanku prvi dan tudi predsedoval. Na podobnem srečanju leta 1971 v Kopru je bilo na predlog dunajskega univ. prof. dr. Walterja Frodla sklenjeno, da bo prihodnji sestanek posvečen metodi inventarizacije srednjeveškega stenskega slikarstva. Izkazalo pa se je, da bi taka specialna tema ne ustrezala programu teh sestankov in da je njihov delokrog geografsko za tako temo preozek. Če hočemo zajeti problematiko te umetnostne vrste v vsej kompleksnosti (stilni, ikonografski, umetnostnogeografski itd.), je treba krog sodelujočih strokovnjakov razširiti še na druge dežele, zlasti na tiste, kjer se najmočneje srečujejo tokovi mediteranskega (italijanskega) in srednjeevropskega umetnostnega kroga. Zato se je dr. E. Cevc v decembru med študijskim bivanjem na Dunaju posvetoval z avstrijskimi umetnostnimi zgodovinarji, kako bi tako delovno skupnost najustrezneje organizirali. Sklenjeno je bilo, da skličemo poseben sestanek raziskovalcev srednjeveškega stenskega slikarstva iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije, severne Italije in Švice; sestanek bo v pozni pomladi 1973 v Sloveniji; pretrse naj delovne metode raziskovanja in inventarizacije fresk, hkrati pa ustvari temelj za mednarodno raziskovalno skupino in za event. periodično glasilo v mednarodnih jezikih.

Inštitut je prevzel tudi sodelovanje v novi izdaji svetovnega leksikona umetnikov (novi »Thieme-Becker«) v Leipzigu in sicer za gesla o slovenskih likovnih umetnikih.

Asistent-stažist Damjan Prelovšek je v letu 1972 nadaljeval z arhivskim študijem arhitekture 19. stoletja na Slovenskem (s podporo Sklada Borisa Kidriča). Delo se je usmerilo najprej k osvetlitvi ljubljanskega stavbarstva (mostovi, vojašnice, javna poslopja). Vzporedno s tem je posvetil večjo pozornost tudi začetkom modernega slovenskega stavbarstva in njegovim pionirjem Plečniku, Fabianiju in Jagru. Kratki strokovni ogled nekaterih del slovaškega arhitekta Jurkoviča je nudil zanimivo primerjavo s slovenskim gradivom in nekoliko osvetlil vprašanje tako im. nacionalne umetnosti, ki je odmevala tudi pri nas v delih Plečnika, Vurnika in Vesnanov.

Študij zapuščine našega rojaka arh. Ivana Jagra, ki jo hrani SAZU, je dal lepe izsledke. Čeprav se je Jager že zgodaj preselil v Ameriko, je zapustil pri nas le več sledov, kot smo nekoč mislili. Zlasti je pomembno njegovo sodelovanje s Fa-

bianijem pri izdelavi urbanističnega načrta popotresne Ljubljane. Gradivo o Jagru se je izkazalo za primerno, da ga razstavimo, posebno ker je širšemu krogu malo znano. Celostno bo Jagrova osebnost razkrita šele, ko bodo ocenili njegov trud tudi etimologi in etnografi in bo ovrednotena tudi njegova zbirka orientalne umetnosti. Inštitut se je za to že obrnil na posamične strokovnjake.

Ožje kabinetno delo je bilo posvečeno dopolnjevanju temeljnih kartotek, ekscerpiranju starejše strokovne literature in podatkom o umetnikih. Zbirka virov za umetnostno zgodovino se je pomnožila zlasti s prepisi in regesti baročnih zapuščinskih inventarjev. Pri zadnjih je večji del prispevala kot zunanja sodelavka tov. Ivana Ferjan.

Hemeroteka se je tekoče izpopolnjevala z izrezki iz glavnih slovenskih časopisov.

Pomemben dosežek je dokončna ureditev knjižnice, ki jo je omogočila šele nabava dodatnih knjižnih polic. Knjižni fond je — razen slovenike in revij — urejen po tekočih številkah, zato pa bo treba v najkrajšem času sestaviti tudi specialne kataloge. Knjižnico vodi bibliotekarka Vida Urek.

Med objavljenimi in deli v tisku naj omenimo le nekaj glavnih:

F. Stelè:

Gotsko stensko slikarstvo. (V zbirki »Ars Sloveniae«). V tisku.
— Umetnost na tleh Jugoslavije od prazgodovine do danes. Sinteza 23, 1972, str. 60—61.

E. Cevc:

Gotska plastika 15. stoletja v Koprščini in njenem zaledju. — Srečanje umetnostnih zgodovinarjev treh dežel na temo: Slikarstvo, kiparstvo in urbanizem ter arhitektura v Slovenski Istri, v Kopru 14. in 15. aprila 1971. Koper 1972, str. 33—64.

— Gotska plastika na loškem ozemlju. Loški razgledi XIX, 1972, str. 179—198.

— Opus kiparja Angela de Putti na Slovenskem. V tisku.

D. Prelovšek:

Ljubljanska cukrarna. Zgodovina stavbe in umetnostnozgodovinska ocena. Kronika XX, 1972, str. 17—26.

— Dve neznani Plečnikovi arhitekturi na Dunaju. Hiša organizacije »Kinderschutzstationen« in vila dr. Roberta Grassbergerja. Sinteza 23, 1972, str. 28—32.

Razen tega so vsi trije objavili več člankov in pregledov v dnevnem in revialnem tisku.

Program Inštituta za umetnostno zgodovino
v letu 1973

Nadaljevanje revizije spomenikov srednjeveškega stenskega slikarstva in plastike. Inventarizacije in analiza plastike 16. in zgodnjega 17. stoletja na Slovenskem. Dokončanje komentarja Dolničarjeve *Historia Cathedralis Ecclesiae Labacensis*. — Študij arhitekture 19. stoletja na Slovenskem (predvsem terenski ogledi in meritve.)

Mednarodni sestanek raziskovalcev srednjeveškega stenskega slikarstva (verjetno v Škofji Loki.)

Sestava člankov za gesla A in B o slovenskih umetnikih za svetovni leksikon likovnih umetnikov (>Thieme-Becker<).

Izpopolnjevanje temeljnih kartotek, virov za umetnostno zgodovino ter hemeroteke.

Pospešeno publiciranje dosedanjih izsledkov.

Razstava zapuščine arh. Ivana Jagra, ki jo hrani SAZU.

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJO

Ob koncu meseca marca je odložil zaradi bolezni vodstvo sekcije za arheologijo akad. prof. dr. Srečko Brodar; posle načelnika je prevzel višji znanstveni sodelavec dr. ing. Mitja Brodar. Ker je hkrati odložil iz istih razlogov tudi predsedstvo medakademijskih odborov Arheološke karte Jugoslavije in Tabulae Imperii Romani, je postal predsednik AKJ akad. prof. dr. Bogo Grafenauer, predsedstvo TIR pa je prevzel višji znanstveni sodelavec dr. Jaroslav Šašel.

Po sklepu predsedstva SAZU z dne 28. 11. 1972 je sekcija za arheologijo postala Inštitut za arheologijo, katerega upravnik je postal dr. ing. Mitja Brodar.

Poročilo o delu v letu 1972

Terensko delo je obsegalo sistematična izkopavanja, sondiranja in rekognosciranja arheoloških najdišč, poleg tega pa še podrobne topografske obhode terena.

Interno delo je poleg bibliotekarskega dela in administrativnih poslov obsegalo še zbiranje gradiva za arheološko terminologijo, notranjo organizacijo topografskih raziskav, redigiranje Arheološkega vestnika in knjige Arheološka najdišča Slovenije. Ob individualnem študijskem delu sodelavcev je interno delo obsegalo še delo na raznih kartotekah in organizacijska dela posameznih tem.

Višji znanstveni sodelavec dr. ing. Mitja Brodar je nadaljeval sistematska raziskovanja paleolitske postaje v Ciganški jami pri Željnah, kjer so bili odkriti ostanki gravetienske kulture in istodobne favne, v vrhnjih plasteh pa ostanki prazgodovinske keramike. Izkopavanja so del teme Paleolitska raziskovanja, ki jo financira Sklad B. Kidriča.

Pod cesto pri kamnolomu v Razdrtem je sondiral v treh jamah, a brez pozitivnih rezultatov.

Zaradi predvidenih gradbenih del pri vhodu v Postojnsko jamo je sondiral teren, da bi ugotovil morebitne pleistocenske najdbe, a tudi tu brez uspeha.

V okviru teme Paleolitska raziskovanja je rekognosciral v raznih jamah Slovenije (okolica Tubelj, Pivška kotlina, Velika Pirešica itd.).

Za raziskovalna dela Arheološkega oddelka univerze je posnel detajlni terenski posnetek področja Ljubljanskega barja med Maharskim grabnom in Iščico.

Vodil je temo Arheološka topografija Slovenije, kjer so zunanji sodelavci preiskali terene v regijah: Koper, Gorica, Notranjska, Maribor in Kozjansko.

Poleg vodenja del pri ekscerpiranju gradiva za arheološko terminologijo je nadaljeval z zbiranjem podatkov za karto-teko paleolitskih najdišč Evrope in izpopolnjeval kartoteko paleolitske literature.

Pripravil je poročilo o izkopavanjih v Križni jami (v tisku).

Udeležil se je ustanovnega sestanka jugoslovanskih arheologov za izdajo monografije o prazgodovini Jugoslavije in s tem v zvezi tudi sestanka za izdajo knjige o paleolitiku.

V Zadru se je udeležil kongresa jugoslovanskih arheologov. Je predsednik Arheološkega društva Slovenije in član zveznega odbora Zveze arheoloških društev Jugoslavije, je član medakademijskega odbora AKJ in komisije za izdajo dovoljenj za arheološka izkopavanja pri Zavodu za spomeniško varstvo SRS; pri Raziskovalni skupnosti Slovenije je predsednik humanistične sekcije.

Višji znanstveni sodelavec dr. Jaroslav Šašel je uredil Arheološki vestnik 23; organizacijsko je delal na listu *Naissus Tabule Imperii Romani* (kot predsednik medakademijskega odbora za TIR), uredil publikacijo Narodnega muzeja Katalogi in monografije 9 (Antične grobnice v Šempetru), bil v souredništvu publikacije *Archaeologia Jugoslavica* 10 (1969 [1972]), evidentiral in uredil gradivo Jugoslavije za *Fasti archaeologici* (Roma). Aktivno klasičnih filologov v Ljubljani je predaval o antičnih odkritjih v Djerdapu in o rimski zasedbi Vzhodnih Alp. Na Svobodni katedri študentov arheologije je predaval o rimski onomastici. Na IX. mednarodnem kongresu v Romuniji za študij rimskega limesa je imel predavanje »Die Limes-Entwicklung im Illyricum«; na VI. mednarodnem kongresu za grško in latinsko epigrafiko v Münchnu je predaval »Zur Erklärung der Inschrift am Tropaeum Alpium«. Strokovno in raziskovalno delo je vključeno v navedenem, predvsem v komplicirani pripravi za obe predavanji na kongresih; oba sta usmerjena k problemskemu osvetljevanju zgodnje zgodovine vzhodnoalpskega prostora. Raziskovanja so obsegala iz istega prostora še proučevanje naslednjih historičnih — predvsem

vojno-administrativnih — vprašanj: problem *pro legato* funkcije, dalje pretenture *Italiae et Alpium* ter pisanje oddelkov Retija, Norik, Dalmacija za Handbuch der europäischen Sozial- und Wirtschaftsgeschichte. Od založbe Weidmann (Švica) je bil prejel povabilo, napisati suplementarni 4. zvezek za univerzitetni učbenik *Inscriptiones Latinae selectae*, ki ga je bil pred 1. svet. vojno sestavil H. Dessau; v tej zvezi je pripravljal koncept dela in se posvetoval s kolegi v Angliji in Nemčiji.

Znanstveni sodelavec dr. Franc Leben je sodeloval pri raziskovanjih pri pdr. cerkvi sv. Tomaža v Ratečah, ki jih je zasnoval Zavod za spomeniško varstvo v Kranju. V juniju je vodil izkopavanja prazgodovinskih sedimentov jame Veliki zjot pri Vinici.

V okviru izkopavanj Narodnega muzeja v Ljubljani in Inštituta za zgodnji srednji vek univerze v Münchnu je vodil izkopavanje poznoantične utrdbe in cerkvice sv. Jedrta na Hrušici.

Na 1. mednarodnem simpoziju o prazgodovinskih religijah v Val Camonica je imel predavanje: *I resti della cultura spirituale dell'uomo preistorico delle grotte carsiche nel territorio delle Alpi sudorientali*. Vodil je organizacijo 6. kongresa speleologov Jugoslavije, kjer je imel tudi predavanje: *Jamska arheologija matičnega krasa*.

V Zadru se je udeležil 9. kongresa arheologov Jugoslavije. Nadaljeval je z dopolnjevanjem bibliografije in arheološke kartoteke jamskih najdišč jugovzhodnega alpskega prostora. Sodeloval je pri meritvah in izrisal detajlni načrt terena ob Maharskem grabnu na Ljubljanskem barju.

Kot tajnik medakademijskega odbora AKJ je zbiral prispelo dokumentacijo republiških odborov in vodil administrativne posle odbora.

Udeleževal se je občnih zborov jamarskih društev kot predsednik Jamarske zveze Slovenije in bil predsednik organizacijskega odbora 6. kongresa speleologov Jugoslavije.

Za tisk je pripravil delo o neolitski in eneolitski keramiki jamskih najdišč ter več ocen.

V palinološkem laboratoriju, ki deluje v okviru Inštituta za arheologijo, je višji znanstveni sodelavec dr. Alojz Šercelj končal palinološke raziskave sedimentov würmskega jezera na Cerknjskem polju. Palinološko je preiskal posamezne sedimente iz Pivške kotline, staropleistocenske usedline iz zamašene kraške jame v useku nove ceste pri Verdu, riški profil iz Črnuč ter verjetno riški profil iz zaprte kraške doline Jezerine pri Obrovu. Preiskal je tudi mladopleistocenske sedimente iz okolice Komende ter več profilov gozdnega humusa s Trnovskega gozda.

V okviru raziskovalne teme SBK »Paleovegetacijska raziskovanja Slovenije« je vrtal in preiskoval sedimente barja Kaznarice na Bizeljskem, iz Jezera pri Ponikvah, Hruševja pri Postojni, iz Bilj pri Novi Gorici in iz okolice Gorij pri Bledu. Skupno z geologi iz Göttingena preiskuje puhlične sedimente iz Savudrije. Skupno z Inštitutom za raziskovanje krasa pa preiskuje sedimente Cerkniškega jezera.

Na 6. kongresu jugoslovaških speleologov je predaval o rezultatih paleobotaničnih raziskav sedimentov Cerkniškega jezera.

Za tisk je pripravil in oddal tri članke.

Višji strokovni sodelavec Staško Jesse je poleg tekočih poslov v sekciji oz. inštitutski biblioteki pripravljajal za tisk gradivo Arheološkega vestnika 23 in dela Arheološka najdišča Slovenije. Sodeloval je pri arheološki terminologiji in arheološki topografiji Slovenije. Prevezel je vodstvo teme Dokončno zrisanje gradiva zahodne Slovenije.

Poleg omenjenega je vodil tehnični del izdajateljske dejavnosti celotne SAZU.

Objavljena dela v letu 1972:

J. Šašel:

Alpes Iuliana, Roman Frontier Studies 1967 (Tel Aviv 1971 [1972]) 171—175.

Alpes Iuliana, Arheološki vestnik 21—22 (1970—71 [1972]) 33—44.

The Struggle Between Magnentius and Constantius II for Italy and Illyricum, Ziva antika 21 (1971 [1972]) 205—216.

Zur Rekrutierung der Prätorianer, Historia 21 (1972) 474—480.

Problem naseljevanja vzhodno-alpskih Slovanov, Kronika 20 (1972) 3—6.

Pomen raziskovanja rimskih cest na Slovenskem, Kronika 20 (1972) 139—144.

Recenzije:

T. Pekáry, Untersuchungen zu den römischen Reichsstrassen (Bonn 1968), v glasilu Gnomon 44 (1972) 59—65.

J. J. Wilkes, Dalmatia (London 1969), v Gnomon 44 (1972) 582—589.

J. J. Wilkes, Dalmatia (London 1969), v Arheološki vestnik 21—22 (1970—71 [1972]) 301—307.

E. Čerškov, Municipium DD kod Sočanice (Priština—Beograd 1970), v Arheološki vestnik 21—22 (1970—71 [1972]) 307—310.

P. Petru, Hišaste žare Latobikov (Ljubljana (1971), v Arheološki vestnik 21—22 (1970—71 [1972]) 310—314.

S. P. Petru, F. Leben, R. Matejčić, M. Urleb napisal: Claustra Alpium Iuliarum I, fontes [Katalogi in monografije 5 = Limes v Jugoslaviji 2], Narodni muzej, Ljubljana 1971 (1972).

A. Šercelj:

Verschiebung und Inversion der postglazialen Waldphasen am südöstlichen Rand der Alpen. Ber. Deutsch. Bot. Ges. 85, 1—4 (1972). Stuttgart.

Načrt dela za leto 1973

Nadaljevali bomo s terenskimi raziskovanji v okviru našega programa, in sicer z arheološko topografijo Slovenije, paleolit-skimi izkopavanji in z zbiranjem dokumentarnega gradiva. Predvidevamo, da bomo v letu 1973 prešli v redakcijsko fazo del pri arheološki terminologiji. Nadaljevali bomo notranje znanstveno in bibliotekarsko delo, pripravili za tisk Arheološki vestnik 24 ter korigirali tisk publikacije Arheološka najdišča Slovenije.

V letu 1973 bomo pospešili priprave za začetek dela na ureditvi centralne zbirke arheoloških podatkov Slovenije (teren-skih, bibliografskih in predmetnih).

Palinološki laboratorij bo v okviru teme sondiral po različnih barjih Slovenije in palinološko preiskal sedimente. V okviru Jugoslovanske delovne skupine za Paratethys bo palinološko obdelal gornjepliocenske sedimente iz Slovenije in Hrvaške.

MEDAKADEMIJSKI ODBOR ZA ARHEOLOŠKO KARTO JUGOSLAVIJE

Poročilo o delu za leto 1972

Na predlog razreda za zgodovinske in družbene vede in po sklepu skupščine SAZU z dne 13. 3. 1972 je bil za predsednika medakademijskega odbora AKJ imenovan akad. dr. Bogo Grafenauer, za tajnika tega odbora pa dr. Franc Leben, znanstveni sodelavec Inštituta za arheologijo SAZU (zamenjala sta obolelega akad. prof. dr. Srečka Brodarja in prof. dr. Josipa Kastelica).

Plenarni sestanek medakademijskega odbora 25. 4. 1972 v Ljubljani je novi odbor potrdil in mu dal zaupnico. Na sestanku so predstavniki republiških komisij poročali o delu od zadnje plenarne seje dalje, ki je bila leta 1968 v Ljubljani. Razdelili smo finančna sredstva (49.523.—din) za delo odbora in republiških komisij in povišali avtorjem in redaktorjem ceno za izdelavo shed posameznih najdišč, ker je to delo prav zaradi prenizke cene zamrlo.

Obljube predstavnikov republiških komisij, da bodo v letu 1972 zbrali večino manjkajočih shed, se niso uresničile, saj je le Srbija poslala majhen odstotek predvidenih shed.

Stanje materiala AKJ, ki ga hrani Inštitut za arheologijo SAZU je naslednje:

Srbija: 5242 shed (potrebnih še približno 3000);

Bosna in Hercegovina: 2390 shed (skoraj kompletna);

Makedonija: 1884 shed (potrebnih še približno 1000);

Hrvatska: dokumentacijo hrani Arheološki inštitut univerze v Zagrebu — reverz za 70 omotnic shed (potrebnih še približno 1200);

Črna gora: ni podatkov.

V centralno redakcijsko komisijo je bil na mesto dr. J. Kastelica kooptiran dr. F. Leben. Vodja redakcijske komisije dr. Dušan Pribaković se je s pogodbo zavezal, da bo do konca septembra 1972 izdelal predlog enotnih variant tekstnega dela

Arheološke karte Jugoslavije, in sicer za vsako republiko po tri najdišča iz treh arheoloških obdobj (prazgodovina, antika in zgodnji srednji vek). Tega elaborata doslej še ni.

Na seji Sveta akademij za analizo dela medakademijskih odborov v Zagrebu, 23.12. 1972, je bilo predlagano, da bi se odbor preimenoval v koordinacijski medakademijski odbor za Arheološko karto Jugoslavije, še preostalo delo na Arheološki karti pa naj bi prevzela ena izmed drugih akademij (morda ANU BiH), ker je Arheološka karta Slovenije pripravljena že za tisk, Arheološka karta Bosne in Hercegovine pa je domala zbrana in gradivo povsem dokumentirano.

Načrt dela za leto 1973

Medakademijski odbor AKJ bo koordiniral delo z republikimi komisijami in zbiral preostalo dokumentacijo. Treba je končati z zbiranjem shed najdišč v Hrvatski in Makedoniji, pospešiti pa delo v Srbiji in Črni gori. Centralna redakcijska komisija bo postopoma poenotila dokumentacijski material in dodala morebiti potrebna dopolnila. Predvideno je tudi kartografiranje podatkov: generalna karta in obdobjne karte za prazgodovino, antiko in zgodnji srednji vek.

MEDAKADEMIJSKI ODBOR ZA TABULA IMPERII ROMANI

Poročilo o delu v letu 1972

Maja 1972 je bil imenovan za predsednika medakademij-skega odbora za Tabula Imperii Romani višji znanstveni so-delavec dr. Jaroslav Šašel, ker je dotedanji predsednik akad. prof. dr. Srečko Brodar zaradi bolezni to funkcijo odložil, medtem ko je tajnik prof. dr. Jože Kastelic svojo funkcijo še obdržal. Akcija je pod okriljem mednarodnega komiteja za TIR in vodstva CIPSH, ki sta bila določila — v soglasju z medakademijskim odborom — naj bo delo dovršeno do konca leta 1972. S tem pogojem je bil CIPSH pripravljen prispevati k stroškom za tisk 1500.— §.

Ob poraznem položaju, v katerem se je ob zamenjavi pred-sedstva akcija nahajala — gradiva praktično ni bilo zbranega, nekateri sodelavci zaradi slabe povezave z akcijsko centralo oz. tajništvom skorajda niso bili več pripravljeni sodelovati — je postalo jasno, da bomo CIPSH-ovo podporo k tisku izgubili (v kolikor bi mednarodni komite ne bil pripravljen drugače pomagati). Neugodno za poskus naglega reševanja situacije je bilo tudi dejstvo, da smo bili pred počitnicami, ko dela v glavnem zamro do septembra-oktobra. Vendar smo nemu-doma začeli tam, kjer je bilo mogoče.

Naloga je zbrati arheološko, historično in topografsko rim-skodobno gradivo, kolikor ga objema list *Naissus* (merilo 1 : 1.000.000), včrtati podatke na karto, dodati pripadajoči leksi-kon v francoščini ter vse natisniti.

Od Jugoslavije vključuje list *Naissus*: 1. Bosno in Hercego-vino (del) — gradivo zbrano; 2. Črno Goro — gradivo bo pri-pravljeno do februarja 1973; 3. Makedonijo — gradivo je delno zbrano, del gradiva bo zbran do spomladi 1973; 4. Srbijo — gradivo bo poslano do poletja; 5. Kosovo — Metohija — gra-divo bo poslano spomladi. Od sosednjih držav obsega list *Nais-sus*: 1. Romunijo (del) — gradivo zbrano; 2. Bolgarijo — gra-

divo zbrano; 3. Albanijo — gradivo zbrano, a še ni predano; 4. Grčijo — gradivo zbrano, a še ni predano; 5. Italijo (del) — gradivo zbrano, a še ni predano.

Načrt za delo v letu 1973

Nov termin in program za leto 1973 sta bila postavljena v soglasju s sodelavci tako, da naj bo gradivo v celoti predano do konca pomladi 1973. Gradivo naj se sproti kontrolira in koordinira ter daje v prevajanje oziroma jezikovno korekturo, nakar bo izdelana tudi sama karta. Nekaj gradiva so nekateri sodelavci do decembra dejansko izročili (glej zgoraj). Za preostalo gradivo upamo, da bo prišlo do novo postavljenega roka. Akcija bo končana do kraja 1973, tisk pa v letu 1974.

ORIENTALISTIČNI INŠTITUT

Poročilo o delu v letu 1972

Delo v Orientalističnem inštitutu je potekalo po postavljenem programu.

Svoj strokovni študijski sestanek je inštitut organiziral 17. 5. 1972. Na njem je upravnik Viktor Korošec poročal kratko o nekaterih novejših asirioloških publikacijah, zunanji sodelavec Marko Urbanija pa je podrobneje referiral o akademski publikaciji: Giovanni Pettinato, *Das altorientalische Menschenbild und die sumerischen und akkadischen Schöpfungsmythen*, Heidelberg 1971. O knjigi je objavil tudi knjižno poročilo v *Zgodovinskem časopisu* (XXVI, 1927, 397—399).

Za letošnje leto se je po programu meddržavno dogovorjene francosko-jugoslovanske izmenjave znanstvenih delavcev prijavil za obisk v Ljubljani in Beogradu profesor Guillaume Cardascia. On je po stroki rimski pravnik in kot redni profesor ima predavanja za doktorski tečaj na pravni in ekonomski II. fakulteti v Parizu; obenem pa je splošno priznan kot eden prvih strokovnjakov na področju klinopisnih prav. V Beogradu sta njegov obisk (16.—22. oktobra 1972) skrbno pripravila profesorja rimskega prava dr. Dragomir Stojčević in dr. Jelena Danilović; v Ljubljani je to oskrbel Orientalistični inštitut. Tu je profesor G. Cardascia na pravni fakulteti predaval (24. oktobra 1972) blizu 30 udeležencem o temi: »Les valeurs morales en droit pénal assyrien«, naslednjega dne pa na SAZU nekaj nad 30 udeležencem o pravnem položaju žene v Mezopotamiji (»Condition de la femme en Mésopotamie«). Poleg pozitivnih zakonskih določb in ohranjenega listinskega gradiva je močno posegel v nepravniško slovstvo, pesnitve, anekdote in druge spise, ki govore o zakonski skupnosti. Dne 28. oktobra je gost imel v inštitutu delovno konferenco s študenti akadrskega in hetitskega jezika na filozofski fakulteti. Dveurni sestanek je živahno potekel. Razen znanstvene tematike smo skušali pokazati gostu tudi nekaj naravnih lepot Slovenije (Bohinj, Bled, Postojnsko jamo).

Glavno delo v inštitutu je bilo nadaljevanje stvarnega in abecednega avtorskega kataloga asiriološke klinopisne literature. Večino dela je opravljala Marko Urbanija kot pogodbeni sodelavec inštituta, pri abecednem katalogu pa mu je pomagala višja knjižničarka Julijana Šušteršič, občasno nam je priskočil na pomoč bibliotekar Franc Šink.

M. Urbanija je v letu 1972 evidentiral knjige, razprave, članke in ocene iz 212 letnikov revij (*Zeitschrift für Assyriologie*, *Revue Internationale des Droits de l'Antiquité*, *Journal of Cuneiform Studies*, *Journal of Near Eastern Studies*, *Jahrbuch Ex Oriente Lux*, *Die Welt des Orients*, *Sumer*, *Vestnik drevnej istorii*, *Journal of the American Oriental Society*, *Oriens Antiquus*, *Mitteilungen der Deutschen Orient-Gesellschaft*, *Revue Hittite et Asiatique*, *Bulletin of the American Schools of Oriental Research*, *Folia Orientalia*, *Chronique d'Égypte*); podrobno je obdelal tudi publikacije v knjižnici Seminarja za Stari vzhod na pravni fakulteti.

Stvarni katalog izdeluje po univerzalni decimalni klasifikaciji. Za abecedni in avtorski katalog je sestavil po 5202 listkov.

Potrebna finančna sredstva smo črpali iz ostankov dovoljenih kreditov, kar je uprava Sklada Borisa Kidriča vnaprej odobrila. Stvarni katalog bo soliden temelj za bodoča znanstvena raziskovanja tudi za študente primerjalnega jezikoslovja.

Dokončanje stvarnega in abecednega kataloga se bo nedvomno znatno zakasnilo, odkar si je naš glavni sodelavec izbral bibliotekarstvo za svoj življenjski poklic. Svoje novo mesto kot bibliotekar pripravnik je nastopil v knjižnici pravne fakultete v Ljubljani dne 3. julija 1972. Pač pa nam je zagotovil, da bo v svojem prostem času še naprej delal na dovršitvi kataloga. V ta namen je uprava Sklada Borisa Kidriča dovolila, da se še ne izrabljeni ostanek za ta namen dovoljenih sredstev uporablja še v letu 1973. Zato sta sklenjeni delovršni pogodbi s tov. M. Urbanijo in tov. Julijano Šušteršič, ki bo delovala na tem delu poslej tudi v svojem prostem času.

Glede zunanjega delovanja naj bo omenjeno, da se je upravnik V. Korošec s finančno pomočjo SAZU udeležil 20. mednarodnega snidenja asiriologov v Leidenu. Na njem je 7. julija 1972 predaval o organizaciji hetitskih templjev po inštrukciji za tempeljske ljudi (KUB XIII, 4). Na povratku se je za nekaj dni ustavil v knjižnici seminarja za Stari vzhod v Heidelbergu. Sporazumno s prof. Dellerjem je dve uri predaval tamkajšnjim študentom o stanju virov hetitskega prava.

Višja knjižničarka-referent v Orientalističnem inštitutu Julijana Šušteršič je opravljala v letu 1972 knjižničarska dela. Knjižnica je pridobila v tem letu 17 knjig in 12 letnikov revij, tako ima sedaj 766 knjižnih enot. J. Šušteršič je opravljala tudi vse administrativno delo, evidentirala strokovne članke s področja asiriologije za stvarni katalog asiriološke klinopisne literature in sodelovala pri korekturnem delu.

V lingvističnem krožku na filozofski fakulteti je M. Urbanija dvakrat predaval, enkrat o Pettinatovi teoriji o podobi človeka v mezopotamski religiji, drugič o pradžomovini Indo-evropejcev.

Objavljeni spisi:

V tisku je izšlo predavanje upravnika V. Korošca:

Einige Beiträge zur gesellschaftlichen Struktur nach hethitischen Rechtsquellen. Bayer. Akademie der Wissenschaften. Phil. — Hist. Klasse, Abhandlungen: N. F. 75. Gesellschaftsklassen im Alten Stromland und in den angrenzenden Gebieten — XVIII Rencontre assyriologique internationale, München 1970, str. 105—111. München 1972.

Knjižno poročilo:

Reallexikon der Assyriologie und der vorderasiatischen Archäologie; III. Band, 5. (1968), 8. 9. (1971) Lieferung v Zgod. časopisu XXVI, 1972, str. 157—159.

Nekaj člankov je še v tisku. Akad. Viktor Korošec je bil v tem letu zaposlen s pripravljanjem predelane izdaje učbenika za rimsko pravo, od katerega je v novembru 1972 izšlo Rimsko pravo, I. del (XII + 360 str.). V njem je uvrščen nov § 20 a: »Pogled po drugih antičnih pravih« (str. 48—51).

M. Urbanija je svoje že omenjeno poročilo s strokovnega sestanka o knjigi G. Pettinato, Das altorientalische Menschenbild und die sumerischen und akkadischen Schöpfungsmythen. Heidelberg 1971 poleg drugih knjižnih poročil objavil v Zgodovinskem časopisu, XXVI, 1972, str. 397—399.

F. Milavec, sodelavec inštituta, je objavil v Arheološkem vestniku XXI—XXII, 1972, str. 294—296 knjižno poročilo: Peredneaziatskij Sbornik. Dešifrovka i interpretacija pismenosti drevnego vostoka. Moskva 1966.

Načrt dela za leto 1973

Delovni program Orientalističnega inštituta za leto 1973 obsega:

1. Proučevanje novih edicij klinopisnih tekstov in nove asiriološke literature;
2. nadaljevanje sestavljanja stvarnega in avtorskega kataloga (M. Urbanija in J. Šušteršič);
3. evidentiranje pravne terminologije;

4. pripravljanje občasnih študijskih sestankov, kjer se podajajo poročila o najnovejših publikacijah in o asirioloških zborovanjih;

5. pedagoška pomoč mladim asiriologom pri poglobljanju asiriološke izobrazbe;

6. aktivna udeležba upravnika na prihodnjem mednarodnem kongresu orientalistov v Parizu od 16.—22. julija 1973 in spotoma bivanje v Heidelbergu, da bi v seminarju za Stari orient evidentiral najnovejšo asiriološko literaturo;

7. dovršitev knjige o mednarodnih pogodbah, ohranjenih v klinopisni pisavi;

8. objava manjših publikacij s klinopisnega področja;

9. pomoč Marku Urbaniju pri sestavljanju abecednega avtorskega in stvarnega kataloga asiriološke literature in virov v Sloveniji, predvsem v Ljubljani.

INŠTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK

Leksikološka sekcija

Poročilo o delu v letu 1972

Redatorski kolektiv je doživel nekatere spremembe. Dne 31. 5. je bil razrešen asistent Tomo Korošec, ki je dobil mesto asistenta na filozofski fakulteti, dne 13. 12. pa je umrla asistentka Jela Jenčič, po dolgotrajni bolezni.

V glavni uredniški odbor sta v drugi polovici februarja stopila na povabilo predsedstva SAZU dopisni član dr. Bojan Čop, redni profesor filozofske fakultete in višji predavatelj Franc Jakopin.

V septembru se je teže ponesrečil prof. dr. Anton Bajec in bil do konca leta na bolezenskem dopustu. Dne 20. 11. je odšla na porodniški dopust višja strokovna sodelavka Ivana Černelič. Dne 4. 1. se je z bolezenskega dopusta vrnil asistent Jakob Müller. Od zunanjih sodelavcev je v decembru umrl prof. dr. Jože Pokorn, terminolog.

V naziv višji strokovni sodelavec so v tem letu napredovali: Zvonka Leder-Mancini, Marta Silvester ter Ada Vidovič-Muha, kasneje pa še v isti naziv Milena Hajnšek-Holz in Franca Novak. V naziv asistenta sta bili izvoljeni pripravnici Borislava Košmrlj in Ivanka Šircelj.

Na študijskem obisku v Pragi se je mudila višja strokovna sodelavka Ada Vidovič-Muha.

Gostov iz tujine letos ni bilo. Na naše povabilo nas je obiskala dr. Irena Gricat-Radulović, znanstvena sodelavka leksikološke sekcije SANU. V inštitutu se je mudila od 6.—8. junija. Kolektivu je predavala o stari srbski leksikografiji. Sekcijo so obiskali tudi udeleženci Seminarja za slovenski jezik, literaturo in kulturo, posebno se je za leksikološko delo zanimal prof. dr. Zlatko Vince.

Za honoriranje zunanjih sodelavcev, v prvi vrsti terminologov in nekaterih članov sekcije je Kulturna skupnost Slovenije dodelila inštitutu 160.000 dinarjev.

V tem letu so bile objavljene še nadaljnje izvenslovenske ocene 1. knjige Slovarja slovenskega knjižnega jezika, in sicer:

Joseph Paternost, *Canadian Studies* 1971, 5:3, 424-26; Josef Skulina, *Sborník prací filosofické fakulty Brněnské university*, A, 19, 1971, 241—42; Mile Tomić, *Studii si cercetari lingvistice*, 1972, 1, 99—100. V ukrajinski lingvistični reviji *Ukrajins'ke slov'janoznanstvo* je ocenil slovar B. Urbančič. Vse našete ocene so pohvalne.

Glavni uredniški odbor je imel 63 sej, pri čemer niso všteti razni informativni in študijski sestanki. Skupaj z redaktorskim kolektivom in tehničnim osebjem si je vztrajno prizadeval pospešiti delo, da bi kar se da kmalu dokončal 2. knjigo SSKJ. Na sejah je razpravljal o dokončanih formulacijah prisolovov in pregledoval alfabetarij za 3. knjigo. Na več sejah je diskutiral o različnih uredniških in organizacijskih problemih. Prof. dr. Bajec in prof. dr. Legiša sta hkrati redigirala posebne besedne vrste; člani glavnega uredniškega odbora dr. Bezljaj, dr. Bajec, dr. Čop, v. pred. Jakopin, dr. Jurančič so pregledovali redigirana gesla črke J. Delni pregled gesel je opravljal tajnik glavnega uredniškega odbora S. Suhadolnik.

Od planiranih 5.000 gesel je dokončno stipkanih 4.521 gesel, redigiranih pa 4.128.

O roku za izid 2. knjige SSKJ smo poročali v lanskem Letopisu (str. 88).

Primanjkljaj v redakciji je občuten. In zakaj delo ne gre po načrtu?

Ves problem je v premajhnem številu redaktorjev. Po seznamu imamo 12 redaktorjev (I. Černelič, M. Hajnšek-Holz, M. Janežič, J. Jenčič, T. Korošec, B. Košmrlj, J. Meze, J. Müller, F. Novak, M. Silvester, I. Šircelj, A. Vidovič-Muha), s polno kapaciteto pa je delo opravljal le 5 redaktorjev. Drugi so iz različnih vzrokov zaostajali za normo. Številka o redigiranih geslih bi bila še manj ugodna, če ne bi pomagala dva zunanja redaktorja, Žagar in Cedilnik, in če ne bi svojega deleža prispevala dr. Bajec in dr. Legiša. Višja strokovna sodelavka Z. Leder-Mancini vodi strokovne konsultacije s terminologiji.

Motnje v ožji redakciji so tele:

- a) T. Korošec je odšel, J. Jenčič je umrla.
- b) Zunanja sodelavca sta v letošnjem letu redigirala manj gesel, ker je bilo honorarno delo zunaj inštituta materialno bolj stimulirano.
- c) Z uvajanjem pripravnic v redakcijsko delo so bile okupirane še tele redaktorice: I. Černelič, M. Hajnšek-Holz, M. Janežič, A. Vidovič-Muha.

č) V znatni meri je delo zadrževalo uvajanje zunanjih sodelavcev. Tudi razna drobna dela vplivajo zaviralno na končni efekt redakcije.

d) Končno naj omenimo še razne druge motnje, ki zavirajo delo, kot so krajše obolesti, izredni dopusti itd.

V omejenem obsegu se je nadaljevalo tudi ekscerpiranje. Navadno (paberkovalno) ekscerpiranje so redno opravljali 3 zunanji sodelavci, ekscerpirali pa so tudi nekateri člani glavnega uredniškega odbora in urednik slovarja. Skupno smo v 62 delih izbrali in podčrtali 50.018 besed. Iz tega smo napravili 50.584 novih, z gesli opremljenih listkov. Pri posebnem ekscerpiranju smo dobili 20.987 listkov; od tega pri popolnih izpisih 12.750 (D. Zajc), pri priložnostnih izpisih 2.536 listkov, pri izpisovanju za narečno kartoteko 3.344 listkov, 2.357 pa pri izpisovanju jezikoslovnih člankov. Pri izpisovanju za zgodovinski slovar smo dobili 71.000 listkov (Zagajšek, Murko). Terminologi in njihovi pomočniki so nam izdelali 2.000 novih listkov z razlagami ali terminološkimi zvezami. Del terminologov še vedno ni oddal gradiva za 2. knjigo.

V letu 1972 smo torej pomnožili leksikalno gradivo s 144.371 novimi kartotečnimi listki. Gl. priloženo tabelo na str. 162.

Novo leksikalno gradivo smo sproti alfabetirali in uvrščali v ustrezne kartoteke. Splošna kartoteka, na osnovi katere se izdeluje SSKJ, je imela ob koncu leta 3.294.076 listkov.

Do septembra, ko se je ponesrečil dr. A. Bajec, smo reševali pravopisno-pravorečna vprašanja za 2. knjigo.

Pripravljali smo alfabetarij črke P za 3. knjigo slovarja.

Nadaljevali smo v lanskem letu začet popolni izpis Dalmatinove Biblije. Doslej smo razmnožili 710.750 listkov, ki pa v poročilo številčno še niso zajeti, ker nimajo izdelanih gesel. Delo subvencionira Sklad Borisa Kidriča.

Uredniki slovarja so sodelovali z Geografskim društvom Slovenije pri oblikovanju novih načel za pisavo zemljepisnih imen. Dr. A. Bajec in S. Suhadolnik sta sodelovala tudi pri verifikaciji zapisov zemljepisnih imen na specialkah Geodetskega zavoda SRS.

Odgovarjali smo na mnoga, zlasti telefonična vprašanja, ki so v zvezi s knjižnim jezikom.

Bibliografija sodelavcev sekcije:

A. Bajec:

Italijansko-slovenski slovar. Soavtor. Ljubljana 1971, 3. izdaja.
Relativa in indefinitiva v slovenščini, VIII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Ljubljana 1972, str. 24—34.

Iz mojega življenja in dela, JiS XVII, 1971/72, št. 4, str. 97—100.

J. Jurančič:

Srbskohrvatsko-slovenski slovar. Ljubljana 1972.

Dva malo poznata kajkavska gramatičara, Južnoslovenski filolog 1972 (ob 70 letnici M. Stevanovića).

Vukovo doba i naponi istočnoslovenačkih te kajkavskih pisaca za književni jezik, predavanje v Mednarodnem slavističnem centru v Beogradu.

O srpskohrvatskom i slovenskom akcentu, predavanje na Seminarju za tuje slaviste v Zadru.

Nekaj značilnosti panonske leksike, predavanje na slavističnem zborovanju v Murski Soboti.

B. Kreft, Človek mrtvaških lobanj, Izbrano delo I, recenzija, JiS XVIII, 1972/73, št. 1—2, str. 54—56.

B. Košmrlj:

Pregled tujih kritičnih mnenj in pripomb o Slovarju slovenskega knjižnega jezika. Soavtor. JiS XVIII, 1972/73, št. 3, str. 109—112.

L. Legiša:

Literatura primorskih Slovencev, VIII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Ljubljana 1972, str. 53—72.

Lokarjev pisateljski nastop, Srečanja 1972, št. 35—36, str. 41—43.

Beseda ustvarjalcev (pogovor z urednikom), Knjiga »72«, št. 1—2, str. 67—71.

Delež primorskih Slovencev v slovenskem slovstvu, predavanje na slovenskem učiteljskišču v Trstu.

Literatura primorskih Slovencev, predavanje za tržaške in goriške šolnike v Skofji Loki.

Pisatelj Danilo Lokar, predavanje ob otvoritvi razstave o pisateljevem delu v Novi Gorici in Ljubljani.

Uredništvo Zgodovine slovenskega slovstva VII.

J. Meze:

Raba tujk glede na normo, predavanje na Radio Ljubljana.

J. Müller:

Pregled tujih kritičnih mnenj in pripomb o Slovarju slovenskega knjižnega jezika. Soavtor. JiS XVIII, 1972/73, št. 3, str. 109—112.

F. Novak:

Znanstveni jezik, pet predavanj iz cikla radijskih jezikovnih pogovorov na Radio Ljubljana.

Jezik javnega obveščanja, tri predavanja iz cikla radijskih jezikovnih pogovorov na Radio Ljubljana.

S. Suhadolnik:

Jazyková kultura u Slovincov, Kultura slova VI, 1972, št. 2, str. 36—39.

Odnos med dolžino, obvestilnostjo in pogostnostjo besed, Slavistična revija XX, 1972, št. 1, str. 135—148.

Kako je s prepovedanimi besedami, dve predavanji na Radio Ljubljana.

Ali terjati ali zahtevati, predavanje na Radio Ljubljana.

A. Vidovič-Muha:

Oris dveh pojavnih oblik sistema knjižnega jezika, JiS XVII, 1971/72, št. 6, str. 178—186.

Kategorizacija in stilna opredelitev ozko knjižne leksike, VIII. seminar slov. jezika, literature in kulture, Ljubljana 1972, str. 35—52.

O vrednotenju besedišča v Slovarju slovenskega knjižnega jezika, dve predavanji za slaviste ljubljanske in novomeške podružnice Slavističnega društva Slovenije.

Ozko knjižna leksika v Slovarju slovenskega knjižnega jezika in v Slovnjku spisovného jazyka českého, predavanje na Inštitutu za češki jezik v Pragi.

Člani kolektiva so bili jezikovni svetovalci oziroma sodelavci pri različnih terminologijah (dr. L. Legiša pri medicinski, Z. Leder-Mancini pri umetnostni, dr. F. Tomšič pri tehniški sekciji terminološke komisije SAZU). Bili so tudi lektorji različnih založb oziroma revij (I. Černelič pri Metalurškem zborniku, Z. Leder-Mancini pri publikacijah SAZU, J. Meze pri Proteusu, S. Suhadolnik pri Zbranem delu I. Cankarja in pri Zgodovini človeštva, dr. F. Tomšič pri Uradnem listu SRS).

Pregled vsega doslej zbranega leksikalnega gradiva

Karakteristika skupine	Narejeno v Stanje 31. decembra		
	letu 1972	1972	
I. Literatura 20. stol.			
a) poezija	12.750	104.869	
b) proza	3.640	494.215	599.084
II. Literatura 2. pol.			
19. stoletja			
a) poezija		22.647	
b) proza		413.775	436.420
III. Literatura 1750—1850			
a) poezija		37.899	
b) proza		103.676	141.575
IV. Stara literatura			
a) poezija		515	
b) proza		95.977	96.492
V. Ljudska literatura			
a) poezija		92.445	
b) dialektično blago	3.344	39.080	131.525
VI. Starejši slovarji	33.500	560.647	560.647
VII. Novejši slovarji	37.500	571.141	571.141
VIII. Strokovno			
a) literatura	51.637	842.837	
b) terminologija	2.000	436.750	1.279.587
IX. Splošna zbirka		997.655	997.655
Skupaj	144.371	4.814.126	4.814.126

Načrt za delo v letu 1973

Nadaljevali bomo redakcijo 2. knjige Slovarja slovenskega knjižnega jezika in v ta namen pripravili 5.000 gesel. Izdelali bomo dodatni alfabetarij za 2. knjigo. Pregledali in za tisk bomo pripravili gesla črk J in K.

Pri rednem zbiralnem delu leksikalnega gradiva bomo izdelali 95.000 novih kartotečnih listkov (50.000 navadno ekscerpiranje, 10.000 popolni izpisi, 3.000 terminologija, 32.000 zgodovinski slovar).

Izdelali bom alfabetarij za 3. knjigo.

Nadaljevali bomo zbiralna dela za narečno kartoteko.

Če bodo na razpolago potrebna sredstva, bomo končali popolni izpis Dalmatinove Biblije.

Dialektološka sekcija

Poročilo o delu v letu 1972

V letu 1972 je za Splošnoslovanski lingvistični atlas zbral gradivo T. Logar v Dragatušu in Zg. Seniku v Porabju. T. Logar je sodeloval tudi na delovnem sestanku za Splošnoslovanski lingvistični atlas v Minsku (od 22. maja do 16. junija) kot predstavnik slovenskega jezika in vodja fonetsko-morfološke skupine. S 3. majem je nastopila službo pripravnica Francka Benedik. Seznanjala se je z delom za dialektološke atlase, urejala kartoteko za Slovenski lingvistični atlas, napravila nekaj poskusnih dialektoloških kart in za Slovenski lingvistični atlas zapisala govor Rečice ob Paki. Za Slovenski lingvistični atlas so zbrali tudi študentje slavistike gradivo v krajih: Lom pri Mežici, Močilno pri Radečah, Stari trg pri Trebnjem in Beltinci; z njimi ga je prekontroliral T. Logar.

J. Rigler je delal pri Slovarju slovenskega knjižnega jezika, in sicer je pripravljaval pravopisno, pravorečno, oblikoslovno in intonacijsko podobo gesel za drugo knjigo. Pripravil je tudi drugi del odgovora na kritike pravopisa, pravorečja in oblikoslovja v prvi knjigi slovarja. S. Serbec je delala v etimološko-onomastični sekciji.

Člani sekcije so objavili:

T. Logar:

Usoda kratkega a v govoru kraja Doberdob v Italiji, Slavistična revija 20, 1972, str. 65—69.

Rezijanski dialekt, VIII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Ljubljana 1972, str. 1—10.

J. Rigler:

H kritikam pravopisa, pravorečja in oblikoslovja v SSKJ, Slavistična revija 19, 1971, str. 453—462 in 20, 1972, str. 244—251.

Stanislav Škrabec, Enciklopedija Jugoslavije VIII, str. 253—254.

O rezijanskem naglasu, Slavistična revija 20, 1972, str. 115—126.

Zbrano delo I Frana Ramovša, Slavistična revija 20, 1972, str. 371—376 in 439—456.

Načrt dela za leto 1973

Program dela sekcije za leto 1973 ostane isti kot prejšnja leta, tj. sodelovanje pri Splošnoslovanskem lingvističnem atlasu in priprave za Slovenski lingvistični atlas, vendar ga brez novih nastavitvev ne bo mogoče uspešno uresničevati. J. Rigler pa bo še nadalje sodeloval pri Slovarju slovenskega knjižnega jezika.

Etimološko-onomastična sekcija

Poročilo o delu v letu 1972

Sekcija je imela v letu 1972 naslednje sodelavce: akad. dr. France Bezlaj, vodja etimološko-onomastične sekcije, glavni urednik časopisa Onomastica jugoslavica in lingvistične sekcije II. razreda razprav SAZU, asistent Janez Keber, sodelavka Saša Serbec, strokovni sodelavec Drago Mertelj in honorarni sodelavec dr. Vaso Suyer.

Glavno delo sekcije ostaja še naprej Etimološki slovar slovenskega jezika. Zaradi bolezni akad. Bezlaja so korekture do konca črke D v zaostanku. Za tisk je pripravljeno gradivo do konca črke G. Do konca aprila pa bo za tisk pripravljeno tudi gradivo črk H, I, J.

Da delo pri Etimološkem slovarju slovenskega jezika ne poteka po predvidenem načrtu, je poleg že omenjene bolezni akad. Bezlaja in njegove redne zaposlenosti na filozofski fakulteti glavni vzrok predvsem v dodatni zaposlitvi pri Slovarju slovenskega knjižnega jezika.

Dr. Vaso Suyer je tudi v letu 1972 dopolnjeval toponimično kartoteko in iz historičnih virov z dopolnili usklajeval gradivo za Slovenski botanični slovar.

Strokovni sodelavec Drago Mertelj je ekscerpiral najnovejšo strokovno literaturo za potrebe Etimološkega slovarja slovenskega jezika in končal z dopolnjevanjem gesel iz Vodnikovega slovarja. Razen tega je pomagal tudi pri različnih tehničnih opravilih.

Sodelavka Saša Serbec je pripravljala čistopise gesel Etimološkega slovarja in pomagala pri korekturah citatov.

Asistent Janez Keber je ekscerpiral najnovejšo etimološko literaturo, predvsem onomastično za potrebe Etimološkega slovarja in za lastno poglobljanje v etimološko-onomastično problematiko.

Vsi sodelavci etimološko-onomastične sekcije so tudi velik del svojega časa porabili za korekture Etimološkega slovarja slovenskega jezika.

Pri delu za Etimološki slovar in pri korekturah pa sodeluje ves čas tudi asistentka na katedri za primerjalno slovansko jezikoslovje na filozofski fakulteti Alenka Šivic-Dular.

Asistent Janez Keber in asistentka Alenka Šivic-Dular poleg omenjenega dela zbirata in pripravljata gradivo za svoji doktorski disertaciji.

Proti koncu leta je Marija Dernikovič nadaljevala s tiskanjem matric za začasni Slovar slovenskih priimkov.

Bibliografija sodelavcev Etimološko-onomastične sekcije za leto 1972:

F. Bezljaj:

Einige Fälle des -ō- : -eu- Ablauts im Slovenischen. *Linguistica*, XI/1971, str. 23—32.

Leksikološke glose II. JF (v tisku).

Arhaizmi v slovenski leksiki (za Koroški zbornik, v tisku).

Pomen slovenščine za slovansko etimologijo. VIII. seminar za slov. jezik, literaturo in kulturo, Ljubljana, 3.—15. VII. 1972, str. 191—201.

Na robu srbohrvatskega in slovenskega etimološkega slovarja. JIS XVIII (v tisku).

Šest cikličnih predavanj na VIII. seminarju za slov. jezik, literaturo in kulturo v juliju 1972: O razvoju slovenskega jezika od nasehitve do Brižinskih spomenikov.

J. Keber:

Etimološka pojasnila za Literarni leksikon, ki ga pripravlja Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede pri SAZU, zanj je obdelal 16 gesel.

Slovenska osebna imena. Prispevek za slovensko prireditev Brockhausovega leksikona pri CZ. V tisku.

Načrt dela za leto 1973

V letu 1973 bo akad. dr. France Bezljaj nadaljeval s pisanjem gesel Etimološkega slovarja. V načrtu ima — kot smo že omenili, da bo do kraja aprila končal gesla črk H, I, J — nakar bo začel z najbolj obsežno in zahtevno črko K. Predvideva, da bo do konca leta obdelal vsaj eno tretjino gesel.

Pri korekturah bodo sodelovali vsi sodelavci, nujno pa bo treba pritegniti tudi druge jezikoslovne strokovnjake.

V letu 1973 bo etimološko-onomastična sekcija nadaljevala z raziskovanjem toponimičnih baz in dokončala ter izdala ciklostilni Slovar slovenskih priimkov.

Ker je letos umrl zgodovinar akad. dr. M. Kos in zapustil SAZU svojo do l. 1500 popolno in deloma že za tisk pripravljeno kartoteko historične dokumentacije slovenskih krajevnih imen za nekdanjo Kranjsko in Primorsko, bo v kratkem rešeno vprašanje, ali bomo historičnemu Kosovemu gradivu priključili tudi lingvistične analize imen in v kolikšni meri bi bilo to umestno.

V letu 1973 bo gradivo za Botanični slovar toliko zbrano in pripravljeno, da bomo lahko pričeli z uvodnim delom za redakcijo slovarja.

Komisija za pravopis, pravorečje in gramatiko

Poročilo o delu v letu 1972

Sredi leta je bila imenovana tričlanska ožja komisija za naslednjo akademijsko izdajo Slovenskega pravopisa. Ta je postala potrebna po izidu prve knjige Slovarja slovenskega knjižnega jezika in po pomembnih premikih v gledanju na sodobno pisanje. Komisijo sestavljajo dr. Anton Bajec, dr. Jakob Rigler in dr. Jože Toporišič, ki začasno vodijo tudi naj-nujnejše posle dosedanje komisije SAZU za slovensko gramatiko, filologijo in pravopis. Predvsem morajo pripraviti osnutek prihodnjega pravopisno-pravorečnega priročnika. Ta bo predložen v presojo širšega odbora strokovnjakov, ki ga bo SAZU imenovala šele v teku naslednjega leta.

V preteklem letu je komisija v glavnem izdelala osnove fonetike, morfologije in pravorečja, preostaja le še slovarski del.

Publicistična dejavnost članov komisije je navedena pri institucijah, kjer so redno zaposleni.

Načrt za delo v letu 1973

1. Organizacija širšega uredniškega odbora za novi Slovenski pravopis.
2. Dopolnitev članstva v dosednji komisiji SAZU za gramatiko, filologijo in pravopis.
3. Izdaja novega pravopisno-pravorečnega priročnika.
4. Priprava 2. zvezka Zbranih spisov dr. F. Ramovša v redakciji dr. Tineta Logarja.

INSTITUT ZA SLOVENSKO LITERATURO IN LITERARNE VEDE

Poročilo o delu v letu 1972

Na predlog znanstvenega sveta Inštituta za literature SAZU in na podlagi sklepa seje razreda za filološke in literarne vede SAZU z dne 24. XI. 1972 je predsedstvo SAZU na seji dne 28. XI. 1972 sprejelo sklep o preimenovanju Inštituta za literature SAZU v Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede SAZU s tremi sekcijami, in sicer: a) sekcijo za slovensko literarno zgodovino, b) sekcijo za literarno teorijo in c) sekcijo za biografiko, bibliografijo in dokumentacijo.

Razred za filološke in literarne vede SAZU je na seji 30. VI. 1972 izpopolnil znanstveni svet inštituta. Člani sveta v novi sestavi so: akad. Josip Vidmar (predsednik), akad. dr. France Bezljaj, dr. Janko Kos, akad. dr. Anton Ocvirk in akad. dr. Stanko Škerlj.

Sekcija za slovensko literarno zgodovino

Novo razpisano delovno mesto znanstvenega sodelavca za slovensko literarno zgodovino je zasedel dr. Francè Bernik. S koncem leta je sekcija dobila svoj delovni prostor v stavbi Novi trg št. 5.

Znanstveni sodelavec dr. Francè Bernik je napravil edicijski načrt in načrt raziskovalnih tém s področja slovenske literature. Načrt, ki obsega več kot osemdeset enot, zajema znanstvenokritične izdaje rokopisov in tiskov od začetka do moderne, korespondence pomembnih Slovencev, raziskovalne naloge z območja slovenske literature in teme iz zgodovine naše literarne zgodovine. V skrbi za realizacijo načrta edicij in raziskovalnih tém je navezal stike z literarnimi zgodovinarji različnih generacij, od katerih jih je nekaj že obljubilo sodelovanje. Letos je dr. Lino Legiša pripravil publikacijo *Kalobškega rokopisa* s spremeno študijo. Dr. Bernik se je vključil tudi v delo uredniškega odbora za novo izdajo *Brižinskih spomeni-*

kov. Pripravljaj je komentar k 3. zvezku *Pisem Frana Levca*. Mimo tega je sodeloval še pri izdelavi geselskega kataloga inštitutske knjižnice.

V zvezi z izpolnitvijo edicijskih nalog inštituta sta se študijsko mudila na Dunaju: znanstveni sodelavec inštituta dr. Francè Bernik od 20. do 26. VI. in znanstveni svetnik Inštituta za slovenski jezik dr. Lino Legiša od 20. do 26. VIII. 1972.

Objave članov sekcije v letu 1972:

F. Bernik:

Ivan Cankar, Zbrano delo, XIII. knjiga. Glavni urednik Anton Ocvirk. Knjigo pripravil in opombe napisal Francè Bernik (v tisku).

Sekcija za literarno teorijo

Vse leto 1972 sta na sekciji delala: znanstveni svetnik Drago Šega in pripravnik prof. Darko Dolinar. Višji strokovni sodelavec Primož Kozak je bil izvoljen za rednega profesorja na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo in zato 31. X. 1972 razrešen svoje dolžnosti na SAZU.

Pripravljalna dela za slovenski *Literarni leksikon* so potekala v okviru pogodbe, sklenjene 1. X. in 8. XII. 1971 s Skladom Borisa Kidriča. Končana je bila klasifikacija in selekcija gesel obstoječega alfabeta, pri čemer so bila upoštevana tudi mnenja in pismeni predlogi strokovnjakov za posamezna specialna področja (ljudsko slovstvo, gledališče, antika, nabožna književnost in pd.). Glavni urednik leksikona akademik dr. Anton Ocvirk je v zvezi s tem predelal obstoječi alfabeta, pri čemer je iz njega izločil 1058 za leksikon manj pomembnih gesel, dodal pa 195 novih. Nova verzija alfabeta, ki upošteva 2169 gesel, je bila razmnožena in razposlana sodelavcem. Iz funkcionalnih razlogov je bilo določeno, da se gesla ne bodo obdelovala po alfabetskem redu, marveč da se bo pri obdelavi dajala sprva prednost temeljnim in osrednjim geslom, stranskim geslom pa le toliko, kolikor se neposredno vežejo na prva. Obseg in roki programiranega dela se s tem ne spremenijo. V stiku s sodelavci so bile porazdeljene konkretne naloge, sklenjeni so bili prvi dogovori in pogodbe za obdelavo posamičnih gesel in določeni roki za sestavke, ki bodo napisani do srede 1974. K sodelovanju so bili pritegnjeni tudi strokovnjaki za etimološko-semantično razlago gesel: doslej je bilo s tega vidika obdelanih 353 gesel slovenskega, latinskega in deloma grškega izvora. 5. XII. 1972 je bila s Skladom Borisa Kidriča sklenjena pogodba za izvedbo druge faze teh del.

Delo na dopolnitvi *kartoteke slovenskih literarnoteoretskih terminov* in *kartoteke neslovenskih literarnih avtorjev* z gradivom iz najnovejšega obdobja 1945—1970 je potekalo v okviru pogodb, sklenjenih s Skladom Borisa Kidriča 8. XII. 1971 in 5. IX. 1972. Izpisanih je bilo 242 letnikov periodičnih publikacij večidel iz obdobja 1951—1960. Vloženih je bilo 33.972 novih uporabnih listkov, s čimer se je skupno število vseh uporabnih listkov povzpelo na 201.786. Pri tem delu je sodelovalo 33 izpisovalcev — študentov slavistike in primerjalne književnosti. Za kartoteko slovenskih literarnoteoretskih terminov je bilo razmnoženih le 2836 listkov in 181 kazalk. To delo je moralo zaostati, ker niso še bile izdelane nujno potrebne kartotečne omare. Že razmnožena kartoteka slovenskih literarnoteoretskih terminov je bila urejena po avtorskem vidiku in postavljena v predale od črke A do P. Ista kartoteka, urejena po stvarnem vidiku, se je sproti dopolnjevala z novim gradivom. Pri tem delu sta občasno sodelovala 2 honorarna sodelavca.

23. X. 1972 je inštitut obiskal dopisni član Madžarske akademije in direktor njenega Inštituta za literarne vede, Miklos Szabolesi, in v informativnem razgovoru seznanil člane sekcij z delom in načrti tega inštituta. Znanstveni svetnik Drago Šega je bil v okviru jugoslovansko-francoskega sporazuma o brezdeviszni izmenjavi znanstvenih delavcev od 5. do 17. XII. 1972 v Parizu, kjer je navezal stike in se spoznal z delom Inštituta za preučevanje in zgodovino tekstov, Centra za dokumentacijo pri Nacionalnem centru za znanstveno raziskovanje in Dokumentacijskega centra za humanistične vede (oddelka za literarno teorijo in zgodovino).

Znanstveni svetnik Drago Šega je v letu 1972 opravljaj posle v. d. tajnika inštituta in načelnika bivše sekcije za literarno zgodovino. Kot član redakcijskega kolegija *Literarnega leksikona* je pomagal glavnemu uredniku pri vzdrževanju stikov s sodelavci, sklepal je z njimi konkretne dogovore in nakazoval honorarje. V alfabetařiju je posebej evidentiral gesla, zadevajoča dramatiko in gledališče, in prevzel skrb za izvedbo tega dela redakcijskega programa. Usmerjal in nadziral je delo za dopolnitev kartoteke slovenskih literarnoteoretskih terminov in kartoteke neslovenskih literarnih avtorjev, sestavljal poročila o opravljenem delu in skrbel za njegov nemoten potek. Ukvarjal se je z zgodovino slovenskega gledališča v 70- in 80-ih letih 19. stoletja in s problemom pasijonskih iger na slovenskih tleh. Za ameriško izdajo: *Encyclopaedia Britannica* je pripravil sestavek o slovenski literaturi 20. stoletja. Skr-

bel je za akvizicijo novih tujih strokovnih del za inštitutsko knjižnico. Mimo tega je bil član začasne skupščine Raziskovalne skupnosti Slovenije, član upravnega odbora Sklada Borisa Kidriča in poslanec prosvetno-kulturnega zbora skupščine SR Slovenije.

Višji strokovni sodelavec Primož Kozak je do svojega odhoda na novo službeno mesto opravljal redakcijo listkov, izpisanih za kartoteko slovenskih literarnoteoretskih terminov. Napisal je tudi svoje opombe in predloge h geslom alfabeta-rija, nanašajočim se na dramatiko in gledališče.

Pripravnik prof. Darko Dolinar je v letu 1972 sestavljal pregled slovenskih literarnoteoretskih del, ki so izšla v samostojnih publikacijah in niso bila zajeta v izpisovanje za kartoteki. Od marca 1972 je vodil skupino izpisovalcev, ki je zbirala dopolnilno gradivo za obe kartoteki. V prvi polovici leta je opravljal tajniške posle za *Literarni leksikon*. Od jeseni 1971 je bil vpisan na tretji stopnji na oddelku za svetovno književnost filozofske fakultete. Pripravljal je magistrsko delo v Francetu Kidriču in hodil na redne konsultacije po predpisanim študijskem programu.

V letu 1972 je prevedel monografijo H. Friedrich: *Struktura moderne lirike*, ki bo izšla pri Cankarjevi založbi. Razen tega je uredil in deloma prevedel knjigo izbranih novel Thomasa Manna, ki bo leta 1973 izšla s spremno besedo v zbirki Kondor pri Mladinski knjigi.

Objave članov sekcije v letu 1972:

D. Šega:

K zgodovini Dramatičnega društva v Ljubljani. Dokumenti Slovenskega gledališkega muzeja VIII (1972), št. 20, 115—158. (S povzetkom v francoščini.)

Seligo Joža. Slovenski biografski leksikon III, 11. zv., 605—604.

Sekcija za biografiko, bibliografijo in dokumentacijo

Število v sekciji zaposlenih sistematiziranih uslužbencev se je znižalo: znanstv. svetnik dr. Milena Uršič se je dala po 25-ih letih dragocenega, zvestega dela upokojiti. Tako sta ostala le še znanstv. svetnik Alfonz Gspan in višja strokovna sodelavka Nada Gspan-Prašelj. S smrtjo akad. prof. dr. Franceta Steleta je uredniški odbor Slovenskega biografskega leksikona izgubil zavzetega člana in sodelavca od ustanovitve publikacije. Umrli je tudi sodelavec višji veterinarski svetnik v pok. dr. Ante Stefančič.

1. Enajsti zvezek Slovenskega biografskega leksikona, ki se z njim končuje 3. knjiga, je izšel zaradi velike, težavne korekture namesto konec 1971 šele 2. marca 1972. Obsega 491 člankov na 17 in 1/2 tiskovne pole ali okoli 50 avtorskih pol ter dve poli z Uvodom k 3. knjigi, seznamom sodelavcev ter kratic in krajsav.

2. Kot sofinancerja sta omogočila izdajo Republiški sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti, po njegovi reorganizaciji pa Kulturna skupnost Slovenije.

3. Za 12. zvezek je zbranih 161, za 13. zvezek 160 in za Dostavek 29 člankov.

4. Izdelati smo dali osebno kazalo k 9., 10. in 11. zvezku, ki bo s kazali k prvima dvema in k četrti knjigi izšlo v zvezku registrov, to je v zaključnem — 14. zvezku SBL.

5. Stalno smo izpopolnjevali geselnik, redigirali prispele članke, jih urgirali pri sodelavcih, zbirali arhivsko gradivo, vzdrževali stike z zunanjimi sodelavci ter stregli znanstvenim interesom z informacijami. Pripravili smo predlog za komisijo za statut SAZU o reorganizaciji redakcije.

6. Povabilu SAZU se je odzvala glavna urednica Österreichisches biographisches Lexikon, ki ga izdaja dunajska Akademija znanosti, gospa dr. Eva Obermayer-Marnach in nam predavala o svojih redakcijskih skušnjah. Obisk je na uradno povabilo vrnila Nada Gspan-Prašelj in 17. novembra predavala na dunajski akademiji kakim 120 povablencem o leksikalnem delu v Sloveniji. Predavanje bo objavljeno v Anzeiger der philosophisch-historischen Klasse der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Alfonz Gspan je urejal zbirko Monumenta litterarum slovenicarum, sodeloval v izdajateljstvu zbirke Geschichte, Kultur und Geisteswelt der Slowenen (založnik dr. Rudolf Trofenik) v Münchnu. Kot honorarni profesor je predaval na Pedagoški akademiji, bil je član komisije za priznanje kvalifikacije bibliotekarske stroke, član upravnega odbora Slovenske matice in revizijske komisije Slavističnega društva.

Objave članov sekcije v letu 1972:

A. Gspan je prispeval za 11. zvezek SBL Uvod k tretji knjigi in članke: Sterger Jožef, Stojan Mihael, Stupan Helena, Stepišnik Drago, Suhadolnik Stane, Suppantšitsch Janez A., Sušnik Jože, Svetel Alenka, Šega Milan, Širca Franc, Šober Milenko, Skodlar Crt, Smalc Matej, Stajer Božo in Švabić Stevan.

Trubarjev grob v Derendingenu. Delo 1972, št. 67.

K ilustracijam. Fr. Prešeren Il Battesimo presso la Savizza — Krst pri Savici. Ljubljana, Koper, Trst 1972, 33—36 str.

Znanstveni stiki lužiškosrbskega preroditelja Karla Gottloba Antona s slovanskimi, hrvaškimi in srbskimi sodobniki. Zbornik za slavistiku. Novi Sad 1971, 39—53.

M. U r š i č je prispevala naslednje članke za 11. zvezek SBL: Strel Anton, Stibilj Leopold, Stroj Alojzij, Strašek Jakob, Sušnik Franc in Lovro, Savli Ivan, Šček Ivan, Ščuka Cvetko, Šega Drago, Segula Iva in Josip, Sifrer Jože, Sijanec Miroslav, Simec Amalija, Sinkovec Avgust, Skerl Ada, Skerlj Dane, Škrinjar Jožef, Slajpah Mara, Šlebinger Vladimir, Sorn Jože, Špur Katja, Štalec Ivan, Stifter Franjo, Stupca Antonija in Marija, Šubic rodbina, Šubic Mirko, Šumi Nace in Šuštar Alojzij.

N. G s p a n - P r a š e l j je napisala seznam kratic in krajšav k 3. knjigi ter članke: Stiplovšek Miroslav, Suhadolc Anton, Svetina Anton ml., Savnik Karel ml. in st., Savli Andrej, Šervicelj Janez, Sifrer Milan, Skerlj Franc in Silvester, Skufca Saša, Špranger Vekoslav, Štampar Emil, Štefan Rozka, Štiglic Fran, Šuklje Rapa, Šusteršič Mirko in Švanjcer Janez.

25. zvezek Österr. biograph. Lexikon je objavil njene članke: Maccun Ivan, Mahnič Anton in Magolič Srečko.

V Kindlers Literaturlexikon, Zürich 1971 so izšli članki: Samorastniki (733—34), Sedmina (1053—4) ter Strah in pogum (1987—8).

Inštitutska knjižnica

V letu 1972 je knjižni fond narastel za 387 knjig in 353 zvezkov revij. Ta prirastek smo vpisali v abecedni katalog in ga tudi stvarno obdelali. Le nekaj malega od starejšega knjižnega fonda, to je fond, ki je prihajal na inštitut do leta 1966, smo uspeli stvarno obdelati, to pa zato, ker administrativno delo iz leta v leto bolj narašča.

Na dom je bilo izposojenih 387 knjig in revij, v čitalnici pa 340 knjig in revij.

Tajniški delovodnik inštituta je obsegal 366 številkk.

Načrt za delo v letu 1973

Sekcija za slovensko literarno zgodovino

Predložitev rokopisa za 3. knjigo *Pisem Frana Levca* v redakciji dr. F. Bernika in rokopisa *Trubarjevih pisem* v redakciji pok. dr. M. Rupla in dr. B. Berčiča.

Spremljanje dela avtorjev, sodelujočih pri izvajanju edicijskega načrta; pritegnitev novih sodelavcev k temu delu.

Sekcija za literarno teorijo

Uredniško delo za pripravo *Literarnega leksikona*: sklepanje dogovorov s sodelavci, pridobivanje novih sodelavcev in razdeljevanje novih nalog; izdelava temeljnih gesel; zbiranje biblio-

grafskih podatkov in dokumentacije za ta gesla; priprava nadaljnjih etimološko — semantičnih razlag; redigiranje rokopisov.

Dopolnjevanje kartoteke neslovenskih literarnih avtorjev in kartoteke slovenskih literarnoteoretskih terminov z gradivom iz najnovejšega obdobja (1945—1970); delo z izpisovalci; sprotno razmnoževanje terminološkega in začetek razmnoževanja imenskega gradiva; ureditev in končna postavitve terminološke kartoteke po avtorskem vidiku od črke P do Ž in po kronološkem vidiku.

Preučevanje in obdelava posameznih vprašanj iz slovenske literarne teorije.

Sekcija za biografiko, bibliografijo in dokumentacijo

V zvezi z reorganizacijo inštituta bo treba sestaviti uredniški odbor in kolegij ter zasesti izpraznjeno sistemizirano mesto v uredništvu.

Delo na alfabetariju.

Zbiranje in redigiranje člankov za 12. in naslednje zvezke.

Delo s sodelavci, zbiranje arhivskega gradiva, ekscerpiranje, informacijska služba in drugi tekoči opravki.

Inštitutska knjižnica

Obdelava tekočega knjižnega prirastka in obdelava starejšega knjižnega fonda, kolikor bo dopuščal čas.

INŠTITUT ZA SLOVENSKO NARODOPISJE

Poročilo o delu v l. 1972

Struktura

Upravnik: S 1. julijem 1972 je prevzel dolžnost upravnika inštituta akademik prof. dr. France Koblar.

Izpopolnitev strukture: Z odločbo predsedstva SAZU št. 01-642/1-1972 z dne 19. decembra 1972 je bila na predlog kolegija inštituta in z odobritvijo znanstvenega sveta ustanovljena nova, IV. sekcija za materialno in socialno ljudsko kulturo.

Stanje osebja v l. 1972:

Sekcija (I) za ljudsko slovstvo: znanstveni svetnik dr. Milko Matičetov. Z ustanovitvijo IV. sekcije je dotedanji znanstveni sodelavec I. sekcije dr. Anton Cevc prevzel novo dolžnost v IV. sekciji. Njegovo mesto v I. sekciji je ostalo vakantno.

Sekcija (II) za ljudske šege in igre: znanstveni svetnik dr. Niko Kuret; asistentka Helena Ložar-Podlogar (reelegirana s. 1. januarjem 1973); daktilografka s polovičnim delovnim časom Angela Berkopec.

Sekcija (III) za glasbeno narodopisje: glej str. 177.

Sekcija (IV) za materialno in socialno ljudsko kulturo: od 20. decembra 1972 znanstveni sodelavec dr. Anton Cevc; predlagano je za zdaj še eno mesto asistenta.

Knjižnica: Višja knjižničarka Albina Štrubelj je s 1. oktobrom 1972 stopila v pokoj. Njeno mesto je razpisano. Do nadaljnega opravlja imenovana posle knjižničarja pogodbeno s polovičnim delovnim časom.

Tajništvo: Posle v. d. tajnika je s trimesečno prekinitvijo (julij—september) opravljal dr. Niko Kuret.

Kolegij: Kolegij inštituta je imel po potrebi občasne sestanke (18. sept. in 27. dec. 1972), kjer je obravnaval tekoče inštitutske zadeve.

Prostori: Delavci I., II. in IV. sekcije so si tudi letos zaman prizadevali, da bi si pridobili odobreni jim prostor (t. im.

»Jagrovo sobo«). Razen enega prostora so vsi inštitutovi prostori za delo neprimerni.

Jubilej

Dne 20. decembra 1972 je poteklo 25 let od ustanovitve Komisije za slovensko narodopisje, iz katere je 1951 izšel sedanji Inštitut za slovensko narodopisje. Inštitut je proslavil ta jubilej s 1. zvezkom svojega zbornika razprav »Traditiones«, ki je izšel konec novembra 1972. Zbornik naj bi zanaprej izhajal vsako leto enkrat (jeseni).

Sekcija (I) za ljudsko slovstvo

Kazalo je, da se bo delo v sekciji vendarle razmahnilo. Saj je prvič po letu 1964, ko je s smrtjo akademika Ivana Grafenauerja ostal sam M. Matičetov, sekcija pod konec 1971 spet dobila drugega delavca v osebi dr. Antona Cevca. V zvezi z načrti sekcije, da bi v doglednem času prišli do novega »Kelemine«, smo sestavili predlog za izdajo zbirke »Slovenski miti in povedke«. Kidričev sklad je to sprejel in potrdil za nosilca projekta A. Cevca. Vendar je bilo upanje in veselje kratkotrajno. Anton Cevc je tu komaj dobro utegnul razpeti krila, ko mu je bilo že zaupano delo v novo ustanovljeni sekciji IV.

V nepopolnem letu dni, kolikor je dr. Cevc delal v sekciji za ljudsko slovstvo, se je najprej seznanil z arhivskim fondom, v katerem je naštel nekaj več kot 1100 tekstov povedk, in si ustvaril pregled nad kartoteko ekscerpiranih tekstov iz publikacij (več ko 10.000 listov). Arhivsko zbirko je pomnožil z gradivom iz kamniške okolice za nad 25 zvočno posnetih in transkribiranih tekstov pripovedovalcev: Toneta Komatarja, p. d. Jerištovega očeta iz Županjih njiv (1886); Toneta Kuharja, p. d. Svatenška iz Zakala (1902); Katarine Jerin, p. d. Bernardove mame, rojene 1888 v Tunjicah pri Kamniku. Iz gradiva, ki ga je sam zbral na terenu, in iz gradiva ISN je obdelal: pripovedno izročilo o okamnelih (o tem naj bi bil poročal maja 1972 na 7. zasedanju delovne skupine Alpes Orientales v Briksnu, kamor pa zaradi bolezni ni mogel iti) in pripovedno izročilo o gamsih z zlatimi parklji iz Kamniških Alp.

S tem, ko je pred iztekom leta 1972 prva sekcija ISN spet osirotela, bo del načrtov nujno obvisel v zraku. Najbolj boleča bo ustavitev priprav za novega »Kelemine«. To stanje bo trajalo vse dotlej, da se nam posreči dobiti novo moč.

M. Matičetov je nadaljeval zbiranje in raziskavanje ljudskega pripovedništva v Reziji. Kot neke vrste »oddih« v tem

desetletnem delu je približno za pol leta odložil prozo in se spraval k lirični poeziji. Ob pravljčarskih večerih in ob najrazličnejših drugih priložnostih je namreč mogel opazovati spontano življenje lirične pesmi. Sadove teh opažanj je skušal urediti in strniti. Tako sta nastali dve študiji, ki se med sabo dopolnjujeta: 1. Ob zbirki ljudske lirične pesmi v Reziji (predavanje na seminarju za tuje slaviste), 2. predgovor k antologiji ljudskih liričnih pesmi »Rožice iz Rezije«. V zvezi s to antologijo, ki je med drugim tudi prva literarna knjiga v rezijanskem narečju, so bile potrebne številne poti v Rezijo. Več tekstov je bilo posnetih 1972, zadnji celo avgusta meseca.

Ker je Matičetov pred časom sprejel imenovanje za konzulenta v oddelku za ljudsko prozo pri skopskem Institutu za folklor, je moral s tem v zvezi potovati v Skopje dvakrat: februarja in septembra 1972. Skopskim kolegom smo posredovali našo shemo ureditve povedk, ki jo je na novo pregledala in deloma preuredila A. Štrubljeva.

Le-ta je tudi ekscerpirala več zvezkov »Črtic iz Sežane«, rokopis Pavla Šelovina, in manjšo zbirko ljudskega blaga župnika Ivana Kogovška iz Dravelj. V zvezi s pripravami za izdajo G. Križnika je zbrala in poskrbela za kserokopije njegovih objav v Koledarjih, Večernicah, Drobtinicah in Koroških bukvicah (kolikor se jih ji je doslej posrečilo dobiti v roke).

Zadnja dva meseca leta je A. Štrubljeva pomagala pri delu sekcije honorarno, z nepopolnim delovnim časom, že kot upokojenka.

Sekcija (II) za ljudske šege in igre

Nadaljevalo se je delo na raziskovalni nalogi 1 (ženitovanske šege) in 2 (maske) po pogodbah s Skladom Borisa Kidriča.

Ad 1. Delo vodi H. Ložar-Podlogar. Težave z informatorji so trajale naprej. Da bi si zagotovili honoriranje informatorjev po Temeljnih kulturnih skupnostih na kritičnih področjih, je N. Kuret v novembru 1972 obiskal Temeljne kulturne skupnosti v Prekmurju in na Štajerskem. Pri desetih TKS je dosegel pristanek, da bodo honorirale informatorje vsaka na svojem področju. Od vsega 52 občin (v 7 občinah sploh nismo mogli dobiti informatorjev) je zdaj pristalo 18 TKS (35 %) na honoriranje informatorjev. Vseh informatorjev smo imeli do konca leta 214, od teh jih je oddalo gradivo 92 (44 %). Od preostalih 122 bo treba na vsak način dobiti gradivo v teku l. 1973. Pred sekcijo je nelahka naloga, dobiti sredstva za honorarje (po 500 N-din od enega terena), ker edino to stimulira

veliko večino informatorjev. Gradivo, ki smo ga dobili, prenašamo na perforirane kartone. Do konca leta je bilo na ta način obdelanih 16 terenov. Delo opravljata poleg pogodbene daktilografke A. Berkopec še dve drugi sodelavki honorarno. Informatorjem je bila namenjena nova, 8. številka naših občasnih razmnoženih »Informacij«, ki smo jih razposlali za novo leto.

Ad 2. Delo vodi Niko Kuret. Za terensko delo smo pritegnili študente etnologije, ki so v počitniških mesecih 1972 po vprašalnici zadovoljivo obdelali 14 terenov. Delo se bo nadaljevalo in končalo v l. 1973. — Ogleдали smo si in fotografirali Karneval v Litiji 13. februarja 1972, šego »Lomskega ploha« v Lomu nad Tržičem 15. februarja 1972, spuščanje barčic sv. Gregorja v Tržiču 11. marca 1972 ter šuštersko nedeljo v Tržiču 3. septembra 1972. Šego šranganja smo na prošnjo domačinov raziskovali v Preddvoru dne 28. februarja 1972.

Raziskovali, fotografirali in deloma filmali smo primere ljudskega podobarstva in baročne devocionalne plastike v Lomu nad Tržičem 14. septembra 1972, v Velesovem 14. decembra in v Mengšu 15. decembra 1972.

Sekcija (III) za glasbeno narodopisje

Ustroj in personalno stanje. S 1. januarjem 1972 je prešel Glasbeno narodopisni inštitut, ki je bil dotlej samostojna republiška ustanova, v okvir SAZU, in sicer kot samostojna sekcija v sklopu Inštituta za slovensko narodopisje. Po notranjem ustroju se delo sekcije deli na tri strokovne sektorje: za preučevanje ljudske glasbe, glasbil in pesmi (etnomuzikologija), preučevanje ljudskih pesmi po tekstni strani (tekstologija) in preučevanje ljudskih plesov (etnokoreologija). Osebjem sekcije je štelo ob prehodu štiri strokovne delavce. To so: Dr. Valens Vodušek, zaenkrat še z nazivom upravnega svetnika kot ravnatelj bivšega GNI, višji znanstveni sodelavec Dr. Zmaga Kumer, asistent za etnokoreologijo, Mirko Ramovš, ki je bil v teku leta reelegiran, ter strokovni delavec za etnomuzikologijo Ljulijan Strajnar, ki mora v l. 1973 opraviti še diplomsko na oddelku za muzikologijo filozofske fakultete. Z 11. septembrom je bil izvoljen na nezasedeno sistemizirano mesto asistenta za tekstologijo Marko Terseglav. Sekcija ima kot tajnico Frančiško Komljanec, ki je poleg administrativnega dela prevzela tudi del strokovne dokumentacijske službe. Zunanja sodelavka sekcije za področje Haloz ter okolico Ptuja in Ormoža je od 1970 dalje Nežka Vavpotič, knjižničarka in vodja Ljudske knjižnice v Ormožu, in je honorirana

od opravljenega dela pri zbiranju gradiva z magnetofonskimi posnetki.

Zaradi operacije oziroma bolezni sta bila dva sodelavca sekcije v daljšem bolezenskem staležu: M. Ramovš od 23. III. do 30. IV., J. Strajnar od 21. X. do 4. XII.

Terensko raziskovalno delo in zbiranje gradiva. Opravljene so bile naslednje terenske ekskurzije: 26. I. Zaboršt pri Domžalah in Ihan (V. Vodušek z J. Stražarjem); 30. I. do 6. II. Porabje (Z. Kumer in J. Strajnar); 5. II. Mala Loka pri Mengšu (V. Vodušek); 9. IV. Hajdina pri Ptujju (V. Vodušek); 21. IV. do 24. IV. okolica Buzeta, Istra (J. Strajnar z Marijo Ugrin); 6. V. Zaboršt in Ihan (V. Vodušek); 7. V. Ribniška dolina in Dobropolje (Z. Kumer, M. Ramovš in J. Strajnar); 12. V. in 18. V. Ribniška dolina in Dobropolje (M. Ramovš); 13. V. Ihan (V. Vodušek); 10.—11. VI. Črnomelj — Jurjevanje (M. Ramovš); 11. VI. Hudo pri Novem mestu (V. Vodušek in J. Strajnar); 15. VI. Rezija (M. Ramovš in J. Strajnar); 16. VI. Celovec (V. Vodušek, M. Ramovš in J. Strajnar); 18. VI. Preddvor (M. Ramovš); 20. VI. Ribniška dolina (M. Ramovš); 24. VI. Ribnica (V. Vodušek, Z. Kumer, M. Ramovš, J. Strajnar); 10. X. in 13. X. Velika Loka pri Žalni (Z. Kumer, M. Ramovš, J. Strajnar); 14.—15. X. Primskovo, Čatež (M. Ramovš); 14. XI. Velika Loka pri Žalni (Z. Kumer, M. Ramovš); 10. XII. Videm in Zagorica, Dobropolje (V. Vodušek, J. Strajnar). Predvideno terensko delo na slovenskem Koroškem v Avstriji v drugi polovici leta je odpadlo zaradi neugodnih političnih razmer.

Zunanja sodelavka Nežka Vavpotič je požrtvovalno opravila v prostem času naslednja terenska snemanja v Halozah in drugod: 2. I. Zavrč, Gorenjski vrh; 10. I. Vel. Okič; 23. I. Stanovci; 14. II. Gorca; 20. II. Kozminci; 20. III. Gruškovje; 26. III. Vel. Varnica, Ložine, Brezova gora; 17. IV. Gruškovje, Strmec pri Leskovcu; 27. IV. Stojnci, Muretinci (Ptujsko polje); 29. IV. Prvenci pri Ptujju; 15. V. Gruškovje, Trdobjci; 16. V. na Jeruzalemu; 20. V. Vel. Varnica. Zaradi večje okvare na magnetofonu, ki še ni mogla biti popravljena, je morala delo zaenkrat prekiniti.

Važnejši dogodki in pridobitve sekcije. V imenu sekcije je dr. Zmaga Kumer kot članica evropske komisije SIEF za ljudske balade izvedla vso tehnično pripravo in organizacijo mednarodnega simpozija za klasifikacijo evropskih ljudskih balad v Škofji Loki od 19.—24. avgusta, ki se ga je udeležilo 16 znanstvenikov iz 5 držav.

Na iniciativo sekcije in s posredovanjem dipl. ing. B. Ravnikarja je dipl. ing. Rudi Babič iz Maribora izdelal poskusni prototip elektronskega metronoma, ki naj služi pri glasbenih transkripcijah magnetofonskih posnetkov za natančnejše merjenje tempa in ritma, posebno pri asimetričnih ritmih. Rešitev je izvrstno uspela. Sekcija je odkupila tri prototipe, na novost so bile opozorjene tudi vse sorodne ustanove v SFRJ.

Sekcija je pridobila naslednje novo rokopisno gradivo za svoj arhiv:

a) iz zapuščine pok. Riharda Orla je v zvezi z odkupi njegovih rkp. zapisov iz Pomurja in Slov. Benečije (odkupi v letih 1970/71) poslal dr. Vladimir Orel, Koper, še pošiljko dodatnih besedil k prekmurskim zapisom II—V skupine;

b) od sekcije za ljudsko slovstvo je prevzela obsežno rkp. zbirko zapisov Izidorja Modica, ki jo je poklonil dr. Helij Modic iz zapuščine očeta;

c) Dr. Pavle Merkù, Trst, je poklonil sekciji vse rkp. pesemsko gradivo iz zapuščine pok. Ivana Grbca v Trstu. V gradivu je poleg tistega, ki ga je lani objavil P. Merkù v Trstu, še 123 neobjavljenih zps. z melodijami iz Slavonije.

č) Izdelane so bile fotokopije mikrofilma Ms. R 4031/II Sveučilišne biblioteke v Zagrebu, ki predstavlja v Sloveniji doslej še neznano rkp. gradivo ljudskih pesmi iz zapuščine Stanka Vraza.

Na opozorilo Marije Ugrin, direktorice Zavičajnog muzeja v Buzetu je J. Strajnar ob terenskih raziskavah v okolici Buzeta ugotovil močno in zanimivo tradicijo slovenske ljudske pesmi. Podobno je ugotovil kratko za tem V. Vodušek za osrčje Čičarije. S tem se nakazuje dosti obsežno novo območje zunaj ožjih meja Slovenije, ki ga bo treba temeljiteje raziskati.

Priprava za II. knjigo novega korpusa slovenskih ljudskih pesmi: za ugotovljene tipe legendarnih pesmi in pesmi s tematiko socialnih nasprotij je bilo zbrano gradivo vseh variant po delovnih mapah (s kserokopijami vseh rkp. in že objavljenih virov).

Delo posameznih sodelavcev. Valens Vodušek; Interno študijsko in dokumentacijsko delo je obsegalo: 1. pripravo članka o slov. ljudski glasbi za novo izdajo Grove's Dictionary of Music and Musicians, London; 2. pripravo študije »O predmetu etnologije« za Traditiones II; 3. urejevanje rkp. gradiva iz Štrekljeve in Glonarjeve zapuščine, predvsem ugotavljanje manjkajočih zbirk ali delov zbirk in delno njihovo

restituiranje na podlagi ohranjenih svoječasnih prepisov; 4. popis in registracija novo pridobljenih rkp. zbirk gradiva: del zapisov Števana Kūharja, danih na razpolago za kopiranje od prof. V. Novaka; rkp. zapisi Riharda Orla beneških ljudskih pesmi; rkp. pesmarice pevcev Ane Forjan, Zg. Senik, Porabje; Martina Vanovška, Klanec pri Dobrni in Justi Vanovšek, Klanec pri Dobrni; 5. sestava skupnega podrobnega dnevnika terenskih snemanj sekcije v letu 1968 in delu 1969, z numeracijo in začasno katalogizacijo posameznih posnetkov; 6. izbor gradiva in sestava podatkov za kopije posnetkov istrskega glasbenega sistema, poslanih v analizo inštitutu »Staatl. Institut für Musikforschung«, Berlin.

Drugo delo: organizacija treh slovenskih skupin s sestavo njih programa za udeležbo na Folklorinem festivalu v Celovcu 16. 6. 1972. Udeležbe na znanstvenih simpozijih: referat »Drei Style der Mehrstimmigkeit auf dem slowenischen alpenländischen Gebiet« na mednarodnem seminarju za ljudsko glasbo v organizaciji avstrijskega ministrstva za kulturo, Strobl am Wolfgangsee, 29. 5.—2. 6. 1972.

Zmaga Kumer: Študijsko delo: 1. priprava indeksa slov. baladnih tipov; 2. priprava gradiva za zbirko Pesem slovenske dežele; 3. študija o slov. ljudski pesmi za zbirko Pesem slovenske dežele; 4. članek o poskočnicah za Traditiones I; 5. članek za 80-letnico arh. Freudenreicha; 6. članek za 70-letnico Cv. Rihtmana; 7. več knjižnih ocen in priložnostnih člankov; 8. urejevanje 2. zv. Jahresbibliographie der Volksballadenforschung; 9. urejevanje zbornika Rad kongresa folklorista Jugoslavije v Bovcu; 10. Urejevanje Glasnika Slovenskega etnografskega društva.

Strokovno izpopolnjevanje: 22. nov. do 12. dec. 1972 v Freiburgu in Münchnu s štipendijo Sklada Borisa Kidriča.

Predavanja: Uvod v glasbeno narodopisje, za 3. letnik Musikološkega oddelka fil. fakultete.

Objave:

Das slowenische Volkslied. Ein Überblick. (: Volkslied, Volksmusik, Volkstanz. Kärnten und seine Nachbarn. Beiträge zur Volksmusikforschung in Kärnten. (Seminar für Volksmusik, Millstatt 1970). Kärntner Museumsschriften, 51. Klagenfurt 1972, 93—104.

»So pesmi okrogle«. Nekaj o slovenskih poskočnicah in njih razmerju do nemških (: Traditiones 1, Ljubljana 1972), 117—128.

Schriftzeugnisse und Bildquellen von Instrumentalensembles in Slowenien. (: Studia instrumentorum musicae popularis, II (Bericht über die 3. Internationale Arbeitstagung der Study Group on Folk Music Instruments des IFMC in Stockholm 1969 hrsg. von Erich Stockmann), Stockholm 1972, 165—172).

Ein Loberuf aus Slowenien. (: Alpes Orientales 7, München 1972, 95—98).

Nekaj misli k razpravi o problemu ljudskega izročila v sodobnosti (: Rad 17. kongresa Saveza udruženja folklorista Jugoslavije — Poreč 1970, Zagreb 1972, 153—156).

(Ocena) N. Kuret, Praznično leto Slovencev, I—IV. Celje 1965, 1967, 1970 (: Znamenje 2, Ljubljana 1972)

(Ocena) »Etnološki pregled Slovenije« Dr. Petra Vlahovića (: Narodno stvaralaštvo, god. 10, sv. 39—40, jul.—okt. 1971 (izšlo 1972)

(Ocena) Nekaj novejših knjižnih zanimivosti (= Naš božic, Beneška pastoralka. Trst 1970; P. Merku, Tersko narečje. Trst 1972; A. Baš, Noša na Slovenskem v poznem srednjem veku in 16. stoletju, Ljubljana 1970) (: Prostor in čas, Ljubljana 1972)

Znanstvena ustanova v novem okviru. Glasbeno narodopisni institut odslej v sklopu SAZU (: Delo, 20. I. 1972)

Ribniški konjički in štajerski koranti. Folklorna prireditve. (: Delo, 1. jul. 1972)

(Red.) Jahresbibliographie der Volksballadenforschung, 2—1969, Ljubljana 1972.

Mirko Ramovš: Interno in študijsko delo: 1. IZPISOVANJE podatkov o ljudskih plesih iz starejših virov; 2. urejevanje arhiva ljudskih plesov: čistopisi kinetogramov, priprava kataloga; 3. urejevanje fototeke in diateke; 4. priprava gradiva za IV. zvezek Slovenskih ljudskih plesov — Bela krajina; 5. priprava gradiva za študijo o vrtcu; 6. Recenzija: dr. Ivan Ivančan, Narodni plesovi Dalmacije, I. del (po naročilu Instituta za narodno umjetnost v Zagrebu);

Strokovno izpopolnjevanje: 1. Obisk koreoloških oddelkov inštitutov v Bratislavi (Ustav hudobnej vede SAV) in Brnu (Ustav pro etnografii a folkloristiku ČAV) od 24. 6. do 8. 7. 1972. 2. Mednarodni folklorni seminar v Badiji na Korčuli, 1. do 20. 8. 1972.

Objave:

Potrkan ples, Traditiones I, Zbornik Inštituta za slovensko narodopisje SAZU, Ljubljana 1972, str. 129—148.

Das Volkstanzgut Oberkrains, Volkslied, Volksmusik, Volkstanz, Kärntner Museumsschriften 51, Klagenfurt 1972, str. 131—141.

Vloga fantovščine v ljudskih plesih Slovenske Istre in Primorja, Rad XVII. kongresa SUFJ v Poreču 1970, Zagreb 1972, str. 91—94.

Drugo delo:

1. Strokovno koreografsko vodstvo AFS »France Marolt«;

2. honorarni predavatelj za ljudske plese na Zavodu za glasbeno in baletno izobraževanje;

3. predavanja na strokovnem tečaju za vodje folklornih skupin pri ZKPOS (januar, december);

4. delo pri Slovenskem etnografskem društvu;

5. predsednik komisije za folklorno dejavnost pri Mestni zvezi KPO;

6. priprava terenskih skupin za Srečanje z ljudskimi pevci in godci v Ribnici na Dolenjskem.

Julijan Strajnar: Interno delo: Urejanje melodične kartoteke, presnemavanja, transkribiranje in priprava notnega gradiva za II. zvezek SLP. Strokovno izpopolnjevanje: Obisk inštituta v Bratislavi (Ustav hudobnej vede SAV) 2.—7. 10. 1972. Strokovni pogovori s slovaškimi etnomuzikologi.

Drugo delo:

1. Predavanja na strokovnem tečaju za vodje folklornih skupin pri ZKPO (slov. lj. pesem, slov. lj. instrumentalna glasba in ljudski instrumenti);

2. član mednarodne žirije na prireditvi »Prix de musique folklorique de radio Bratislava 1972« (2.—7. 10.);

3. po naročilu glasbenega oddelka RTV Ljubljana pripravil načrt za delo redakcije za ljudsko glasbo pri RTV Ljubljana.

Objave:

Ein slowenisches Instrumentalensemble in Resia. (: Studia instrumentorum musicae popularis, II). Bericht über die 3. Internationale Arbeitstagung der Study Group on Folk Music Instruments des IFMC in Stockholm 1969 (hrsg. von Erich Stockmann), Stockholm 1972, 158 do 162.

La cornemuse chez les Slovènes. (: Alpes Orientales 7, München 1972, 99—104)

Marko Terseglav je od septembra do decembra klasificiral in katalogiziral naslednje rokopisne zbirke:

1. Rokopisno pesmarico Antona Fajdiga iz let 1850—40;
2. pošiljko zapisov F. Kramarja iz let 1922, obj. J. Glonar;
3. Zbirko Izidorja Modica;
4. Zapise Janka Barleta.

Sekcija (IV) za materialno in socialno ljudsko kulturo.

O delu te sekcije še ni mogoče poročati, ker je bila formalno ustanovljena tik pred koncem l. 1972. Priprave za njeno ustanovitev in razgovori o njenem delu so potekali že pred njeno formalno ustanovitvijo. O tem govorimo v delovnem načrtu za l. 1973.

Knjižnica in dokumentacija

V l. 1972 je znašal prirastek inštitutske strokovne knjižnice 170 enot. Fototeko in diateko smo obogatili s posnetki lomske-

ga »ploha«, tržiških barčic sv. Gregorja in litijskega karnevala. Fototeka je pridobila tudi nekaj manj kot 100 posnetkov A. Čevca, predvsem s področja Velike planine in Fužinarskih planin v Julijskih Alpah. Sicer pa velja tudi za l. 1972 poročilo iz prejšnjih let — zbirke so neurejene, nujno potreben je dokumentarist.

Publikacije inštituta

Inštitut je začel izdajati svoj zbornik razprav »Traditiones«, čigar prvi zvezek je izšel konec novembra 1972 na 224 straneh. Zanj naj bi izhajal vsako leto enkrat. Poleg uvodnega historiata svoječasne Komisije za slovensko narodopisje (prvi del) in spominskega prispevka ob 75-letnici prvega slovenskega narodopisnega programa (Matija Murka) obsega zbornik 9 razprav ter zaglavja Gradivo, Kronika, Razgledi in Zapiski. Zaglavje Knjižna poročila je bilo treba odložiti za naslednji letnik. Zbornik urejuje s sodelovanjem Milka Matičetova in Valensa Voduška Niko Kuret. Milko Matičetov je pripravil antologijo rezijanske lirike »Rožice iz Rezije« z uvodom, v izvornih tekstih in s prepesnitvami (208 str.). Knjigo je izdal Inštitut skupaj z Založništvom tržaškega tiska v Trstu in Založbo Lipa v Kopru.

Etnografski film

Glede etnografskega filma velja poročilo za prejšnja leta. Starih filmov nismo mogli ne montirati ne kopirati, posneli nismo nobenega novega.

Varstvo folklore

Velja poročilo iz l. 1971. Iz kadrovskih in iz finančnih razlogov inštitut svoje naloge na tem področju ni mogel opravljati.

Organizacija znanstvenega dela

Za l. 1973 smo podaljšali pogodbe s Skladom Borisa Kidriča in sicer za ženitovanijske šege (3. faza), za maske (zadnja faza) in za raziskovanje bajk (2. faza). — Sodelovali smo v etnološki sekciji Raziskovalne skupnosti Slovenije.

Domači kongresi in zborovanja

Sodelavci inštituta so se udeležili občnega zbora Slovenskega etnografskega društva dne 20. junija 1972.

19. kongresa Zveze društev folkloristov Jugoslavije v Makedoniji (Kruševo) se je udeležil kot slovenski delegat in kot predavatelj Milko Matičetov.

Sodelovanje z radiom in TV

Niko Kuret je pripravil za Radio Ljubljana oddajo »Med Poljanci in Haložani« (ponovitev, 8. februarja 1972). Nadalje je predaval v Radiu Zagreb o »Zagovarjanju pri Slovencih« (10. aprila 1972). Sodeloval je tudi v avstrijskem radiu s predavanji: »Karneval in Slovenien« (ORF-Studio Burgenland, Wien — 22. jan. 1972), »Abbeten, Besprechen, Beschwören bei den Slowenen« (ORF-Studio Steiermark, Graz — 16. jan. 1972), »Aus dem erzählenden Liederschatz der Slowenen« (ORF-Studio Steiermark, Graz — 24. nov. 1972).

Radio Koper je vključil v svoj program 2. novembra intervju z M. Matičetovim v seriji »Primorski kulturni ustvarjalci«.

Sodelovanje v družbenih organizacijah

Niko Kuret je član Odbora za narodni život i običaje JAZU v Zagrebu, član komisije za priznanje muzejskih nazivov pri Muzejski skupnosti Slovenije, član odbora za folkloro in odbora za lutkarstvo pri Zvezi kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije in predsednik Slovenskega etnografskega društva. Sodeloval je kot zastopnik SAZU pri sejah komisije za mednarodne odnose SRS in na seji medakademijskega odbora za raziskovanje življenja in običajev narodov Jugoslavije dne 18. februarja v Beogradu v zvezi s pripravami za izdajo »Etnografije Slovanov«.

Mednarodno sodelovanje in inozemski kongresi

Na 7. sestanku delovne skupnosti »Alpes Orientales« v Briksnu od 28. maja do 1. junija 1972 sta sodelovala s predavanjem Niko Kuret »Die Zwölften und das Wilde Heer in den Ostalpen« ter Milko Matičetov s predavanjem »Alcuni recenti scritti di autori friulani sulle tradizioni popolari slovene in Friuli«. Sestanka se je udeležila tudi Zmaga Kumer.

Mednarodnega simpozija o problemih raziskovanja povedk (Probleme der Sagenforschung), ki ga je v dneh od 27. do 30. septembra priredila narodopisna stolica pri univerzi v Freiburgu i. Br., se je za naš inštitut udeležil in sodeloval v diskusiji Milko Matičetov.

Demos. Velja poročilo za l. 1971.

Predavanja

Niko Kuret: V okviru SAZU je predaval 28. marca 1972 o temi »K fenomenologiji maske«, za simpozij o problemih sodobne metodologije etnoloških ved Srpske akademije nauka i umetnosti v Beogradu dne 18.—20. decembra 1972 pa je pripravil referat »Principi in metode pri obravnavanju običajev«.

Pri sestanku Slovenskega etnografskega društva dne 7. dec. 1972. je govoril o »Metodologiji v monografijah običajev«.

Milko Matičetov: 9. 4. na Rávanci za primorske zdravnike: Rezijani in njihovo ustno slovstvo; 25. 6. na rez. planini Nizka za člane planinskega društva Ljubljana Matica: Rezija in Rezijani; 7. 7. na seminarju slovenskega jezika, literature in kulture pri univerzi v Ljubljani: Ob zibki ljudske lirične pesmi v Reziji; 8. 7. na Rávanci, za udeležence seminarja, vodstvo »večera rezijanske pesmi«; 8. 9. na kongresu Zveze društev folkloristov v Kruševu (Makedonija): Knez Marko v slovenski ljudski pesmi; 16. 9. v Škofji Loki za profesorje in učitelje tržaških in goriških šol s slovenskim učnim jezikom: Ob zibki ljudske lirične pesmi v Reziji; 2. 11. pri SED v Ljubljani: Mavrica.

Obiski

V februarju 1972 se je mudila nekaj dni v sekciji za ljudske šege in igre asistentka Leposava Spirovska iz Instituta za folklor v Skopju. Sekcijo za ljudsko slovstvo so obiskali: 19. avgusta 1972 dr. Rolf Brednich iz Freiburga i. Br. (Deutsches Volksliedarchiv), 22. istega meseca prof. Lutz Röhrich z univerze v Freiburgu i. Br., 24. istega meseca prof. Mihail Meraklis iz Aten ter 25. istega meseca dr. Sonja Burlasová in dr. Marie Kosová iz Bratislave.

Razno

Nagrado Sklada Borisa Kidriča 1972 je prejel Niko Kuret za svoje delo »Praznično leto Slovencev« I.—IV. (Celje 1965—1971).

Objave:

N. Kuret:

Volksglaube und Brauchtum der slowenischen Bergwelt. »Alpes Orientales VI« — Thusis 1970 (München 1972) 59—68. — Maske v Slovenski Istri. Rad XVII Kongresa Saveza udruženja folklorista Jugoslavije — Poreč 1970 (Zagreb 1972) 41—45. — Die Symbolik der Oster Speisen bei den Slowenen. Festschrift Matthias Zender (Bonn 1972) 515—518. — Frauenbünde und maskierte Frauen. Festschrift Robert Wildhaber (Basel 1972) 334—346. — Zwei Boviden-Masken aus Valvasors Kupferstichsammlung: Dona ethnologica. Beiträge zur vergleichenden Volkskunde. Leopold Kretzenbacher zum 60. Geburtstag, München 1972, 53—59. — »Zeleni Jurij«. Rodna gruda 19 (1972) št. 4, str. 30. — Kot kralj po planini visoki ... Pastirske šege na Slovenskem. Rodna gruda 19 (1972) št. 5, str. 28—29. — »Svetosonce«. Kresovanjske šege na Slovenskem. Rodna gruda 19 (1972) št. 6, str. 29. — Kose se bliskajo, cepci pojo ... Rodna gruda 19 (1972) št. 7—8, str. 34. — Kako so svojčas zagovarjali. Rodna gruda 19 (1972) št. 9, str. 28. — Jesenski pust. Rodna gruda 19 (1972) št. 10, str. 28. — Kaj pa to pomeni? Nekaj

o slovenskih praznih verah. Rodna gruda 19 (1972) št. 12, str. 30. — Naša 25-letnica: Komisija (1947—1951) in Inštitut za slovensko narodopisje (od 1951). Nastanek, razvoj, delo (prvi del). Traditiones 1 (1972) 9—18. — 75-letnica prvega slovenskega narodopisnega programa: Matija Murko, Iz poročila o »Narodopisni razstavi češkoslovanški« v Pragi l. 1895 — komentar. Traditiones 1 (1972) 22—26. — Obredni obhodi pri Slovencih. Traditiones 1 (1972) 93—112. — Iz porabskih zapiskov. Traditiones 1 (1972) 195—205. — I. mednarodni kongres za evropsko etnologijo v Parizu 1971. Traditiones 1 (1972) 207—208. — Metod Badjura (nekrolog). Traditiones 1 (1972) 211—215. — Sodobnosti se ne odpovedujemo. Traditiones 1 (1972) 225. — Prevodi: Velika planina. Leben, Arbeit und Überlieferung der Sennen — Zusammenfassung v: Anton Cevc, Velika planina. Ljubljana 1972, 86—95. — Dr. France Habè, La Grotte de Postojna. La Grotte de Planina et de Predjama. Postojna 1972, 79 str.

M. Matičetov:

Današnja slovenačka narodna priča i njeni pripovedači (prev. B. V.). Narodno stvaralaštvo — Folklor 10, br. 37—38, Beograd 1971 [izšlo 1972], 42—44; — Elementi di cultura pastorale nei racconti del popolo sloveno. Alpes orientales 6, München 1972, 87—93; — Godovničaci. Dona ethnologica. Beiträge zur vergleichenden Volkskunde. Leopold Kretzenbacher zum 60. Geburtstag. München 1972, 309—320. — Iz rezijanske ljubezenske lirike — »Sbuhau sbuhan usize«. Prostor in čas 4 (1972) 281—286; — Jurček orje. Slovenske ljudske pesmice. Nabral in priredil Milko Matičetov. Ilustrirala Marjanca Jemec-Božič. Ljubljana 1972 (MK, Knjižnica Čebelica 154) 16 strani; — Koroško zvezdno ime »Škopnjekovo gnezdo«. Traditiones 1 (1972) 53—64; — La fiaba di Polifemo a Resia. Festschrift für Robert Wildhaber, Basel 1972, 407—415; — Ljudsko pripovedništvo v slovenski Istri. Rad XVII. kongresa SUFJ — Poreč 1970. Zagreb 1972, 131—135; — Ob rožicah iz Rezije. Slovenski koledar 1973, Ljubljana 1972, 86—89; — Ob zibki ljudske lirične pesmi v Reziji. VIII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Univerza v Ljubljani, 1972, 291—304; — Opombe k Merkújevim beneškoslovenskim legendam. Traditiones 1 (1972) 194; — Rezijaski zagovor proti kačjemu strupu. Traditiones 1 (1972) 186; — Rožice iz Rezije. (Ljudske lirične pesmi). Nabral in presadil Milko Matičetov. S podobami povezal Miha Maleš. Koper—Trst—Ljubljana 1972, 208 strani; — Slovenačko narodno stvaralaštvo 1970 (prev. B. V.). Narodno stvaralaštvo — Folklor 10, br. 37—38, Beograd 1971 [izšlo 1972, 106—108; — Slovenska ljudska imena zvezd in predstave o njih. Anzeiger für slavische Philologie 6, Graz 1972, 60—103; — Šmarna miša. »All'ombra del Canin«. Bollettino parrocchiale di Resia 45/1—2, Udine 1972, 8; — Tri ljudske izpod Kanina. Obala 15—16, Koper, oktober 1972, 37; — (Uvodne besede). Traditiones 1 (1972) 5—7.

A. Cevc:

Velika planina. Življenje, delo in izročilo pastirjev. Ljubljana 1972. 98 strani + 70 slik. — Die Sennhütten auf Pfosten in den Julischen Alpen und ihre Bedeutung für die europäische Bauforschung. »Alpes Orientales VI« — Thusis 1970, München (1972) 25—45. — O pustnih šegah in šemah v vaseh in zaselkih pod Krvavcem v Kamniških Alpah. Traditiones 1 (1972) 173—180. — Oc. Alpes Orientales 6. Planinski vestnik 12 (1972), 596. — Velika Planina. Pionir 6 (1972), 162 do 163; 190—191.

H. Ložar-Podlogar:

Die Szene mit der »falschen Braut« in den südslawischen Hochzeitsbräuchen. *Ethnologia Slavica* 3 (Bratislava 1971 — izšlo 1972) 203—211. — Hirtenglaube und Hirtenbrauch im slowenischen Flachlande. »*Alpes Orientales VI*« — *Thusis* 1970 (München 1972) 69—76. — Svatba v Slovenski Istri od Valvasorja do današnjih dni. Rad XVII. Kongresa Saveza udruženja folklorista Jugoslavije — Poreč 1970 (Zagreb 1972) 61—65. — Bohinjske šeme. *Traditiones* 1 (1972) 65—92.

Načrt za delo v letu 1973

Sekcija I:

Nadaljevati raziskovanje ljudskih pripovedi v Reziji, posebej na Njivi, na Koritu in v Učji.

Sekcija II:

Zbrati manjkajoče terenske zvezke za anketo o ženitovanjskih šegah, prenašati gradivo na perforirane kartice.

Dokončati dopolnjevanje gradiva o maskah.

Sekcija III.

Prvenstvena delovna naloga je priprava rokopisa za II. knjigo korpusa slov. ljudskih pesmi za tisk do konca leta. Ta naloga sloni predvsem na urednikih Z. Kumer in V. Vodušku (poleg urednika za tekste dr. M. Matičetovega), zajema pa tudi J. Strajnarja za transkribiranje ustreznega novejšega gradiva na magnetofonskih posnetkih in M. Terseglava za pomoč pri transkripcijah in redakcijah tekstov.

Leta 1974 bo poteklo 40 let od ustanovitve Folklornega inštituta, ki je bil predhodnik kasnejšega Glasbeno narodopisnega inštituta oz. današnje sekcije za glasbeno narodopisje. Sekcija namerava za ta jubilej pripraviti že do konca leta 1973 gradivo za posebno III. številko revije »*Traditiones*«, ki naj bo posvečena razpravam s strokovnega področja ljudske glasbe, pesmi in plesa. Za prispevke bodo objavljene vsi današnji slovenski raziskovalci tega področja tudi zunaj same sekcije.

Terensko delo se bo usmerilo v prvi vrsti na širšo okolico Ljubljane, predvsem na Dolenjskem, kar bo dosegljivo z večjim številom enodnevnih ekskurzij. Za daljše ekskurzije je predvideno v l. 1972 odkrito področje v hrvaški Istri ter Kozjansko.

Dokumentacijsko delo: a) Končana bo ureditev rkp. gradiva iz Štrekljeve in Glonarjeve zapuščine; b) izdelani bodo potrebni pregledi in pomožna kazala za objavljene zbirke slov. gradiva; c) začeta bo melodična katalogizacija gradiva sosednih pokrajin (nemško avstrijska Koroška, hrvaško Zagorje); č) uredjen in dopolnjen bo po novih načelih še slikovni del fototeke.

Sekcija IV:

Izpolnjevala bo splošne naloge, ki jo čakajo po statutu Komisije za slovensko narodopisje pri SAZU iz leta 1948 (gl. Traditiones 1, Ljubljana 1972, 11).

Bližnja konkretna naloga, ki jo bo obdelal A. Cevc v letu 1973, bo študija o lesenih ključavnicah na Slovenskem.

Širša naloga, ki naj bi trajala več let, bo posegla na področje ljudske arhitekture. Zajela naj bi stavbno izročilo občasnih zavetišč, bivališč, naselij ipd. To so v vinorodnih območjih panonskega sveta »kleti«, »hrami« in »hisi«, drvarske in ogljarske kočice v osrednji Sloveniji, v alpskem svetu pastirske kočice, »bajte« v Kamniških Alpah, »stanovi« in zavetišča pod prevesnimi skalami; »stanovi«, »hišice« in »pristaje« na senošetih v Julijskih Alpah; v sredozemskem območju okrog kamnitne »hiške« ali »bajte«, ki nudijo zavetje pastirjem v slabem vremenu. Ker skriva arhitektura temporarnih bivališč zelo stare stavbne elemente, si lahko obetamo od raziskave tega stavbarstva nove poglede na problematiko nastanka in razvoja hiše na slovenskem ozemlju.

Očitno je, da sekcija z enim samim znanstvenim delavcem ne bo zmogla obsežnega dela, zato naj ne bo odveč takoj misliti na ustrezno število strokovnih in znanstvenih delavcev.

MEDAKADEMIJSKI ODBOR ZA ŠTUDIJO
O SODOBNIH TENDENCAH ZNANSTVENEGA DELA
NA NEKATERIH PODROČJIH
HUMANISTIČNIH ZNANOSTI

Poročilo o delu v letu 1972

V letu 1972 je odbor pod predsedstvom akad. L. Vavpetiča deloval v podobnem sestavu, kot v letu 1971. Namesto akademika Andre Mohorovičiča je vstopil kot delegat JAZU iz Zagreba akademik Josip Seissel. Postal je član pododborna za lingvistiko. V isti pododbor pa je predsedstvo Akademije nauka i umjetnosti BiH imenovalo namesto akademika Midhada Samića akademika prof. Jova Vukovića. Skozi vse leto je bil odsoten dopisni član SANU Mihailo Marković, ki zaradi tega seveda ni mogel sodelovati niti pri sejah, niti pri akcijah medakademijskega odbora.

Medakademijski odbor je v preteklem letu imel štiri seje v ožji sestavi tega odbora. Predsednik pa se je na posebno vabilo udeležil seje komisije Sveta akademij, ki jo sestavljajo podpredsedniki iz posameznih akademij in ki je preučevala delo odborov. Na zadevni seji je komisija poročilo predsednika brez pripomb sprejela.

V pretekli dobi je imel odbor opravka predvsem z določitvijo nekaterih organizacijskih načel, ki se tičejo zbiranja referatov kakor tudi tistih, ki naj veljajo za postopek pri recenzijah in pri uredniškem delu MO. V ostalem je delo teklo tako, da je vsa pozornost bila posvečena samemu zbiranju referatov. Dosedaj se nam je posrečilo dobiti 20 referatov, s fiksnim, sorazmerno kratkim rokom pa je zagotovljeno, da bo odbor dobil v bližnjem času še 22 nadaljnjih referatov. Seveda je s tem opravljen šele majhen del celotnega dela. Pridobivanje referatov je zelo težavno, posebno zaradi tega, ker nekateri sodelavci referate sicer obljublajo, vendar pa obljub ne izpolnijo. Očitno je, da so vsi referenti preobremenjeni z drugim delom. Stanje v tem pogledu lahko označimo kot zelo težavno, vendar ni težje kot drugod v podobnih odborih.

Kakor smo informirani npr. podoben odbor, ki dela v Beogradu, po sedmih letih od ustanovitve dalje še ni dobil nobenega referata. Upamo, da bodo v našem odboru v prvi polovici leta 1973 vsi referati v glavnem zbrani.

V letu 1972 je MO zato, da bi delo na izdelavi referatov pospešil, opravil nekaj pripravljalnih del. Predsednik MO je izdelal podroben vprašalnik (ki obsega 13 strani) in kateri naj bi služil za oporo pri izdelavi referatov na področju prava. Ta vprašalnik naj bi referenti uporabljali po svojem premisleku o tem, katera izmed vprašanj, ki so bila v vprašalniku omenjena, je treba v referatu obdelati. Vprašalnik naj bi tudi služil enotnejši metodologiji pri izdelavi referatov. Vprašalnika torej ni bilo tako razumeti, da bi naj referat odgovarjal na posamezna postavljena vprašanja. Služil naj bi samo kot pripomoček pri izdelavi referata. Vprašalnik je bil na seji odbora odobren, nato preveden v srbski jezik in razposlan vsem koordinatorjem dela. Predsednik MANU tov. Koneski ga je priredil za potrebe lingvistike, koordinator za muzikologijo tov. akad. Cvetko pa ga je uporabil tudi na tem področju.

Nadalje je bil sestavljen seznam sklepov, ki jih je do sedaj sprejel MO in ki naj usmerjajo delo pri izdelavi referatov. Tudi ta naj služi za orientacijo sodelavcem.

Akademik Andrassy, ki je član izvršnega odbora MO, je izdelal za panogo mednarodnega prava referat, ki naj bi rabil za vzorec, kako bi bilo treba referate strukturirati tako v vsebinskem, kakor v kvantitativnem pogledu. Tudi ta referat bo v kratkem razmnožen in poslan vsem referentom.

Vsi predsedniki akademij, kakor tudi Svet akademij so bili obveščeni o stanju glede zbiranja referatov in naprošeni, da se zavzamejo za to, da bi zaradi pomembnosti dela, ki ga vodi in organizira MO, akademiki smatrali izdelavo referatov za svojo prvenstveno nalogo in kot svojo nujno častno dolžnost.

Posamezni člani MO bodo obiskali tako koordinatorje, kakor tudi posamezne referente in se z njimi osebno razgovarjali o izdelavi referatov in o rokih, do kdaj je treba to delo skleniti.

Končno so tudi vsi upravni tajniki akademij naprošeni, da svojo pozornost posvetijo tudi temu, da bi referati do roka prispeli. Upamo, da bomo uspeli v letu 1973 delo končati. V letu 1973 bo treba prispele referate še kritično obravnavati in presoditi, kateri izmed njih naj bi se združili v enoten referat. Ukvarjati se bo treba nadalje tudi z izdelavo povzetkov in sintez. Čaka nas seveda tudi vse uredniško in zlasti še lek-

torsko delo. Glede na veliko število referatov, dalje na njihov obseg in na heterogenost področij se odpira tudi vprašanje načina, kako naj bodo objavljeni. Verjetno jih ne bo mogoče iz navedenih razlogov izdati v eni knjigi, temveč v več, odnosno v posameznih snopičih. Dolžnost opraviti pravkar opisano delo, nam nalaga tudi v januarju 1973 s Skladom Borisa Kidriča v Ljubljani sklenjena pogodba, ki se tiče končanja dela našega odbora. V njej je določeno, kako mora biti zbrano gradivo obdelano, da bo pripravljeno za morebitno knjižno izdajo. Pogodba postavlja rok za dokončanje dela s koncem leta 1973. Kidričev sklad je za financiranje izvršitve te naloge odobril znesek 60.000 din (pogodba 6-618/903-72).

INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE KRASA

Poročilo o delu v letu 1972

Terensko delo je bilo usmerjeno na območje Cerkniškega jezera, Planinske in Postojnske jame ter Pivške kotline, kjer smo nadaljevali že pred leti začete hidrološke in speleološke raziskave, posebno pozornost smo namenili kvartarnim sedimentom na površju in v jamah. Nadaljevali smo tudi z raziskovanjem krasa na trasi avtoceste Šentilj—Nova Gorica. Pomagali smo logaškim jamarjem pri raziskovanju Kačne jame, kjer so odkrili aktivne vodne rove Notranjske Reke. Precej terenskega dela smo imeli s pripravami vzorčnih listov Speleološke karte Slovenije, ki jo sofinancira SBK, pa tudi z raziskavami v zvezi z reševanjem vodnogospodarskih problemov in zaščite krasa za razne naročnike. S speleobiološkimi raziskavami v različnih predelih Jugoslavije je bilo zbranega precej novega gradiva.

Notranje delo je obsegalo analize kvartarnih sedimentov s Cerkniškega polja in Pivške kotline, Postojnske in Planinske jame, dalje urejanje katastra in dokumentacije o kraških pojavih, prepariranje biološkega gradiva in izdelavo poročil ter študij, ki so našete pri posameznih sodelavcih. Knjižnica se je obogatila z novimi knjigami in revijami, ki jih prejemo v zameno za *Acta Carsologica*. Biblioteko in administracijo je vodila Maja Kranjc, ki je prevedla tudi nekatere povzetke referatov. Vladoša Elesini je risala dokumentacijo k študijam in poročilom, precej dela pa je imela s speleološko karto Slovenije. Jamski vodnik Alojz Vadnjal je že deseto leto skrbel za jamarsko opremo in pomagal pri terenskih in drugih delih. Občasno sta pri raziskavah pomagala tudi J. Petkovšek in M. Perko. S 1. avgustom se je honorarno zaposlil jamar in absolvent rudarstva Ivan Kenda kot strokovni sodelavec. Po sklepu ene od štirih sej znanstvenega sveta inštituta je bilo mesto asistenta biologa Boža Drovenika priključeno Inštitutu za biologijo SAZU.

Po kratki in hudi bolezni je 14. maja umrl dop. član SAZU prof. dr. Maks Wraber, ki je opravljal posle upravnika od 15. junija 1971 dalje. Dne 29. maja je bil za novega upravnika izvoljen akademik prof. dr. Svetozar Ilešič. Kolektiv se je pod njegovim vodstvom šestkrat sestal in obravnaval delo, naloge ter druga organizacijska vprašanja. Posebej je bil obravnavan osnutek kraške terminologije, ki jo je pripravila Katedra za fizično geografijo FF in gradivo dr. I. Gamsa za knjigo o krasu.

V tem letu je bilo več razgovorov med SO Postojna, Zavodom Postojnske jame in SAZU o ustanovitvi kraške muzejske zbirke, ki naj bi združevala tudi dejavnost sedanjega Notranjskega muzeja in pripravila gradivo za Kraški muzej pri Postojnski jami. Upajmo, da bo muzejska dejavnost z vsestransko podporo oživila vsaj prihodnje leto. Vedno večja je potreba po ureditvi laboratorijev, izpopolnitvi raziskovalne opreme ter namestitvi novega raziskovalnega kadra, za kar pa v tem letu še ni bilo mogoče zagotoviti potrebnih sredstev.

Ob 25-letnici inštituta je bilo 14. decembra organizirano v Ljubljani posvetovanje o raziskovanju krasa in predstavljeno dosedanje delo na speleološki karti Slovenije. Posveta so se udeležili številni predstavniki sorodnih ustanov, ki se ukvarjajo s krasom in s katerimi je doslej inštitut uspešno sodeloval. Posvetovanje je lepo uspelo, zato bi bilo treba tako obliko sestajanja krasoslovcev večkrat pripraviti.

Kot vsako leto so inštitut obiskali številni domači in tuji strokovnjaki ter študijske skupine, ki so jih člani inštituta spremljali po našem krasu in jih seznanili z rezultati raziskav. Člani inštituta so se udeležili več domačih in mednarodnih sestankov in zborovanj. V Postojni so se sestali jugoslovanski in tuji strokovnjaki za sledenje podzemeljskih voda in razpravljali o pripravah na III. mednarodni simpozij in predhodne hidrološke raziskave v porečju Ljubljani. Člani inštituta so sodelovali pri organizaciji 6. kongresa speleologov v Lipici od 10.—15. oktobra in pri sestavi kongresnega vodnika po krasu.

Višji znanstveni sodelavec dr. Peter Habič je vodil izdelavo vzorčnih listov speleološke karte Slovenije, ki jo sofinancira SBK. Obdelal je podatke in raziskal nekaj novih jam za karto, ki obsega list Vrhnika 2b. O tem delu je poročal na 6. kongresu speleologov Jugoslavije in na posvetovanju ob 25-letnici inštituta. V okviru II. faze naravoslovnih raziskav Cerknškega jezera je kartiral in opisal tamkajšnje požiralnike. Posebej je opazoval tudi hidrološke posledice poskusne

zajezitve glavnih požiralnikov in o tem poročal na 6. kongresu speleologov Jugoslavije in Skupščini občine Cerknica. Po naročilu Geološkega zavoda je za idejni načrt avtoceste Senožeče—Sežana skupaj z A. Kranjcem raziskal kraške pojave na trasi in sestavil poročilo. S sodelavci je raziskal tudi 12 novih jam, ki so se odprle med gradnjo ceste Vrhnika—Postojna in izdelal za Cestni sklad sklepno poročilo. Sodeloval je pri raziskavah kvartarnih sedimentov v Pivški kotlini. Izvedel je vrsto priložnostnih raziskav in izdelal poročila v zvezi z vodnogospodarskimi problemi in zaščito krasa pri Neverkah, Umagu, Sežani, Logatcu, Podroteji in Divjem jezeru ter v Škocjanskih jamah. Sodeloval je pri pripravah na III. mednarodni simpozij o sledenju podzemeljskih voda. Udeležil se je 9. kongresa geografov Jugoslavije v Sarajevu in poročal o nekaterih aktualnih nalogah raziskovanja krasa v Sloveniji. Opravljal je posle pomočnika upravnika inštituta in tajnika odbora za naravoslovne raziskave Cerkniškega jezera v okviru SAZU. Prizadeval si je za ustanovitev kraškega muzeja v Postojni, kar pa bo mogoče izvesti šele v prihodnjem letu.

Znanstveni sodelavec dr. France Habe je urejal jamski katarster, ki se je pomnožil za 66 jamskih objektov. Največ novih jam je na Notranjskem krasu (36), na Primorskem (12), na visokogorskem (11) in v severovzhodni Sloveniji (7). V katastru je zabeleženih 3586 jam, 864 vodnih objektov in 187 morfoloških objektov.

Nadalje je opazoval zimske vremenske razmere na trasi avtoceste Senožeče—Divača—Sežana in Razdrto—Vipava—Ajdovščina in sestavil obsežno poročilo za potrebe Cestnega sklada SRS.

Največ ekskurzij je namenil severnemu obrobju Pivške kotline (15) od Grape pri Belskem do ponornih potokov v okolici Studenega, kjer je raziskal vrsto jam. Veliko časa so mu vzeli obiski inozemskih gostov in študijskih skupin z univerz, ki jih je vodil po obrobju Pivške kotline, Planinskem polju, Rakovem Škocjanu, Cerkniškem jezeru ter matičnem krasu in Škocjanskih jamah. Bil je sekretar 6. kongresa speleologov Jugoslavije v Lipici od 10. do 15. oktobra.

V 25 predavanjih je širil znanje in zanimanje za kras v jarmarskih in planinskih organizacijah ter drugod. O »Pivški kotlini, hidrografski strehi Notranjskega krasa« je predaval na Geografskem inštitutu univerze v Salzburgu, o »150-letnici turističnega razvoja Škocjanskih jam« pa v Trstu.

Na 6. kongresu speleologov Jugoslavije je imel dva referata »150 let turističnega razvoja Škocjanskih jam« in »Za-

četki slovenske speleološke terminologije«. Bil je izvoljen za predsednika Speleološke zveze Jugoslavije.

Višji strokovni sodelavec mag. Rado Gospodarič je nadaljeval z raziskovanjem sedimentov v Planinski in Postojnski jami ter v Pivški kotlini. Jamske sedimente je skušal ločiti po starosti in po legi, po petrografski in granulacijski sestavi. Eni sedimenti so v vsem jamskem sistemu, drugi samo v posameznih rovih. Kartiral je severni del Pivške kotline in razmejil kvartarne sedimente od holocenskih naplavin in strukturnih tal kotline. Podrobneje je pregledal in obdelal dva profila takih sedimentov pri Prestranku in Slavini. Nabrane sedimente je analiziral glede na njih petrografsko in granulacijsko sestavo (okoli 200 vzorcev).

Zbrano gradivo daje možnost za novo razčlenitev speleogenetskih procesov in razvoja Postojnskega jamskega sistema.

Fluvialne jamske sedimente je preučeval tudi v Križni jami. Njihovo geološko sestavo ter razmerje do jamskih rovoev je obdelal v razpravi za 6. zvezek *Acta Carsologica*.

Skupaj z dr. M. Brodarjem je za tisk pripravil razpravo o naplavinah in kosteh v Medvedjem rovu Križne jame.

V l. 1972 je s sodelavci na inštitutu sestavil drugo poročilo za SBK o speleoloških raziskavah Cerkniškega jezera. Zajeti so podatki o novoraziskanih jamah, o morfologiji in naplavinah kraškega polja. Bistvena je ugotovitev, da so v razkritih profilih na polju ohranjeni pretežno würmski klastični sedimenti.

Za speleološko karto Slovenije je obdelal list Cerknica 2 a. O speleoloških značilnostih tega ozemlja je poročal na 6. kongresu speleologov Jugoslavije in na posvetu ob 25-letnici inštituta. Na 6. kongresu speleologov Jugoslavije je poročal o »Klastičnih sedimentih in speleogenezi Planinske jame«. Pripravil in uredil je tudi kongresni vodnik po Notranjskem krasu.

Višji strokovni sodelavec Egon Pretner je na temelju svojih večletnih raziskovanj na Hrvaškem in doslej objavljene literature napisal razpravo »Fauna coleopterologica subterranea Croatiae — Koleopterološka fauna pečina i jama Hrvatske sa historijskim pregledom istraživanja«, ki obsega skoraj 200 tipkanih strani in je v tisku pri JAZU v Zagrebu.

Nadaljeval je z dešifriranjem Weiratherjeve jamske karto-teke, ki obsega 448 jugoslovanskih, 43 grških, 31 turških in nekoliko italijanskih ter bolgarskih jam. Tekst je napisan v nemški stenografiji, ki jo je avtor mnogokrat kar po svoje spremenil. Iz trgovskih interesov Weirather ni hotel izdati

pravih imen, celo prikrival jih je z izmišljenimi imeni, ki so jih R. Jeannel, J. Müller in R. Zariquiey navajali v opisih po Weiratherju odkritih vrst. To kartoteko mu je poveril Prirodoslovni muzej v Ženevi, ki je odkupil Weiratherjevo zapuščino. Uspel je ugotoviti prava imena in tudi vsaj približno lego vseh jam. Muzej v Ženevi bo poskrbel za objavo tega dela.

Izpopolnjeval je favnistično kartoteko jugoslovanskih jam z novimi najdbami in prepariral veliko nabranega materiala.

Kot gost se je udeležil v marcu tridnevnega zasedanja »Arbeitstagung der Mitarbeiter der Fledermausberingungszentrale für die Bundesrepublik und Österreich« v Laichingenu (Nemčija) in obiskal najvažnejše jame na planoti Schwäbische Alb. Na povratku si je ogledal v Münchnu zbirko jamskih hroščev »Zoologische Sammlung des Bayerischen Staates« v gradu Nymphenburg. V oktobru je bil gost italijanskega zoološkega kongresa v Trstu z referatom »La biospeleologia in Jugoslavia nel dopoguerra«, ki je že v tisku.

Na ekskurzijah z Deelemanom, dr. Boletom in Drovenikom je obiskal več jam na Hrvaškem, v Bosni in Makedoniji.

Nabiral je v okolici Cerkniskega jezera, pri Grgarju, Plaveh, Čiginju, Kobaridu in Sp. Idriji. S kranjskimi jamarji je splezal v Jeralovo brezno na Ravniku med Besnico in Nemičico ter ugotovil novo nahajališče za *Aphaobius muellerianus* Pretner in *Anophtalmus besnicensis* Pretner, ki sta bila doslej znana le iz Bidovčeve luknje nad Besnico. *Oryotus micklitzi indentatus* Pretner, opisan z Matajurja, je našel v Turjevi jami pri Robiču in jami v Malenščah, v tej bržkone tudi novega anoftalma.

Vodil je skupino jamarjev z Dunaja po jamah postojnske okolice, ekskurzijo italijanskega zoološkega kongresa pa v Postojnsko, Črno in Pivko jamo ter v Predjamo.

Na 6. kongresu speleologov Jugoslavije je imel predavanje »Zgodovinski pregled koleopteroloških raziskovanj v jamah Slovenije«.

Asistent Andrej Kranjc je obdelal za speleološko karto Slovenije list Tolmin 2 d in sestavil speleološko študijo za to območje.

Sodeloval je pri terenskih raziskavah zametov med Postojno in Uncem, raziskavi jam in vrtač na Tržaškem Krasu in pri sestavljanju poročila o krasu v zvezi s projektiranjem nove avtoceste med Senožecami in Sežano. Pomagal je pri raziskovanju Postojnske, Otoške, Križne in Kačne jame ter sedimentov na Pivki in v Cerknici.

Opravil je sprejemni izpit na III. stopnji oddelka za geografijo v Ljubljani.

Vodil je speleološko skupino 6. mednarodnega mladinskega raziskovalnega tabora v Cerknici (5.—14. julij). Spremljal je tudi skupino francoskih jamarjev in A. Mangina iz »Laboratoire souterrain« — Moulis.

V oktobru in novembru je bil na študijskem potovanju po Južni Franciji. Obiskal je glavne francoske centre, ki se ukvarjajo z raziskavami na krasu (Moulis, Toulouse, Montpellier, Marseille, Aix-en-Provence, Grenoble, Besançon) kot tudi najpomembnejše francoske kraške pokrajine (Pireneje, Causses, mediteranski kras, apniške Predalpe in Juro).

Razen tega je opravil še nekatere druge naloge v zvezi s speleološko dejavnostjo in jamskim katastrom.

Asistent Božo Drovenik je preučeval hrošče Slovenije in Jugoslavije v okviru teme »Favna Slovenije« in »Jamska favna Slovenije«. Udeležil se je letne skupščine Jugoslovanskega entomološkega društva v Novem Sadu s predavanjem in 6. kongresa speleologov Jugoslavije v Lipici s predavanjem. V oktobru je prisostvoval zborovanju koroških entomologov v Celovcu. S prof. Carneluttijem sta vodila trodnevni tečaj iz entomologije za jugoslovanske fitokarantenske delavce na Kostreni pri Reki. Opravil je več ekskurzij po jamah in drugih delih Slovenije. Daljše ekskurzije so bile naslednje: na Mosor planino in Dugo polje (8 dni), kjer je obiskal tudi nekatere jame; na Ljuboten v Makedoniji (8 dni), kjer je zbral številne nove podatke o razprostranjenosti hroščev; s P. Marchardom iz Francije sta raziskovala v severnem Velebitu, Prekmurju, Pohorju, Konjiški gori, v okolici Žalca, v Julijskih Alpah in v jamah v Trnovskem gozdu; skupaj s S. Brelihom sta raziskovala koleoptersko favno v okolici Štanjela, Vipave, Gorice in Ajdovščine; v jeseni pa sta z dr. Boletom raziskovala na Cerkniskem jezeru in okolici, pri čemer sta pomagala tudi študenta biologije N. Sivec in R. Smerdu.

Notranje delo je obsegalo predvsem prepariranje in determiniranje nabranega koleopterološkega materiala in urejanje zbirke hroščev. Determiniral je tudi hrošče za gozdarsko fakulteto iz Sarajeva. Za tisk je pripravil: Rod *Carabus Linnaeus* v Sloveniji in Enoletno opazovanje jamskih hroščev na Dobrovljah.

V tisku je prispevek o flori Menine planine.

Strokovni sodelavec Ivan Kenda je bil honorarno zaposlen od 1. avgusta dalje. Zbiral je gradivo za speleološko karto Slovenije (listi Vrhnika 2 a, 2 c, 2 d) ter določil lege 19 jam. Pri-

pravil je načrt za preureditev delavnice in skladišča za opremo. Sodeloval je pri raziskavah Postojnske in Kačne jame ter sedimentov na Pivki. Pomagal je tudi pri hidroloških meritvah na Cerkniškem jezeru in pri raziskavah novih jam na trasi ceste med Vrhniko in Postojno. Za objavo v Naših jamah je skupaj z J. Petkovškom pripravil poročilo o raziskovanju Kačne jame pri Divači, kjer so odkrili nad 3 km rovo podzemeljske Notranjske Reke.

Objavljena dela članov inštituta v letu 1972

B. Drogenik:

Cicinelidae in Carabidae Menine planine. Biološki vestnik XIX, 1971, 181—190, Ljubljana 1972.

O jamski favni Domžal in Moravč. Naše jame 13 (1971), 41—44, Ljubljana 1972.

F. Habe:

Nekatere speleološke značilnosti osamljenega krasa Slovenije. Naše jame 13 (1971), 45—53, Ljubljana 1972.

Eis- und Schnehöhlen in Jugoslawien und ihre Verbreitung. V. Internationaler Kongress f. Speläologie, Stuttgart 1969, Abh. Bd. 3, 56, München.

Zaščita podzemeljskega kraškega sveta. Zelena knjiga o ogroženosti okolja v Sloveniji, 25—29, Ljubljana.

Die Höhle von Postojna (Postojnska jama) und die Höhlen von Planina und Predjama. Založil Zavod Postojnske jame. 1—77, Ljubljana.

Skocjanske jame. Turistični vodnik ob 6. kongresu speleologov Jugoslavije, 1—6, Koper.

Kostanjeviška jama na Dolenjskem — turistična. Naše jame 13 (1971) 124, Ljubljana.

Mednarodna delovna konferenca za kraško terminologijo 12. — 17. 9. 1971, Obertraun, Avstrija. Naše jame 13 (1971), 128—130, Ljubljana.

R. Gospodarič:

Prvi podatki o absolutni starosti sige v Postojnski jami na podlagi C¹⁴. Naše jame 13 (1971) 91—98, Ljubljana.

P. Habič:

Hidrografske posebnosti Divjega jezera in njegovega kraškega zaledja. Kulturni in naravni spomeniki Slovenije, Zbirka vodnikov 30, 7—14, Ljubljana.

& P. Krivic: Nova odkritja v Pološki jami. Naše jame 13 (1971), 99—108, Ljubljana.

& R. Gospodarič: Die Hydrologische Problematik und die Erkundung der Zusammenhänge unterirdischer Wässer im Karst der Nordwest-Dinariden. Z. Deutsch. Geol. Ges. C 2, Hannover.

Načrt dela za leto 1973

Izpolnitev pogodbenih obveznosti pri speleoloških in hidroloških raziskavah Cerkniškega jezera in okolice, nadaljevanje naloge Speleološka karta Slovenije, izdelava študije o turističnih poteh v Škocjanskih jamah. Preučevanje jamskih sedimentov in razvoja jam na obrobju Pivške kotline. Hidrološke in speleološke raziskave v porečju Ljubljanice in Notranjske Reke. Preučevanje jamske favne. Priprave na III. mednarodno konferenco o sledenju podzemeljskih voda. Sodelovanje s sorodnimi ustanovami pri raziskovanju krasa in razvoju krasoslovja. Udeležba na 6. mednarodnem kongresu v Olomoucu.

INSTITUT ZA PALEONTOLOGIJO

Poročilo o delu v letu 1972

V letu 1972 je Inštitut za paleontologijo nadaljeval z raziskavami fosilnih sesalcev, koral, alveolin in numulitin, kar je delno financiral tudi Sklad Borisa Kidriča.

Kadrovska sestava: Upravnik inštituta je akad. prof. dr. Ivan Rakovec. Redno je bila vse leto nastavljena le dr. Dragica Turnšek. Dne 1. 8. 1972 je bila pogodbeno nastavljena tehnična sodelavka Milojka Huzjan, dne 1. 12. 1972 pa je na izpraznjeno mesto dr. Rajka Pavlovca prišla znanstvena sodelavka dr. Katica Drobne. Dr. Rajko Pavlovec je delal kot zunanji pogodbeni sodelavec pri temi za Sklad Borisa Kidriča.

Terensko delo je obsegalo preglede zgornjejurskih koralnih nahajališč na Trnovskem gozdu in v okolici Ajdovca na Dolenjskem ter raziskave profilov v kožbanskih in medanskih plasteh.

Laboratorijsko delo je obsegalo prepariranje fosilov, izpiranje vzorcev, izdelavo več 100 mikroskopskih zbruskov, izdelavo bibliografske in fotografske dokumentacije, ker je le na ta način možna determinacija in paleontološka obdelava fosilov.

Oprema: Inštitut je leta 1971 dobil prepotreben prostor za paleontološki laboratorij. V letu 1972 smo dobili od Humboldtove ustanove kot darilo precizno diamantno žago tipa woco 50 p in polirni stroj woco SFM II, kar nam je zelo dobrodošlo, saj so bili dosedanji aparati primitivni in dotrajani in niso služili sodobnemu prepariranju fosilov. Za laboratorij potrebujemo še pohištvo, ki ga zaradi pomanjkanja denarja nismo dobili.

Podrobnejši opis dela posameznih delavcev inštituta

Upravnik inštituta akad. dr. Ivan Rakovec je zbiral gradivo za razvoj sesalske favne na Slovenskem, ga revidiral in pripravil za tisk. Razprava z naslovom Razvoj kvartarne sesalske favne v Sloveniji bo izšla v Arheološkem vestniku 23. Razen tega je za publikacijo Arheološka najdišča v Sloveniji

napisal pregled sesalske favne na ozemlju Slovenije od riške glacialne dobe do naselitve Slovanov.

Znanstvena sodelavka dr. Dragica Turnšek se je 1. 3. 1972 vrnila iz Stuttgarta, kjer je bila kot Humboldtova štipendistka na strokovnem izpopolnjevanju. Doma je nadaljevala z raziskavami jurske fosilne koralne favne iz južne Slovenije. Determinirane vrste koral je uvrstila v podredove Archeocoeniida, Stylinida, Faviida, Amphiastraeida, Fungiida in Caryophyllida. V stratigrafskem oziru je primerjala vsa znana koralna nahajališča in ugotovila, da je večina evropskih nahajališč jurskih koral iz spodnjega malma, oziroma iz oxfordija in kimmeridgija, kar se popolnoma ujema z našimi skladi. Izjema je bogato nahajališče podobnih koral v Štramberku na Češkem, ki je postavljeno v portlandij ali zgornji titonij. Zato Turnškova domneva, da je morda tudi to nahajališče starejše. Monografska obdelava naših jurskih koral je oddana v tisk v Razprave SAZU, IV. r., 15. V zvezi z omenjenimi raziskavami je Turnškova potovala junija na Češko in Poljsko, kjer si je ogledala bogati komparativni koralni material in se posvetovala s paleontologinjo dr. Roniewicz iz paleontološkega oddelka Poljske akademije znanosti.

Nadalje je dr. Turnšek v letu 1972 preučevala koralno zbirko iz prirodoslovnega muzeja v Beogradu, ki jo je poslala dr. Mihajlović. Zbirka obsega nad 50 primerkov, ki izhajajo iz raznih krajev zahodne in vzhodne Srbije. Ves material je bil v našem inštitutu prepariran, določeni pa so rodovi *Pseudocoenia*, *Felixigyra*, *Microsolena*, *Clausastraea*, *Montlivaltia*, *Actinaraea* in drugi. To delo bo pripravljeno za tisk v letu 1973.

Geološki zavod v Ljubljani je poslal našemu inštitutu v obdelavo grebensko favno iz spodnjekrednih skladov Trnovskega gozda in Banjske planote, ki sta jo zbrala dr. S. Buser in J. Cajhen. D. Turnšek je predhodno določila nekaj hidrozojev (*Disparistromaria*), hetetid (*Varioparietes*, *Granatiparietes*) in koral (*Calamophylliopsis*, *Felixigyra*, *Actinacis*, *Cyathophora* in druge). Te raziskave so še v teku. Potrebno je razširiti raziskave in zbiranje favne še na nova nahajališča in favno paleontološko obdelati, ker so nekatere vrste za stratigrafijo zelo pomembno. Zato bomo to nalogo predložili v financiranje Skladu Borisa Kidriča v letu 1973.

Iz francoskih nahajališč nam je poslal v pregled podobno spodnje kredno favno geolog dr. J. P. Masse iz inštituta za morsko geologijo in uporabno sedimentologijo univerze v Mar-

seilleju, kar je za komparacijo z našimi najdišči izrednega pomena. Tudi to francosko favno bo Turnškova dokončno obdelala v letu 1973.

Znanstveni sodelavec dr. Katica Drobne je od 1. decembra 1972 pripravljala slikovno gradivo za objavo dela »Alvéolines paléogènes de la Slovénie et de l'Istrie«, ki bo izšlo pri reviji *Mémoires Suisses de Paléontologie* v Baslu. V decembru 1972 je odšla v Basel in rokopis oddala redaktorju prof. dr. H. Schaubu in referentu prof. dr. L. Hottingerju.

Tehnična sodelavka Milojka Huzjan je risala karte, profile, tabele, strukturo fosilov, urejala knjižnico ter spirala vzorce flišnih kamnin v laboratoriju.

Vso fotodokumentacijo nam je izdelovala Carmen Narobè, fotografski mojster SAZU.

Dr. Rajko Pavlovec je vodil raziskovalno delo za nalogo »Biostratigrafske raziskave kožbanskih in medanskih plasti«, katero je prevzel inštitut od Sklada Borisa Kidriča. Pri teh raziskavah sta sodelovala še kustos prirodoslovnega muzeja v Ljubljani F. Cimerman in italijanski paleontolog dr. Livio Todesco. S pomočjo makroforaminifer, mikroforaminifer in nanoplanktona je bilo ugotovljeno, da se je sedimentacija kožbanskih plasti začela v zgornjem delu paleocena, v paleocenu pa so začele nastajati tudi že medanske plasti, ki so se potem sedimentirale še v cuisiju. Pri tem je pomembno to, da med Gonjačami in Šmartnim ne poteka jedro sinklinale, kakor smo nekoč mislili, ampak je tam obrnjena guba. Zato so najmlajši sedimenti v južnem delu Goriških brd. Doslej najmlajše dokazane plasti so laporji in peščenjaki z numulitami v okolici Vipolž. Zaradi pojavljajočih se srednjeocenskih elementov mikrofavne moramo te plasti postaviti že na bazo lutecija in ne v najmlajši cuisij, kakor so to delali doslej za ekvivalentne plasti v Furlaniji.

V Goriških brdih so bile prvič na našem ozemlju ugotovljene paleocenske in cuisijske biocone s pomočjo mikroforaminifer in nanoplanktona. Med favno iz kožbanskih in medanskih plasti so pogoste presedimentirane foraminifere in nanoplankton iz krednih sedimentov.

Obiski: Inštitut so obiskali 12. oktobra generalni konzul Zvezne republike Nemčije Kurt Laqueur iz Zagreba ter prof. dr. Otto Geyer in asistent dr. Hermann Behmel iz Geološkega inštituta univerze v Stuttgartu, ob priliki svečanega prevzema laboratorijskih aparatov, ki nam jih je poklonila Humboldtova ustanova.

V zvezi z raziskavami mikrofosilov v Goriških brdih sta skupaj z dr. R. Pavlovcem dva dni pregledovala tamkajšnje profile italijanska paleontologa dr. Franca Proto Decima in dr. Livio Todesco.

Načrt dela za leto 1975

Nadaljnja obdelava spodnjekrednih hidrozojev, hetetid in koral iz Slovenije. Determinacija spodnjekredne grebenske favne iz južne Francije. Nadaljevanje raziskav velikih foraminifer iz prodnikov na področju med Mežico in Slovenj Gradcem, kjer sodelujeta še dr. R. Pavlovec z obdelavo numulitin in ing. F. Drobne s sedimentološkimi analizami. Raziskave paleocenskih plasti iz severne Bosne in Hercegovine. Začetek raziskav nanoplanktona v paleogenskih apneno-lapornih plasteh. Determiniranje kostnega materiala iz kolišča Maharski graben na Ljubljanskem barju in ilirske naselbine pri Ormožu.

INŠTITUT ZA GEOGRAFIJO

Poročilo o delu v letu 1972

Inštitut ima poleg upravnika akademika prof. dr. Svetozarja Plešiča še vedno le tri strokovno-znanstvene delavce: višji znanstveni sodelavec dr. Milan Šifrer, višji strokovni sodelavec Milan Natek in višji znanstveni sodelavec dr. Drago Meze. Ker SAZU v letu 1972 ni dobila denarja za nove nastavitve, se znanstveni kader inštituta ni povečal z novim delovnim mestom znanstvenega delavca, čeprav je bilo to mesto na prvem mestu prioritete liste novih uslužbencev SAZU. Iz istih razlogov tudi nismo dobili v tekočem letu knjižničarja-administratorja, ki je bil prav tako na prioritetni listi, in smo tako še naprej edini inštitut na SAZU brez stalnega knjižničarja-administratorja. Pomagamo si s honorarnimi močmi, kar je pa le zasilna rešitev. Prof. dr. Rudolf Kropivnik, ki ima s SAZU pogodbo za dnevno triurno delo, opravlja inštitutsko administracijo in dopolnjuje slovensko geografsko bibliografsko kartoteko z novejšimi deli ter iz »Dela« in »Večera« izrezuje in ureja za geografijo pomembne članke in notice. S 1. VI. 1972 je bil imenovan za v. d. tajnika Inštituta Drago Meze.

Zaradi pomanjkanja prostora na SAZU sta Inštitut in Kartografski zavod še vedno prisiljena hraniti čedalje obilnejšo zbirko kart »osnovne državne karte« za SR Slovenijo, ki jih kot protiuslugo za izvršene geografske in jezikoslovne korekture dobiva SAZU od Geodetskega zavoda SR Slovenije. Dve omari od osmih, kolikor jih je SAZU za karte nabavila, sta napolnjeni in začasno v sobi upravnika inštituta, šest praznih pa je še vedno v skladišču. Več sto kart čaka na uvrstitev v omare v predalih Kartografskega zavoda in jemlje prepotrebni prostor redni kartografski zbirki zavoda; teh kart zaradi neprimernega skladiščenja tudi ni mogoče brez škode uporabljati. Potreba po prostoru za kartne omare bi bila zato zelo nujna, saj zbirka kart hitro narašča.

Tudi z dodelitvijo manjšega prostora, ki bi služil inštitutu za laboratorij, v letu 1972 zaradi pomanjkanja prostorov nismo

uspeli. Podrobnejše in sodobnejše geomorfološko preučevanje, zlasti študij kvartarnih sedimentov, ki je v ospredju naših geomorfoloških preučevanj, zahteva tudi določene, vsaj minimalne kvantitativne in kvalitativne analize. Za te namene imamo že nekaj let kupljene nekatere stroje (sušilni aparat, sejalni vibrator za ugotavljanje analize s pripadajočimi siti, klinasta merila za ugotavljanje zaobljenosti proda, od Inštituta za arheologijo izposojeni mikroskop za pelodne analize, več vrst kemikalij, precizna tehtnica), ki jih v delovni sobi zaradi tehničnih ovir težko koristno uporabljamo. Po predalih, ki naj bi imeli drugačno funkcijo, na in pod pisalnimi mizami in drugod na vidnih mestih se kopičijo s terena nanešeni vzorci proda, ki jim je mesto samo v laboratoriju. Za ugotavljanje petrografske sestave in preperelosti proda smo prisiljeni tega razbijati v inštitutski sobi, kar je vse prej kot primerno. V načrtu imamo tudi lastni stroj za rezanje prodnikov, ki niti po velikosti, niti rotopu, niti umazaniji, ki jo povzroča, v inštitut ne sodi; začasno so nam v Inštitutu za paleontologijo SAZU ljubeznivo pripravljene dovoliti delo na njihovem rezalnem stroju, če nabavimo ustrezno žago. Vse naštetje je dovolj tehten razlog za dodelitev lastnega laboratorija našemu inštitutu.

Knjižni fond je že tako narastel, da je nujno povečanje knjižnih polic in omar. Obljubljeno je bilo zvišanje omar in polic do stropa v vseh treh inštitutskih sobah, a do realizacije v letu 1972 ni prišlo, zato je vprašanje, kam z novimi knjigami, ki jih je iz meseca v mesec več.

Iz prvega posojila za opremo pri SAZU je dobil inštitut električni kalkulator znamke »Friden 1160« in mikroskop »Laboval«. Osem kartnih omar, ki so bile tudi plačane iz posojila za opremo, pa ne bo služilo samo našemu inštitutu in Kartografskemu zavodu, ampak tudi nekaterim drugim inštitutom SAZU.

Leta 1972 je organiziral inštitut pregled 231 listov osnovne državne karte, ki jih v okviru dogovora med Geodetsko upravo SR Slovenije in SAZU opravijo jezikoslovci in geografi. Delo geografov je v veliki meri vezano na pomoč zunanjih sodelavcev. Tako smo v tem letu pritegnili k delu 12 sodelavcev od zunaj.

V okviru teme »Kvartarni sedimenti in njihova izraba na Slovenskem«, ki jo s finančno podporo SBK obdelujemo v inštitutu z dveletno prekinitivjo od leta 1959, smo v začetku leta 1972 oddali elaborate zadnje etape preučevanja, s čimer je bilo delo končano. Preučen je bil zgornji del porečja Soče (Jurij Kunaver), Loško in Cerkniško polje (Ivan Gams), Škofjeloško

in Polhograjsko hribovje (Milan Šifrer) in porečje Voglajne (Drago Meze).

Slabo vreme ob koncu jeseni v visokogorskem svetu je onemogočilo redno letno opazovanje Triglavskega ledenika. Skutin ledenik pa je že v novembru, ko je bilo na njem nekaj manj snega, pregledal meteorolog Dušan Košir.

Glavno kolektivno delo inštituta je bilo usmerjeno v izdelavo metodologije za preučevanje geografije poplavnih območij na Slovenskem ob primeru preučitve Pšate. Delo subvencionira SBK in je dolgoročna tema inštituta. Strokovno vodstvo in mentorstvo je v rokah upravnika inštituta dr. Svetozarja Plešiča, v strokovnem vodstvu je tudi dr. Milan Šifrer, tehnično-administrativne posle pa opravlja Milan Natek. Razen omenjenih so leta 1972 pri delu sodelovali tudi zunanji sodelavci (asistent Franc Lovrenčak, hidrolog Marko Kolbezen in prof. dr. Darko Radinja). Poleg individualnih terenskih preučevanj Pšate je bila tudi enodnevna skupinska terenska ekskurzija vseh, ki naj bi pri celotnem delu sodelovali, posvečena razčiščevanju koncepta in izdelavi metodologije za geografijo poplavnih področij ob izsledkih na primeru Pšate. Iz iste tematike sta bili v inštitutu tudi dve daljši posvetovanji.

Izrazito deževno poletje je sprožilo številne usade in zemeljske plazove, v Pomurju pa obsežne poplave. Ker je stalna naloga inštituta tudi registriranje in preučevanje elementarnih nezgod v Sloveniji, je dr. Darko Radinja na račun rednih sredstev inštituta preučeval usade in zemeljske plazove na Kobanskem, iz sredstev SBK pa poplave v Pomurju in usade ter zemeljske plazove v Slovenskih goricah.

S smrtjo Vilka Finžgarja je bilo za enkrat pretrgano delo pri kartoteki krajevnih imen v SR Sloveniji, čeprav je bila zanj pri SBK odobrena subvencija. Če nam bo uspelo dobiti koga, ki bi bil pripravljen nadaljevati in končati delo za celotno SR Slovenijo, bomo v smislu dogovora s SBK ponovno vložili prošnjo za subvencijo, sklicujoč se na že odobreno vsoto. Zapuščino Vilka Finžgarja, ki je kartoteko krajevnih imen pred leti že delal na račun rednih sredstev inštituta, le-ta hrani. Eno občino, ki jo je Finžgar že deloma obdelal, bo kot primer po nekoliko spremenjenem konceptu izdelal dr. Roman Savnik.

Skozi vse leto se je nadaljevalo delo pri dopolnjevanju in urejanju kataloga slovenske geografske literature. Prof. v p. dr. Valter Bohinec, ki dela dve uri dnevno v inštitutu, je nadaljeval s preureditvijo listkovnega stvarnega kataloga geografske literature v Sloveniji po bibliotečnih načelih.

Upravnik inštituta akad. dr. Svetozar Ilešič je razen vodstvenih zadev inštituta in že zgoraj omenjenih inštitutskih akcij zastopal SAZU v Skupnosti za varstvo okolja Slovenije in v medakademijskem odboru za varstvo življenjskega okolja. Udeležil se je v imenu SAZU simpozija o onesnaženju okolja v Sloveniji in posvetovanja o projektu Raziskovalne skupnosti Slovenije o varstvu okolja oktobra 1972 na Bledu. Sodeloval je tudi na proslavi 50-letnice Geografskega društva Slovenije aprila 1972 z osrednjim referatom »Slovenska geografija v 50 letih Geografskega društva Slovenije«, na simpoziju o geografskih problemih severovzhodne Slovenije v Mariboru oktobra 1972 z referatom »O rezultatih geografskega preučevanje severovzhodne Slovenije v zadnjih dveh desetletjih« in na 3. srečanju geografov iz Slovenije ter geografov iz Furlanije in Julijske Benečije v Murski Soboti, tudi oktobra 1972. Kot predstavnik Nacionalnega komiteja SFRJ in s subvencijo Raziskovalne skupnosti Slovenije se je v dneh od 8. do 17. avgusta udeležil 22. mednarodnega geografskega kongresa in skupščine Mednarodne geografske unije v Montrealu, kjer je imel tudi referat o novem konceptu pouka regionalne geografije na ljubljanski univerzi. Na 9. kongresu geografov SFR Jugoslavije v Sarajevu septembra 1972 pa je sodeloval z referatom »Geografski aspekti varstva življenjskega okolja«.

Višji znanstveni sodelavec dr. Milan Sifrer je nadaljeval s preučevanjem kvartarnega razvoja Škofjeloškega in Polhograjskega hribovja. Ugotavlja, da se je to hribovje šele tekom kvartarja razvilo iz gričevja v hribovit svet. Vzrokov za globoko kvartarno erozijo avtor ne išče samo v tektoniki, marveč v nasprotju z dosedanjimi raziskovalci še bolj v procesih, ki so jih prinesle spremembe v podnebju. V nasprotju s prevladujočimi korozijskimi procesi in plavljenjem drobnega gradiva v pliocenu, so tekom kvartarja močno prevladali procesi mehaničnega razpadanja kamnin. Debel drobir, ki je pri tem nastal in dotekal v doline, je deloval kot dleto in povzročil močno poglobitev dolin. Do kratkotrajnih zastojev v eroziji je prišlo samo v ekstremno hladnih obdobjih, ko se je gozd iz Škofjeloškega in Polhograjskega hribovja skoraj docela umaknil ter je prišlo zaradi pospešenega mehaničnega razpadanja kamnin in soliflukcije v dolinah do akumulacije in vzporedno potekajočega bočnega vrezovanja. Na osnovi šestih teras, po katerih se je ohranil debel, zelo podoben prod, je videti, da je prišlo tekom kvartarja nekako do šestih takih ekstremnih ohladitev in sledečih toplejših faz, ko je nasipanje in bočno erozijo spet zamenjalo globinsko vrezovanje. Zaradi

kompleksnosti se ta preučevanja niso omejila samo na glavne doline, ampak so segla tudi v stranske grape in žlebove, kjer se je ohranilo še posebno veliko sledov vseh teh zelo različnih procesov, ki so potekali v Škofjeloškem in Polhograjskem hribovju v kvartarni dobi.

V okviru teme: »Geografija poplavnih področij na Slovenskem« je Šifrer sodeloval tudi pri preučevanju Pšate. Pri tem se je omejil predvsem na osvetlitev vloge fizično-geografskih dejstev pri razvoju poplav; zbrano gradivo bo rabilo tudi za sestavo ustrezne metodologije.

Za jubilejni Vestnik, ki ga je izdalo Geografsko društvo Slovenije ob petdesetletnici svojega obstoja, je pripravil študijo z naslovom: »Nekatere smeri in pogledi geomorfološkega preučevanja na Slovenskem«.

Že tradicionalne stike s češkimi geografi je v letu 1972 poživilo 10 dnevno bivanje dr. Zdeněka Hajeka v Ljubljani in Šifrerja v Brnu in Pragi. Na ekskurzijah po Sloveniji in po Češkem ter Moravskem je prišlo do izmenjave mnenj o številnih problemih moderne geomorfologije. Izrečene pa so bile tudi želje po bolj rednih medsebojnih stikih.

Ob 3 dnevnem bivanju prof. Dinyo Kaneva iz Sofije v Ljubljani je peljal Šifrer gosta na Gorenjsko in ga seznanil z novimi dognanji iz naše pleistocenske geomorfologije.

Višji strokovni sodelavec Milan Natek je zbiral v porečju Pšate gradivo, ki bo z ustrezno obdelavo služilo za sestavo metodologije preučevanja geografije poplavnih področij v Sloveniji, prav tako pa tudi prikazu glavnih učinkov povodnji v kulturni pokrajini ter v izrabi kmetijstvu namenjenih površin. Pri terenskem delu se je pokazalo, da je potrebno pri geografskem preučevanju povodnji upoštevati tudi njene pozitivne posledice (npr. gnojenje travnikov s kalno vodo), kakor tudi vse njene negativne posledice, ki se kažejo v razvrednotenju človekovega dela v oblikovanju in preurejevanju kulturne pokrajine. Pri preučevanju poplavnih področij ob Pšati je bila posebna pozornost namenjena poznavanju aktivnega človekovega poseganja v pokrajino, s čemer je želel preprečiti, zmanjšati ali vsaj oblažiti razdiralno moč poplavnih voda. Pri terenskem delu smo v obseg tega preučevanja vključili tudi registracijo vseh nekdanjih in današnjih objektov na vodni pogon (mlini, žage, kovačnice, vodna kolesa za pogon kmetijskih strojev idr.), ki neposredno kažejo na izrabo pogonske moči tekočih voda in na gospodarsko usmerjenost zaledij poplavnih območij.

Nadaljeval je družbeno-geografsko preučevanje Spodnje Savinjske doline. Pri tem delu je v letošnjem letu posebno pozornost posvetil poznavanju geneze naselij v zadnjem poldrugem stoletju. Sprememba funkcije naselja je odvisna od gospodarske usmerjenosti njegovega prebivalstva, od položaja in lege naselja v pokrajini, od prometne povezanosti s središči oziroma žarišči neagrarnih dejavnosti itd. Vse to so dejavniki, ki so neposredno vplivali na rast in vlogo posameznega naselja v ožjem ali v širšem pokrajinskem zaledju Spodnje Savinjske doline, ki jim je hmeljarstvo vtisnilo še prav poseben pečat.

Udeležil se je jugoslovanskega simpozija o problemih vaških naselij in kmetijske proizvodnje, ki je bil od 11. do 13. maja 1972 v Ohridu. Za to posvetovanje je pripravil referat o vplivu deagrarnizacije na naravno in selitveno gibanje prebivalstva v Sloveniji.

Prav tako je aktivno sodeloval na IX. kongresu geografov Jugoslavije, ki je bil od 25. do 30. septembra 1972 v Sarajevu. Na kongresu je nastopil s prikazom sezonskih delavcev iz drugih republik Jugoslavije v Sloveniji. Nadalje je prisostvoval še geografskemu posvetovanju o severovzhodni Sloveniji, ki je bilo v Mariboru od 13. do 15. oktobra 1972.

Višji znanstveni sodelavec dr. Drago Meze je opravljal dokaj zamudno delo v zvezi s korekturami zemljepisnih imen na osnovni državni karti SR Slovenije. V stiku z Geodetskim zavodom SRS in jezikoslovci v Inštitutu za slovenski jezik SAZU in še posebej s številnimi zunanji sodelavci geografi, ki jih je treba dobiti za posamezna območja, je skrbel za medsebojno koordinacijo. Sam je pregledal 45 listov z območja mozirske občine in porečja Kokre. Za študijo o kvartarnem razvoju porečja Kokre je izvršil sklepna terenska preučevanja, tako v zvezi z usklajevanjem teras na kokrskem vršaju kot z nekaterimi dodatnimi ugotovitvami o glaciaciji v območju Karavank in zgornjega dela Kokrske Kočne. Izdelal je podrobno rokopisno geomorfološko kvartarno karto porečja Kokre in v glavnem pripravil rokopis študije. Udeležil se je III. srečanja geografov slovenskih geografskih institucij z geografi Julijske krajine in Furlanije 20. in 21. oktobra 1972 v Murski Soboti.

Objavljena pomembnejša dela:

S. Ilešič:

The regional socio-economic structure of the Socialist Republic of Slovenia. Geografisch Tijdschrift, Nieuw Reeks, V/1971, Nr. 4, Groningen 1971, 485—490.

La Slovénie et ses problèmes régionaux actuels. Bulletin de la Société Blg. d'Études Géographiques, Tome XLI, 1972, Nr. 2, str. 23—42.
Slovenske pokrajine (geografska regionalizacija Slovenije). Geografski vestnik, XLIV, 1972, str. 9—31.

Zahodne slovenske pokrajine in njihovi aktualni problemi. VIII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Filozofska fakulteta, Ljubljana 1972, str. 173—190.

M. Šifrer :

Methoden und Ergebnisse der Untersuchung fluvialer Terrassen in Slowenien (NW-Jugoslawien). Conferentiae regionales Europaea. Debrecen 1972, str. 199—207.

Nekatere smeri in pogledi geomorfološkega proučevanja na Slovenskem. Geografski vestnik XLIV, 1972, str. 35—55.

Kvartarni razvoj Skofjeloškega in Polhograjskega hribovja. Ljubljana 1972, 66 str. (Elaborat je v arhivu Inštituta za geografijo SAZU).

M. Natek :

Zaposlovanje delavcev s celjskega področja v tujini. Celjski zbornik 1971—72, Celje 1972, str. 145—180.

Novi podatki o prebivalstvu SFR Jugoslavije. Geografski obzornik, XIX, Ljubljana 1972, str. 26—31.

Stroka o sodobnih problemih podeželja. Naši razgledi, XXI, štev. 17 (496), Ljubljana 1972, str. 479—480.

Opis Savinjske doline. Savinjska pot — Vodnik z opisom doline. Celje 1972, str. 5—11.

Referata na zborovanjih :

Uticaj deagrarizacije na prirodno i migracijsko kretanje stanovništva u SR Sloveniji od 1961 do 1970 godine.

Sezonski sedimenti iz drugih republika Jugoslavije u Sloveniji.

D. Meze :

Klimatska proučevanja Slovenije. Geografski vestnik, XLIV, 1972, str. 75—90, (v angleščino prevedel Vladimir Kokole, str. 81—87).

Kvartarni sedimenti v Voglajnski pokrajini. Elaborat za SBK, 31 str. (tipkopis), Ljubljana.

Fotolaboratorij

Fotografski mojster Vlado Vivod, edini delavec fotolaboratorija, je poleg rednega dela opravljal s pristankom upravnika inštituta v rednem delovnem času storitve tudi nekaterim drugim geografskim in sorodnim inštitucijam na SAZU in izven nje (Geografski oddelek filozofske fakultete, Inštitut za raziskovanje krasa SAZU, Inštitut za biologijo SAZU); ker je bilo tega dela veliko, ga je del opravil tudi izven rednega delovnega časa. Za razstavo ob 50-letnici obstoja Geografskega društva Slovenije je izdelal celotno slikovno gradivo, ki ga je bilo veliko.

Z uvajanjem nove, sodobne kartografske tehnologije je delo Kartografskega zavoda SAZU ozko povezano s fotolaboratorijem. V ta namen je treba izdelati kartografske osnove začetne in vmesnih faz, kar zavodu delo zelo olajša.

Za temo »Geografija poplavnega področja Pšate« je izdelal Vivod številne fotoreprodukcije kart za vse sodelujoče avtorje, enako tudi slikovni material, ki ga avtorji posnamejo na terenu.

Preostali čas ureja Vivod geografsko foto- in diateko Slovenije, ki jo je prevzel za pokojnim Vilkom Finžgarjem. Uredil je tudi filme reproduciranih kart različnih meril, ki so se nabrale skozi dolga leta v fotolaboratoriju.

V letu 1972 je Vivod razvil 397 filmov, reproduciral 428 kart, izdelal 39 barvnih in 54 črno-belih diapozitivov ter 4224 fotopovečav slik raznih formatov. Izdelal je tudi 12 matric in drugih terenskih kart na poliester film ter 114 fotoreprodukcij kart za delo na terenu.

Načrt dela za leto 1973

Če dobimo pri SBK zaproseno subvencijo, bomo nadaljevali s preučevanjem geografije poplavnih področij na Slovenskem, in sicer na tehle področjih: Pomurje, Posotelje, porečje Mišlinje, porečje Dravinje, Gornja in Spodnja Savinjska dolina, Ljubljansko barje. Nadaljnji študij usadov in zemeljskih plazov na Kobanskem in v Slovenskih goricah in njihov vpliv na gospodarstvo. Opazovanje Triglavskega in Skutinega ledenika ob koncu talilne dobe. Raziskovanje geografskih učinkov eventualnih naravnih katastrof v Sloveniji. Dopolnjevanje in urejanje geografske foto- in diateke Slovenije. Nadaljevanje dela pri korekturah osnovne državne karte SR Slovenije. Nadaljnja preučevanja kvartarnega razvoja Škofjeloškega in Polhograjskega hribovja. Izšel bo Geografski zbornik XIII, za naslednjo, XIV. številko pa bomo pripravili gradivo. Sodelovali bomo pri opisu žalske in mozirske občine za III. knjigo Krajevnega leksikona Slovenije.

KARTOGRAFSKI ZAVOD

Poročilo o delu v letu 1972

V marcu mesecu smo končali s kartografskim upodabljanjem preučevanja kvartarnih sedimentov Slovenije. Navedeno tematiko smo upodabljali na karte v merilu 1 : 50.000. Posebej bi veljalo omeniti, da smo pri zadnji skupini kart (porečje Selške in Poljanske Sore, porečje Voglajne, Babno polje, Loško polje, Cerkniško polje in zgornje Posočje) prešli iz enobarvne na večbarvno tehniko upodabljanja vsebine, ki je sicer zamudnejša, vendar pa nazornejša in s tem uporabniku tudi bližja.

Za tisk smo opravili dokončno redakcijo kart za XIII. knjigo Geografskega zbornika. Za XIV. knjigo Geografskega zbornika pa smo za prispevek dr. D. Mezeta, višjega znanstvenega sodelavca, izdelovali »geomorfološko karto porečja Koker« in za prispevek dr. M. Šifrerja, višjega znanstvenega sodelavca, »karto kvartarnih teras Dravinjskih goric«. Obe karti se bosta zaradi dodatnih avtorjevih korektur in tudi modernjše kartografske izvedbe, ki je v skladu z izredno bogato vsebino, izdelovali tudi še v prvem delu leta 1973. Za prispevek akad. prof. dr. S. Ilešiča v Geografskem vestniku 1972 smo upodobili na nemo karto topografije vsebino »regije v Sloveniji« v merilu 1 : 750.000.

Za knjigo »Jugoslovanski simpozij o podeželju« (ta simpozij je bil v Skopju) smo za prispevek M. Natka, višjega strokovnega sodelavca, izdelali 3 diagrame in 3 kartograme; za referat: »Sezonsko zaposlovanje delavcev iz drugih republik Jugoslavije v Sloveniji«, ki ga je imel isti avtor na IX. kongresu geografov Jugoslavije v Sarajevu, pa smo izdelali dva diagrama. Za razstavo, ki je bila odprta v Mariboru v času simpozija o geografiji severovzhodne Slovenije, smo priredili kartografski prikaz »o dotoku delovne sile v opekarne na Slovenskem v letu 1960«.

Pri kartografski izvedbi navedenih del sta z avtorji sodelovala: M. Žerovnik, strokovni sodelavec in teh. vodja ter M. Hribar, kartograf, ki je opravila tudi risarska dela.

Vzporedno z naštetimi deli opravlja M. Žerovnik tudi študijsko delo na problematiki: »razvoj slovenskih naselij med leti 1961—1971«; iz te študije naj bi izšli karti »slovenskih naselij« z ustreznimi površinami v merilu 1 : 200.000. Po svojem značaju bosta ti dve karti zelo prikladni za neposredno vnašanje demografskih podatkov, ki nam jih daje statistika po vsakem ljudskem štetju.

V letu 1972 smo se morali zaradi pomanjkanja denarnih sredstev v investicijskem skladu SAZU pri nabavi potrebnega materiala omejiti le na redna sredstva, katera so bila dodeljena zavodu v višini 6.500 din. Povsem je razumljivo, da navedena denarna sredstva komajda lahko zadoste nabavam skromnega obsega, zato smo tudi kupovali le cenejši potrošni material za tekoče delo, medtem ko smo morali ob sicer ne tako veliki pošiljki iz inozemstva (nabava specialnih gravurnih folij) rešiti problem nabave z denarnim posojilom; s seznama pa smo morali črtati priprave dela, ki bi jih na zavodu zaradi pomanjkanja delovne moči, za dvig kvantitete, deloma pa tudi kvalitete, tako zelo potrebovali.

V preteklem letu smo za naše potrebe nabavili večjo količino kart. Ta nabava pa zaradi relativno nizke cene in posebnega sporazuma, ki ga imamo z GU SRS v Ljubljani v zvezi z nabavljanjem sekcij osnovne državne karte SR Slovenije v merilu 1 : 5.000 in 1 : 10.000, ni močneje bremenila naše letne denarne kvote:

- a) 23 listov kart v merilu 1 : 100.000,
11 listov kart v merilu 1 : 200.000,
25 listov kart v merilu 1 : 400.000,
48 listov kart v merilu 1 : 750.000,
237 listov kart v merilu 1 : 5.000 in
37 listov kart v merilu 1 : 10.000.
- b) od svojecev pok. kartografa V. Finžgarja smo odkupili tudi večjo količino kart (ca. 500 listov), ki je znatno obogatila našo tovrstno zbirko.

Načrt dela za leto 1973

V tem letu bomo na zavodu izvrševali predvsem kartografske upodobitve k prispevkom, ki bodo objavljeni v XIV. knjigi Geografskega zbornika:

1. geomorfološka karta porečja Kokre (prispevek dr. D. Mezeta),
2. karta kvartarnih teras v Dravinjskih gorah (prispevek dr. M. Šifrerja) in

3. »vplivna območja slovenskih mest«
(prispevek dr. I. Vrišerja).

Na prioritetni listi je za leto 1973 tudi izdelava številnih kart k disertaciji: »Morfogenetski razvoj matičnega krasa«, dr. D. Radinje, ki bo izšla v založbi SAZU v seriji »Dela«.

Druga dela:

1. Izdelava večjega števila kart, kartogramov in grafikonov k članku »Vinogradništvo v Spodnji Savinjski dolini« za XV. knjigo Geografskega zbornika (prispevek M. Natka).

2. Izdelava metodologije kartografske upodobitve elementov pri študiji poplavnih področij Slovenije ob primeru izdelave karte za Pšato in posebej za Pomurje.

3. Registriranje in vodenje evidence nad posameznimi listi (sekcijami) osnovne državne karte Slovenije, ki so v merilih 1 : 5.000 in 1 : 10.000.

4. Raziskovalno delo v zvezi z reševanjem problematike o razvoju slovenskih naselij med leti 1961—71 in redakcijsko pripravljajna dela za izdelavo karte Slovenije 1 : 200.000, na kateri bodo upodobljena vsa naselja SR Slovenije v letu 1971 v površinskem razmerju (to delo opravlja M. Žerovnik, strokovni sodelavec).

5. Sodelovanje z drugimi kartografskimi in geografskimi institucijami doma in v tujini z namenom strokovnega izpopolnjevanja in reševanja določene konkretne problematike, na primer: izdelava metodologije za upodobitev posameznih elementov fizičnega in družbenega značaja na kartah različnih meril s posebnim poudarkom za sestavljanje vsebine v Nacionalnem atlasu SR Slovenije.

INŠTITUT ZA BIOLOGIJO

Poročilo o delu za leto 1972

Splošne ugotovitve

V letu 1972 je Inštitut za biologijo izgubil dva ugledna znanstvenika. 14. maja je umrl dopisni član in vršilec dolžnosti upravnika inštituta prof. dr. Maks Wraber, ob koncu leta, 11. decembra pa je preminil akademik prof. dr. Jovan Hadži, ki je bil upravnik inštituta od ustanovitve. Od julija je delal v inštitutu asist. Božo Drovenik, ki je sodelavec Inštituta za raziskovanje krasa SAZU v Postojni.

Terensko delo

J. Bole je nadaljeval s preučevanjem mrazišč na Snežniku in v Trnovskem gozdu, nekaj krajših ekskurzij pa je usmeril v dolino Krke in v Posočje. Na dinarskem krasu je raziskoval jame in kraške izvire na Ravnih Kotarih, v okolici Knina in Bosanskega Grahova, kjer je obiskal 8 jam. V avgustu je naredil daljšo ekskurzijo v Liko in Gorski Kotar, kjer je pregledoval predvsem izvire. Jeseni je sledila še krajša ekskurzija v Istro med Matarskim podoljem in dolino Mirne. Na vseh ekskurzijah je nabiral predvsem podzemeljske mehkužce in izvirske vrste, vzporedno pa je jemal tudi vzorce na površju.

J. Carnelutti je prilagodil terensko delo predvsem favniščinim raziskovanjem, vzporedno tudi ekološkim in zoogeografskim opazovanjem. Napravil je veliko manjših ekskurzij in posebno pozornost posvetil Slovenski Istri, logaško-hotedršškemu visokemu krasu, Julijskim Alpam in njenim dolinam ob Savi in Soči, Kamniškim planinam in Slovenski Benečiji. Tudi dopust je izkoristil za uspešna nabiranja v okolici Großglocknerja in Brennerja v Avstriji ter za raziskovanja na otoku Mljetu.

I. Munda je raziskovala ekologijo in fitocenologijo nekaterih vrst sladkovodnih alg. Raziskovala je morske bentonske alge ob severni islandski obali, kjer je preučevala vpliv mor-

skih tokov na razpored alg, zonacijo, asociacijo in ekologijo alg. Raziskovala je področje Hornstrandir, ki je hidrografska in vegetacijsko prehodnega značaja ter predele srednje islandske obale. V okolici Splita je preučevala asociacije bentonskih alg.

Geobotanična skupina (M. Prešeren, I. Puncer, M. Zupančič in V. Žagar ter zunanja sodelavca A. Marinček in V. Tregubov) je bila na terenu od 26. 6. do 11. 11. 1972 in delala 116 dni. Za kartiranje vegetacije za temo »Vegetacijska karta Jugoslavije« je skupina porabila 72 dni, 44 dni pa za preučevanje vegetacije za temo »Vegetacija Slovenije«. Skartirala je lista Samobor 1 in Bled 4 ter dve tretjini lista Tolmin 2 v merilu 1 : 50.000. Poleg tega so redni sodelavci preučevali in kartirali vegetacijo v merilu 1 : 25.000 na Kočevskem in to območje doline ob Kolpi v merilu 1 : 10.000 pa Gornjo Savinjsko dolino na področju GLIN Nazarje. Za nalogo »Vegetacija Slovenije« je I. Puncer nadaljeval raziskave na Kočevskem in M. Zupančič v Trnovskem gozdu ter jih razširil še na Snežniško pogorje. Zunanji sodelavec A. Marinček je pričel s preučevanjem vegetacije v Moravški dolini in okolici Blegoša. Drugi zunanji sodelavec V. Tregubov je začel z raziskovanjem vegetacije v alpskem in predalpskem svetu Trente.

Kabinetno in laboratorijsko delo

Upravnik inštituta akademik Jovan Hadži je vse do smrti sistematično obdeloval suhe južine in končal obsežno delo, v katerem je opisal 64 novih taksonov. Dokončal je tudi katalog suhih južin Jugoslavije.

J. Bole je obdeloval predvsem na terenu zbrani malakološki material. Nadaljeval je z anatomskimi in konhiološkimi analizami izvirskih in podzemeljskih vrst iz družine Hydrobiidae. Doprinesel je obdelavo rodu Sadleriana in oddal rokopolis.

J. Carnelutti je veliko večino časa porabil za prepariranje in konserviranje materiala.

I. Munda je raziskovala morske bentonske alge iz severnega Jadrana in severnega Atlantika. V sodelovanju z inštitutom Jožef Stefan je preučeval aminokisljine in proteinske komponente v nekaterih bentonskih algah. Na sladkovodnih algah je ugotavljala salinitetno in temperaturno rezistenco. Dobljene rezultate je uredila, obdelala in pripravila za tisk.

Geobotanična skupina: M. Prešeren in V. Žagar sta bila ves čas zaposlena s kartografskimi deli za potrebe geobotanične skupine. I. Puncer je reševal zlasti organizacijsko tehnične

probleme v zvezi z vegetacijsko kartografijo. M. Zupančič je v glavnem tabeliral fitocenološke popise posameznih vegetacijskih enot in ugotavljal njihovo sistematsko pripadnost. I. Puncer in M. Zupančič sta skupaj preučevala vegetacijske enote kartiranih objektov in bila zaposlena pri sestavljanju strokovno znanstvenih elaboratov. Razen tega sta vodila in usmerjala raziskovalno delo ter skrbela za koordinacijo dela in za povezavo z zunanjimi sodelavci. Obremenjevalo ju je tudi organizacijsko, strokovno in znanstveno sodelovanje z mnogimi ustanovami, organizacijami in društvi.

Sodelovanje z znanstvenimi ustanovami in strokovnimi organizacijami

V preteklem letu je bila večina inštitutskih sodelavcev zelo zaposlena z nalogami, ki so vezane na sodelovanje s sorodnimi institucijami doma in v tujini. Najpomembnejše ustanove, s katerimi imamo delovne stike so: Inštitut za biologijo univerze v Ljubljani, biološki in gozdarski oddelek biotehniške fakultete v Ljubljani, Inštitut Jožef Stefan, Inštitut za nauk o tleh in prehrano rastlin, Inštitut za gojenje gozdov, Zavod za spomeniško varstvo SRS, Raziskovalna skupnost in Sklad Borisa Kidriča, Biro za gospodarsko načrtovanje, Skupnost za varstvo okolja v Sloveniji, Zavod za regionalno prostorsko planiranje, Urbanistični inštitut SRS, Ljubljanski urbanistični zavod, Geodetska uprava SRS, Geodetski zavod SRS, GG Kočevje, GLIN Nazarje, Kmetijski zavod Nova Gorica, Inštitut za oceanografijo in ribarstvo Split, Vojnogeografski inštitut v Beogradu in Sarajevu, Marine biological institute Reykjavik, Institutt for Marin Biologi Oslo, Staatsinstitut für Allgemeine Botanik Hamburg, Studiengesellschaft zur Erforschung der Meeresalgen Buxtehude. V mnogih organizacijah imajo inštitutski sodelavci delovne obveznosti in odgovorna mesta. Poleg rednih stikov z omenjenimi ustanovami in organizacijami pa so posamezni člani inštituta imeli tečaje in predavanja. J. Cernelutti je imel dva tečaja za entomološko delo za obmejno fitokarantensko službo v Novi Gorici in Kostreni pri Reki, veliko organizacijskega dela pa je opravil pri Jugoslovanskem entomološkem društvu, z RTV je sodeloval pri realizaciji filmov o metuljih. J. Bole je imel za študente biologije dva cikla predavanj o mehkužcih, poleti pa je sodeloval na raziskovalnem taboru v Strunjanu v okviru gibanja »Znanost mladini«.

Kongresi, simpoziji, posvetovanja

J. Bole se je udeležil 6. kongresa speleologov Jugoslavije v Lipici z referatom »Podzemeljski polži in zoogeografske razmere Slovenskega Primorja.«

J. Carnelutti se je udeležil III. letne skupščine in simpozija Jugoslovanskega entomološkega društva v Novem Sadu in imel referat: »Slovenija kot pomembno migracijsko področje lepidopterov.«

I. Munda je z dvema referatoma (»Spreminjanje biomase fitobentosa z globino« in »O vsebnosti proteinov v nekaterih jadranskih algah«) sodelovala na III. simpoziju jugoslovanskih oceanografov v Splitu.

I. Puncer in M. Zupančič sta se udeležila seje medrepubliškega odbora za koordinacijo dela na vegetacijski karti v Ljubljani, 15. simpozija Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za preučevanje vegetacije v Zürichu (Švica), seje razširjenega predsedstva Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za preučevanje vegetacije v Trstu; M. Zupančič pa je sodeloval na seji Jugoslovanskega nacionalnega komiteja za program »Človek in biosfera« v Zagrebu.

Obiski in gostovanja

Razen domačih gostov so obiskali inštitut tudi gostje iz drugih republik in iz tujine. Ch. Deeleman iz Nizozemske, dr. Z. Lorković in prof. L. Mladinova iz Zagreba, R. Mikšič iz Sarajeva, dr. S. Horvatić in dr. L. Iljanić iz Zagreba, dr. B. Jovanović, dr. V. Blečić in dr. V. Mišić iz Beograda, dr. K. Tomić iz Prištine, inž. H. Em, dr. S. Džekov in inž. T. Nikolovski iz Skopja, dr. R. Lakušić iz Sarajeva, dr. E. Aichinger in dr. H. Hartl iz Celovca, dr. S. Pignatti iz Trsta in dr. A. Hofmann iz Torina.

Objavljena dela v letu 1972

a) Znanstvena in strokovna dela

J. Bole:

Zoogeografski pomen novejših malakoloških raziskovanj v Jugoslaviji. Biološki vestnik, 19, 1971, 115—124, Ljubljana.

Podzemeljski polži na osamljenem krasu Slovenije. Naše jame, 15 (1971), 1972, 55—59, Ljubljana.

Taksonomija in zoogeografija rodu *Sadleriana*, Clessin, 1890 (Gastropoda, Prosobranchia). Razprave IV. razr. SAZU, 15 (5), 1972, 49 do 68, Ljubljana.

J. Carnelutti:

IV. prispevek k favni lepidopterov Slovenije. Biološki vestnik, 19 1971, 169—180, Ljubljana.

I. Munda :

On the Chemical Composition and Ecology of Some Common Benthic Marine Algae from Iceland. *Botanica marina*, 15, 1972, 1—45.

The Effect of Different Chlorinities on the Survival of Three Freshwater Species: *Cladophora fracta* (Müll. ex Vahl.) Kütz., *Vaucheria geminata* Heering and *Tribonema vulgare* Pascher. *Razprave IV. razr. SAZU*, 15 (1), 1972, 1—28, Ljubljana.

Seasonal and Ecologically Conditioned Variations in the *Fucus virsoides* Association from the Istrian Coast. *Razprave IV. razr. SAZU*, 15 (2), 1972, 29—48, Ljubljana.

A. Marinček, I. Puncer, M. Zupančič :

Razvojna pota proučevanja in kartiranja vegetacije v Sloveniji. *Gozdarski vestnik*, 30 (5—6), 1972, 153—166, Ljubljana.

I. Puncer, M. Zupančič :

Nekaj misli o prostorskem načrtovanju in urejanju na ekološki osnovi. Informativni bilten Zavoda SR Slovenije za regionalno prostorsko planiranje, 6 (28), 1972, 4—6, Ljubljana.

M. Wraber :

Rastlinstvo (uvod). Zelena knjiga o ogroženosti okolja v Sloveniji. *Prirodosl. društvo Slovenije*, 1972, 81—82, Ljubljana.

b) *Poljudnoznanstvena dela, članki, poročila*

S. Ilešič, M. Zupančič :

Prof. dr. Maks Wraber — In memoriam. Naši razgledi, 21 (11), 1972, 331—332, Ljubljana.

I. Puncer, M. Zupančič :

Simpozij fitocenologov Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za preučevanje vegetacije v Obergurglu, Innsbrucku in Trentu. *Gozdarski vestnik*, 30 (5—6), 1972, 197—199, Ljubljana.

I. Puncer, M. Zupančič :

Pragozdovi na Slovenskem. *Moj mali svet*, 1972, 4 (8) 390—391, 4 (9), 440—441, 4 (10), 491—492, 4 (11), 537—538, 4 (12), 586, Ljubljana.

M. Zupančič :

Osnovan je nacionalni komite za program »Človek in biosfera«. *Raziskovalec*, 2 (7), 1972, 392—394, Ljubljana.

Prof. dr. Maksu Wraberju v slovo. *Moj mali svet*, 4 (9), 1972, 446—447, Ljubljana.

c) *Elaborati*

I. Munda :

Contribution to the knowledge of the benthic algal vegetation of the North Icelandic coastal area (Hornstrandir, Fljót in Skagafjörður and Grimsy), pp. 71, Tables 15, Plates 15. 1972.

Gradient vegetacije morskih bentonskih alg vzdolž obale Limskega kanala (Istra), pp. 26, 1 slika, 2 tabeli. 1972.

I. Puncer, M. Zupančič :

Vegetacijska in rastiščna analiza za G. E. Mozelj (Stružnica—Kostel—Grašica), pp. 151. 1972.

M. Wraber, I. Puncer, M. Zupančič :

Vegetacijska in rastiščna analiza gozdnogospodarske enote Narzarje, pp. 50. 1972.

Načrt dela za leto 1973

Težišče raziskovalnega dela v letu 1973 bo na nadaljevanju dolgoročnih nalog, razširilo pa se bo tudi v nekaterih novih smereh. Seveda bo izpolnitev postavljenih optimalnih programov odvisna od razpoložljivih denarnih sredstev.

J. Bole bo preiskoval malakofavno Slovenije, podrobnejše pa bo raziskal mehkužce Cerkniškega jezera in okolice, Kolpske doline in vzhodne Slovenije. Nadaljeval bo z anatomskimi in zoogeografskimi raziskavami podzemeljskih vrst. V načrtu je tudi daljša ekskurzija na dinarski kras.

J. Carnelutti bo nadaljeval favnistična, zoogeografska in ekološka raziskovanja lepidopterov v Sloveniji in v Jugoslaviji. V načrtu ima tudi podobna raziskovanja na slovenskem ozemlju v zamejstvu.

I. Munda bo nadaljevala s preučevanjem populacijske dinamike morskih bentonskih alg Jadrana. Razširila bo preučevanje kemizma morskih bentonskih alg na proteine, masti, ogljikove hidrate in bioaktivne snovi. Nadaljevala bo raziskovanje asociacij morskih bentonskih alg in njihove odvisnosti od okolja in preučevala gostoto naselij. Sladkovodne alge pa bo raziskovala predvsem v zvezi z rezistenčnimi problemi. Posebno pozornost bo posvetila bentonski vegetaciji estuarijev v zvezi s prehodi iz sladke vode v slano in obratno. Predvideva tudi nadaljevanje raziskovanja bentonske vegetacije islandskih obal. Za tisk bo pripravila gradivo o bentonskih algah severnega Jadrana in severnega Atlantika.

Geobotanična skupina bo nadaljevala programsko začrtano delo za nalogi »Vegetacijska karta Jugoslavije« in »Vegetacija Slovenije«. V okviru prve teme bo geobotanična skupina kartirala v merilu 1 : 50.000 liste Samobor 2, Tolmin 2, Ljubljana 3 in delno 4. Pri drugi temi pa bosta I. Puncer in M. Zupančič nadaljevala raziskave določenih gozdnih združb za doktorski tezi. T. Wraber bo nadaljeval študij visokogorske vegetacije, V. Tregubov pa bo preučeval bukove gozdove v subalpskem svetu. A. Marinček bo pričel z raziskavami gozdnih združb na nanosih jugozahodne Slovenije. Nadaljevalo se bo preučevanje flore in vegetacije za projekt »Naravoslovne raziskave Cerkniškega jezera in okolice«. Delo geobotanične skupine bo obsegalo obdelavo na terenu zbranega gradiva, izdelavo vegetacijskih kart in elaboratov, pisanje ustreznih razprav. A. Marinček, I. Puncer in M. Zupančič se bodo udeležili seje razširjenega predsedstva Vzhodnoalpsko-dinarskega društva za preučevanje vegetacije v Salzburgu v Avstriji.

MEDAKADEMIJSKI ODBOR ZA FLORO IN FAVNO JUGOSLAVIJE

Poročilo o delu v letu 1972

Projekt flora in favna Jugoslavije je v letu 1972 ostal po obsegu nespremenjen in tudi vsebinsko je ohranil dosednji koncept. Delo pri izdajanju katalogov je teklo doslej nemoteno, ker je izvršni odbor imel dovolj sredstev za tiskanje. Z letom 1972 pa je prešlo financiranje projekta na Sklad Borisa Kidriča, kateremu je izvršni odbor predložil zahtevo za financiranje projekta za obdobje 1972—1973. V decembru 1972 je bila v Zagrebu seja medakademijskih odborov, kjer so predstavniki posameznih odborov obrazložili delo in probleme posebni komisiji, ki jo je postavil Svet akademij znanosti in umetnosti SFRJ. Za medakademijski odbor za floro in favno Jugoslavije se je sestanka udeležil tajnik izvršnega odbora J. Bole in poročal o delu in težavah pri projektu »Flora in favna Jugoslavije«.

V letu 1972 je bil dotiskan en zvezek kataloga favne Jugoslavije:

S. Glumac. Syrphoidea (72 str.).

V tiskarni sta dva zvezka:

S. Matvejev, V. Vasić. Aves (173 str. tipkopisa),

J. Hadži. Opilioneida (26 str. tipkopisa).

V pripravi za tisk in deloma še v obdelavi pa je 5 rokopisov.

Načrt dela za leto 1973

V letu 1973 bo odbor nadaljeval z izdajanjem katalogov favne Jugoslavije. Dotiskani bodo naslednji katalogi: J. Hadži — Opilioneida, S. Matvejev in V. Vasić — Aves, B. Curčić — Pseudoscorpiones, za tisk pa bodo pripravljene še 4 rokopisi.

ODBOR ZA NARAVOSLOVNE RAZISKAVE CERKNIŠKEGA JEZERA Z OKOLICO

Poročilo o delu v letu 1972

Odbor je imel v letu 1972 dve seji, na katerih je obravnaval poročila o raziskavah in pripravil programe raziskovalnih nalog za naslednje leto. V skladu s pogodbenim rokom so bila do konca marca oddana Skladu Borisa Kidriča poročila o II. fazi speleoloških, ihtioloških in klimatoloških raziskav, medtem ko hidrobiološke raziskave v okviru te faze še niso dovršene in so bile obveznosti prenešene v naslednje leto.

Iz navedenih poročil povzemamo naslednje ugotovitve. Na podlagi dosedanjih klimatoloških raziskav bo mogoče podati sliko klimatskih razmer na Cerkniškem jezeru in okolici za daljšo dobo pred ojezeritvijo. Z zajezitvijo odtoka iz jezera v klimatskem pogledu ni pričakovati bistvenih sprememb in negativnih posledic. Za podrobnejšo klimatološko podobo posameznih predelov Cerkniškega jezera pa bi bilo treba pripraviti program mikroklimatskih raziskav in ga prilagoditi potrebam turizma in drugim naravoslovnim raziskavam. Ihtiološke raziskave so osvetlile šele posamezne probleme v zvezi s prehrano rib in sestavo vrst. Premalo pa je na voljo podatkov o naravnem stanju pred ojezeritvijo. Prav tako ni mogoče ugotoviti posledic spremenjenega režima presihanja jezera. Nedvomno je ščuka vodilna ribja vrsta in je tudi največjega gospodarskega pomena. Podaljšanje poplav lahko samo ugodno vpliva na njen razvoj. Ponovno pa je treba poudariti nevarnost onesnaženja jezerske vode z industrijskimi odplakami v Loški dolini, ki že ogrožajo ribje bogastvo tamkajšnjih voda. Vegetacijske raziskave Cerkniškega jezera so šele na začetku, izdelan je prvi pregled jezerske vegetacije v primerjavi z vegetacijo Planinskega polja. Podan je predlog za zaščito florističnega območja v Lipsenju. Speleološke raziskave so zajele področje na odtočni in pritočni strani ter sedimente in kraške pojave v jezerskem dnu. S tem je bistveno izpopolnjeno znanje o kraški naravi in

razvoju Cerknškega jezera. Zbrana je dragocena dokumentacija o stanju pred zaježitvijo.

Za 3. fazo raziskav v letu 1972-73 je Sklad Borisa Kidriča odobril 150.000 din. Največ teh sredstev je namenjenih preučevanju kopenske favne in ihtiološkim raziskavam, nadaljujejo pa se tudi speleološke, klimatološke in botanične raziskave. Potek zooloških raziskav v tem letu je nekoliko ovirala visoka voda, zato so se omejile le na nekatere vrste živali. Zbrani koleopterološki in malakološki material je v večjem delu že prepariran in pripravljen za determinacijo. Tudi ihtiološke raziskave je ovirala visoka voda, tako da bi bil opravljen le del programa za to leto. V okviru klimatskih raziskav so potekala redna opazovanja, dobljene vrednosti so izvrednotene in primerjane s sosednjimi postajami. Speleološke raziskave so zajele spremembe v jezerskih požiralnikih, ki so nastale v zadnjih letih pod vplivom zaježitve, v obdelavi pa so doslej zbrani podatki o razvoju Cerknškega jezera v mlajšem pleistocenu. Botanične raziskave so bile namenjene ugotavljanju rastlinskih združb, njihovi floristični sestavi, dinamiki in ekološki pogojenosti. Program je bil okrnjen zaradi smrti prof. dr. Maksa Wrabra, ki je vodil botanične raziskave.

Načrt dela za leto 1973

Nadaljnji program naravoslovnih raziskav obsega prikaz geologije Cerknškega jezera, izdelavo geomorfološke karte, nadaljevanje ihtioloških in hidrobioloških raziskav. Predvidene so palinološke raziskave, ki so že doslej dale nekaj zanimivih rezultatov. Klimatološko in speleološko gradivo bo pripravljeno za tisk. Nadaljevali pa bi še z zoološkimi in botaničnimi raziskavami, na novo pa je predvideno preučevanje kmetijske izrabe in socialnogeografskih posebnosti Cerknškega jezera in okolice. K sredstvom za ta program naj bi prispevala Raziskovalna skupnost Slovenije v letih 1973/74 okrog 100.000 din.

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA MOLEKULARNE VEDE

Poročilo o delu v letu 1972

V okviru osnovne naloge koordiniranja raziskovalne dejavnosti na področju molekularnih ved so člani odbora pripravili in redigirali programe dela, ki so bili predloženi Raziskovalni skupnosti Slovenije. Predložene naloge tvorijo projekt »Molekularne vede« in del ključnega projekta »Interdisciplinarne raziskave v naravoslovnih vedah«. V teh projektih je vsebovanih 16 raziskovalnih nalog, ki se obdelujejo na Inštitutu Jožef Stefan, Kemijskem inštitutu Borisa Kidriča in na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo. Pri recenzijah so sodelovali člani odbora izven Ljubljane, podobno pa so dobili ljubljanski člani v recenzijo naloge iz drugih republik. S tem opravlja Koordinacijski odbor pomembno nalogo vzdrževanja stikov med raziskovalci iz raznih republik, kar je postalo po ukinitvi zveznih organov za raziskovalno delo še bolj potrebno.

V letošnjem letu je Koordinacijski odbor razširil svojo dejavnost tudi na aktivno vključevanje in utrjevanje mreže institucij v okviru regionalne mreže koordiniranega raziskovanja na omenjenih področjih. Aktivna vloga odbora se je odrazila tudi v neposredno sprejetih sklepih na konferenci MINESPOL, Budimpešta, 1972, kjer je bil med projekte na področju regionalnega sodelovanja v znanosti vključen tudi projekt molekularnih ved. Prav tako je bil ta projekt sprejet v besedilo 17. zasedanja generalne konference UNESCO v Parizu, 1972. Omenjeni dejstvi sta neposredno formalno priznanje razširitve naše dejavnosti na institucije v državah na prostoru od Romunije prek Poljske in Češkoslovaške do Italije.

Izdali smo prvo številko Informacijskega biltena: Information Bulletin ReCiPeS, Regional Cooperation Project in Sciences, Vol. 1, No. 1, maj 1972, katerega namen je sproti obveščati raziskovalce z omenjenega prostornega območja o opravljenem delu, publikacijah, kongresih, stanju opreme in drugem. Prav ta publikacija nam je neposredno povečala komunikativnost in ugled Koordinacijskega odbora. V decembru

1972 je bil na Inštitutu za teoretsko fiziko univerze v Budimpešti krajši delovni sestanek s področja teoretskih raziskav faznih prehodov, ki se ga je udeležil prof. L. Pičman. Znanstveni seminar ali konferenca tega tipa bo v Ljubljani prihodnje leto. Ta vzpodbuda je neposredna posledica naših prizadevanj v razširitev raziskovalnega prostora v regijo sosednjih držav. Koordinacijski odbor je bil soorganizator letne šole »Assemblies of Bio-Macromolecules«, Strunjan, september 1972. To je bila mednarodna letna šola v okviru podiplomskega študija strukturne biofizike.

Trenutno tečejo priprave na mednarodno konferenco »Computers in Chemistry«, ki bo v Ljubljani od 12. do 17. julija 1973, ki so ena izmed glavnih dejavnosti odbora. V letu 1973 predvidevamo še kolokvija »Primerjava semiempiričnih in ab initio metod« in »Vezava substrat-aktivna molekula«.

V okviru Koordinacijskega odbora za molekularne vede so imeli predavanja:

dr. J. Ladik, Central Research Institute for Chemistry of Hungarian Academy of Sciences, Budapest, »SCF Calculations on Nucleic Acids«,

dr. S. Maričić, Institut za biologijo univerze v Zagrebu »Raziskave hemoglobina s spektroskopskimi metodami«,

dr. G. J. Krüger, EURATOM, CCR, Ispra, Italija, »Electron Spin-Relaxation in Solutions of Organic Free Radicals«.

Odbor se je sestel dvakrat, in sicer 12. aprila in 13. junija v prostorih SAZU v Ljubljani.

TERMINOLOŠKA KOMISIJA

Pravna sekcija

Poročilo o delu v letu 1972

Sekcija je imela 30 sej, v katerih je pretresala gradivo za končno redakcijo slovenske pravne terminologije. Dokončno je redigirala termine črke P (od gesla »poplavljenec« do konca črke) ter malodane vso črko R (do gesla »režiserski«). Gradivo teh dveh črk — kakor tudi vseh prejšnjih — pa je treba še tehnično urediti.

Sekcija je tudi v letu 1972 odgovarjala na dodatna vprašanja, ki jih je pošiljalo uredništvo slovarja slovenskega knjižnega jezika v zvezi z obdelanimi pravnimi in drugimi gesli.

En honorarni ekscerptor je nadaljeval izpisovanje pravnih virov in pravnega slovstva iz zadnjega časa. Konec leta 1972 je obsegala sekcijska kartoteka 262.955 izpisanih listkov.

Osebnne spremembe

Ker se je število članov sekcije s smrtjo profesorjev v pok. dr. Leonida Pitamica in dr. Avgusta Munda (Letopis SAZU, 22. knjiga, str. 151) znatno skrčilo, je predsedstvo SAZU z odločbo z dne 1. 3. 1972, števil. 01-616/1-1971, imenovalo za nove sekcijske člane profesorja pravne fakultete v Ljubljani dr. Petra Kobeta in dr. Ivana Tomšiča ter samostojnega svetovalca republiškega sekretariata za pravosodje in občno upravo SR Slovenije nasl. docenta dr. Cirila Kržišnika.

Dne 1. novembra 1972 je šel znanstveni svetnik sekcije dr. Vladimir Kukman na lastno željo v pokoj. Delo bo nadaljeval do imenovanja naslednika.

Načrt dela za leto 1973

Sekcija bo nadaljevala izpisovanje najnovejših pravnih virov in pravnega slovstva. V sejah bo dokončala končno redakcijo črke R ter določila končno besedilo črk S, Š, T in U.

Tehniška sekcija

Poročilo o delu v letu 1972

V sekciji je vse leto prevladovalo izpopolnjevanje pogloblitve naloge, in sicer bogatitev kartotečnega gradiva v okviru terminov iz obeh knjig Splošnega tehniškega slovarja, izdanega v dveh knjigah leta 1962 ozir. 1964 po naslednjih vidikih:

1. Preverjanje obstoječih terminov, izpopolnitev in dopolnitev definicij ali razlag, ki so združene z razvojem tehnike v zadnjem desetletju, kar neogibno nalaga razširitev pojmov.

2. Bogatenje zadeva predvsem stroke, ki so v prvih izdajah Splošnega tehniškega slovarja zastopane preskromno ali nepopolno, čeprav pri tem ne bo nikdar dosežena dosledna popolnost. Privzeti je bilo treba tudi stroke, ki pred desetletjem spričo premajhnega števila sodelavcev sploh niso bile vključene. Z razširjeno dejavnostjo je uspelo izpopolniti gradivo iz že obdelanih strok: elektrotehniške, agronomske z odtenki kakor sta zootehniška in poljedelsko strojništvo, gradbene, kemijske, strojne in varilske. Povsem na novo se je bilo treba lotiti vrste tehniških področij: rudarske in naftne stroke, papirne in prehrabene industrije, avtomatizacije in izraznega fonda iz urbanizma, mineralogije, petrologije, železniskega besedišča in najnovejšega gradiva iz mednarodnega sistema enot. Manj upošteevane so ostale: matematika, opisna geometrija in geodezija zaradi pripravljenih rokopisov za natis, kakor tudi metalurgija, za katero je izšel večjezični slovar.

3. Široka razvejanost tehniškega besedja je izkazala neogibno potrebo po poenotenju terminov v različnih panogah, ki se pravopisno ozir. besedotvorno razhajajo, čeprav je govor o istem pojmu.

4. Posebna skrb je bila namenjena izločanju vse nepotrebne tuje besedne navlake, ki si utira pot v teoretično in uporabno tehniko in je nadomestljiva z lepimi in pravilnimi slovenskimi besedami z edino izjemo za tako besedje, o katerem je odločujoča t.i. mednarodna povezanost.

Opisano obširno delo je opravljala sekcija na 14 rednih sejah in na pogostnih sestankih in posvetih članov sekcije z znanstvenimi in raziskovalnimi ustanovami ter industrijo vseh tehniških panog.

Uspeh tako usmerjenega dela se kaže v razširitvi kartotečne zbirke samo čisto strokovnega gradiva na skoraj dva-

kratni obseg besednega sklada, po katerem je bil izdan naš prvi splošni slovar.

Zunanje delo

Sekcija je v stikih z ustanovami in industrijo z nasveti pomagala pri uvedbi pravilnih tehniških izrazov.

Sekcija se je udeležila III. simpōzija tehniške besede v okviru »Posvetovanja o slovenski knjigi«, ki so ga priredili Odbor za mednarodno leto knjige pri ZKPO Slovenije, Odbor za književnost, založništvo in knjižničarstvo pri KS Slovenije ter Zveza inženirjev in tehnikov Slovenije. Člani sekcije so v devetih referatih razčlenili pregled dejavnosti v posameznih glavnih panogah — ker je od II. simpozija tehniške besede preteklo natanko deset let — ter opozarjali na najbolj pereča nerešena vprašanja. Med temi je mednarodnega pomena naš terminološki dolg Mednarodni standardizacijski komisiji (ISO), v naš okvir pa sodijo Jugoslovanski standardi (JUS), ki naj bi izhajali povrh angleškega tudi s slovenskim naslovom, če več ne bo mogoče doseči.

Gradivo s III. simpozija tehniške besede je pripravljeno za tisk.

Načrt za leto 1973

1. Sektija bo nadaljevala z zbiranjem tehniškega besedja do tolikšne izpopolnitve, da bo ob določenem času zrelo za sestavo rokopisa za II. izdajo tehniškega slovarja ob nespremenjeni okoliščini, da tako zbiranje nikdar ne more biti dokončno.

2. Sodelovala bo s sestavljalci SSKJ pri Inštitutu za slovenski jezik pri razlaganju tehniških gesel za namene SSKJ.

3. Prizadevala si bo poseči v teže dostopno jedrsko ter vojaško terminologijo.

Medicinska sekcija

Poročilo o delu v letu 1972

Medicinska sekcija Terminološke komisije SAZU je delala v letu 1972 v naslednji sestavi: načelnik sekcije prof. dr. Stanko Banič, člani sekcije: prim. dr. Mirko Karlin, dr. Franjo Smerdu, prof. dr. Janez Batis, prof. dr. Ivan Lenart, prof. dr. Vito Lavrič, doc. dr. Janko Kostnapfel, znanstveni svetnik dr. Lino Legiša.

Sekcija se je sestajala enkrat tedensko po dve uri, razen v času poletnih počitnic. Na sestankih je nadaljevala s končno

redakcijo doma pripravljenega gradiva za poskusni snopič Medicinskega terminološkega slovarja, ki bo zajel črko A. Do konca leta je sekcija obdelala dobri dve tretjini terminov, ki se začenjajo s črko A.

Kakor v prejšnjih letih je sekcija tudi v letu 1972 sodelovala pri delu za Slovar slovenskega knjižnega jezika, in sicer tako, da je dajala odgovore na pismena vprašanja Inštituta za slovenski jezik, ki je želel dopolnilna pojasnila k nekaterim razlagam medicinskih terminov.

V letu 1972 se je osamosvojila Veterinarska sekcija Terminološke komisije, ki je do osamosvojitve delovala kot podsekcija Medicinske sekcije.

Načrt dela za leto 1973

Medicinska sekcija namerava v letu 1973 dokončati redakcijo gradiva za poskusni snopič Medicinskega terminološkega slovarja in predati gradivo v tisk.

Sekcija bo še naprej sodelovala z Inštitutom za slovenski jezik tako, da bo dajala na zahtevo Inštituta dodatna pojasnila k razlagam nekaterih medicinskih terminov.

Veterinarska sekcija

Poročilo o delu v letu 1972

V letu 1972 (13. 3. 1972) se je veterinarska podsekcija, na predlog Terminološke komisije SAZU in po sklepu skupščine Slovenske akademije znanosti in umetnosti, osamosvojila in postala Veterinarska sekcija Terminološke komisije SAZU. Za načelnika sekcije je bil imenovan prof. dr. Janez Batis, za člane pa profesorji dr. Janez Banič, dr. Oskar Böhm, dr. Vlado Gregorovič in dr. Leo Rigler.

Sekcija je delala na rednih delovnih sejah vsak teden 2 uri. Na teh sejah smo obravnavali ekscerpirane termine iz veterinarstva in pripravljali material za jugoslovanski veterinarski terminološki slovar. Veterinarski terminološki sekciji v Zagrebu smo poslali približno 2000 gesel oz. prevodov iz srbohrvaščine v slovenščino. Inštitut za slovenski jezik pri SAZU pa nam je pošiljal izraze za Slovar slovenskega knjižnega jezika zaradi pojasnil in dodatnih razlag.

Glavna skrb Veterinarske terminološke sekcije pa je bila priprava terminov za slovenski veterinarski terminološki slovar. Letos smo pričeli s pripravo tipkopisa za črko »a«. Za to

črko imamo zbranih 864 terminov z razlagami. Seveda pa imamo zbranega tudi veliko materiala za nadaljnje delo pri rokopisu za slovar, in sicer približno 6000 terminov z razlagami in približno 10.000 izrazov brez razlag.

Vsi termini v Veterinarskem terminološkem slovarju bodo imeli razlage. Pri pomembnejših tujih izrazih, predvsem latinskih in grških bomo navedli tudi izraze, iz katerih so nastali strokovni termini. Sicer pa bomo uporabili izkušnje terminologov iz strok, ki že imajo take slovarje ali pa so v pripravah pred nami in hkrati seveda upoštevali navodila leksikografov.

Načelnik sekcije prof. Batis je sodeloval kot član tudi v medicinski terminološki sekciji.

Načrt dela za leto 1973

1. Dokončali bomo delo za jugoslovanski terminološki slovar; prevedli bomo v slovenščino vse termine, ki smo jih naknadno dobili od hrvaških terminologov ali pa smo jih sami predlagali kot dopolnilo k njihovim alfabetarijem.

2. Nadaljevali bomo z ekscerpiranjem veterinarske literature.

3. Izdelali bomo tipkopis slovenskega veterinarskega terminološkega slovarja do črke »d« (a, b, c, č, d).

4. Prof. Batis bo tudi v letu 1973 sodeloval pri delu medicinske terminološke sekcije pri SAZU

Naravoslovna sekcija

Poročilo o delu v letu 1972

V letu 1972 sta bila pripravljena za tisk 2 osnutka terminološkega slovarja, in sicer Matematična terminologija profesorja dr. Alojzija Vadnala in Terminologija opisne geometrije profesorja Otona Sajovica. Sestavljen je bil tudi osnutek terminološkega slovarja iz geografije, ki ga sedaj dokončno ureja višji znanstveni sodelavec SAZU v p. dr. Roman Savnik.

Ekscerptorji so oddali 2217 novih kartotečnih listkov iz novejših del, in sicer prof. Julij Antič 538 iz kemije, prof. Ivan Krečič 1410 listkov iz blagoznanstva, inšpektor Stanko Uršič 269 listkov iz dela: Strnad, Kvantna fizika (iz leta 1969); prof. dr. Alojzij Vadnal pa 1700 listkov iz najnovejših matematičnih del, ki so izšla do konca leta 1972.

Načrt dela za leto 1973

1. Dr. Roman Savnik bo dokončno uredil osnutek terminološkega slovarja iz geografije.

2. Sestavljati se bosta začela osnutka terminološkega slovarja iz meteorologije in zoologije po končanem izpisovanju terminov iz novejših del.

3. Izpisovali se bodo termini iz botanike (posebno sistematika), iz kemije (Organske spojine I. del, biokemija, slovenska kemijska nomenklatura), iz fizike (Strnad, Uvod v fiziko, iz leta 1969), Mitja Rosina, Jedrska fizika (1969) in iz gradiva za Slovar slovenskega knjižnega jezika.

4. Sekcija bo še naprej sodelovala pri sestavljanju Slovarja slovenskega knjižnega jezika, ki ga pripravlja Inštitut za slovenski jezik pri SAZU.

Umetnostna sekcija

Poročilo o delu v letu 1972

Sekcija je imela v navedenem letu več delovnih sestankov, na katerih so člani pregledali dosežke in določali smernice za nadaljnje delo.

Kot že nekaj let sèm se je tudi v letu 1972 nadaljevalo ekscerpiranje na raznih področjih, čeravno ne povsod z enakim uspehom. Najuspešnejše je bilo v smeri likovne umetnosti in ljudske glasbe, deloma tudi v smeri gledališča. Potem ko so se postavili in utrdili kriteriji, ki imajo za ta področja nekatere specifičnosti, se je prizadevanje v nakazani liniji znatno razširilo. V bližnji prihodnosti bo že ponekod zahtevalo ustrezno redakcijsko koordinacijo in eventualno neke posege v smeri usklajevanja (npr. likovna umetnost, ljudska glasba, ev. umetni ples). Kolikor so na razpolago poročila, je delo na področju baleta v glavnem opravljeno, vendar gradivo še ni takšno, da bi bilo mogoče začeti z redakcijskim delom. Doslej žal še ni moglo steči ekscerpiranje za področji televizije in kinematografije, ker primanjkuje potrebnih strokovnih sodelavcev. Takšen je položaj tudi na torišču glasbe (umetne), kjer pa je upanje, da se bo delo kmalu in uspešno začelo.

Ves čas obstoja in tudi v letu 1972 se je sekcija srečavala z ovirami, ki jih je več. Tako npr. vprašanje ekscerptorjev — osebe, ki so strokovno sposobne, je še mogoče najti, teže pa ljudi, ki bi bili obenem za ekscerpiranje tudi strokovno zain-

teresirani. V tej zvezi še vplivata dva faktorja, ki kontinuiteto dela bistveno zavirata: materialna sredstva in ustrezen prostor. Prva so bila sicer v letu 1972 večja kot prej, vendar še dolgo ne zadoščajo, kar ne dopušča širine, ki bi bila potrebna in tudi ne stimulira. Prostor pa je sploh poglavje zase: navzlic večletnim prizadevanjem ga sekcija še danes nima, ravno tako nima pomožne administrativne moči, ki je za koordinacijo področnih komisij, evidentiranje dela in nujno tehnično pomoč potrebna. Brez zadovoljitve teh najnujnejših potreb (materialna sredstva, prostor, administratorica) sekcija ne bo mogla realizirati svojih nalog, kar sicer hoče in želi. Delovni pogoji potemtakem niso niti najmanj ugodni, še tak idealizem ne more zvečati storilnosti in širiti intenzivnosti hotenj.

Avgusta 1972 je umrl načelnik umetnostne sekcije, akademik Francè Stelè. Vodil jo je skozi vrsto let, za njegovo požrtvovalno delo mu je sekcija dolžna veliko zahvalo.

Načrt dela za leto 1973

O delu v letu 1973 je sekcija obsežno razpravljala na svojem delovnem sestanku novembra 1972. Ko so bili ugotovljeni dosedanja dosežki, je bilo sklenjeno, naj se ekscerpiranje v letu 1973 sistematično nadaljuje na vseh področjih, na katerih je bilo že doslej razmeroma aktivno, začne pa naj se tudi tam, kjer ga doslej še ni ali skoraj ni bilo. Za ta namen bo treba pritegniti zunanje strokovne sodelavce. Z redakcijskim delom naj se prične tam, kjer bodo za to dozoreli pogoji, ustrezne strokovne komisije so že postavljene. Sekcija si bo seveda tudi naprej prizadevala, da se zgoraj omenjena vprašanja, ki zavirajo delo, rešijo. Kot doslej bo seveda tudi poleg sodelovala v okviru celotne Terminološke komisije SAZU.

ZNANSTVENA PISARNA

Poročilo o delu v letu 1972

Ob pripravah novega statuta SAZU je bil sprožen tudi predlog preimenovati dosedanjo znanstveno pisarno v »oddelek za znanstveno koordinacijo«. V tej smeri se je delno tudi razvijalo delo v letu 1972 z nalogo zagotoviti uresničevanje znanstvenih programov, v bistvu pa iskanje boljših možnosti za znanstveno delo enot in celotne SAZU. To iskanje ima več strani: urejanje odnosov med SAZU in sorodnimi ustanovami oziroma družbenimi organi, povezovanje inštitutov zaradi uresničevanja politike razredov in skupščine SAZU, odpiranje novih področij, skrb za opremo, publiciranje del in populariziranje dosežkov ipd.

Za takšno delo pogoji v letu 1972 niso bili ugodni. SAZU ni dobila dovolj sredstev, da bi mogla docela izkoristiti vsaj obstoječe, čeprav skromne kapacitete in odpraviti t. i. ozka grla svojega znanstvenega udejstvovanja. Premajhne dotacije pri ustaljenem številu delavcev in že uhojeni režiji gredo pač nujno na škodo funkcionalnosti ustanove. Zato je bilo treba reševati probleme sodelovanja s sorodnimi ustanovami (npr. z Nacionalno akademijo znanosti ZDA), nabave opreme in izdajanja rednih publikacij s posojili. Iniciative za razvoj znanstvenega dela so ostale dobre pobude: izkoristili smo čas, da bi preverili koncepte, da bi pripravili predloge za bodoče ali nove sodelavce, za kooperacije.

Znanstvena pisarna je opravljala tekoče delo:

zbirala gradivo in sodelovala pri redakciji 22. knjige Letopisa SAZU,

posredovala pri pripravljanju in sklepanju pogodb za raziskovalno delo, pri zagovarjanju tém na panelnih diskusijah, pri globalnem obravnavanju položaja raziskovalnih enot SAZU,

organizacijsko pripravila 6 predavanj domačih in tujih znanstvenikov,

organizirala je bivanje ameriških znanstvenikov, ki prihajajo k nam na osnovi pogodbe vseh akademij znanosti in

umetnosti v Jugoslaviji (pripravljali smo za 9 gostov, prišlo jih je 8),

sodelovala je pri pripravah za sestanke z izvedenci OECD in UNESCO,

na zahtevo Raziskovalne skupnosti Slovenije je pripravila podatke za register znanstvenega kadra (iz vrst sodelavcev SAZU),

opravila je popis (redni, letni) znanstvenih enot SAZU, izvedla anketo, katere namen je urediti sistem poslovanja in odnosov med SAZU in Raziskovalno skupnostjo Slovenije, pripravila je odgovore na več tujih prošenj (Akademija znanosti ZSSR, komisija UNESCO za repetitorij o znanstvenih ustanovah),

posredovala razne informacije inštitutom in upravi SAZU, družbenim in drugim organom, podatke in ocene za razne kandidature, za nagrade ipd.

Tekoče, a zelo zahtevno delo, je izdajanje Raziskovalca, katerega glavni urednik je upravnik Znanstvene pisarne. V letu 1972 so izšle vse načrtovane številke, se pravi 9 dokaj zajetnih zvezkov. V Raziskovalcu je skušal urednik odpreti čim širši pogled v politiko s področja znanstveno-raziskovalnega dela, pa tudi na dosežke v znanosti pri nas in v svetu. Tako so bili raziskovalci seznanjeni z razvojem znanosti, temeljito so bila tudi obravnavana vprašanja organiziranosti, usmerjenosti in rezultatov znanstvenega dela v SAZU. V številkah 1 do 4 je upravnik znanstvene pisarne — seveda ob pomoči sodelavcev vseh enot SAZU — razgrnil pred javnost strukturo in programsko usmerjenost SAZU. Orisana je bila dejavnost treh razredov (njim pripadajo raziskovalno-znanstvene enote), v sklepnem delu pa so bile razgrnjene pred javnostjo tudi nekatere dileme, razvojne koncepcije in predlogi. Objavljena je bila sedanja organizacijska shema in predlagana njena izpopolnitev z nekaj preuvertitvami sedanjih in tudi s predlogi za nove enote SAZU. Te zasnove se postopoma uresničujejo: nekatere predloge je sprejelo in uresničilo predsedstvo SAZU, nekaj bo prinesel novi statut, marsikaj pa je odvisno od sredstev in splošnega položaja SAZU, tisto novo pa tudi od nadaljnega razvoja znanosti pri nas, ki je v tem letu v glavnem bila zaposlena z vprašanji novih oblik in zasnov samoupravljanja in financiranja.

Bistveni pomen predstavitve dejavnosti inštitutov SAZU v Raziskovalcu, torej pred znanostjo in politiko, je v opozorilih, kje bi morali bolj načrtno in z večjo podporo uresničevati cilje naše nacionalne politike in programov v znanosti.

»V času iskanja novih možnosti in krepitve ustvarjalnosti, splošne modernizacije gospodarskih in drugih dejavnosti in spremljanja napredka v znanosti in tehnologiji je vredno opozoriti, da je SAZU aktivna, da kaže znanstveno moč tudi v tej smeri. Bila je dejavna pri pripravah in obravnavanju novega zakona, razrešuje svojo notranjo problematiko in organiziranost, pripravila je zasnovo programa in znanstvene politike ter jo razgrnila pred strokovno in širšo družbeno javnost, širi krog svojih sodelavcev, povezuje se z drugimi institucijami, oživlja znanstvene skupnosti razredov, dejavna je tudi na mednarodnem torišču — to je obetavna diagnoza.« (Raziskovalec 1972/4, str. 241.)

Žal v tem letu še ni bilo bistvenih premikov, vendar so vprašanja odprta in postavljena na dnevni red vseh organov in organizacij, ki vplivajo na razvoj znanosti in položaj SAZU.

SAZU je na predlog znanstvene pisarne ustanovila komisijo za stike s tujino in komisijo za investicije in opremo, njen upravnik je tudi tvorno sodeloval pri pripravah za statut. O vprašanih organizacije znanstvenega dela je razpravljal tudi podpredsednik SAZU akademik dr. Anton Kuhelj (Raziskovalec 1972/7, str. 386).

V 3. številki Raziskovalca je njegov urednik in upravnik znanstvene pisarne SAZU objavil »Osnove politike in programa znanstveno-raziskovalnega dela SAZU« kot osnutek za razpravo. To je sovpadalo s časom, ko je Raziskovalna skupnost Slovenije priobčila »fragmente za formiranje raziskovalne politike«. Namen objave v Raziskovalcu je bil doseči družbeno potrditev programa in za ta namen potrebna sredstva, kar v letu 1972 ni bilo doseženo. Objava je hotela pokazati, da je SAZU zmožna koncepcije dela za celo desetletje naprej, torej programa, v okviru katerega uresničuje zaenkrat samo nekatere naloge.

Znanstvena pisarna se je tudi ukvarjala z vprašanjem uresničevanja koncepcije (zakona o SAZU) o znanstvenih skupnostih razredov (Raziskovalec št. 5—6/1972).

V drugi polovici leta so bili naporu upravičeno usmerjeni navzven: k iskanju novih možnosti in k obravnavanju novih idej. SAZU je znova vložila vse prošnje za financiranje raziskovalnega dela pri Raziskovalni skupnosti Slovenije. Posamezni inštituti so sami iskali možnosti za razširitev dejavnosti (za raziskovanje krasa, za arheologijo, za biologijo, za narodpisje idr.). Upravnik znanstvene pisarne je v tej lastnosti in v lastnosti znanstvenega delavca sodeloval z drugimi pred-

stavniki SAZU ali njenih enot na več znanstvenih zborovanjih ali posvetih o raziskovalnem delu.

Redno tekoče delo v pisarni znanstvene pisarne vodi mag. Jolanta Groo-Kozak, naloge v zvezi z organizacijskimi pripravami za znanstveno koordinacijo pa je opravljal upravnik dr. Avguštin Lah — še vedno kot zunanji sodelavec, saj je še vedno na poklicni dolžnosti predsednika prosvetno-kulturnega zbora Zvezne skupščine, izvoljen pa je bil še za predsednika Republiške izobraževalne skupnosti in za predsednika pedagoškega sveta Višje šole za organizacijo dela. Ukvarja se z razvojem organizacijskih znanosti, vodil je delo za pripravo simpozija o njih in moderni organizaciji dela (na računalniških osnovah). Sodeluje tudi pri razvoju marksološkega centra CK ZKS in predlagal je, da se razvije znanstveno-raziskovalna enota za marksistično sociologijo, filozofijo in politično ekonomijo pri SAZU.

Delo znanstvene pisarne je torej v glavnem naravnano na to, da bi se s pomočjo moderne organizacije dela in z razrešitvijo nekaterih bistvenih vprašanj v okvirih Raziskovalne skupnosti Slovenije izboljšali pogoji za razvoj znanstvenega dela na SAZU, kar je seveda bolj odvisno od sredstev kakor od konceptov.

BIBLIOTEKA SAZU

Poročilo o delu v letu 1972

Leto 1972 je proglasil UNESCO za mednarodno leto knjige. S tem v zvezi so bile knjižnice po vsem svetu še prav posebno poklicane, da storijo čim več za pospeševanje bibliotekarstva in knjižne kulture. Tako je stala tudi naša biblioteka v preteklem letu pred posebno nalogo, da se na primeren način vključi v ta prizadevanja in po svojih močeh prispeva k tej mednarodni akciji. Skozi vse leto smo imeli to dolžnost pred očmi in jo skušali čim boljše izpolniti.

Gotovo ne sodijo v to poglavje ažurno opravljena tekoča dela, ki jih tako kot prejšnja leta tudi v letu 1972 lahko izkazujemo. Pač pa je bil naš delovni načrt za mednarodno leto knjige zastavljen tako široko, da terja od biblioteke posebne napore. Če pogledamo načrt, ki smo si ga zastavili ob začetku leta, lahko ugotovimo, da smo ga skoro v celoti izvršili. Kolikor ga dokončno nismo uresničili, so bile temu krive samo zunanje ovire; pač pa smo ga dopolnili še z raznimi dodatnimi deli. Tako ob koncu leta lahko ugotovimo, da je bilo mednarodno leto knjige za našo biblioteko povsem uspešno.

Najpomembnejše dejanje je bilo gotovo to, da smo si v začetku aprila postavili čitalnico in jo uredili. Čeprav je še vedno zasilna, smo vendar veseli, da jo imamo, in da je tako naš knjižni fond vsakomur pristopen in vedno na razpolago. Seveda pa je delo v čitalnici dodatna obremenitev za naše osebje, katerega število je ostalo isto kot prej.

Nič manjšega pomena, posebej za širšo javnost, pa ni bila razstava vseh akademijskih publikacij. Odprta je bila v prvi polovici decembra v novi Prešernovi dvorani akademije. Biblioteka je to razstavo pripravila, postavila in na njej z diagrami izkazala posamezne funkcije akademijskih publikacij in njihov mednarodnih uspeh. Razstava je presenetila z velikim številom eksponatov in tako na nazoren način pokazala obiskovalcem (teh je bilo 405) pomen akademijskih publikacij za slovensko znanost in kulturo.

Po programu, ki smo si ga začrtali lansko leto, smo končali z delom ob rokopisni ostalini Franceta Stelèta (biografski material, korespondenca 1901—1931, rokopisi »Zore« in »Doma in sveta«), nadalje smo strokovno uredili in katalogizirali doslej neobdelani rokopisni fond. Začeli in dokončali smo katalogizacijo rokopisne zapuščine Frana Ramovša. Če izvzamemo korespondenco Johna Jagra ter zapuščini Alfonza Paulina in Ivana Regna, smo uresničili dolgoletna prizadevanja po popolni ureditvi rokopisne zbirke naše biblioteke.

Nameravali smo tudi dokončno postaviti čitalniški katalog, saj je zdaj, ko imamo urejeno čitalnico, to nujno potrebno. Žal pa zaradi preobremenjenosti strokovnega osebja tega dela še nismo zmogli do kraja, ker smo obenem opravljali še revizijo matičnega kataloga. Kot prejšnje leto smo tudi decembra 1972 v našem ekspeditu organizirali prodajo akademijskih publikacij, katerih imamo na zalogi še večje število, z znatnim popustom. To pot je prišlo v razprodajo 57 starejših izdaj, od katerih smo prodali 1033 izvodov.

Novejše akademijske izdaje smo razstavili na več knjižnih sejmih v Ljubljani in Beogradu ter skušali s tem seznaniti čim širšo javnost s publikacijsko dejavnostjo akademije.

Da bi spravili v promet zalogo naših dvojnic, ki so nam obležale iz prejšnjih let in za katere med našimi zamenjalnimi partnerji nismo našli zanimanja, smo jih po odobritvi predsedstva ob koncu leta dali na razpolago članom in sodelavcem akademije. Interesenti so si izbrali 296 zvezkov.

Bibliotekarskega posvetovanja v Velenju so se udeležili 4 uslužbenci centralne biblioteke. Prav tako je naš zastopnik prisostvoval otvoritvi nove Nacionalne biblioteke »Kliment Ohridski« v Skopju.

Ko smo se pred leti preselili v nove prostore, smo predvidevali, da nam bodo zadoščali do konca leta 1972. Naš zadevni račun je bil pravilen. Tako se ob prestopu v novo leto ostro pojavlja problem, kam z novimi akademijskimi publikacijami, kam z novo literaturo, ki nam dan za dnem doteka. Vsa skladišča so napolnjena. Možna bi bila sicer rešitev vskladiščenja v pritličje stavbe Novi trg 5 ali v prostore I. nadstropja istega poslopja, vendar pa so ti zasedeni s stanovalci. Ker akademija nima finančnih možnosti, da bi jim preskrbela nova stanovanja, je realna samo prva od obeh omenjenih rešitev.

Že v uvodu lanskoletnega poročila smo opozorili na težaven položaj, ki se v njem biblioteka nahaja in na dodatne težave, v katere bo kaj kmalu zašla, pa se kljub vsem utemeljitvam

v letu 1972 ni nič spremenilo na boljše; prostori še vedno niso dokončno urejeni, ker za to ni bilo potrebnih sredstev. Če vprašanje razširitve skladišč ne bo rešeno v teku leta 1973, se bo biblioteka zadušila v lastnem knjižnem fondu, ki bo z vsemi svojimi unikati svetovne znanstvene literature pri nas postal zainteresirani javnosti nedostopen.

Še bolj kot lani je letos postal pereč problem inštitutskih bibliotek, ki jih novo došla literatura prav tako zasipa. Tudi to bi lahko deponirali v centralnih skladiščih, če bi bila na voljo.

Poročilo o tekočem delu smo razvrstili po posameznih sektorjih naše dejavnosti ter poleg statističnih podatkov navajamo tudi morebitne pripombe ali pojasnila:

Akcesija: prirastek knjižnega fonda je razviden iz naslednje tabele:

	Zamena	Darilo	Nakup	Skupaj
knjige	6.200	1.608	2.307	10.115
mikrofilmi	1	—	—	1
rokopisi	—	5	—	5
geografske karte	14	—	615	629
gramofonske plošče	—	5	9	12
fotografije in reprodukcije	28	272	—	300
Skupaj	6.243	1.888	2.931	11.062

Pri akcesiji daril se zdi potrebno posebej omeniti zapuščino pok. predsednika SAZU, akad. prof. dr. Frana Ramovša. To smo prejeli ob 20-letnici njegove smrti. Obsega del njegove knjižnice (separati) in rokopise (osebni dokumenti, korespondenca od l. 1909 do njegove smrti in jezikoslovni material).

Dubletni fond: Sezname dvojnic, ki so se nam nabrale med letom, smo poslali v izbiro 111 ustanovam, od tega 57 v inozemstvu, in uspešno zamenjali 772 dvojnic.

Celotni knjižni fond: Z letošnjim letom je prišel v sklop akademije Glasbeno-narodopisni inštitut kot posebna sekcija Inštituta za slovensko narodopisje SAZU. S tem je naša biblioteka pridobila tudi njihov knjižni fond, ki je ob koncu leta obsegal 3467 volumnov. Zaenkrat bo ta knjižni fond kot poseben del naše biblioteke vpisan samo v inventarne knjige Sekcije za glasbeno narodopisje SAZU in vnešen samo v njihovih kartotekah.

Ob koncu leta 1972 je imela biblioteka SAZU 185.426 inventarnih števil, in sicer:

knjig in letnikov revij	178.906
mikrofilmov	672
rokopisov	74
geografskih kart	2.222
gramofonskih plošč	79
reprodukcij in fotografij	3.473

Katalogi: Razen zapuščin arh. J. Jagra in F. Ramovša je ves knjižni fond kataloško obdelan v matičnem katalogu. Ta je hkrati tudi naš abecedni imenski katalog. V sistematičnem katalogu po mednarodni decimalni klasifikaciji je obdelan ves knjižni fond, ki je prispel po letu 1951.

Redno izdelujemo tudi kataloške listke za knjige in revije, ki so deponirane v posameznih inštitutskih bibliotekah akademije.

Za katalog inozemskih knjig pri Jugoslovanskem bibliografskem inštitutu, kakor tudi za centralni katalog SR Slovenije pri Narodni in univerzitetni knjižnici, redno izdelujemo in pošiljamo ustrezne kataloške listke.

Sproti izdelujemo tudi kataloške listke za čitalniški katalog.

Kredit: Odobreni kredit za nabavo znanstvenih in strokovnih knjig ter revij je znašal 150.000.—din, čeprav je bil naš predlog znatno višji: 250.000.—din. S predlaganim zneskom bi mogli zadostiti najbolj nujnim potrebam naših inštitutskih bibliotek. Predlog ni bil utemeljen s poglobitvenim argumentom, tj. z razvojem inštitutov (čeprav bi morale biti že to dovolj tehtno), temveč z zviševanjem cen in spremembami pri obračunavanju valut. Zaradi tako skopo odmerjenih denarnih sredstev, ko nismo razpolagali niti z dvema tretjinama predvidene vsote, smo se znašli pred problemom, ki smo ga mogli rešiti samo v škodo naši biblioteki. Nabaviti nismo mogli niti najpotrebnejših knjig, odpovedati smo morali vrsto periodičnega tiska in kljub temu konec leta ugotovili primanjkljaj. Čeprav smo pri naročilih ukrepali z naravnost pretiranim varčevanjem, je znašala poraba v preteklem letu 167.079,85 din. Le majhen del dolga bomo lahko pokrili iz aktivnih pozicij nekaterih inštitutov. Ves preostali dolg se bo moral prenesti na račun leta 1975.

Posebnih deviz za nakup inozemske literature nam niso nakazali, ker izvršujemo vsa zadevna naročila preko naših knjigarn.

Zamena: Knjižna zamenjava akademijskih publikacij z znanstvenimi ustanovami je naše najvažnejše, najpomembnejše in najaktivnejše delovno področje. Na ta način se steka v našo biblioteko najnovejša svetovna znanstvena literatura vseh strok. To je poseben namen naše biblioteke in svojska značilnost našega knjižnega fonda. Po drugi strani s tako zamenjavo seznanjamo svetovno znanstveno javnost z izsledki naših najbolj priznanih strokovnjakov. Zato je skoro odveč poudariti, kako važno je, da akademijske publikacije redno izhajajo, saj je to gotovo prvi pogoj za naše uspešno poslovanje.

Z našo knjižno zamenjavo smo lahko zadovoljni. Vzpostavili smo redne zveze z vsemi najpomembnejšimi ustanovami, katerih delovna področja ustrezajo zvrstem naše publikacijske dejavnosti.

Novo zamenjalne stike smo v preteklem letu navezali s 35 ustanovami (od tega 34 v inozemstvu), redno poslovanje pa smo prekinili s 5 inozemskimi naslovniki.

Ob koncu leta je bila naša zamenjalna mreža razširjena na 80 držav vsega sveta in je obsegala 1343 naslovov (1123 v inozemstvu in 220 v SFRJ). V tem številu je zajetih 1101 inozemska in 219 domačih ustanov ter 22 inozemskih in 1 domač znanstvenik. Niso pa vštete razne občasne knjižne zamenjave niti zamenjave našega dubletnega fonda.

Recenzija: Akademijske publikacije pošiljamo v oceno na 35 naslovov (od tega 28 inozemskih). Prejeli smo več ocen, ki so bile objavljene v raznih časopisih.

Ekspedit: Skupno smo razposlali 13.855 publikacij, od tega v zameno 7618, v dar 2803, v prodajo 3434. Razen publikacij SAZU odpošiljamo tudi skupne publikacije naše akademije s Svetom akademij (Catalogus florae Jugoslaviae, Catalogus faunae Jugoslaviae in Onomastica jugoslavica), ter izdaje, ki jih je naša akademija prejela v dediščino od nekaterih ustanov.

Stanje zaloge publikacij 31. XII. 1972 je znašalo 102.570 v skupni vrednosti 1.667.150,35 din.

Mnogo akademijskih publikacij je danes že razprodanih; pošle so zlasti starejše akademijske izdaje, Letopisi in muzikalije. Vendar pa je tudi zaloga nekaterih publikacij zadnjih let prav minimalna.

Izposojevanje: Knjižni fond naše biblioteke izposojamo zainteresiranim osebam v čitalnici ali na dom. V uvodu tega po-

ročila smo že omenili, da je z aprilom 1972 pričela naša čitalnica redno poslovati. V njej so čitateljem po prostem pristopu na razpolago razne enciklopedije, leksikoni, atlasi, slovarji, prav tako pa tudi okrog 400 raznih revij.

Centralna biblioteka je izposodila v preteklem letu dela iz svojega knjižnega fonda 261 bralcem. Ti so našo biblioteko obiskali 2819-krat (1192-krat za izposojajo na dom, 1627-krat za izposojajo v čitalnici).

Število izposojenih zvezkov v preteklem letu je bilo:

v čitalnici	4.075
na dom	5.848
inštitutskim bibliotekam	7.121
medbibliotečna izposoja 15 bibliotekam v državi	36
1 biblioteki v inozemstvu	1
Skupaj	17.081

Pripomniti pa je treba, da je medbibliotečno izposojajo pretežno nadomestila izdelava xerox-kopij, kar je posebej pri krajših člankih veliko bolj praktično in nič dražje.

Inštitutske biblioteke so knjižni fond, deponiran pri njih, same izposojale. Ker je pristop h knjižnemu fondu prost in na voljo le inštitutskim delavcem, o izposoji v njihovih čitalnicah nimamo statističnih podatkov.

Publikacije: Vsak mesec izdajamo Seznam o akcesiji knjig.

Razen tega smo v preteklem letu objavili še Poročilo o delu biblioteke v letu 1971, 4 sezname dublet, Letni seznam periodik 1972 in Seznam razpoložljivih publikacij SAZU.

Vse biblioteške publikacije tiskamo v ciklostilni tehniki ter jih broširamo. Naklada Letnega seznama periodik je 200, Seznama razpoložljivih publikacij 500, vseh drugih publikacij pa 160 izvodov.

Publikacije biblioteke razpošiljamo članom akademije, akademiskim inštitutom in sekcijam ter raznim ustanovam, knjižnicam in knjigarnam, ki se zanje zanimajo.

Administracija: Delovodnik biblioteke je obsegal v preteklem letu 2327 števil.

Prodaja publikacij je bila v lokalni ekspediti na Trgu revolucije 7, po 4 ure dnevno. Izkupiček za prodane publikacije je v preteklem letu znašal 89.609,80 din.

Knjigoveznica: Akademijaska knjigoveznica je v letu 1972 zvezala 552 knjig. Poleg tega je broširala biblioteške publika-

cije, restavrirala nekaj starih tiskov ter izvrševala druga dela knjigoveške narave.

Personalia: Skozi vse leto so bila zasedena vsa sistemizirana mesta v centralni biblioteki, in to: upravnik, 1 višji bibliotekar, 1 bibliotekar-referent, 2 višja knjižničarja-referenta, 2 višja knjižničarja, 1 knjižničar-referent, 1 knjižničar, 1 knjižničarski manipulant, 1 tajnica, 1 oskrbnik knjižnega fonda, 1 snažilka.

Ená delavka je bila v preteklem letu na porodniškem dopustu. Nadomeščali so jo drugi delavci centralne biblioteke.

Lani je uspešno položil strokovni izpit 1 bibliotekar.

Ekspedit vodi poseben delavec z nepolnim delovnim časom.

Knjigoveške posle je opravljal mojster-knjigovez; tudi to delovno mesto ima nepolni delovni čas.

Za kurirske posle smo imeli na voljo akademijske pomožne delavce.

V akademijskih inštitutih in sekcijah so opravljali knjižničarske posle (razne pomožne kartoteke in izposojevanje) njihovi delavci. Od tega jih je le 5 iz knjižničarske stroke, drugi pa so administrativni, strokovni ali priložnostni delavci, ki opravljajo potrebne knjižničarske posle poleg drugega dela.

IMENIK BIBLIOTEŠKIH DELAVCEV OB KONCU LETA 1972:

Primož Ramovš, upravnik
Anika Koblar-Horetzky, višji bibliotekar
Marija Stergar, bibliotekar-referent
Stana Tomšič, višji knjižničar-referent
Anamarija Valantič, višji knjižničar-referent
Darka Brejc, višji knjižničar
Olga Maleš, višji knjižničar
Živa Lavrič, knjižničar-referent
Marko Zorko, knjižničar
Malči Anzi, knjižničarski manipulant
Vida Baebler, tajnica
Srečko Janežič, oskrbnik knjižnega fonda
Ljubo Podpac, vodja ekspedita
Gabrijel Škerl, knjigoveški mojster
Marija Medjimorec, snažilka

IMENIK DELAVCEV BIBLIOTEKARSKE STROKE V AKADEMIJSKIH INŠTITUTIH OB KONCU LETA 1972:

Vida Urek, bibliotekar-referent v Inštitutu za zgodovino umetnosti

Albina Štrubelj, višji knjižničar v Inštitutu za slovensko narodopisje

Julijana Šušteršič, višji knjižničar v Orientalističnem inštitutu

Angela Turnšek, višji knjižničar v Inštitutu za literature

Inge Kalan, knjižničar-referent v Inštitutu za biologijo

Načrt dela za leto 1973

Biblioteka se bo trudila, da bo v letu 1973 vse tekoče delo redno in sproti v celoti opravila.

Kot posebno delo nas čaka katalogizacija in klasifikacija Jagrove ter Ramovševe zapuščine, česar zaradi obsežnosti seveda ne bomo mogli v celoti opraviti. Pač pa nameravamo urediti in katalogizirati rokopisni zapuščini Alfonza Paulina in Ivana Regna.

Dokončno bomo postavili tudi čitalniški katalog in hkrati izvedli revizijo matičnega abecednega imenskega kataloga.

Skušali bomo v čim večji meri seznaniti javnost s posebnim značajem in vsebino našega knjižnega fonda ter doseči čim večje zanimanje zanj med bralci.

V decembru bomo ponovno organizirali prodajo akademijskih publikacij z znatnim popustom.

PUBLIKACIJE
IN ZAMENJAVA PUBLIKACIJ

PUBLIKACIJE

Slovenske akademije znanosti in umetnosti v letu 1972

SPLOŠNE IZDAJE

Letopis Slovenske akademije znanosti in umetnosti. 22. knjiga. 1971.
V Ljubljani 1972. 234 + (II) str. 8°. 2000 izv. 20.—din.

IZDAJE RAZREDA ZA ZGODOVINSKE IN DRUŽBENE VEDE

Razprave VII. Ljubljana 1971—1972. 8°.

2. Stanko Pahič: Nov seznam noriško-panonskih gomil. Str. 109—212 + 2 pril. 1972. 1200 izv. 30.—din.
3. Jože Sivec: Kompozicijski stavek Wolfganga Stricciosa. Str. 213—302 + (II) str. 1972. 1000 izv. 34.—din.
4. Andrej Rijavec: Kompozicijski stavek komornih instrumentalnih del Slavka Osterca. Str. 305—376. 1972. 1000 izv. 20.—din.
5. Ivan Zelko: Gospodarska in družbena struktura turniške prazupnije po letu 1381. Str. 377—473 + (I) str. + (3) pril. 1972. 1000 izv. 35.—din.

Arheološki vestnik XXI—XXII. Ljubljana 1970—1971. 340 + (III) str. + 10 tab. + 3 pril. 8°. 1200 izv. 80.—din.

Vsebina:

- Peter Petru: Kolokvij o zgodnjem srednjem veku. Str. 5—6.
Milko Kos: Naselitev Gorenjske v ranem srednjem veku. Str. 7—16.
Bogo Grafenauer: Naselitev Slovanov v Vzhodnih Alpah in vprašanje kontinuitete. Str. 17—52.
Jaroslav Sašel: Alpes Iuliana. Str. 33—44.
István Bóna: Langobarden in Ungarn. Str. 45—74.
Mario Brozzi: I primi duchi Longobardi del Friuli e la politica bizantina verso il ducato. Str. 75—80.
Agnes Csemiczky Sós: Mosaburg-Zalavár im 9. Jahrhundert. Str. 81—94.
Paola Korošec: Kulturni in časovni oris slovanskega zgodnjega srednjega veka na območju Slovenije. Str. 95—110.
Andrej Valič: Vprašanja raziskovanj zgodnjega srednjega veka na Gorenjskem. Str. 111—116 + 1 pril.
Ljudmila Plesničar-Gec: Emona v pozni antiki. Str. 117 do 122.
Iva Mikl-Curk: Predmeti iz obdobja selitve narodov v zbirki Ptujkega muzeja. Str. 123—126.
Ljotze Bolta: Poznoantično grobišče na Rifniku pri Sentjurju. Str. 127—140 + 1 pril.
Marijan Slabe: Grobišče iz dobe preseljevanja narodov v Dravljah. Str. 141—150.

- Zdenko Vinski: Kranj i horizont groblja na redove 6. stoljeća u zapadnoj Jugoslaviji. Str. 151—152.
- Drago Svobljšak: Posočje v zgodnjem srednjem veku. Str. 153 do 162.
- Peter Petru: Sondi pri sv. Martinu v Malencah. Str. 163—166.
- Elica Boltin-Tome: Zаметки приморских мест. Str. 167—172.
- Ivo Pirkovič: Langobardi v panonski fazi. Str. 173—194.
- Josip Korošec, iun.: Sv. Jurij in sv. Martin na Svetih gorah na Bizeljskem v predromanski dobi. Str. 195—220 + 1 pril.
- Irma Cremošnik: Prvi nalazi najstarijih slavenskih nastambi u Bosni i Hercegovini. Str. 221—224.
- Valter Krušič: Karies pri narodih, živečih na Slovenskem, gledan skozi prizmo tisočletij. Str. 225—236.
- Frank Schwappach: Stempelverzierte Latène-Keramik aus dem Ringwall von Stična. Str. 237—252 + 10 tab.
- Paola Korošec: Še nekaj misli o zgodnjerednjeveški figuralni plastiki v Sloveniji. Str. 253—268.
- Mitja Brodar: Paleolitska poskusna izkopavanja v letih 1969 in 1970. Str. 269—274.
- Andrej Valič: Smartno pri Cerkljah na Gorenjskem. Poznantične in zgodnjerednjeveške najdbe. Str. 275—287.
- Andrej Valič: Keramični posodi iz časa preseljevanja narodov v Kranju. Str. 288—292.
- Knjižna poročila. Str. 293—320.
- Stasko Jesse: Bibliografski prispevki 1969, 1970. Str. 321—332.
- Stasko Jesse: Zamenjava. Str. 333—340.
- Viri za zgodovino Slovencev.** Knjiga peta. Ferdo Gestrin: Mitninske knjige 16. in 17. stoletja na Slovenskem. V Ljubljani 1972. 490 + (II) str. + (1) tab. 8°. 800 izv. 150.—din.

IZDAJE RAZREDA ZA FILOLOŠKE IN LITERARNE VEDE

- Traditiones 1.** Zbornik Inštituta za slovensko narodopisje. Ljubljana 1972. 226 + (II) str. + (1) pril. + add. 8°. 1000 izv. 90.—din.
- Vsebina:*
- Milko Matičetov: Uvodne besede. Str. 5—8.
- Niko Kuret: Naša 25-letnica. Komisija (1947—1951) in Inštitut za slovensko narodopisje SAZU (od 1951). Nastanek, razvoj, delo. Str. 9—18 + (1) pril.
- Niko Kuret: 75-letnica prvega slovenskega narodopisnega programa. Matija Murko: Iz poročila o »Narodopisni razstavi češkoslovenski« v Pragi l. 1895. (Letopis Matice Slovenske 1896.) Str. 19—26.
- Vilko Novak: Emila Korytka nemški članki o slovenskem ljudskem izročilu. Str. 27—52.
- Milko Matičetov: Koroško zvezdno ime »Skopnjekovo gnezdo«. Str. 53—64.
- Helena Ložar-Podlogar: Bohinjske šeme. Str. 65—92.
- Niko Kuret: Obredni pohodi pri Slovcih. Str. 93—112.
- Vitomil Belaj: Pogreb s sanmi na Koroškem. (Poskus razlage zapisa iz 18. stoletja.) Str. 113—116.
- Zmaga Kumer: »So pesmi okrogle...« Nekaj o slovenskih poskočnicah in njih razmerju do nemških. Str. 117—128.
- Mirko Ramovš: Potrkan ples. Str. 129—148.
- Bruno Ravnikar: Analiza kurentovih zvoncev. Str. 149—154.

- Sergej Vilfan: Komun v Črnotičah. Str. 155—172.
 Anton Cevc: O pustnih šegah in šemah v vaseh in zaselkih pod Krvavcem v Kamniških Alpah. Str. 173—180.
 Pavle Zablatnik: Iz ljudske medicine pri koroških Sloven-
 cih. Str. 181—185.
 Milko Matičetov: Rezijanski zagovor proti kačjemu strupu.
 Str. 186.
 Pavle Merku: Nekaj legend iz Karnajske in Nadiške doline.
 Str. 187—195.
 Milko Matičetov: Opombe k Merkujevim beneškosloven-
 skim legendam. Str. 194.
 Niko Kuret: Iz porabskih zapiskov. Str. 195—205.
 Iz Inštituta za slovensko narodopisje. Str. 205.
 Slobodan Zečević: 18. kongres jugoslovenskih folklorista u
 Bovcu 1971. Str. 206—207.
 Niko Kuret: I. mednarodni kongres za evropsko etnologijo
 v Parizu 1971. Str. 207—208.
 France Sušnik: Blaž Mavrel — 75 let. Str. 208—209.
 Luka Kramolec: France Czigan. Str. 209—221.
 Niko Kuret: Metod Badjura. Str. 211—215.
 Vilko Novak: Branislav Rusić. Str. 215—215.
 Milovan Gavazzi: Petr Grigor'evič Bogatyrev. Str. 216—217.
 Bibliografija v tujih jezikih objavljenih prispevkov slovenskih
 narodopiscev 1945—1972. Str. 219—224.
 Niko Kuret: Sodobnosti se ne odpovedujemo. Str. 225.
 Sodelavci tega zvezka. Str. 226.
 Naznanilo uredništva. Str. 226.

IZDAJE RAZREDA ZA PRIRODOSLOVNE IN MEDICINSKE VEDE

Razprave. Oddelek za prirodoslovne vede. XV. Ljubljana 1972. 8°.
 1000 izv.

Vsebina:

1. Ivka Munda: Seasonal and Ecologically Conditioned Variations in the *Fucus virsoides* Association from the Istrian Coast (Northern Adriatic). Str. 1—34 + 2 tab. 18.—din.
2. Ivka Munda: The Effect of Different Chlorinities on the Survival of three Freshwater Species; *Cladophora fracta* (Müll. ex Vahl.) Kützing, *Vaucheria geminata* Heering and *Tribonema vulgare* Pascher. Str. 35—48 + 7 tab. 15.—din.
3. Jože Bole: Taksonomija in zoogeografija rodu *Sadleriana* Clessin, 1890 (Gastropoda, Prosobranchia). Str. 49 do 74 + (II) str. 13.—din.
4. Božidar Petar Milorad Čurčić: *Pselaphochernes hadzii*, nouveau Pseudoscorpion des montagnes du sud-est de la Bosnie. Str. 77—95 + (II) str. 9.—din.

Geografski zbornik XIII. Ljubljana 1972. 242 + (II) str. + (6) pril.
 8°. 1200 izv. 84.—din.

Vsebina:

1. Ivan Gams: Prispevek k mikroklimatologiji vrtač in kraških polj. Str. 5—78 + (I) str. 25.—din.
2. Darko Radinja: Senožesko podolje. Pokrajina na stiku fluvialnega in kraškega reliefa. Str. 81—126 + (I) str. + 3 pril. 17.—din.

3. Andrej Kranjc: Kraški svet Kočevskega polja in izraba njegovih tal. Str. 129—194 + (I) str. + 3 pril. 27.—din.
 4. Darko Radinja: Zakrasevanje v Sloveniji v luči celotnega morfogenetskega razvoja. Str. 197—242 + (II) str. 15.—din.

ZAMENJAVA PUBLIKACIJ — EXCHANGE OF PUBLICATIONS

Biblioteka Slovenske akademije znanosti in umetnosti je v letu 1972 redno pošiljala v zameno akademijske publikacije naslednjim ustanovam:

In 1972 the Library of Slovenian Academy of Sciences and Arts was in continuous exchange of publications with following Institutions:

SFRJ JUGOSLAVIJA — SFRJ YUGOSLAVIA

Banja Luka:

Muzej Bosanske Krajine

Beograd:

Arheološki institut Srpske akademije nauka i umetnosti
 Arhitektonski fakultet Univerziteta
 Astronomska opservatorija
 Balkanološki institut Srpske akademije nauka i umetnosti
 Botanički zavod i bašta Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta
 Etnografski institut Srpske akademije nauka i umetnosti
 Etnografski muzej
 Etnološko društvo Jugoslavije
 Geografski institut »Jovan Cvijić«
 Geografski zavod Prirodno-matematičkog fakulteta
 Građevinski fakultet
 Institut društvenih nauka
 Institut za ispitivanje materijala
 Institut za nuklearne nauke »Boris Kidrič«
 Institut za zaštitu bilja
 Istarski muzej Srbije
 Jugoslovenski institut za zaštitu spomenika kulture
 Katedra za matematiku. Elektrotehnički fakultet
 Komisija za medicinsko-naučna istraživanja
 Mašinski fakultet Univerziteta
 Mašinski institut »Vladimir Farmakovski« Srpske akademije nauka i umetnosti
 Matematički institut
 Muzej grada Beograda
 Muzej primenjene umetnosti
 Muzej šumarstva i lova

* Ustanove s katerimi smo v letu 1972 vzpostavili zameno, so označene z zvezdico *.

The institutions with which the exchange of publications started in 1972 are marked with *.

Narodni muzej
Naučno društvo za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije
Prirodnjački muzej
Rudarsko-geološki fakultet
Savezni hidrometeorološki zavod
Seminar za istoriju jugoslovenske književnosti
Srpska akademija nauka i umetnosti
Srpsko biološko društvo
Srpsko geografsko društvo
Srpsko geološko društvo
Srpsko hemisko društvo
Srpsko lekarsko društvo
Šumarski fakultet
Univerzitetska biblioteka »Svetozar Marković«
Vojni muzej
Zavod za geološka i geofizička istraživanja

Biograd na moru:

*Arheološka zbirka

Bitola:

Društvo za nauka i umetnost
Odbor za Herakleja

Brežice:

Posavski muzej

Celje:

*Mohorjeva družba

Cetinje:

Zavod za zaštitu spomenika kulture SR Crne Gore

Dubrovnik:

Dubrovački muzej. Arheološki odjel
Historijski institut Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti

Idrija:

Mestni muzej

Ilidža:

Geološki zavod u Sarajevu

Kamnik:

Muzej Kamnik

Kikinda:

Narodni muzej

Kotor:

Pomorski muzej

Kranj:

Gorenjski muzej

Kutina:

Muzej Moslavine

Ljubljana:

Arheološki seminar Univerze
Biotehniška fakulteta
Društvo meteorologov Slovenije
Elektrotehniški vestnik
Geološki zavod SR Slovenije
Gozdarski vestnik

Hidrometeorološki zavod SR Slovenije
Inštitut za biologijo Univerze
Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije
Inštitut za javno upravo in delovna razmerja pri Pravni fakulteti
Inštitut za sociologijo in filozofijo pri Univerzi
Kmetijski inštitut Slovenije
Mestni arhiv
Narodna galerija
Narodni muzej
Nuklearni inštitut »Jožef Stefan«
Oddelek za muzikologijo Filozofske fakultete
Planinska zveza Slovenije
Prirodoslovno društvo Slovenije
Slovenska Matica
Slovenski etnografski muzej
Slovenski gledališki muzej
Slovenski šolski muzej
Tehniški muzej Slovenije
Urbanistični inštitut SR Slovenije
Zavod SR Slovenije za statistiko
Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij SR Slovenije
Zavod za spomeniško varstvo SR Slovenije
Zavod za zdravstveno in tehniško varnost SR Slovenije
Zdravstveni vestnik
Zgodovinsko društvo za Slovenijo
Zveza inženirjev in tehnikov SR Slovenije

Maribor:

Pokrajinski muzej

Mežica:

Geološka služba pri Rudniku svinca in cinka

Niš:

Balkanološki institut Univerziteta
Medicinski fakultet

Novi Beograd:

Republički zavod za zaščito prirode SR Srbije

Novi Sad:

Centralna biblioteka Filozofskog fakulteta
Matica Srpska
Pokrajinski zavod za zaščito spomenika kulture
Vojvodanski muzej

Novo mesto:

Studijska knjižnica Mirana Jarca

Ohrid:

Hidrobiološki zavod
Naroden muzej

Osijek:

Historijski arhiv u Osijeku
Muzej Slavonije

Peč:

Viša ekonomsko-komercijalna škola
Zavod za šumarstvo

Piran:

Pomorski muzej »Sergej Mašera«

Portorož:

Morska biološka postaja. Inštitut za biologijo Univerze v Ljubljani

Priština:

Katedra za šiptarski jezik i književnost

Muzej Kosova i Metohije

Pravno-ekonomski fakultet

Prizren:

Zavod za vinogradarstvo i vinarstvo

Pula:

Arheološki muzej Istre

Društvo za književnost i umjetnost

Rijeka:

Historijski arhiv

Medicinski fakultet

Pomorski i povijesni muzej

Rovinj:

Centar za istraživanje mora

Sarajevo:

Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

Arhiv Bosne i Hercegovine

Biološki institut Univerziteta

Društvo istoričara Bosne i Hercegovine

Ekonomski institut Univerziteta

Geografsko društvo Bosne i Hercegovine

Institut za higijenu i socijalnu medicinu. Medicinski fakultet

Institut za šumarstvo

Katedra jugoslovenske književnosti. Filozofski fakultet

Medicinski fakultet Univerziteta

Poljoprivredni fakultet Univerziteta

Pravni fakultet Univerziteta

Sumarski fakultet Univerziteta

Zavod za zaštitu spomenika kulture SR Bosne i Hercegovine

Zemaljski muzej

Skopje:

Ekonomski institut na Univerzitetot

Etnološki muzej

Geografski institut. Prirodno-matematički fakultet

Geografsko društvo na SR Makedonija

Geološki zavod

Institut za folklor

Institut za makedonski jazik

Institut za matematika na Univerzitetot

Institut za nacionalna istorija

Katedra za jugoslovenska književnost. Filozofski fakultet

Makedonska akademija na naukite i umetnostite

Medicinski fakultet

Muzejsko-konzervatorsko društvo na SR Makedonija

Prirodonaučen muzej

Repub. zavod za zaštita na spomenicite na kulturata

Seminar za istorija na star vek i arheologija. Filozofski fakultet

Seminar za klasična filologija. Filozofski fakultet

Seminar za makedonski jazik. Filozofski fakultet

Sumarski institut na SR Makedonija

Zavod za ribarstvo na SR Makedonija
Zemjodjelsko-šumarski fakultet na Univerzitetot
Zoološki zavod. Prirodno-matematički fakultet

Slavonski Brod:

Historijski institut Slavonije

Smederevo:

Narodni muzej

Split:

Arheološki muzej
Državna galerija umjetnina
Etnografski muzej
Hidrografski institut Jugoslovenske ratne mornarice
Historijski arhiv u Splitu
Institut za nacionalnu arheologiju
Institut za oceanografiju i ribarstvo
Muzej grada Splita
Naučna biblioteka
Pedagoška akademija
Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture
Vojnopomorski muzej Ratne mornarice

Sremski Karlovci:

Istorijski arhiv AP Vojvodine

Skofja Loka:

Loški muzej

Stip:

Naroden muzej

Titograd:

Biološki zavod
Geološki zavod Crne Gore
Istorijski institut Crne Gore
Republički zavod za zaštitu prirode

Tuzla:

Muzej istočne Bosne

Vranje:

Narodni muzej

Vršac:

Narodni muzej

Vukovar:

Gradski muzej

Zadar:

Arheološki muzej
Historijski arhiv
Institut Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti
Institut za historijske nauke Filozofskog fakulteta Sveučilišta
u Zagrebu
Narodni muzej

Zagreb:

Arheološki muzej
Arhiv SR Hrvatske
Biblioteka Pravnog fakulteta Sveučilišta
Botanički zavod Prirodoslovnog fakulteta Sveučilišta
Društvo matematičara i fizičara

Društvo muzejsko-konzervatorskih radnika SR Hrvatske
 Etnografski muzej
 Geofizički zavod Sveučilišta
 Geografsko društvo Hrvatske
 Geološko-paleontološka zbirka i laboratorij za krš Jugoslavenske
 akademije znanosti i umjetnosti
 Historijski institut Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti
 Hrvatsko prirodoslovno društvo
 Imunološki zavod
 Institut Français
 Institut za geološka istraživanja
 Institut za historiju radničkog pokreta
 Institut za narodnu umjetnost
 Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti
 Muzej grada Zagreba
 Muzej za umjetnost i obrt
 Muzikološki zavod Muzičke akademije u Zagrebu
 »Naučna misao« — Društvo za unapređivanje i širenje nauke
 Odjel za ornitologiju Instituta za biologiju Sveučilišta
 Odsjek za arheologiju. Filozofski fakultet Sveučilišta
 Odsjek za povijest umjetnosti. Filozofski fakultet Sveučilišta
 Poljoprivredna znanstvena smotra. Agronomski fakultet Sveučilišta
 Povijesno društvo Hrvatske
 Speleološki odsjek Planinarskog društva »Željezničar«
 Staroslavenski institut
 Studijski kabinet za arheologiju Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti
 Zavod za slavensku filologiju. Filozofski fakultet Sveučilišta
 Znanstveni bilten

Zenica:

Muzej grada Zenice

EVROPA — EUROPE

Aarau (Switzerland):

Aargauische Naturforschende Gesellschaft

Aarhus (Denmark):

Geologisk Institut
 Staatsbiblioteket

Aberdeen (Great Britain):

University Library

Aberystwyth (Great Britain):

National Library of Wales

Acacias-Genève (Switzerland):

Institut d'Anthropologie de l'Université

Acireale (Italy):

Biblioteca Zelantea

Alba-Iulia (Rumania):

Muzeul Regional

Amersfoort (Netherlands):

Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

Amsterdam (Netherlands):

- * Artis-Bibliotheek. Universiteit van Amsterdam
- Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
- Koninklijk Instituut voor de Tropen
- Koninklijk Oudheidkundig Genootschap Rijksmuseum
- Nederlands Genootschap voor Anthropologie
- Nederlandsche Entomologische Vereeniging
- Zoölogisch Museum. Universiteit van Amsterdam

Antwerpen (Belgium):

- Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen

Aquileia (Italy):

- Associazione Nazionale per Aquileia

Arezzo (Italy):

- Accademia »Petrarca« di Lettere, Arti e Scienze

Athēnai (Greece):

- Akadēmia Athēnōn
- British School of Archaeology at Athens
- Comité National Hellénique de l'Association Internationale des Études du Sud-Est Européen
- Davis Library, American School of Classical Studies
- Deutsches Archaeologisches Institut
- École Française d'Archéologie
- Laboratoire de Géologie et de Paléontologie de l'Université
- Redaction de la revue Laografía
- Société Archéologique d'Athènes
- Société Spéléologique de Grèce

Avenches (Switzerland):

- Musée Romain

Bacău (Rumania):

- Muzeul de Istorie
- Muzeul de Științele Naturii

Bad Godesberg (Federal Republic of Germany):

- Deutsche Forschungsgemeinschaft
- Deutscher Forschungsdienst
- Friedrich-Ebert-Stiftung Bibliothek
- Institut für Raumordnung

Barcelona (Spain):

- Instituto Químico de Sarriá
- Museo Arqueológico

Bari (Italy):

- Accademia Pugliese delle Scienze
- Facoltà di Lettere e Filosofia e di Magistero

Basel (Switzerland):

- Geographisch-ethnologische Gesellschaft
- Historische und antiquarische Gesellschaft
- Naturforschende Gesellschaft
- Schweizerische Gesellschaft für Ur- und Frühgeschichte
- Schweizerisches Institut für Volkskunde

Bautzen (German Democratic Republic):

- Institut für sorbische Volksforschung der Akademie der Wissenschaften der Deutschen Demokratischen Republik
- Stadtmuseum. Naturwissenschaftliche Abteilung

Békéscsaba (Hungary):

* Békés Megye Múzeumi Igazgatósága

Belfort (France):

Société Belfortaine d'Émulation

Bergamo (Italy):

Biblioteca Civica A. Mai

Bergen (Norway):

Universitetsbiblioteket

Berlin (German Democratic Republic):

* Akademie der Künste der DDR

Akademie der Wissenschaften der DDR

Institut für deutsche Volkskunde der Akademie der Wissenschaften der DDR

Institut für Ur- und Frühgeschichte der Humboldt-Universität

Institut für Vor- und Frühgeschichte der Akademie der Wissenschaften der DDR

Universitäts-Bibliothek der Humboldt-Universität

Zentralstelle für die philosophische Information und Dokumentation

Berlin-Charlottenburg (Federal Republic of Germany):

Museum für Vor- und Frühgeschichte

Bern (Switzerland):

Bernisches historisches Museum

Geographische Gesellschaft

Naturforschende Gesellschaft

Stadt- und Universitätsbibliothek

Besançon (France):

Institut d'Archéologie de la Faculté des Lettres

Institut de Géographie de la Faculté des Lettres

Université de Besançon

Białowieża (Poland):

Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk

Białystok (Poland):

Muzeum w Białymstoku

Bilbao (Spain)

Grupo Espeleológico Vizcaino

Birmingham (Great Britain):

Birmingham Natural History Society

Blindern — Oslo (Norway):

Det Norske Geografiske Selskab

Det Norske Meteorologiske Institutt

Bochum — Querenburg (Federal Republic of Germany):

Geographisches Institut der Ruhr-Universität Bochum

Bologna (Italy):

Accademia delle Scienze dell'Istituto di Bologna

Gruppo Speleologico Bolognese

Istituto di Geologia e Paleontologia dell'Università

Museo Civico

Unione Speleologica Bolognese

Bolzaneto-Genova (Italy):

Club Alpino Italiano — Gruppo Speleologico

- Bondy** (France):
Office de la Recherche Scientifique et Technique Outre-Mer
- Bonn** (Federal Republic of Germany):
Geographisches Institut der Universität
Institut für Landwirtschaftliche Zoologie der Universität. — Hydrobiologische Arbeitsgruppe
Institut für Vor- und Frühgeschichte der Universität
Naturhistorischer Verein der Rheinlande und Westfalens
Universitäts-Bibliothek
Verein von Altertumsfreunden im Rheinlande
- Bordighera** (Italy):
Istituto Internazionale di Studi Liguri
- Borok** (USSR):
Institut biologii vnutrennih vod Akademii nauk SSSR
- Braşov** (Rumania):
Muzeul Judeţean Braşov
- Bratislava** (Czechoslovakia):
Filozofická fakulta Univerzity Komenského — Ústředná knižnica
Geografická knižnica Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského
Geografický ústav Slovenskej akadémie vied
Geologický ústav Dionýza Štúra
Kabinet etnológie, Filozofická fakulta Univerzity Komenského
Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského — Ústředná knižnica
Redakcia »Ochrana fauny«
Slovenská akadémia vied — Ústředná knižnica
Slovenská technická knižnica
Slovenské národné múzeum
Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied
Univerzitná knižnica
Ústav svetovej literatury a jazykov Slovenskej akadémie vied
Ústavý spoločenských vied Slovenskej akadémie vied
- Bremen** (Federal Republic of Germany):
Übersee-Museum
- Brescia** (Italy):
Ateneo di Brescia
* Museo Civico di Storia Naturale
- Brno** (Czechoslovakia):
Archeologický ústav Československé akadémie věd
Etnografický ústav Moravského musea
Filozofická fakulta, Sborník prací
Geografický ústav Československé akadémie věd
Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody
Matices Moravská
* Moravské museum, Oddělení historické
Moravské museum, Prehistorické oddělení
Moravské museum, Ústav Anthropos
Pedagogický institut
Prírodovedecká fakulta University J. E. Purkyně
Speleologický klub
Univerzitní knihovna
Ústav pro ethnografii a folkloristiku Československé akadémie věd

Ústřední knihovna lékařské fakulty University J. E. Purkyně
Ústřední knihovna veterinární fakulty Vysoké školy zemědělské

Brugg (Switzerland):

Gesellschaft Pro Vindonissa

Bruxelles (Belgium):

Académie Royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique

Fédération Spéléologique de Belgique

Institut Royal des Sciences Naturelles de Belgique

Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België

»Latomus«

Les Musées Royaux d'Art et d'Histoire

Revue Belge de Philologie et d'Histoire

Service de Physique Nucléaire

Service National des Fouilles

Société Royale Belge d'Anthropologie et de Préhistoire

Société Royale Zoologique de Belgique

Spéléo-Club de Belgique

București (Rumania):

Asociația Slaviștilor din Republica Socialistă România

Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România

Biblioteca Centrală de Stat al Republicii Socialiste România

Biblioteca Centrală Universitară

* Centrul de Informare și Documentare al Invățămîntului

Centrul de Informare și Documentare în Științele Sociale și Politice

Institutul Agronomic »N. Balcescu«. Facultatea de Medicina Veterinara

Institutul de Archeologie al Academiei Republicii România

Institutul de Cercetări și Proiectări Piscicole

Institutul de Geologie și Geografie al Academiei Republicii Socialiste România

Institutul de Istoria Artei al Academiei Republicii Socialiste România

* Institutul de Lingvistică al Academiei Socialiste România

Institutul de Matematică al Academiei Republicii Socialiste România

Institutul de Speleologie »Emil G. Racoviță« al Academiei Republicii România

Institutul Geologic

Revue des Études Sud-Est Européennes

Societatea de Științe Biologice din Republica Socialistă România

Budapest (Hungary):

Budapesti Történeti Múzeum

Földrajzi Tanszékek Könyvtára

Iparművészeti Múzeum

Irodalomtudományi Intézet

Magyar Állami Földtani Intézet

Magyar Földrajzi Társaság Könyvtára

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

Magyar Nemzeti Galéria

Magyar Nemzeti Múzeum. Központi Régészeti Könyvtár

- Magyar Tudományos Akadémia Földrajztudományi Kutatóintézet
 Könyv- és Térképtára
 Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára
 Magyar Tudományos Akadémia. Néprajzi Kutató Csoport
 Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetének
 Magyar Tudományos Akadémia. Régészeti Intézet
 Magyar Tudományos Akadémia. Történettudományi Intézete
 Néprajzi Múzeum Könyvtára
 Országos Műemléki Felügyelőség
 Szépművészeti Múzeum
 Természettudományi Múzeum Könyvtára
- Cambridge* (Great Britain):
 Cambridge Philosophical Society
 University Library
- Canterbury* (Great Britain):
 The University — The Library
- Capo di Ponte* (Italy):
 Centro Camuno di Studi Preistorici
- Cardiff* (Great Britain):
 National Museum of Wales. Department of Archaeology
- Castellana-Grotte* (Italy):
 Istituto Italiano di Speleologia
- Catania* (Italy):
 Accademia Gioenia di Scienze Naturali
 Facoltà di Lettere e Filosofia
 Istituto di Geologia dell'Università
- Chur* (Switzerland):
 Historisch-antiquarische Gesellschaft von Graubünden
- Clermont-Ferrand* (France):
 Institut de Géographie. Faculté des Lettres
- Cluj* (Rumania):
 Academia Republicii Socialiste România — Filiala Cluj
 Muzeul de Istorie Cluj
 Muzeul Etnografic al Transilvaniei
- Coimbra* (Portugal):
 Instituto de Arqueologia. Faculdade de Letras
 Museu Zoológico da Universidade de Coimbra
 Sociedade Broteriana
- Como* (Italy):
 Rassegna Speleologica Italiana
 Società Archeologica Comense
- Constanța* (Rumania):
 Muzeul de Arheologie
- Craiova* (Rumania):
 Centrul de Științe Sociale al Academiei de Științe Sociale și
 Politice a Republica Socialistă România
- Cremona* (Italy):
 Biblioteca Statale di Cremona
- Debrecen* (Hungary):
 Déri Múzeum
 Egyetemi Könyvtár

- Egyetemi Néprajzi Intézet
Klasszika Filológiai Intézete Kossuth Lajos Tudományegyetem
- Delft* (Netherlands):
Ethnografisch Museum
- Dijon* (France):
Bibliothèque de l'Académie de Dijon et de la Commission des Antiquités
Spéléo-Club de Dijon
- Dresden* (German Democratic Republic):
Bibliothek der Technischen Universität
Landesmuseum für Vorgeschichte
Sächsische Landesbibliothek
Staatliches Museum für Mineralogie und Geologie
Staatliches Museum für Tierkunde
- Dublin* (Republic of Ireland):
Royal Dublin Society
Royal Irish Academy
Royal Society of Antiquaries of Ireland
- Durham* (Great Britain):
University Library
- Eberswalde* (German Democratic Republic):
Institut für Pflanzenschutzforschung Kleinmachnow (BZA). Abt. Taxonomie der Insekten
- Edinburgh* (Great Britain):
Royal Society of Edinburgh
School of Scottish Studies. University of Edinburgh
- Eisenstadt* (Austria):
Burgenländisches Landesmuseum
- Erlangen* (Federal Republic of Germany):
Deutsches Institut für merowingisch-karolingische Kunstforschung
Seminar für slawische Philologie der Friedrich-Alexander-Universität
- Faenza* (Italy):
Società Torricelliana di Scienze e Lettere
- Ferrara* (Italy):
Accademia delle Scienze di Ferrara
Istituto Ferrarese di Paleontologia Umana
- Firenze* (Italy):
Accademia della Crusca
Accademia Toscana di Scienze e Lettere
Rivista di Scienze Preistoriche
- Flémalle-Haute* (Belgium):
Société Royale Belge d'Études Géologiques et Archéologiques »Les Chercheurs de la Wallonie«
- Fossano* (Italy):
Biblioteca Civica
- Frankfurt a. M.* (Federal Republic of Germany):
Deutsches Archäologisches Institut. Römisch-Germanische Kommission
Senckenbergische Naturforschende Gesellschaft

- Freiburg i. Br.* (Federal Republic of Germany):
 Deutsches Volksliedarchiv
 Geographisches Institut I der Universität
 Geologisches Landesamt
 Institut für Ur- und Frühgeschichte der Universität
 Universitäts-Bibliothek
- Gavardo* (Italy):
 * Civico Museo Gruppo Grotte
- Gdańsk* (Poland):
 Biblioteka Gdańska Polskiej Akademii Nauk
 Gdańskie Towarzystwo Naukowe
 Instytut Morski
- Genève* (Switzerland):
 Bibliothèque d'Art et d'Archéologie
 Bibliothèque Publique et Universitaire
 Institut de Géologie de l'Université
 Muséum d'Histoire Naturelle
 Société de Géographie de Genève
 Société de Physique et d'Histoire Naturelle
 Société d'Histoire et d'Archéologie de Genève
 Société Entomologique de Genève
- Genova* (Italy):
 Accademia Ligure di Scienze e Lettere
 Istituto di Filologia Classica dell'Università
 Istituto di Geografia dell'Università
 Istituto di Geologia dell'Università
 Museo Civico di Storia Naturale »Giacomo Doria«
- Genova — Ribarolo* (Italy):
 Gruppo Ricerche Speleologiche
- Gent* (Belgium):
 Koninklijke Academie voor Nederlandse Taalen Letterkunde
 Seminarie voor Archeologie. Faculteit der Wijsbegeerte en
 Letteren
- Giessen* (Federal Republic of Germany):
 Geographisches Institut der Justus Liebig-Universität
 Universitäts-Bibliothek
- Glasgow* (Great Britain):
 The Geological Society of Glasgow. The University Library
- Gorizia* (Italy):
 Biblioteca Statale Isontina
 Goriška Mohorjeva družba
- Göteborg* (Sweden):
 Göteborgs Universitetsbibliotek
- Göttingen* (Federal Republic of Germany):
 Akademie der Wissenschaften
 Geographisches Institut der Universität
 Seminar für Ur- und Frühgeschichte der Universität
 Slawisches Seminar der Universität
 Systematisch-Geobotanisches Institut der Universität
- Graz* (Austria):
 Historisches Institut der Universität
 Institut für allgemeine und vergleichende Sprachwissenschaft

- Institut für Mineralogie und technische Geologie. Technische Hochschule
 Institut für Slavistik an der Universität
 Museum für Vor- und Frühgeschichte und Münzensammlung am Steiermärkischen Landesmuseum Joanneum
 Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark
 Steiermärkische Landesbibliothek am Joanneum
 Steiermärkisches Landesarchiv
 * Steiermärkisches Landesmuseum Joanneum. Botanische Abteilung
 Steirischer Burgenverein
 Steirisches Volkskundemuseum
 Universitätsbibliothek
- Greifswald* (German Democratic Republic):
 Ernst-Moritz-Arndt-Universität
- Grenoble* (France):
 Société Scientifique du Dauphiné
- Groningen* (Netherlands):
 Biologisch-Archaeologisch Instituut der Rijksuniversiteit
- Győr* (Hungary):
 Xántus János Múzeum
- Haarlem* (Netherlands):
 Teyler's Stichting Bibliotheek
- Halle a. d. Saale* (German Democratic Republic):
 Landesmuseum für Vorgeschichte
 Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
- Hallstatt* (Austria):
 Museum in Hallstatt
- Hamburg* (Federal Republic of Germany):
 Geographische Gesellschaft in Hamburg
 Geologisch-Paläontologisches Institut
 Hamburgisches Museum für Völkerkunde
 Museum für Hamburgische Geschichte
 Naturwissenschaftlicher Verein in Hamburg
 * Seminar für Vor- und Frühgeschichte der Universität
 Staats- und Universitätsbibliothek
- Hannover* (Federal Republic of Germany):
 Deutsche Quartärvereinigung
 Naturhistorische Gesellschaft
- Hannover-Buchholz* (Federal Republic of Germany):
 Bundesanstalt für Bodenforschung
- Heidelberg* (Federal Republic of Germany):
 Slavisches Institut der Universität
 Universitätsbibliothek
- Heilbronn* (Federal Republic of Germany):
 Historisches Museum
- Helsinki* (Finland):
 College of Veterinary Medicine
 Helsingin Yliopiston kirjaston Slaavilainen osasto
 Helsingin Yliopiston Maantieteen laitos
 Societas biologica fennica »Vanamo«

- Societas pro fauna et flora fennica
 Suomalainen Tiedeakatemia
 Suomen Hyönteistieteellinen Seura
 Suomen Maantieteellinen Seura
 Suomen Muinaismuistoyhdistys
 Suomen Tiedeseura
 Valtion Riistantutkimuslaitos
- Hradec Králové* (Czechoslovakia):
 Státní vědecká knihovna
- Iași* (Rumania):
 Academia Republicii Socialiste România — Filiala Iași
 Institutul de Istorie și Arheologie »A. D. Xenopol«
 Institutul Politehnic
 Muzeul de Istorie Naturala
- Innsbruck* (Austria):
 Forstliche Bundesversuchsanstalt
 Österreichische humanistische Gesellschaft
- Istanbul* (Turkey):
 Ayasofya Müzesi Müdürlüğüne
 İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü
- Kaiserslautern* (Federal Republic of Germany):
 Pfälzische Landesgewerbeanstalt
- Karlsruhe* (Federal Republic of Germany):
 Lehrstuhl für Geologie II. Technische Hochschule
 Naturwissenschaftlicher Verein
- Katowice* (Poland):
 Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej
 Śląski Instytut Naukowy
- Kiel* (Federal Republic of Germany):
 Bibliothek des Instituts für Weltwirtschaft an der Universität
 Geographisches Institut der Universität
 Institut für Ur- und Frühgeschichte der Universität
 Universitäts-Bibliothek
- Kiev* (USSR):
 Central'naja naučnaja biblioteka Akademii nauk Ukrainskoj RSR
 Deržavna ord. TKZ respublikans'ka biblioteka Ukrainskoj RSR
 im. KPRS
 Institut zoologii Akademii nauk Ukrainskoj RSR
- Klagenfurt* (Austria):
 Landesmuseum
- København* (Denmark):
 Botanisk Centralbibliotek
 Danmarks Geologiske Undersøgelse
 Danmarks Institut for International Udveksling of Videnskabelige
 Publikationer
 Dansk Geologisk Forening
 Dansk Naturhistorisk Forening
 Det Kongelige Danske Geografiske Selskab
 Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab
 Det Kongelige Nordiske Oldskriftselskab
 Entomologisk Forening
 Mineralogisk Museum

- Köln** (Federal Republic of Germany):
Geographisches Institut der Universität
- Kórník** (Poland):
Biblioteka Kórnicka
- Košice** (Czechoslovakia):
Státná vedecká knižnica
Východoslovenské múzeum
- Kraków** (Poland):
Instytut Botaniki Polskiej Akademii Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk.
Redakcja Sprawozdań Archeologicznych
Instytut Historii Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk.
Zakład Etnografii
Katedra Etnografii Słowian. Uniwersytet Jagielloński
Muzeum Archeologiczne
Muzeum Etnograficzne
Polska Akademia Nauk
Polskie Towarzystwo Geologiczne
Słownik Łaciny Średniowiecznej w Polsce
Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa
Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego
Zakład Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk
Zakład Zoologii Systematycznej Polskiej Akademii Nauk
- Krefeld** (Federal Republic of Germany):
Geologisches Landesamt Nordrhein-Westfalen
- Krosno n/ Wisłoku** (Poland):
Muzeum
- Laichingen** (Federal Republic of Germany):
Höhlenforschungsabteilung des HHV Laichingen e. V.
- Lausanne** (Switzerland):
Société Vaudoise d'Histoire et d'Archéologie
Société Vaudoise des Sciences Naturelles
- Leersum** (Netherlands):
* Rijksinstituut voor Natuurbeheer
- Leeuwarden** (Netherlands):
Fryske Akademy
- Leiden** (Netherlands):
Bibliotheek van het Kamerlingh Onnes Laboratorium
Instituut voor Prehistorie der Rijksuniversiteit
Koninklijke Nederlandsche Botanische Vereeniging
Rijksmuseum van Natuurlijke Historie
Rijksmuseum van Oudheden
- Leipzig** (German Democratic Republic):
Geographische Gesellschaft der Deutschen Demokratischen Republik
Geographisches Institut der Akademie der Wissenschaften der DDR
Sächsische Akademie der Wissenschaften
Universitätsbibliothek
- Leningrad** (USSR):
Biblioteka Akademii nauk SSSR
Naučnaja biblioteka im. M. Gor'kogo pri Leningradskom Gosudarstvennom universitete
Vsesojuznaja geologičeskaja biblioteka

- Liberec* (Czechoslovakia):
Severočeské museum
- Liège* (Belgium):
Université de Liège
- Linz* (Austria):
Landesinstitut für Volksbildung und Heimatpflege in Oberösterreich
Oberösterreichisches Landesmuseum
Stadtmuseum
- Liptovský Mikuláš* (Czechoslovakia):
Múzeum Slovenského krasu
- Lisboa* (Portugal):
Acadèmia das Ciências de Lisboa
Centro de Estudos de Antropologia Cultural
Centro de Estudos Geográficos, Faculdade de Letras.
Museu e Laboratório Mineralógico e Geológico, Faculdade de Ciências
Museu e Laboratório Zoológico e Antropológico, Faculdade de Ciências
Serviços Geológicos de Portugal
Sociedade de Geografia de Lisboa
Sociedade Portuguesa de Ciências Naturais
- Łódź* (Poland):
Biblioteka Uniwersytecka
Instytut Geograficzny Uniwersytetu Łódzkiego
Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
Polskie Towarzystwo Ludoznawcze
Zakład Archeologii Polski Instytutu Historii Kultury Materialnej
Polskiej Akademii Nauk
- London* (Great Britain):
British Museum. Department of Printed Books
British Museum. Natural History. General Library
Geologists' Association
Institute of Archaeology, University of London
Joint Library of the Hellenic and Roman Societies
Linnean Society of London
London and Middlesex Archaeological Society
Ministry of Technology
National Central Library
Royal Anthropological Institute
Royal Geographical Society
Royal Society
School of Slavonic and East European Studies
Victoria & Albert Museum
- Louvain* (Belgium):
Centre International de Dialectologie Générale
Institut de Géographie
- Lublin* (Poland):
Biblioteka Uniwersytecka K. U. L.
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
- Lund* (Sweden):
Slaviska Institutionen vid Lunds Universitet
Universitetsbiblioteket

- Luxembourg* (Luxembourg):
 Bibliothèque Nationale
 Société des Naturalistes Luxembourgeois
- L'vov* (USSR):
 Biblioteka L'vivs'kogo geologičnogo tovarystva
 Instytut suspil'nyh nauk LDU. Viddil arheologii
 Naučnaja biblioteka L'vovskogo gosudarstvennogo universiteta
 im. Iv. Franko
- Lyon* (France):
 Institut de Géographie. Faculté des Lettres et Sciences Humaines
 Société Linnéenne de Lyon
 Société Préhistorique de l'Ardèche
- Madrid* (Spain):
 Centro de Estudios Hidrograficos
 Consejo Superior de Investigaciones Cientificas
 Deutsches archäologisches Institut
 * Instituto Español de Entomologia
 Instituto Español de Prehistoria
 Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales
 Real Academia Española
 Seminario de Historia Primitiva
- Magdeburg* (German Democratic Republic):
 Kulturhistorisches Museum
- Mainz* (Federal Republic of Germany):
 Akademie der Wissenschaften und der Literatur
 Römisch-germanisches Zentralmuseum
 Staatliches Amt für Vor- und Frühgeschichte
- Manchester* (Great Britain):
 Manchester Geographical Society
- Marburg/Lahn* (Federal Republic of Germany):
 Institut für mitteleuropäische Volksforschung
 Staatsbibliothek der Stiftung Preussischer Kulturbesitz
 Universitäts-Bibliothek
 Vorgeschichtliches Seminar der Universität
- Marseille* (France):
 Bibliothèque de l'Université d'Aix-Marseille
 Muséum d'Histoire Naturelle
- Martin* (Czechoslovakia):
 Matica Slovenská
 Slovenské národné múzeum
 Slovenské národné múzeum — Národopisný odbor
- Martonvásár* (Hungary):
 Magyar Tudományos Akadémia Mezőgazdasági Kutató Intézete
- Messina* (Italy):
 Università degli Studi
- Metz* (France):
 Académie Nationale de Metz
- Milano* (Italy):
 Centro Studi Terzo Mondo
 Istituto di Scienza e Tecnica delle Costruzioni. Politecnico
 Istituto Lombardo. Accademia di Scienze e Lettere
 Museo Civico di Storia Naturale

- Università Cattolica del Sacro Cuore
 Università degli Studi
- Minsk* (USSR):
 Fundamental'naja biblijatëka imja Jakuba Kolasa Akademii navuk BSSR
 Institut teplo- i massoobmena Akademii navuk BSSR
- Miskolc* (Hungary):
 Herman Ottó Múzeum
- Modena* (Italy):
 Museo Civico Archeologico
- Mons* (Belgium):
 Cercle Archéologique de Mons
- Montpellier* (France):
 Laboratoire de Zoologie. Université des Sciences et Techniques du Languedoc
- Moskva* (USSR):
 Fundamental'naja biblioteka obščestvennyh nauk im. V. P. Volgina Akademii nauk SSSR
 Gosudarstvennaja biblioteka SSSR imeni V. I. Lenina
 Gosudarstvennaja publičnaja istoričeskaja biblioteka RSFSR
 Gosudarstvennaja publičnaja naučno-tehničeskaja biblioteka SSSR
 Institut istorii estestvoznanija i tehniki Akademii nauk SSSR
 Institut naučnoj informacii Akademii nauk SSSR
 Mikrofaunističeskaja laboratorija. Geologičeskij institut Akademii nauk SSSR
 Naučnaja biblioteka im. A. M. Gor'kogo Moskovskogo gosudarstvennogo universiteta
 Vsesojuznaja gosudarstvennaja biblioteka inostrannoj literatury
- München* (Federal Republic of Germany):
 Bayerische Akademie der Wissenschaften
 Bayerische biologische Versuchsanstalt
 Bayerische Staatssammlung für Paläontologie und historische Geologie
 Bayerisches geologisches Landesamt
 Institut für Volkskunde der Kommission für Bayerische Landesgeschichte bei der Bayerischen Akademie der Wissenschaften
 Institut für Vor- und Frühgeschichte der Universität
 Institut zur Erforschung der UdSSR
 Kommission für alte Geschichte und Epigraphik des Deutschen Archäologischen Instituts
 Seminar für baltische und slavische Philologie der Universität Südosteuropagesellschaft
 Südost-Institut
 Zentralinstitut für Kunstgeschichte
 Zoologische Staatssammlung
- Münster i. Westfalen* (Federal Republic of Germany):
 Landesmuseum für Naturkunde
 Seminar für Vor- und Frühgeschichte
- Nancy* (France):
 Académie de Stanislas
- Nantes* (France):
 Société des Sciences Naturelles de l'Ouest de la France

- Napoli* (Italy):
 Istituto di Paleontologia dell'Università
 Seminario di Filologia Slava. Istituto Universitario Orientale di
 Napoli
 Società Nazionale di Scienze, Lettere ed Arti
- Neuchâtel* (Switzerland):
 Société Neuchâteloise des Sciences Naturelles
 Société Suisse de Spéléologie
- Newcastle upon Tyne* (Great Britain):
 The University Library
- Nice* (France):
 Association des Naturalistes de Nice et des Alpes Maritimes
- Nijmegen* (Netherlands):
 Universiteitsbibliotheek
- Nitra-Hrad* (Czechoslovakia):
 Archeologický ústav Slovenské akademie vied
- Nottingham* (Great Britain):
 Department of Geology. The University
- Nürnberg* (Federal Republic of Germany):
 Germanisches National-Museum
 Wirtschafts- und Sozialgeographisches Institut der Friedrich-
 Alexander-Universität
- Nyíregyháza* (Hungary):
 Jóna András Múzeum
- Odense* (Denmark):
 * Odense Universitets Bibliotek
- Oeiras* (Portugal):
 Centro de Estudos de Etnologia Peninsular
 Estação Agronómica Nacional
- Offenbach* (Federal Republic of Germany):
 Bibliothek des Deutschen Wetterdienstes
- Olomouc* (Czechoslovakia):
 Knihovni středisko filosofické fakulty University Palackého
 Pedagogická fakulta University Palackého
 Státní vědecká knihovna
 Ústřední knihovna přírodovědecké fakulty University Palackého
 Vlastivědný ústav
- Olsztyn* (Poland):
 Muzeum Mazurskie w Olsztynie
- Opava* (Czechoslovakia):
 Slezské museum
 Slezský ústav — Československá akademie věd
- Oradea* (Rumania):
 Institutul Pedagogic
- Oslo* (Norway):
 Mineralogisk-geologisk Museum
 Norsk Folkemuseum
 Universitetets Oldsaksamling
 Universitetsbiblioteket i Oslo
- Oviedo* (Spain):
 Instituto de Geologia Aplicada. Facultad de Ciencias

Oxford (Great Britain):

Ashmolean Museum
Bodleian Library
Taylor Institution

Padova (Italy):

Accademia Patavina di Scienze, Lettere ed Arti
Istituto di Antropologia
Istituto di Filologia Slava
Istituto di Geografia dell'Università
Istituto di Geologia dell'Università
Tradizioni

Palermo (Italy):

Accademia di Scienze, Lettere ed Arti
Fondazione »Ignazio Mormino« del Banco di Sicilia

Pamplona (Spain):

Museo de Navarra

Pardubice (Czechoslovakia):

Východočeské museum

Paris (France):

Académie des Inscriptions et Belles-Lettres
Académie des Sciences
Annales de l'Université de Paris à la Sorbonne
Association de Géographes Français
* Bibliothèque de Musée de l'Homme
Bibliothèque Nationale
Centre de Documentation sur l'U.R.S.S. et les Pays Slaves
Centre d'Études Archéologiques de la Méditerranée Occidentale.
Institut d'Art et d'Archéologie de l'Université de Paris.
Centre d'Études Pré et Protohistoriques. École des Hautes Études
Centre National de la Recherche Scientifique. Centre de Documentation
Centre National de la Recherche Scientifique. Centre de Documentation — Sciences Humaines
Comité National Français de Géodésie et de Géophysique
Fédération Française de Spéléologie
Institut d'Études Slaves
Institut de Géographie
Laboratoire de Géologie de la Sorbonne
Muséum National d'Histoire Naturelle
Société Géologique de France
Société Nationale des Antiquaires de France
Société Préhistorique Française
Union Géodésique et Géophysique Internationale

Parma (Italy):

Biblioteca Generale della Facolta di Medicina e Chirurgia dell'Università

Pau (France):

Société Nationale des Pétroles d'Aquitaine

Pavia (Italy):

Athenaeum
Istituto di Geologia dell'Università
Società Pavese di Storia Patria

- Pécs (Hungary):**
 Dunántúli Tudományos Intézet Könyvtára
 Janus Pannonius Múzeum
- Piatra Neamț (Rumania):**
 Muzeul Arheologic
- Pisa (Italy):**
 Istituto di Antropologia e Paleontologia Umana dell'Università
 Società Toscana di Scienze Naturali
 Studi Classici e Orientali. Università di Pisa
- Plodiv (Bulgaria):**
 Naroden arheologičeski muzej
 Višš pedagogičeski institut po prirodomatemičeskite nauki
- Pontevedra (Spain):**
 Museo de Pontevedra
- Pórtó (Portugal):**
 Faculdade de Ciências
 * Instituto de Zoologia »Dr. Augusto Nobre«
- Potsdam-Babelsberg (German Democratic Republic):**
 Museum für Ur- und Frühgeschichte
- Poznań (Poland):**
 Biblioteka Główna Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
 Instytut Zachodni
 Katedra Archeologii Pradziejowej i Wczesnośredniowiecznej
 Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
 Katedra Etnografii Uniwersytetu Adama Mickiewicza
 Muzeum Archeologiczne
 Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
 Przegląd Antropologiczny. Uniwersytet
 »Przyroda Polski Zachodniej«
 »Studia Logica«
- Praha (Czechoslovakia):**
 Archeologický ústav Československé akademie věd
 Česká společnost zeměpisná Československé akademie věd
 Československá společnost entomologická Československé aka-
 demie věd
 Department of History, Pedagogical Faculty, Charles University
 Filosofická fakulta University Karlovy
 Geofyzikální ústav Československé akademie věd
 Historický ústav Československé akademie věd
 Kabinet cizích jazyků Československé akademie věd
 Kabinet pro studia řecká, římská a latinská Československé aka-
 demie věd
 Katedra chemie a zkoušení potravin vysoké školy chemicko-tech-
 nologické
 Katedra ekonomické a regionální geografie na přírodovědecké
 fakultě University Karlovy
 Krasová sekce Přírodovědeckého sboru Společnosti Národního
 musea
 Laboratory of Hydrobiology — Department of Water Technology
 Národní museum
 Národní museum — Entomologické oddělení
 Památník národního písemnictví na Strahově
 Prehistorický ústav University Karlovy

- Publikační komise. Přírodovědecká fakulta University Karlovy —
 biologie
 Slovanská knihovna
 Spofa — spojené podniky pro zdravotnickou výrobu
 Universitní knihovna
 * Ústav československých a světových dějin Československé akade-
 mie věd
 Ústav dějin socialistických zemí Československé akademie věd
 Ústav pro českou literaturu Československé akademie věd
 Ústav pro jazyk český
 Ústav pro teorii a dějiny umění Československé akademie věd
 Ústav ruského jazyka a literatury. Universita Karlova
 Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací
 Ústřední archiv Československé akademie věd
 Ústřední ústav geologický
 Základní knihovna Československé akademie věd
- Prešov* (Czechoslovakia):
 Kabinet pre výskum krajiny
- Průhonice u Prahy* (Czechoslovakia):
 Botanický ústav Československé akademie věd
- Rennes* (France):
 OGAM — Tradition Celtique
 Société Scientifique de Bretagne
- Reykjavík* (Iceland):
 Híð íslenzka fornleifafjelag
 Vísindafélag Íslendinga
 * Thjóðhminjasafn Íslands
- Riga* (USSR):
 Latvijs PSR Zinātņu Akadēmija
- Roma* (Italy):
 Accademia Nazionale dei Lincei
 Belgisch Historisch Instituut te Rome
 Biblioteca di Archeologia e Storia dell'Arte
 British School at Rome
 Circolo Speleologico Romano
 Consiglio Nazionale delle Ricerche »La Ricerca Scientifica«
 École Française de Rome
 Institutum Romanum Finlandiae
 Istituto di Archeologia dell'Università
 Istituto di Filologia Slava dell'Università
 Istituto di Geologia e Paleontologia dell'Università
 Istituto di Studi Romani
 Museo Nazionale Preistorico ed Etnografico »Luigi Pigorini«
 Servizio Geologico d'Italia
 Società Geografica Italiana
 Società Geologica Italiana
- Roma* (Vatican City State):
 Pontificia Accademia Romana di Archeologia
- Rostock* (German Democratic Republic):
 Universitätsbibliothek
- Rovereto* (Italy):
 Accademia degli Agiati di Scienze, Lettere ed Arti

- Saalburg-Kastell* (Federal Republic of Germany):
Saalburgmuseum
- Saarbrücken* (Federal Republic of Germany):
Geographisches Institut der Universität des Saarlandes
Institut für Vor- und Frühgeschichte der Universität des Saarlandes
Universität des Saarlandes
- Saint-Germain-en-Laye* (France):
* Musée des Antiquités Nationales
- Salamanca* (Spain):
Universidad de Salamanca
- Salzburg* (Austria):
Botanisches Institut der Universität
- San Miniato* (Italy):
Accademia degli Euteleti
- Sarcelles* (France):
Société Scientifique Ševčenko
- Satu Mare* (Rumania):
Muzeul de Istorie
- Savignano sul Rubicone* (Italy):
Rubiconia Accademia dei Filopatridi
- Schaffhausen* (Switzerland):
Naturforschende Gesellschaft
- Schleswig* (Federal Republic of Germany):
Schleswig-Holsteinisches Landesmuseum für Vor- und Frühgeschichte
- Schwäbisch Hall* (Federal Republic of Germany):
Historischer Verein für Württembergisch Franken
- Schmerin* (German Democratic Republic):
Museum für Ur- und Frühgeschichte
- Seckau bei Knittelfeld* (Austria):
Abtei
- Settle* (Great Britain):
British Speleological Association
- Sevilla* (Spain):
Museo Arqueológico Provincial
- Sibiu* (Rumania):
Muzeul Brukenthal
- Sieboldingen* (Federal Republic of Germany):
Vitis
- Siena* (Italy):
Accademia Musicale Chigiana
- Sint-Niklaas-Waas* (Belgium):
Oudheidkundige Kring van Waasland
- Siracusa* (Italy):
Società Siracusana di Storia Patria
- Sofija* (Bulgaria):
Akademija na sel'skostopanskite nauki
Bŭlgarska akademija na naukite

- Bülgarsko istoričesko družestvo
 Centralna biblioteka pri Visšite tehničeski instituti
 Narodna biblioteka »Kiril i Metodij«
 Sofijski universitet. Bibliotekata
 Visš ikonomičeski institut »Karl Marks«
- Sopot* (Poland):
 Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego
- Sopron* (Hungary):
 Liszt Ferenc Múzeum
- Speyer a. Rh.* (Federal Republic of Germany):
 Pfälzische Landesbibliothek
- Spišská nová ves* (Czechoslovakia):
 Mineralia Slovaca
- Stavanger* (Norway):
 Stavanger Museum
- Stockholm* (Sweden):
 Department of Physical Geography, University of Stockholm
 Kungliga Biblioteket
 Kungl. Vetenskapsakademiens Bibliotek
 Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitetsakademiens Bibliotek
 Slaviska Institutionen
- Strasbourg* (France):
 U. E. R. de Géographie. Service de Documentation
- Stuttgart* (Federal Republic of Germany):
 Institut für Auslandsbeziehungen
 Staatliches Museum für Naturkunde
 Verein für vaterländische Naturkunde in Württemberg
 Württembergisches Landesmuseum
- Stuttgart-Hohenheim* (Federal Republic of Germany):
 Gesellschaft für Agrargeschichte
- Suceava* (Rumania):
 Muzeul Suceava
- Szczecin* (Poland):
 Muzeum Pomorza Zachodniego
- Szeged* (Hungary):
 József Attila Tudományegyetem Földrajzi Intézet
 Móra Ferenc Múzeum
- Székesfehérvár* (Hungary):
 István Király Múzeum
- Szombathely* (Hungary):
 Savaria Múzeum
 Vas Megyei Múzeumok
- Talence* (France):
 Institut de Géologie du Bassin d'Aquitaine. Faculté des Sciences
 de Bordeaux
- Tallinn* (USSR):
 Eesti NSV Teaduste Akadeemia Keskraamatukogu
- Tarascon-sur-Ariège* (France):
 Société Préhistorique de l'Ariège
- Tarragona* (Spain):
 Real Sociedad Arqueológica

- Tatranská Lomnica* (Czechoslovakia):
Správa Tatranského národného parku
- Teplice* (Czechoslovakia):
* Oblastní vlastivědné muzeum
- Texel* (Netherlands):
Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee
- Thessalonikē* (Greece):
Aristoteleion Panepistēmion Thessalonikēs
* Institute for Balkan Studies, Society for Macedonian Studies
- Tihany* (Hungary):
Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Kutatóintézet
- Timișoara* (Rumania):
Academia Republicii Socialiste România — Baza de Cercetări
Științifice Universitatea
* Universitatea din Timișoara
- Tirana* (Albania):
Biblioteka e Universitetit
* Institutit të Monumenteve të Kulturës
- Torino* (Italy):
Biblioteca Civica
* Gruppo Archeologico »Ad quintum«
- Tórshavn* (Denmark):
Føroya Fróðhskaparfelag
- Toruń* (Poland):
Biblioteka Główna Uniwersytetu Mikołaja Kopernika
Muzeum Etnograficzne
Muzeum Okręgowe w Toruniu
Polskie Towarzystwo Filozoficzne, Zakład Logiki, Uniwersytet
Towarzystwo Naukowe
Zespół Katedr Geografii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika
- Toulon* (France):
Académie du Var
- Toulouse* (France):
Bibliothèque Universitaire
Revue Géographique des Pyrénées et du Sud-Ouest
Société d'Histoire Naturelle de Toulouse
- Trento* (Italy):
Museo Tridentino di Scienze Naturali
- Trier* (Federal Republic of Germany):
Rheinisches Landesmuseum
- Trieste* (Italy):
Civici Musei di Storia ed Arte
Gruppo Grotte »Carlo Debeljak«
Istituto di Geografia dell'Università
Istituto di Geologia dell'Università
Istituto ed Orto Botanico dell'Università
Museo Civico di Storia Naturale
Società Adriatica di Scienze
Società Alpina delle Giulie
»Trieste«
Università degli Studi di Trieste

- Tromsø* (Norway):
Tromsø Museum
- Trondheim* (Norway):
Det Kongelige Norske Videnskabers Selskabs Biblioteket
- Tübingen* (Federal Republic of Germany):
Internationale Zeitschriftenschau für Bibelswissenschaft und
Grenzgebiete
Universitätsbibliothek
- Turku* (Finland):
Åbo Akademis Bibliotek
* Nordic Institute of Folklore
Turun Yliopiston Kansatieteen laitos
Turun Yliopiston kirjasto
- Turnov* (Czechoslovakia):
Výzkumný ústav monokrystalů
- Tutzing bei München* (Federal Republic of Germany):
Museum Georg Frey
- Udine* (Italy):
Accademia di Scienze, Lettere ed Arti
* Biblioteca della Facoltà di Lingue e Letterature Straniere —
Università degli Studi di Trieste
Circolo Speleologico ed Idrologico Friulano
Deputazione di Storia Patria per il Friuli
»Matajur«
Museo Friulano di Storia Naturale
Società Alpina Friulana
Società Filologica Friulana »G. I. Ascoli«
- Umeå* (Sweden):
Universitetsbiblioteket
- Uppsala* (Sweden):
Universitetsbiblioteket
- Vaduz* (Liechtenstein):
Historischer Verein für das Fürstentum Liechtenstein
- Valencia* (Spain):
Servicio de Investigación Prehistórica
- Varese* (Italy):
Centro di Studi Preistorici e Archeologici
- Varna* (Bulgaria):
Naroden arheologičeski muzej
- Veliko Tŕnovo* (Bulgaria):
Viš pedagogičeski institut »Bratja Kiril i Metodij«
- Venezia* (Italy):
Biblioteca Querini Stampalia
Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti
Museo Civico di Storia Naturale
- Verona* (Italy):
Accademia di Agricoltura, Scienze e Lettere
Museo Civico di Storia Naturale
- Veszprém* (Hungary):
Veszprém Megye Múzeumi Igazgatósága

Vicenza (Italy):

Centro Internazionale di Studi di Architettura »Andrea Palladio«

Villach (Austria):

Museum der Stadt Villach

Vilnius (USSR):

Lietuvos TSR Mokslu Akademia

Vitoria (Spain):

* »Hispania Antiqua«. Colegio Universitario de Alava

Vrchlabí (Czechoslovakia):

* Krkonošské muzeum

Warszawa (Poland):

Biblioteka Uniwersytecka

Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk

Instytut Geografii Polskiej Akademii Nauk

Instytut Chemii Fizycznej Polskiej Akademii Nauk

Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk

Instytut Historii Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk

Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego

Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk

Instytut Podstawowych Problemów Techniki. Politechnika

Instytut Zoologiczny Polskiej Akademii Nauk

Muzeum Narodowe w Warszawie

Muzeum Ziemi Polskiej Akademii Nauk

Ośrodek Badań Naukowych

Ośrodek Dokumentacji i Informacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk

Państwowe Muzeum Archeologiczne

Polska Akademia Nauk

Polskie Towarzystwo Archeologiczne

Polskie Towarzystwo Turystyczno-krajoznawcze

Seminarium Sławistyczne. Uniwersytet Warszawski

Zakład Historii Stosunków Polsko-Radzieckich Polskiej Akademii Nauk

Zakład Nauk Geologicznych Polskiej Akademii Nauk

Zakład Paleozoologii Polskiej Akademii Nauk

Zakład Parazytologii Polskiej Akademii Nauk

Zakład Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk

Weimar (German Democratic Republic):

Museum für Ur- und Frühgeschichte Thüringens

Wels (Austria):

Musealverein Wels

Wien (Austria):

Anthropologische Gesellschaft

Bundesdenkmalamt

Geographisches Institut der Hochschule für Welthandel

Geographisches Institut der Universität

Geologische Bundesanstalt

Geologische Gesellschaft, Geologisches Institut der Universität

Institut für osteuropäische Geschichte und Südostforschung der Universität

Institut für Slavische Philologie der Universität

- Institut für Ur- und Frühgeschichte der Universität
 Kunsthistorisches Institut der Universität
 Museen der Stadt Wien
 Naturhistorisches Museum
 Niederösterreichische Landesbibliothek
 Österreichische Akademie der Wissenschaften
 Österreichische geographische Gesellschaft
 Österreichische Nationalbibliothek
 Österreichisches Archäologisches Institut der Universität
 Österreichisches Museum für angewandte Kunst
 Österreichisches Ost- und Südosteuropa-Institut
 Verband österreichischer Höhlenforscher
 Zoologisch-botanische Gesellschaft
- Wiesbaden* (Federal Republic of Germany):
 Hessisches Landesamt für Bodenforschung
- Wrocław* (Poland):
 Biblioteka Uniwersytecka
 Katedra Archeologii Polski Uniwersytetu Wrocławskiego im. Bolesława Bieruta
 Muzeum Archeologiczne — Redakcja »Silesia Antiqua«
 Muzeum Etnograficzne
 Polskie Towarzystwo Entomologiczne
 Polskie Towarzystwo Ludoznawcze
 Polskie Towarzystwo Zoologiczne
 Wrocławskie Towarzystwo Miłośników Historii
 Wrocławskie Towarzystwo Naukowe
 Zakład Antropologii Polskiej Akademii Nauk
 Zakład Archeologii Śląska. Instytut Historii Kultury Materialnej
 Polskiej Akademii Nauk
 Zakład Narodowy im. Ossolińskich Polskiej Akademii Nauk
- Würzburg* (Federal Republic of Germany):
 Geographisches Institut der Universität
 Universitätsbibliothek
- Zürich* (Switzerland):
 Bibliothek der Eidgenössischen Technischen Hochschule
 Geobotanisches Forschungsinstitut Rübel
 Naturforschende Gesellschaft
 Schweizerisches Landesmuseum

AMERIKA — AMERICA

- Albany* (U.S.A.):
 New York State Library
- Albuquerque* (U.S.A.):
 Zimmerman Library. University of New Mexico
- Amherst* (U.S.A.):
 University of Massachusetts Library
- Ann Arbor* (U.S.A.):
 University of Michigan Library
- Antofagasta* (Chile):
 Departamento de Arqueología y Museos. Universidad de Chile
 Universidad del Norte
- Asunción* (Paraguay):
 Museo Etnográfico »Andrés Barbero«

- Baltimore* (U.S.A.):
Johns Hopkins University Library
- Barranquilla* (Colombia):
Biblioteca de la Universidad del Norte
- Baton Rouge* (U.S.A.):
Louisiana State University Library
- Belo Horizonte* (Brazil):
Boletim Mineiro de Geografia
- Berkeley* (U.S.A.):
University of California General Library
- Bethesda* (U.S.A.):
National Library of Medicine
- Bogotá* (Colombia):
Academia Colombiana
Academia Colombiana de Historia
Academia Colombiana de Investigación y Cultura
»Centro de Historie de la Cultura« y Biblioteca de la Familia Salazar
Centro de Investigaciones Lingüísticas y Etnográficas de la Amazonía Colombiana
Instituto Colombiano de Antropología
Sociedad Geografica de Colombia
- Boulder* (U.S.A.):
University of Colorado Libraries
- Brasília* (Brazil):
Universidade de Brasília. Biblioteca Central
- Bucaramanga* (Colombia):
Facultad de Ingeniería de petroleos
Universidad Industrial de Santander
- Buenos Aires* (Argentina):
Museo Etnográfico
Sociedad Científica Argentina
- Buffalo* (U.S.A.):
Department of Classics. State University of New York
- Cali* (Colombia):
Universidad del Valle. Departamento de Bibliotecas
- Cambridge* (U.S.A.):
Museum of Comparative Zoology at Harvard College
Peabody Museum of Archaeology and Ethnology at Harvard University
Slavic División — Harvard College Library
- Caracas* (Venezuela):
Academia de Ciencias Matemáticas y Naturales
Academia Nacional de la Historia
* Biblioteca de la Universidad Central
Escuela de Biología
Instituto Venezolano de Investigaciones Científicas
Sociedad Venezolana de Ciencias Naturales
Sociedad Venezolana de Espeleología
- Castro Valley* (U.S.A.):
Cave Research Associates

- Chicago* (U.S.A.):
 Department of Geography, The University of Chicago
 Field Museum of Natural History
 John Crerar Library
 University of Chicago Library
- Cincinnati* (U.S.A.):
 Association of American Geographers Depository, University of
 Cincinnati
 University of Cincinnati Library
- Ciudad Universitaria* (Costa Rica):
 Biblioteca de la Universidad de Costa Rica
- Closter* (U.S.A.):
 National Speleological Society
- Columbia* (U.S.A.):
 University of Missouri Library
- Columbus* (U.S.A.):
 Ohio State University Libraries
- Curitiba* (Brazil):
 Instituto de Geociências, Universidade Federal do Paraná
 Universidade Católica do Paraná
- Denver* (U.S.A.):
 United States Geological Survey
- Detroit* (U.S.A.):
 Wayne State University General Library
- East Lansing* (U.S.A.):
 Michigan State University Library
- Habana* (Cuba):
 Biblioteca Central »Ruben Martinez Villenas«, Universidad de La
 Habana
 Biblioteca Nacional »José Martí«
 Biblioteca Técnica »José A. Echevarria«
 Centro de Investigaciones Pesqueras
 Dirección Nacional de Zoológicos y Acuarios de Cuba
 Escuela de Ciencias Biológicas, Universidad de La Habana
 Instituto de Biología, Academia de Ciencias de Cuba
 Ministerio de Minería, Combustibles y Metalurgia
 Museo Antropológico Montané, Universidad de La Habana
- Houston* (U.S.A.):
 The Fondren Library
- Indianapolis* (U.S.A.):
 Indiana State Library
- Ithaca* (U.S.A.):
 Albert R. Mann Library
 Cornell University Library
- Kansas City* (U.S.A.):
 Linda Hall Library, American Academy of Arts and Sciences
- Kingston* (Jamaica):
 Geological Survey Department
- La Jolla* (U.S.A.):
 University of California Library

- La Plata* (Argentina):
Facultad de Ingenieria
- Laramie* (U.S.A.):
University of Wyoming Library
- La Serena* (Chile):
Museo Arqueológico
- Lawrence* (U.S.A.):
University of Kansas Libraries
- Lexington* (U.S.A.):
University of Kentucky Libraries
- Lima* (Peru):
Biblioteca de la Facultad de Ciencias. Universidad Nacional
Mayor de San Marcos
Biblioteca Nacional del Perú
Sociedad Geográfica de Lima
- Los Angeles* (U.S.A.):
Hancock Library of Biology and Oceanography. University of
Southern California
Linguistic Society of America. University of California
Southwest Museum
University Research Library
- Madison* (U.S.A.):
The Slavic and East European Journal. University of Wisconsin
* Wisconsin Academy of Sciences, Arts and Letters. Memorial
Library
- Maracay* (Venezuela):
Instituto de Antropologia e Historia del Estado Aragua
- Mendoza* (Argentina):
Instituto de Arqueologia y Etnologia. Facultad de Filosofia y
Letras
Instituto de Geografia. Facultad de Filosofia y Letras
- Menlo Park* (U.S.A.):
United States Geological Survey
- México, D. F.* (Mexico):
Comisión de Historia del Instituto Panamericano de Geografía
e Historia
- Montevideo* (Uruguay):
Museo Histórico Nacional
Museo Nacional de Historia Natural
- Morgantown* (U.S.A.):
Southern Appalachian Botanical Club. West Virginia University
- Natal* (Brazil):
Universidade Federal do Rio Grande do Norte
- New Haven* (U.S.A.):
Yale University Library
- New York* (U.S.A.):
American Geographical Society
American Museum of Natural History
Columbia University in the City of New York
Department of Slavic Languages. Columbia University
The New York Academy of Sciences

- The New York Public Library
 Rockfeller Foundation
 Studia Slovenica
 Ukrainian Museum U V A N
- Ottawa* (Canada):
 Geographical Branch. Department of Mines and Technical Surveys
 National Research Council
- Philadelphia* (U.S.A.):
 Academy of Natural Sciences of Philadelphia
 The Franklin Institute Library
 University Museum
 Van Pelt Library. University of Pennsylvania
- Pittsburgh* (U.S.A.):
 Carnegie Museum Library
 Hillman Library. University of Pittsburgh
- Port-au-Prince* (Haiti):
 Institut Français d'Haïti
- Princeton* (U.S.A.):
 American Journal of Archaeology
- Puebla* (Mexico):
 Universidad de las Américas, Biblioteca
- Quebec* (Canada):
 Université Laval
- Quito* (Ecuador):
 Biblioteca General de la Universidad Central
 Museo Etnografico de la Universidad Central
- Rapid City* (U.S.A.):
 Museum of Geology
- Resistencia* (Argentina):
 Universidad Nacional del Nordeste. Biblioteca Central
- Rio de Janeiro* (Brazil):
 Academia Brasileira de Ciências
 Biblioteca Central da Universidade Federal
 Biblioteca do Conselho Nacional de Geografia
 Biblioteca Jardim Botânico
- Rohnert Park* (U.S.A.):
 Sonoma State College
- Salt Lake City* (U.S.A.):
 University of Utah Libraries
- San Francisco* (U.S.A.):
 California Academy of Sciences Library
- San Salvador* (El Salvador):
 Museo Nacional »David J. Guzmán«
- Santa Barbara* (U.S.A.):
 Historical Abstracts. American Bibliographical Center
- Santiago* (Chile):
 Biblioteca Central de la Universidad de Chile
 Instituto de Biología »Juan Noe«. Universidad de Chile
 Instituto de Geografía. Facultad de Filosofía y Educación
 Museo Nacional de Historia Natural

- São Paulo* (Brazil):
 Associação dos Geógrafos Brasileiros, Seção Regional de São Paulo
 Departamento do Arquivo do Estado
 Museu de Zoologia, Universidade de São Paulo
 Museu Paulista
- Seattle* (U.S.A.):
 University of Washington Library
- St. Andrews* (Canada):
 Fisheries Research Board of Canada, Biological Station
- Toronto* (Canada):
 Slovenian School
 University of Toronto, Department of Information
 University of Toronto Library, Serials Department
- Tuxtla Gutiérrez* (Mexico):
 Instituto de Ciencias y Artes de Chiapas
- University* (U.S.A.):
 Geological Survey of Alabama
- Urbana* (U.S.A.):
 University of Illinois Library
- Vancouver* (Canada):
 University of British Columbia Library
- Washington* (U.S.A.):
 American Meteorological Society
 Library of Congress
 National Academy of Sciences, Library
 National Bureau of Standards
 Slovenian Studies Circle
 Smithsonian Institution
 United States Geological Survey

AZIJA — ASIA

- Alma-Ata* (USSR):
 Institut energetiki, Kazak SSR Gylym Akademijasy
 Kazak SSR Gylym Akademijasy
- Ankara* (Turkey):
 İngiliz Arkeoloji Enstitüsü
 Scientific and Technical Research Council of Turkey
 Türk Dil Kurumu
 Türk Tarih Kurumu
- Aşgabat* (USSR):
 Turkmenistan SSR Ylymlar Akademijasy
- Baghdad* (Iraq):
 Faculty of Medicine
 Iraq Academy
 Iraq Museum Library
 Iraq Natural History Museum, University of Baghdad
 University of Baghdad, Central Library
- Baku* (USSR):
 Azərbajcan SSR Elmlər Akademijasy

- Bangalore* (India):
 Indian Academy of Sciences
 Indian Institute of Science
- Beirut* (Lebanon):
 Palestine Liberation Organisation Research Center
- Calcutta* (India):
 Asiatic Society
 National Institute of Sciences of India
 Zoological Survey of India
- Dušanbe* (USSR):
 Akademijai Fanhoi RSS Todžikiston
- Erevan* (USSR):
 Gitouthjounneri Akademia
- Frunze* (USSR):
 Kyrgyz SSR Ilimder Akademijasy
- Fujisawa* (Japan):
 Tensor Society
- Fukuoka* (Japan):
 Kyūshū Daigaku Ri-Gakubu
- Haifa* (Israel):
 Israel Institute of Technology
- Hiroshima* (Japan):
 Hiroshima Botanical Club, Hiroshima University
- Huê* (Viet-nam):
 Laboratoire de Géologie, Faculté des Sciences
- Irkutsk* (USSR):
 Naučnaja biblioteka pri Irkutskom Gosudarstvennom universitete
- Jerusalem* (Israel):
 Department of Antiquities
 The Historical Society of Israel, University
 The Jewish National and University Library
- Karachi* (Pakistan):
 Iqbal Academy
 Karachi University Library
- Kaslik* (Lebanon):
 Université Saint-Esprit
- Kyoto* (Japan):
 Geological & Mineralogical Institute, Faculty of Science
 Phytogeographical Society, Faculty of Science
 Research Institute for Humanistic Studies
- Lahore* (Pakistan):
 Pakistan Association for the Advancement of Science
- Madras* (India):
 Academy of Tamil Culture
 Government Museum
- Mosul* (Iraq):
 College of Medicine
- Nagoya* (Japan):
 Nanzan University Library
 * Sugiyama Jogakuen University Library

- Nara* (Japan):
Tezukayama University Library
- Nicosia* (Cyprus):
Department of Antiquities
Etaireia Kypriakōn Spudōn
Greek Philological Association of Cyprus »Stasinose
- Oita* (Japan):
Faculté d'Éducation
Faculté des Sciences et des Arts
- Pilani* (India):
Rajasthan Academy of Sciences
- Pyongyang* (Democratic People's Republic of Korea):
State Central Library
- Taškent* (USSR):
Akademija nauk Uzbekskoj SSR
- Tbilisi* (USSR):
Central'naja naučnaja biblioteka Akademii nauk Gruzinskoj SSR
Institut prikladnoj matematiki Tbilisskogo gosudarstvennogo universiteta
Tbilisskij matematičeskij institut im. A. M. Razmadze Akademii nauk Gruzinskoj SSR
Vyčislitel'nyj centr Akademii nauk Gruzinskoj SSR
- Tokyo* (Japan):
Antropological Society of Nippon. Faculty of Science
Chemical Society of Japan
Faculty of Science. University of Tokyo
Geographical Survey Institute
Kobayasi Institute of Physical Research
National Science Museum
- Yokohama* (Japan):
Department of Mathematics. Yokohama City University
Kanagawa Prefectural Museum

AFRIKA — AFRICA

- Abidjan* (Ivory Coast):
Bibliothèque de l'Université d'Abidjan
Bibliothèque National
- Accra* (Ghana):
Ghana Academy of Sciences
- Alger* (Algeria):
Centre de Recherches Anthropologiques, Préhistoriques et Ethnographiques
Service des Antiquités de l'Algérie
Services Géologique
Société d'Histoire Naturelle de l'Afrique du Nord. Université d'Alger
- Bloemfontein* (South Africa):
Nasionale Museum
- Bukavu* (Zaire):
Institut pour la Recherche Scientifique en Afrique Centrale

- Cairo* (Arabian Republic Egypt):
 Egyptian Academy of Sciences
 National Information and Documentation Centre
- Constantine* (Algeria):
 Société Archéologique, Historique et Géographique
- Dakar* (Senegal):
 Université de Dakar. Faculté des Sciences
- Durban* (South Africa):
 Durban Museum and Art Gallery
- Giza* (Arabian Republic Egypt):
 Cairo University Library
- Ibadan* (Nigeria):
 * Department of Classics. University of Ibadan
 Ibadan University Library
- Jinja* (Uganda):
 East African Freshwater Fisheries Research Organization
- Khartoum* (Sudan Arab Republic):
 Geological Survey Department
- Lagos* (Nigeria):
 >Nigeria< Magazine
- Livingstone* (Zambia):
 Livingstone Museum
- Lourenço Marques* (Mozambique):
 Instituto de Investigação Científica de Moçambique
 Laboratório de Botânica dos Estudos Gerais Universitários de Moçambique
 Sociedade de Estudos de Moçambique
- Luanda* (Angola):
 * Direcção Provincial dos Serviços de Veterinária. Biblioteca
 * Instituto de Investigação Científica de Angola
- Nairobi* (Kenya):
 East Africa Natural History Society
 The National Museums of Kenya
- Ouagadougou* (Upper Volta):
 Centre Voltaïque de Recherche Scientifique
- Porto Novo* (Dahomey):
 Institut de Recherches Appliquées du Dahomey
- Pretoria* (South Africa):
 Die Suid-Afrikaanse Akademie vir Wetenskap en Kuns
 Transvaal Museum
- Rabat* (Morocco):
 Bulletin d'Archéologie Marocaine
 Faculté des Lettres
 Société des Sciences Naturelles et Physiques du Maroc
- Saint Louis* (Senegal):
 Centre de Recherches et de Documentation
- Tananarive* (Malagasy Republic Madagascar):
 Institut de Recherche Scientifique de Madagascar

Tunis (Tunisia):

Société des Sciences Naturelles de Tunisie
Université de Tunis

Yaoundé (Cameroon):

Bibliothèque de l'Université Fédérale du Caméroun

AVSTRALIJA, INDONEZIJA IN OCEANIJA —
AUSTRALIA, INDONESIA AND OCEANIA

Auckland (New Zealand):

University of Auckland

Baguio City (Philippines):

Saint Louis University Library

Brisbane (Australia):

Royal Society of Queensland
University of Queensland

Broadway (Australia):

Australian Speleological Federation
Sydney Speleological Society

Brunei (Brunei):

Muzium Brunei

Clayton (Australia):

Monash University Library

Hobart (Australia):

Royal Society of Tasmania

Honolulu (U.S.A.):

University of Hawaii Library

Kuching (Sarawak):

Sarawak Museum

Lake Tekapo (New Zealand):

Mount John University Observatory

Leicester (Australia):

Department of Archaeology, University of Leicester

Melbourne (Australia):

Commonwealth Scientific and Industrial Research Organization
Royal Society of Victoria

Nedlands (Australia):

University of Western Australia

Perth (Australia):

The Western Australian Speleological Group

Sydney (Australia):

The Library, University of Sydney
Sydney University Speleological Society

Wellington (New Zealand):

Royal Society of New Zealand
Victoria University of Wellington

SUMMARY

The Members of the Slovene Academy of Sciences and Arts
(On 31st December, 1972)

Honorary Members:

Broz, Josip — Tito
Kardelj, Edvard.

Section One — Historical and Social Sciences

Regular Members:

Cvetko, Dragotin, Ph. D., born in 1911. Professor of History of Slavonic and Modern World Music, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.

Grafenauer, Bogo, Ph. D., born in 1916, Professor of History of the Slovenes, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.

Korošec, Viktor, LL. D., born in 1899, Professor of Roman Law and of General History of Ancient State and Law, Faculty of Law, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Kušej, Gorazd, LL. D., born in 1907, Professor of the Theory of State and Law, and of Comparative Constitutional Law, Faculty of Law, University of Ljubljana, Ljubljana.

Šnuderl, Makso, LL. D., born in 1895, Professor of Constitutional Law of the SFR of Yugoslavia, Faculty of Law, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Vavpetič, Lado, LL. D., born in 1902, Professor of Public Administration and Administrative Procedure, Faculty of Law, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Ziherl, Boris, born in 1910, Professor of General Sociology, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.

Zwitter, Fran, Ph. D., born in 1905, Professor of General Modern History, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.

Corresponding Members:

Goričar, Jože, LL. D., born in 1907, Professor of Sociology, Faculty of Law, University of Ljubljana, Ljubljana.

Kermavner, Dušan, LL. D., born in 1905, scientific adviser, the National University Library, retired, Ljubljana.

Nonresident Corresponding Members:

Bartoš, Milan, LL. D., born in 1901, Professor of Public International Law, Faculty of Law, University of Belgrade, retired, Belgrade.

Djordjević, Jovan, LL. D., born in 1908, Professor of Political Science and Constitutional Law, Faculty of Law, University of Belgrade, Belgrade.

Djurdjev, Branislav, Ph. D., born in 1908, Professor of History of the Turkish Era and of Historical Methodology, Faculty of Arts, University of Sarajevo, Sarajevo.

Geršković, Leon, LL. D., born in 1910, Professor of Political Science, Belgrade.

Kostrenčić, Marko, LL. D., born in 1884, Professor of History of State and Law of the Peoples of the SFR of Yugoslavia up to the 19th century, University of Zagreb, retired, Zagreb.

Mole, Vojeslav, Ph. D., born in 1886, Professor of Mediaeval Art, Jagiellon University, Krakow, retired, Oregon, U.S.A.

Nougayrol, Jean, born in 1900, assyriologist, Professor, École pratique des Hautes Études, Paris, Paris.

Novak, Grga, Ph. D., born in 1888, Professor of Ancient History, University of Zagreb, retired, Zagreb.

Section Two — Philological and Literary Sciences

Regular Members:

Bezljaj, France, Ph. D., born in 1910, Professor of Comparative Slavonic Philology, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.

Koblar, France, Ph. D., born in 1889, Professor, Academy of Theatre, Radio, Film, and Television, Ljubljana, retired, Ljubljana.

Ocvirk, Anton, Ph. D., born in 1907, Professor of History of World Literature and of Theory of Literature, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.

Slodnjak, Anton, Ph. D., Dr. honoris causa, born in 1899, Professor of Slovene Literature, Faculty of Arts, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Škerlj, Stanko, Ph. D., born in 1895, Professor of Romance Philology, Faculty of Arts, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Vidmar, Josip, Dr. honoris causa, born in 1895, literary critic and essayist, Ljubljana.

Corresponding Members:

Bajec Anton, Ph. D., born in 1897, Professor of Slovene Language, Faculty of Arts, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Čop, Bojan, Ph. D., born in 1925, Professor of Indo-European Comparative Linguistics, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.

Grošelj, Milan, Ph. D., born in 1902, Professor of Classical Philology, Faculty of Arts, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Logar, Valentin, Ph. D., born in 1916, Professor of History and Dialectology of Slovene Language, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.

Nonresident Corresponding Members:

Berkovec, Oton, Ph. D., born in 1906, senior scientific collaborator, The Slavonic Institute of the Czechoslovak Academy of Sciences, retired, Prague.

Gligorić, Velibor, born in 1899, literary critic, Belgrade.

Koneski, Blaže, born in 1921, Professor of Macedonian Language, Faculty of Arts, University of Skopje, Skopje.

Lavrin, Janko, born in 1887, Professor of Modern Russian Literature, University of Nottingham, retired, London.

Section Three — Mathematical, Physical and Technical Sciences

Regular Members:

Kuhelj, Anton, D. Eng., Dipl. Ing. Elec. Eng., born in 1902, Professor of Mechanics, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.

Peterlin, Anton, D. Sc., born in 1908, Director, Camille Dreyfus Laboratory, Research Triangle Institute, Durham, North Carolina, U.S.A.

Vidav, Ivan, Ph. D., born in 1918, Professor of Mathematics, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.

Corresponding Members:

Blinč, Robert, D. Phys. Sc., born in 1935, Professor of Electromagnetic Field and Optics, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.

Dolar, Davorin, D. Chem. Sc., Dipl. Ing. Chem., born in 1921, Professor of Physical Chemistry, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.

Gosar, Peter, D. Phys. Sc., born in 1923, Professor of Physics of Solids, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.

Hadži, Dušan, D. Chem. Sc., born in 1921, Professor of Chemistry of Structures, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.

Peklenik, Janez, D. Eng., Dipl. Ing. Habil., born in 1926, Professor of Technical Cybernetics and Processing Systems, Faculty of Mechanical Engineering, University of Ljubljana, Ljubljana.

Suklje, Lujo, D. Eng., Dipl. Ing. Civ. Eng., born in 1910, Professor of Soil Mechanics and of Basic Technical Mechanics, Faculty of Architecture, Civil Engineering and Geodesy, University of Ljubljana, Ljubljana.

Tišler, Miha, D. Eng., Dipl. Ing. Chem., born in 1926, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, Ljubljana.

Nonresident Corresponding Member:

Savić, Pavle, Dr. honoris causa, born in 1909, Professor of Physical Chemistry, Faculty of Natural Sciences and Mathematics, University of Belgrade, retired, Belgrade.

Section Four — Natural and Medical Sciences

Regular Members:

Brecelj, Bogdan, M. D., born in 1906, Professor of Orthopaedics, Faculty of Medicine, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Brodar, Srečko, Ph. D., Dr. honoris causa, born in 1895, Professor of Prehistory of Man, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Ilešič, Svetozar, Ph. D., born in 1907, Professor of Geography, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana.

Košir, Alija, M. D., Dr. honoris causa, born in 1891, Professor of Histology and Embryology, Faculty of Medicine, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Milčinski, Janez, M. D., LL. D., born in 1915, Professor of Forensic Medicine, Faculty of Medicine, University of Ljubljana, Ljubljana.

Novak, Franc, D. Sc., M. D., born in 1908, Professor of Obstetrics and Gynaecology, Faculty of Medicine, University of Ljubljana, Ljubljana.

Rakovec, Ivan, Ph. D., born in 1899, Professor of Geology and Palaeontology, Faculty of Natural Sciences and Technology, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Župančič, Andrej, M. D., born in 1916, Professor of Pathological Physiology, Faculty of Medicine, University of Ljubljana, Ljubljana.

Corresponding Members:

Bedjanič, Milko, M. D., born in 1904, Professor of Infectious Diseases, Faculty of Medicine, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Čelešnik, Franc, M. D., born in 1911, Professor of Dental Surgery, Faculty of Medicine, University of Ljubljana, Ljubljana.

Nonresident Corresponding Members:

Butozan, Vaso, D. V. M., born in 1902, Professor, Faculty of Veterinary Surgery, University of Sarajevo, retired, Zagreb.

Čamo, Edhem, D. V. M., born in 1902, Professor of Zoohygiene, Faculty of Veterinary Surgery, University of Sarajevo, Sarajevo.

Gušić, Branimir, Ph. D., M. D., born in 1901, Professor of Otorhinolaryngology, Faculty of Medicine, University of Zagreb, retired, Zagreb.

Jovčić, Dimitrije, M. D., born in 1889, Professor of Orthopaedics, Faculty of Medicine, University of Belgrade, retired, Belgrade.

Kogoj, Franjo, M. D., born in 1894, Professor of Dermatovenereology, Faculty of Medicine, University of Zagreb, retired, Zagreb.

Kratochvíl, Josef, D. Nat. Sc., born in 1909, Professor of Entomology, Department of Agriculture, Brno, Brno.

Stanković, Siniša, Ph. D., born in 1892, Professor of Zoology, Faculty of Physical Sciences and Mathematics, University of Belgrade, retired, Belgrade.

Tavčar, Alojzij, D. Eng., Dr. honoris causa, Dipl. Ing. Agr., born in 1895, Professor of Genetics and Plant Refinement, Faculty of Agriculture, University of Zagreb, retired, Zagreb.

Todorović, Kosta, M. D., born in 1887, Professor of Infectious Diseases, Head, Clinic of Infectious Diseases, University of Belgrade, retired, Belgrade.

Volkov, Mstislav Vasiljevič, D. of Orthopaedics, born in 1923, Director, Central Institute of Traumatology and Orthopaedics, Moscow, Moscow.

Section Five — Arts

Regular Members:

Gaspari, Maksim, born in 1883, painter, Ljubljana.

Jakac, Božidar, born in 1899, painter, Professor, Academy of Fine Arts, Ljubljana, retired, Ljubljana.

Kalin, Boris, born in 1905, sculptor, Professor, Academy of Fine Arts, Ljubljana, retired, Ljubljana.

Kosmač, Ciril, born in 1910, writer, Portorož.

Kranjec, Miško, born in 1908, writer, Ljubljana.

Kreft, Bratko, Ph. D., born in 1905, Professor of Modern Russian Literature, Faculty of Arts, University of Ljubljana, retired, Ljubljana.

Mihelič, France, born in 1907, painter, Professor, Academy of Fine Arts, Ljubljana, retired, Ljubljana.

Pavšič, Vladimir-Matej Bor, born in 1913, writer, Radovljica.

Škerjanc, Lucijan Marija, born in 1900, composer, Professor of Composition, Academy of Music, Ljubljana, retired, Ljubljana.

Corresponding Members:

Bravničar, Matija, born in 1897, Professor of Composition, Academy of Music, Ljubljana, retired, Ljubljana.

Mušič, Marjan, Dipl. Ing. Arch., born in 1904, architect, Professor of the History of Architecture, Faculty of Architecture, Civil Engineering and Geodesy, University of Ljubljana, Ljubljana.

Ravnikar, Edvard, Dipl. Ing. Arch., born in 1907, architect, Professor of Public Buildings, Projecting and Arranging Settlements, Faculty of Architecture, Civil Engineering and Geodesy, University of Ljubljana, Ljubljana.

Nonresident Corresponding Members:

Andrić, Ivo, Ph. D., Dr. honoris causa, born in 1892, writer, Belgrade.

Cilenšek, Janez, born in 1915, composer, Professor, Franz Liszt Hochschule für Musik, Weimar, Weimar.

Krklec, Gustav, born in 1899, writer, Zagreb.

Krleža, Miroslav, born in 1895, writer, Zagreb.

Maksimović, Desanka, born in 1898, poetess, Belgrade.

The Presidency

President:	Josip Vidmar
Vice-President:	Anton Kuhelj
Secretary-General:	Gozard Kušej

The members of the Presidency are also the secretaries of the Sections and the Head of the Department of Medicine.

Section One — Historical and Social Sciences

Secretary: Lado Vavpetič

1. Institute for General and National History

Director: Fran Zwitter

2. Institute for History of Art

Director: Emilijan Cevc

3. Institute for Archaeology

Director: Mitja Brodar

4. Institute for Oriental Studies

Director: Viktor Korošec

5. Institute of Musicology

Director: not appointed

Section Two — Philological and Literary Sciences

Secretary: France Koblar

1. Institute of the Slovene Language

Director: Bratko Kreft

- (a) Dialectological Section
Head: Jakob Rigler
 - (b) Lexicological Section
Head: Janko Jurančič
 - (c) Etymological-Onomastical Section
Head: France Bezljaj
 - (d) Commission for the Slovene Grammar, Philology
and Orthography
Chairman: Anton Bajec
2. Institute for the Slovene Literature and Literary Sciences
Director: Anton Ocvirk
 3. Institute of the Slovene Ethnography
Director: France Koblar

Section Three — Mathematical, Physical and Technical Sciences

Secretary (Acting): Anton Kuhelj

Section Four — Natural and Medical Sciences

Secretary: Ivan Rakovec

Head, Medical Subsection: Janez Milčinski

1. Institute of Karst Research
Director: Svetozar Ilešič
2. Geographical Institute and Department for Cartography
Director: Svetozar Ilešič
3. Institute of Palaeontology
Director: Ivan Rakovec
4. Institute of Biology
Director: Jože Bole
5. Institute of Medical Sciences
Director: not appointed

Section Five — Arts

Secretary: Bratko Kreft

Other Units

1. Terminological Commission
Chairman: Albert Struna
2. Centre of Studies of History of the Slovene Emigration
Chairman of the Council: Fran Zwitter

3. Library
Director: Primož Ramovš
4. Scientific Office
Director: Avguštin Lah
5. Administration Office
Director: Lev Baebler

THE ACADEMY IN THE YEAR 1972

The Members and the Employees of the Academy

At the end of the year 1972 there were: 2 honorary members, 34 regular members, 18 corresponding members, and 28 nonresident corresponding members, totally 82 members.

On March 15, 1972, the General Meeting elected its corresponding member Bogo Grafenauer, Ph. D., to be regular member, section one, and Maksim Gaspari to be regular member, section five. There were elected corresponding members, section two: Anton Bajec, Ph. D., Bojan Čop, Ph. D., and Valentin Logar, Ph. D. Pavle Savić, President of the Serbian Academy of Sciences and Arts, was elected nonresident corresponding member, section three; Edhem Čamo, D.V.M., President of the Academy of Sciences and Arts of Bosnia and Herzegovina was elected nonresident corresponding member, section four. Matija Bravničar was elected corresponding member, section five.

During the year 1972 the Slovene Academy of Sciences and Arts lost 3 regular and 2 corresponding members.

Academician Bratko Kreft was elected corresponding member of the Macedonian Academy of Sciences and Arts, our nonresident corresponding member Josef Kratochvíl was elected member of the Academy of Sciences of Czechoslovakia.

The AVNOJ Award for the year 1972 was given to Academicians Franc Novak and Boris Zihel.

The Kidrič Award was given to Academician Anton Kuhelj and to corresponding members Franc Čelešnik and Lujo Šuklje.

The Kidrič Fund Award was given to Niko Kuret, Ph. D., scientific adviser of the Slovene Academy of Sciences and Arts.

Corresponding member Franc Čelešnik was elected honorary member of the European Association of Maxillofacial Surgery, and was given the award Prix Magitot, being thereby treated as a Laureate of the French National Academy.

Academician Janez Milčinski obtained the diploma of the Purkyně Institution, Prague.

Honorary member Josip Broz Tito received honorary doctor's degree from the University of Warsaw.

Corresponding member Ivo Andrić received honorary doctor's degree from the University of Belgrade, and also the Order of Hero of Socialist Work, on his 80th birthday.

The Order of Work with Red Flag was given to Academicians Lado Vavpetič and Francè Stelè, and the Order of Merit for the People with Golden Star to Academician France Mihelič.

The Order of Work with Golden Wreath was given to Vilko Finžgar, head (retired) of the Department for Cartography of the Slovene Academy of Sciences and Arts.

On November 2, 1972, the Slovene Academy of Sciences and Arts celebrated intimately the occasion of Academician Josip Vidmar's 20th anniversary as President of the Slovene Academy of Sciences and Arts. On the same day Lev Baebler, LL. D., administration office director of the Slovene Academy of Sciences and Arts, was given the Order of Work with Silver Wreath.

The work community of the Slovene Academy of Sciences and Arts had 118 employees, on December 31, 1972: there were 64 scientific workers and researchers of other denominations, 15 bibliothecary and library workers, 17 administrative, 9 technical, and 15 auxiliary ones. There were 8 part-time employees and 11 permanent external collaborators.

Institutes

There are 13 institutes belonging to the Academy, some of them with departments. In addition, there are the Department for Cartography (within the Geographical Institute), the Centre of Studies of History of the Slovene Emigration, and the Terminological Commission with six departments: legal, technical, medical, veterinary, natural scientific, and for arts.

The Historical Institute was divided into three independent institutes: the Institute for General and National History, the Institute for History of Art, and the Institute for Archaeology.

The Institute of Musicology was set up.

On January 1972, the Institute for Musical Folklore became a part of the Institute of the Slovene Ethnography as a special department for folklore music. A new department was set up with this institute to deal people's material and social culture.

The Institute of Literatures changed its name to the Institute for Slovene Literature and Literary Sciences with three departments: for literary history, for theory of literature, and for biographies, bibliography and documentation.

Publications

In the year 1972 twelve publications, containing 1920 pages, were published by the Slovene Academy of Sciences and Arts.

Lectures

During the past year the following lectures were given at the Academy:

The phenomenology of mask, by Niko Kuret, Ph. D. (Ljubljana),
The old Serbian lexicography, by Irena Grickat, Ph. D. (Belgrade),
The ecology and cancerogenesis, by P. Shubik, M. D., (Nebraska),
Immunization in childhood, by G.W.A. Dick, M. D. (London),
The position of woman in Mezopotamia, by G. Cardascia, Ph. D. (Paris),
On the 100th anniversary of the death of Giuseppe Mazzini, by
W. G. Maccotta (Italy).

Foreign Relations

On March 29, 1972, the Agreement and the Operational Protocol on collaboration between the Slovene Academy of Sciences and Arts and the Academy of Arts of the German Democratic Republic were signed at the Slovene Academy of Sciences and Arts.

The Humboldt Institute of Bonn-Bad Godesberg donated a diamond saw and a suitable polishing machine for making microscopical whetted out pieces, amounting to DM 7,657.— This set of instruments was handed over to the Academy by the Consul-General of the Federal Republic of Germany of Zagreb, Mr. Kurt Laqueur, in the presence of the representatives of the Humboldt Institute.

In October, 1972, the representatives of the Hungarian Academy of Sciences paid a visit to the Slovene Academy of Sciences and Arts, offering a scientific co-operation. Negotiations are going on.

The Vice-President A. Kuhelj took part, on behalf of the Slovene Academy of Sciences and Arts, in the celebrations on the occasion of the 50th anniversary of the foundation of the U.S.S.R. in Moscow.

The President received a delegation of the Polish Liberation Front (the Front of Popular Unity), as well as the experts of the O.E.C.D. when paying a visit to Slovenia, led by Dr A. King.

The exchange of scientific workers between the U.S.A. National Academy and the Council of the Academies went on under the provisions of the Agreement. Under this Agreement the Slovene Academy of Sciences and Arts nominates two scientists every year to spend eight months for studies in the U.S.A. In the year 1972, Anton Pogačnik, Ph. D., (Anthropology) and Franc Erjavec, M. D. (Medicine) visited the U.S.A.

WORK COMMUNITY COUNCIL

In the year 1972 the workers' meeting elected half the number of the members and all the substitutes of the WorkCommunity Council. In this year there were 8 regular and 2 irregular sessions, as well as a number of consultations. At these sessions personnel and housing problems, rewarding of workers, the amendments of the Regulations concerning exercising self-management rights held by the workers of the Slovene Academy of Sciences and Arts were discussed. The Work Community Council endeavoured to realize the Self-management Agreement and thus to realize the self-management within the Slovene Academy of Sciences and Arts. It took an active part in preparing the draft of the Statute of the Slovene Academy of Sciences and Arts, doing its best to obtain an increase in the budget funds and in their purposeful use. Co-operating with the Presidency and other departments it directed and guided the scientific research programme for the year 1972, put forward to various communities of interest. In particular, it should be emphasized that the co-operation between the Presidency of the Slovene Academy of Sciences and Arts was further intensified in this year, which can be seen, above all, in the common solving of scientific and organizational problems.

INSTITUTE FOR GENERAL AND NATIONAL HISTORY

On March 24, 1972, died Academician, Professor Milko Kos, Ph. D., who was director of the Institute from its foundation. In the year 1972 the Institute consisting of three departments (for general and national history, for history of art and for archaeology) was reorganized into three independent institutes, among them the Institute for General and National History. Academician Professor Fran Zwitter, Ph. D., was appointed its director.

In the year 1972 the publication written by F. Gestrin »The Excise Duty Books in the 16th in 17th Century in Slovenia« was published as the fifth book of the Sources for the History of the Slovenes. For the year 1973 the following books are planned for publication: I. Zelko, The Economic and Social Structure of the Prime- Parish of Turnišče After the Year 1581; I. V. Čurkina, Matija Majar Ziljski; J. Žontar, The Intelligence Service of the Austrian Hapsburgs in their Relations to Turkey in the 16th Century. The publication of the second book of the work The Economic and Social History of the Slovenes is planned for the year 1974. An encyclopedical treatise, according to branches. A history of agrarian branches. (The first book was published in the year 1970). Among other scientific works being prepared at the Institute we may mention:

the preparation of the *Diplomatarium* for the Slovene Mediaeval History; the project for the work on the sources of the Slovene history in Hungary; the co-operation in the work for the history of colonization of the regions of Yugoslavia; the work for the historico-topographical lexicon for Middle Ages; the co-operation in the work for repertory of the mediaeval sources.

INSTITUTE FOR HISTORY OF ART

On August 10, 1972, the Department for History of Art lost its director with the death of Academician Francè Stelè, Ph. D.

Through the decision taken by the Presidency of the Slovene Academy of Sciences and Arts on November 28, 1972, the department was made independent as the Institute for History of Art. Scientific adviser Emilijan Cevc, Ph. D., was appointed its director.

The field work done comprised a revision of the Mediaeval wall painting and Gothic plastic art in Slovenia, the inventory taking of the sculptures of the second half of the 16th century and of the beginning of the 17th century, of the painting of the 17th century (in particular of the masters belonging to Valvasor's cultural circle). Fruitful results were obtained from the study of some iconographic types and graphic patterns in the late-Gothic sculpture and in the painting of the 17th century. The department collaborated with the National Gallery in preparatory work for protecting The Gothic plastic art in Slovenia, and in supervising restoration of Gothic plastic works, from which resulted a number of corrections of datings made previously.

The works of Angelo de Putti, a sculptor of Padua, were enriched through discovery of some of his plastics in Slovenia. The comment on Dolničar's manuscript »*Historia cathedralis ecclesiae labacensis*« was to some extent delayed, owing to the death of F. Stelè, Ph. D. It will be finished in the year 1973.

As agreed in Vienna in December, 1972, the Institute will organize, in the spring, 1973, a meeting of the researchers of Mediaeval painting from Austria, Northern Italy, Switzerland, Croatia, and Slovenia, to take place at Ljubljana.

Assistant Damjan Prelovšek made research, according to the plan, into the architecture of the 19th century and into that of the early 20th century in Slovenia. The year 1972 was devoted mainly to the study of archives materials. A special attention was paid also to the legacy of Ivan Jager kept up by the Slovene Academy of Sciences and Arts; in the year 1973, it will be tried to present it at a special exhibition.

The internal work was devoted to supplementing of basic card catalogues of the Slovene art monuments and artists, to the hemeroteca, to the collection of photos and to gathering archives sources for the history of art of Slovenia. The library of the Institute was finally arranged.

INSTITUTE FOR ARCHAEOLOGY

On November 28, 1972, a decision was taken to change the name of the Department for Archaeology to the Institute for Archaeology. Senior scientific collaborator Mitja Brodar, Ph. D., was appointed director of the Institute.

Senior scientific collaborator Mitja Brodar, Ph. D., continued exploratory work in the Ciganska jama (Gypsy Cave) discovering the remains of the Gravettian culture. He guided the work on the archaeological topography of Slovenia and archaeological terminology.

Senior scientific collaborator Jaroslav Šašel, Ph. D., guided the work on the sheet Naissus for the Inter-Academies Committee on the Tabula Imperii Romani. In connection with the studies concerning the Roman limes and the Latin epigraphy he lectured at the congresses in Roumania and in Munich; he lectured also, on the same subject, at the university of Ljubljana, several times.

Scientific collaborator Franc Leben, Ph. D., explored the pre-historical find-spot in the cave of Veliki Zjot and co-operated in exploring the late-ancient fortress of Hrušica. He co-operated at the international congress on prehistorical religions at Val Camonica.

The palynological laboratory and senior scientific collaborator Alojz Šercelj, Ph. D., respectively, explored the sediments of the Würm lake in the Cerknica field and the old pleistocene sediments from the Pivka Basin. He palynologically researched into the sediments of drilled hollows from various places of Slovenia. In co-operation with the geologists from Göttingen he makes researches into light soil sediments from the surroundings of Savudrija.

INTER-ACADEMIES COMMITTEE ON THE ARCHAEOLOGICAL MAP OF YUGOSLAVIA

At the suggestion made by the Section for Historical and Social Sciences and according to the decision taken by the General Meeting of the Slovene Academy of Sciences and Arts Academician Bogo Grafenauer, Ph. D., was appointed chairman of the Committee, and Franc Leben, Ph. D., scientific collaborator of the Institute of Archaeology, its secretary. The Committee summoned a plenary ses-

sion at which the work done by the Republican Commissions and that of the Central Editorial Commission was reviewed and financial means allotted. In the year 1972 the work did not go on as planned, mainly owing to the inactivities of the Republican Commissions. The archaeological map of Slovenia was completed and prepared for printing.

INTER-ACADEMIES COMMITTEE ON THE TABULA IMPERII ROMANI

(Chairman: Jaro Šašel, Ph. D., senior scientific collaborator)

The Naissus sheet will have been completed, according to the new time fixed, and ready for printing, by the end of the year 1973. Yugoslavia has to contribute to the Naissus sheet the following areas: 1. Bosnia and Herzegovina (in part) — the material has been gathered; 2. Montenegro — the material will have been prepared by the spring, 1973; 3. Macedonia — completed in part, will have been completed by the summer, 1973; 4. Serbia — the material will have been prepared by the summer, 1973; 5. The Kosovo-Metohija area — by March, 1973. The Naissus sheet will further include: 1. Roumania (part of it) — the material has been gathered; 2. Bulgaria — the same; 3. Albania — the material is ready, but not yet at Ljubljana, it will have been by the spring; 4. Greece — the same; 5. Italy (part of it) — the same.

CENTRE OF STUDIES FOR THE HISTORY OF THE SLOVENE EMIGRATION

It did not work in the year 1972.

INSTITUTE FOR ORIENTAL STUDIES

At the study meeting taking place in May, 1972, Academician Viktor Korošec, LL. D., and Marko Urbanija, assistant, gave an account of recent assyriological publications. During the year Professor Guillaume Cardascia, prominent connoisseur of cuneiform legal systems, of Paris University, paid a visit to the Institute. He gave lectures at the Academy as well as at the Faculty of Law.

The main work to be done was the continuation of preparing the catalogues of contents and of authors of the assyriological publications. The director of the Institute, Academician Viktor Korošec, participated in the 20th Rencontre assyriologique internationale, giving a lecture. He published a textbook on Roman Law, I, containing in a new chapter 20 a: "An Outline of Other Ancient Laws". The regular work also included cataloguing assyriological literature.

For the year to come the Institute plans to finish the catalogues of contents and of authors, and to prepare a book on treaties written in cuneiform characters.

INSTITUTE OF THE SLOVENE LANGUAGE

The Institute of the Slovene Language with its three departments (Lexicological, Dialectological, and Etymological-Onomastical) and with one Commission (for Orthography, Orthoepy, and Grammar) continued the work started some years ago, that is, the editorial work for the second volume of the Dictionary of the Slovene Literary Language, as well as the editorial work of keywords of the letters K—J for the Etymological Dictionary. The printing corrections of the first part-volumes of the Etymological Dictionary were also made.

Collecting work for the Dictionary of the Slovene Literary Language, for the Historical Dictionary, for the Slovene Linguistic Atlas, and for the Etymological Dictionary were continued. The Commission for the Slovene Orthography substantially prepared the bases of phonetics, morphology, and orthoepy for the new orthography. The Dictionary of the Slovene Surnames was being prepared. The complete excerpt of Dalmatin's Bible was continued.

The scientific and technical workers of the Institute published 24 articles and papers, gave 28 lectures, published two books and co-operated as linguistical advisers or lecturers in a number of activities outside the Institute.

INSTITUTE OF THE SLOVENE LITERATURE AND LITERARY SCIENCES

Department of the Slovene Literary History

The manuscript of the Kalobje Manuscript publication is editorially prepared, with its accompanying comment, by Lino Legiša, Ph.D. The manuscript of the 3rd volume of Levec's Letters, edited by France Bernik, Ph. D., and the manuscript of Trubar's Letters, edited by the late M. Rupel, Ph. D., and B. Berčič, Ph. D., have been almost completed.

Department of Literary Theory

The alphabetary of the Literary Lexicon was definitely checked and reduced by approximately 1000 keywords; including a number of newly inserted keywords the new final edition amounts to more than 2100 keywords. First, the basic keywords were examined, and in this connection contracts were made with the collaborators. In a parallel

way the collecting of bibliographical data and of documentation, as well as the preparing of the etymological-semantic interpretations of the individual keywords are proceeding. — The card index of the Slovene literary-theoretical terms and the card index of the non-Slovene literary authors treated in the Slovene periodicals from the end of the 18th century up to the year 1945 are being completed by the materials from the most recent period (1945 to 1970); about 34000 new cards have been inserted. The card index of the literary-theoretical terms was arranged and set according to authors, from the letters A to P. — Individual questions of the Slovene literary history were examined and treated. The bibliographical survey of the Slovene literary-theoretical literature, published in independent publications and not taken into consideration in the materials of the literary-theoretical card index, was prepared.

Department for Biographies, Bibliography, and Documentation

The 11th volume of the Slovene Biographical Lexicon was published with a two-month delay, on account of difficult corrections. Thus the third book was completed, containing the letters R to Š. The editors were doing current work, such as collecting materials for the 12th and following volumes, editorial work for the articles to be published in the 12th volume, keeping contacts with the collaborators, doing the work for the keyword catalogue, excerpts, preparing the index of personal names for the third book, information service, etc. The connections with the Austrian Academy of Sciences were intensified: the visit paid by the editor-in-chief to Ljubljana, and the lecture given by the member of our editorial staff in Vienna. The continuity of the work has been considerably affected through the retirement of one member of the editorial staff, which will be felt in the rate of further publishing.

INSTITUTE OF THE SLOVENE ETHNOGRAPHY

In January, 1972, the Institute for Musical Folklore became a part of the Slovene Academy of Sciences and Arts, as an independent department of the Institute of the Slovene Ethnography. This department includes at present 5 technical workers, out of them two for musicology, two for textology, and one for choreology. The Institute formed in addition a new, the fourth, department for material and social people's culture.

On December 20, 1972, there was the 25th anniversary of the foundation of the Commission of the Slovene ethnography with the Slovene Academy of Sciences and Arts. On that occasion the Institute started publishing the annual collection of papers "Traditions".

Department one (for people's literature) started a good preparatory work for a new edition of the Slovene myths and tales. Yet the work was discontinued, owing to Anton Cevc's, Ph. D., a collaborator of the Department, passing over to the new, fourth department. Milko Matičetov, Ph. D., continued his research work in Resia, preparing the edition of the Resian lyrics "Rožice iz Rezije" (The Flowers from Resia).

Department two (for people's costumes and plays) continued compiling the materials for the inquiry about wedding customs. Supplementing materials about masks was continued by field explorers, having examined, in a new way, 14 areas.

Department three (for musical folklore) started working for the second book of a new collection of the Slovene folk-songs with their tunes. This book will include legendary songs and those containing the themes of social contrasts. The work of field materials collecting was continued in the wider surroundings of Ljubljana, in the Lower Carniola and in the Haloze area. A rather rich area of the Slovene people's songs was discovered in a part of Croatian Istria. A number of extensive collections of older manuscript materials were obtained. An international symposium on classification of European popular ballads was organized at Škofja Loka, in August, 1972; the second volume of the *Jahresbibliographie der Volksballadenforschung* was published and the manuscript of the index of the Slovene ballad types was prepared for printing. Documentation work comprised the editorial work and cataloguing the manuscript collections from Štrekelj's and Glonar's legacies, as well as the manuscripts of song-books of the popular singers of recent time.

The up to now unknown materials out of Vraz's legacy were also catalogued and set, they are kept up by the University Library of Zagreb.

The Institute's Library obtained 170 new units. The collaborators of the Institute co-operated at professional conferences, on the radio, at home and abroad, they participated in professional meetings abroad, and lectured on various occasions.

INTER-ACADEMIES COMMITTEE ON THE STUDIES OF THE PRESENT TENDENCIES OF THE SCIENTIFIC WORK IN SOME FIELDS OF HUMANITIES

(chairman: Lado Vavpetič; regular member)

The Inter-Academies Committee, in the year 1972, dealt with collecting papers discussing the tendencies emerging from the year 1945 on in the scientific treatment of the following scientific disci-

plines: philosophy, jurisprudence, history, archaeology, linguistics, and in the scientific treatment of various fields of art. The work is extensive as all the branches in the individual disciplines have to be examined, as well as the tendencies emerging specifically in the different Republics. It is assumed that altogether some 140 papers will be necessary, and that the work will be completed by the end of the year 1975.

INSTITUTE OF KARST RESEARCH

In June 1972 the Presidency of the Academy appointed Academician Prof. Svetozar Ilešič head of the Institute of Karst Research.

Field work was directed to the Cerknica Lake area, to that of Planina and Postojna Caves and to Pivka Basin where hydrological and speleological research, started some years ago, were continued, a special attention was given to quaternary sediments on the surface and in caves. The exploration of the Karst along the motor highway projected line Šentilj—Nova Gorica was also continued. Assistance was given to the cave-explorers of Logatec for their exploratory work of Kačna jama where active water shafts of the Notranjska reka (river) were discovered. There was a lot of field work done in connection with the preparations for the model sheets of the speleological map of Slovenia, being co-financed by the Boris Kidrič Fund, as well as with the research work connected with solving hydroeconomic problems and with the protection of Karst, for various customers. A lot of new material was gathered through spele-biological research in various areas of Yugoslavia.

Internal work included the analyses of quaternary sediments from the Cerknica Field and Pivka Basin, Postojna and Planina Caves, further, arranging cadastre and documentation on the Karst phenomena, preserving biological materials, and preparing reports and papers, enumerated with the individual collaborators. The library was enriched by new books and magazines, obtained in the way of exchange for the Acta Carsologica.

On May 14, 1972, died corresponding member of the Slovene Academy of Sciences and Arts, Professor Maks Wraber, Ph. D., who did head's work from June 15, 1971 on. Prof. Svetozar Ilešič, Ph. D., Academician, was elected new head.

During this year several discussions were going on between the Communal Assembly of Postojna, the Postojna Cave Institute and the Slovene Academy of Sciences and Arts, about founding the Karst Museum Collection which should combine also the activities of the present Museum of Notranjska and prepare the materials for

the Karst Museum with the Postojna Cave. It may be trusted that the museum activity will be realized through a common support next year. There is an ever greater need for arranging laboratories, for completing exploration equipment, and for engaging new exploration workers, for which, however, it was not possible to secure the necessary means in this year.

On the occasion of the 25th anniversary of the Institute, on December 14, 1972, the consultation on Karst research was organized at Ljubljana, then also the work done for the speleological map of Slovenia was referred to. A number of representatives of related institutions took part in the consultation, dealing with Karst, and with whom the Institute had fruitfully co-operated. The consultation was a success and it would be necessary to organize frequently such form of meeting of karstologists.

As every year, the Institute was visited by numerous specialists of this country and from abroad as well as by a study group, all being accompanied by the members of the Institute in our Karst area, who made the results of research work known to them. The members of the Institute took part in a number of meetings and conferences, both at home and international level. The home and foreign specialists for tracing underground waters met at Postojna and discussed the preparatory work for the third international symposium as well as the preceding hydrological research work in the Ljubljana river basin. The members of the Institute participated in organizing the sixth congress of speleologists at Lipica, from October 10 to 15, 1972, as well as in compiling the Karst Congress Guide.

INSTITUTE OF PALAEOLOGY

The work of the Institute is performed by the director, Academician, Ivan Rakovec, Ph.D., and scientific collaborators Dragica Turnšek, Ph. D. and Katica Drobne, Ph. D. who took the post of Rajko Pavlovec, Ph.D.

The work of the Institute was directed to research into fossil mammals, corals, alveolines and nummulites. On the basis of the materials collected and checked a paper on the evolution of the mammal fauna in Slovenia was prepared.

The research into the upper jura coral fauna has been finished. It was arranged into five sub-groups of hexacorals. Similarly to most of the world find-spots our coral layers are also placed into the upper Oxfordian and lower Kimmeridgian. The research of alveolines has been finished, from the alveoline-nummulite limestone in South-West Slovenia and Istria. Determined and palaeontologically

treated were 93 species, out of them 18 new ones, and 4 new sub-species.

On the basis of foraminifera and nanoplankton in the layers of Kožbana and Medana it was possible to place the beginning of the sedimentation of these layers in the upper palaeocene.

GEOGRAPHICAL INSTITUTE

The main work was directed to prepare the final papers on the theme "The quaternary sediments and their utilization in Slovenia", which was finished in the year 1972; inclusive of a two-year interruption the work lasted 15 years (from the year 1959). A new long-term theme "The geography of the flood areas in Slovenia" was started, for which, in the year 1972, a detailed methodology was prepared, tested in the case of the Pšata, a flood river in the Ljubljana Basin. The research into the quaternary evolution of the Škofja Loka and Polhov Gradec mountains was continued. The depressions in the Slovenske gorice and Kobansko areas were examined, they appeared because of a very rainy summer, and the extensive flood in the Mura river basin was registered. 231 sheets of the basic state map for the Socialist Republic of Slovenia, on a scale of 1 : 5000 and 1 : 10000, were examined. Owing to a snowy autumn in the high mountainous area only the lower and smaller glacier under Skuta Mountain was checked, and not also the Triglav Glacier, being covered with thick snow.

In the year 1973 the following research work will be continued: the geography of the seven flood areas in seven regions of Slovenia; the depressions of the Slovenske gorice and Kobansko areas, as well as their influence exerted upon economy; the quaternary evolution of the Škofja Loka and Polhov Gradec mountains. Observation of the both glaciers will be carried out at the end of the melting period. The work in correcting the basic state map of Slovenia will be continued. The Geographical Review No. 13 will be published, and the material for the book to follow will be gathered. Supplementing the geographical bibliographical card index of Slovenia will be continued, with recent works, as well as arranging the geographical slide collection and photo collection of Slovenia.

DEPARTMENT FOR CARTOGRAPHY

The final form of the methodology of the cartographical illustration of the elements taken from the study of the flood areas of Slovenia is being prepared. The preparation of map for the Pšata river area and the Mura river area is planned.

A number of maps will be prepared for the individual contributions by the authors for the 14th book of the Geographical Papers; it should be mentioned that the two maps, in view of their extraordinarily rich contents, will show the themes in multicolour technique. In the series *Dela* (Works) the Slovene Academy of Sciences and Arts will publish the dissertation *The Morphogenetic Evolution of the Main Karst Area*. A number of various geographical illustrations will be prepared for this book.

The Department for Cartography is also in charge of the basic State maps on the scale 1 : 5000 and 1 : 10000 obtaining them in large number annually, under a special agreement, with the Geodetic Board (in the year 1972 274 sheets).

In addition to the work mentioned the technical collaborator M. Žerovnik is carrying out the work on the theme: *The evolution of the Slav Settlements between the years 1961 to 1971*, the result of which should be a map showing all the settlements in Slovenia in the surface proportion and according to the census of 1971.

INSTITUTE OF BIOLOGY

In the year 1972 the two leading collaborators died: corresponding member, Professor Maks Wraber, Ph., D., on May 14, and the director of the Institute, Academician, Professor Jovan Hadži, Ph. D., on December 11.

The work included the following fields: systematics and taxonomy of some groups of fauna (mollusca, opilionidea, pseudoscorpionidea, lepidoptera), biospeleology, algology, and geobotanics. Most research work included South and West Slovenia, comparative materials were, however, collected also in other parts of the country and in the neighbour countries (Austria and Italy).

The collaborators of the Institute took part in one congress and in three symposiums where they gave four lectures.

In the year 1972 11 scientific and technical papers and articles were published. Four elaborations were made, two in the field of algology and two about vegetation analyses for economic organizations. Extensive work was made in research themes financed by the Boris Kidrič Fund. The Institute guided examining and mapping the vegetation in Slovenia for the project *The Vegetation Map of Yugoslavia* and examination of vegetation for the project *The Fauna and Flora of Slovenia*. The work on the theme "The Ecology of the Bentonite Algae" is continued by the Institute. The work programme for the year 1973 contains in particular the continuation of the work in process.

INTER-ACADEMIES COMMITTEE ON THE FLORA AND FAUNA OF YUGOSLAVIA

(Chairman: Ivan Rakovec, regular member)

In the year 1972 the Committee continued issuing the series Catalogus faunae Jugoslaviae and published the catalogue: S. Glumac, Syrphoidea. Two catalogues were prepared for printing.

COMMITTEE ON RESEARCH OF THE LAKE OF CERKNICA AND OF ITS SURROUNDINGS

In the year 1972 the second stage of speleological, ichthyological and climatological research work was finished, while hydrological research work was to some extent delayed. On the basis of climatological research it will be possible to show climatic conditions for a longer period before the lake waters appear again. Ichthyological research work has till now illustrated only individual problems connected with the food for fish and the composition of sorts. Longer periods of floods may favourably influence the evolution of pike, it being economically the most important sort. Botanical research work includes establishing vegetation associations, their floristic composition and ecological conditions. Invaluable coleopterological and malacological materials were gathered and prepared for determination. Speleological research essentially completed the knowledge about the Karst character and the evolution of the Lake of Cerknica during the late pleistocene. A further programme for natural scientific research work includes all the already mentioned sciences, with the addition of geology, geomorphology, palynology, the utilization of soil and the social geographical set of problems of the Lake of Cerknica and its surroundings.

CO-ORDINATING COMMITTEE IN MOLECULAR SCIENCES

(Chairman: Dušan Hadži, corresponding member)

Within the framework of the basic task of co-ordinating research activities the Committee prepared and did editorial work for the programmes of work presented to the Research Community of Slovenia. The task presented forms a project of >molecular sciences and a part of the key-project "Interdisciplinary research into natural sciences". The first number of the information bulletin was published, ReCiPeS, Regional Co-operation in Sciences (May, 1972), intended to currently inform researchers about the work done, publications, congresses, and similar. In the year 1972 a working meeting in the field of theoretical research of stage transitions took place

at Budapest. A scientific seminar is being prepared for the next year to take place at Ljubljana. The Co-ordinating Committee was also a co-organizer of the summer school Assemblies of Bio-Macromolecules (1972). The preparatory work for an international conference, to take place in the year 1973, on "Computers in Chemistry" is being done. Within the framework of the Co-ordinating Committee three scientific lectures were given.

TERMINOLOGICAL COMMISSION

(Chairman: Prof. Albert Struna)

Legal Section

(Chairman: Viktor Korošec, regular member)

The Legal section of the Terminological Commission extracted, in the year 1972, legal sources and legal literature of recent time and did the final editorial work for the last two thirds of the letter P and for almost the complete letter R. These and the preceding letters, however, have to be technically arranged. In explaining legal keywords for the Dictionary of the Slovene Language this section gave assistance also to the Institute of the Slovene Language.

Technical Section

(Chairman: Prof. Albert Struna)

All the year round the Technical Section was collecting, in various ways, within the framework of the already edited General Technical Dictionary, new dictionary materials from the until now less excerpted branches for the second edition of The General Technical Dictionary. The success resulting from these endeavours, including supplements and additions to the already published definitions and explanations in the already codified vocabulary, was such that the contents of the second edition of this dictionary will comprise at least the double extent of the previous edition. At the same time the Section wanted to most conveniently unify various terms in various branches, and to eliminate foreign words as far as they are not depending on the international interdependence. A public manifestation in favour of a correct and proper technical word was the third symposium of the technical word, included in the first consultation about Slovene book, in November, 1972.

Medical Section

(Chairman: Milko Bedjanič, corresponding member)

The Medical Section continued the editorial work of the materials for a trial volume of The Medical Terminological Dictionary,

comprising the letter A; it also co-operated with the Institute of the Slovene Language in explaining some medical terms. In the year 1973 the Section will do the final editorial work on the trial volume of the Dictionary mentioned; it will continue co-operation with the Institute of the Slovene Language.

Veterinary Section

(Chairman: Prof. Janez Batis)

Following the proposal of the Terminological Commission of the Slovene Academy of Sciences and Arts and following the decision made by the General Assembly of the Slovene Academy of Sciences and Arts, the Veterinary Sub-Section was made independent, in March, 1972. Prof. Janez Batis, D.V.M., was named head of the section, and Professors Janez Banič, D.V.M., Oskar Böhm, D.V.M., Vlado Gregorovič, D.V.M., and Leo Rigler, D.V.M., were named its members.

The Section was preparing materials for the Yugoslav Veterinary Terminological Dictionary and co-operated with the Institute of the Slovene Language in explaining some veterinary terms.

The main work of the Section was to prepare terms for the Slovene Terminological Veterinary Dictionary. In this year the Section started preparing the manuscript for the letter A.

In the year 1973 the Section plans to finish the work for the Yugoslav Terminological Dictionary, to continue excerpting veterinary literature, to prepare the manuscript of the Slovene Terminological Dictionary, inclusive of the letter D (A, B, C, Č, D).

Natural Sciences Section

(Chairman: Prof. Franc Kapus)

Two first drafts of the terminological dictionary were prepared for printing in the year 1972, namely The Mathematical Terminology, by Prof. Alojz Vadnal, Ph. D., and The Terminology of Descriptive Geometry, by Prof. Oton Sajovic. The first draft of the Terminological Dictionary of Geography was compiled, too, the final editorial work on it will be done by R. Savnik, Ph. D., in the year 1973.

The work on the draft of the Terminological Dictionary of Zoology and Meteorology will be started. Terms concerning botanics, chemistry, biochemistry, physics, etc. will be excerpted. In explaining technical terms the Section will continue co-operating with the Institute of the Slovene Language.

Section for Arts

(Chairman: Dragotin Cvetko, regular member)

In the year 1972 the work was going on in all the fields. It was most successful in the directions of plastic arts and of people's music, and in part also in that of theatre. In some fields it reached the stage where co-ordinating and editorial systematic work are required, and suitable editorial committees were set up for the purpose.

In the year 1973 excerpting will be systematically continued in all the fields where it has been active and the plan has been made to start it in those fields where it has not been yet, for lack of technical collaborators. The plan provides also for the beginning of the editorial work in the materials of the corresponding disciplines (plastic art, people's music, dance), which will mean, as far as it is realized, a new stage in the endeavours made by this Section.

SCIENTIFIC OFFICE

The Scientific Office gathered materials and co-operated in editorial work of the 22nd volume of the Yearbook of the Slovene Academy of Sciences and Arts, helped in preparing and making contracts for research work, organized 6 lectures, given by the scientists of this country and from abroad, organized the stay of 8 American scientists at Ljubljana, co-operated in preparatory work with the experts of the O.E.C.D. and of U.N.E.S.C.O.; at the request of the Research Community of Slovenia it prepared the data for the register of scientific workers (out of the collaborators of the Slovene Academy of Sciences and Arts), made a regular annual list of the scientific units of the Slovene Academy of Sciences and Arts for the Institute of Statistics, carried out the inquiry aimed at regulating the system of work and relations between the Slovene Academy of Sciences and Arts and the Research Community of Slovenia, prepared information about the Academy for the Academy of Sciences of the U.S.S.R. and for the Commission of the U.N.E.S.C.O., was giving various information to the institutes and to the administration of the Slovene Academy of Sciences and Arts as well as to other social organs. The director of this office who is the editor-in-chief of the bulletin *Raziskovalec* (Researcher) published 12 numbers of this bulletin where he often discussed the problems concerning the Academy, its research programme, etc.

LIBRARY

The U.N.E.S.C.O. had proclaimed the year 1972 as the International Year of Book. For this reason the Library was making efforts to contribute to this action in its best possible way.

The reading room was established and arranged, the exhibition of all Academy's publications was prepared, almost the complete manuscript collection was arranged and catalogued, a sale of Academy's publications at a special new year reduction was organized, and the system of exchanging the Library's duplicates was extended. The entire current work was done in time.

The main problem of the Library is that of storage, for all the space for storing is full up and it is necessary to find a new and more suitable one.

In the year 1972 the stock of books increased by 11062 units, thus amounting to 185426. The main part of the accession is due to exchanging the Slovene Academy of Sciences and Arts publications. This is one of the principal tasks of the Library and it is kept with 1345 institutions all over the world. The stock of books is at everyone's disposal, formation about it is available in the alphabetical and in the systematical catalogues, as well as in monthly bulletins about accessions.

The plan made for the current year is to finally arrange and to catalogue all the manuscript collections, to carry out revision and to set up catalogues, to do all the current work in time, and in particular to acquaint the broadest possible circle of readers with the stock of books.

VSEBINA

I. Organizacija

Skupščina SAZU	7
Predsedstvo SAZU	9
Organizacija akademije	10
Uprava inštitutov in komisij	10

II. Člani

Častna člana	19
Redni in dopisni člani	19
Novi člani	37
Razred za zgodovinske in družbene vede	
Bogo Grafenauer	39
Razred za filološke in literarne vede	
Anton Bajec	45
Bojan Čop	49
Valentin Logar	53
Razred za matematične, fizikalne in tehnične vede	
Pavle Savič	59
Razred za prirodoslovne in medicinske vede	
Edhem Čamo	62
Razred za umetnosti	
Maksim Gaspari	65
Matija Bravničar	68
Umrlji člani	71
Zoran Rant	81
Milko Kos	85
Maks Wraber	97
Francè Stelè	103
Jovan Hadži	117

III. Poročilo o delu akademije

Akademija v letu 1972	123
Svet delovne skupnosti	131
Inštitut za občo in narodno zgodovino	133
Inštitut za zgodovino umetnosti	140
Inštitut za arheologijo	145
Medakademijski odbor za arheološko karto Jugoslavije	150
Medakademijski odbor za Tabula Imperii Romani	152
Orientalistični inštitut	154

Inštitut za slovenski jezik	158
Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede	167
Inštitut za slovensko narodopisje	174
Medakademijski odbor za študijo o sodobnih tendencah znanstvenega dela na nekaterih področjih humanističnih znanosti	189
Inštitut za raziskovanje krasa	192
Inštitut za paleontologijo	200
Inštitut za geografijo	204
Kartografski zavod	212
Inštitut za biologijo	215
Medakademijski odbor za floro in favno Jugoslavije	221
Odbor za naravoslovne raziskave Cerkniškega jezera z okolico	222
Koordinacijski odbor za molekularne vede	224
Terminološka komisija	226
Znanstvena pisarna	233
Biblioteka	237
 IV. <i>Publikacije in zamenjava publikacij</i>	
Publikacije	247
Zamenjava publikacij	250
Summary	289

LETOPIS SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI, 25. KNJIGA
Izdala Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani
Natisnila tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani, 1973
Naklada 2000 izvodov

Publikacija šteje med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 56. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 53-516/72), za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo št.: 421-1/75 od 23. 3. 1975).